

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SALON DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA ÇETİNKOL

TEZ DANIŐMANI
DOÇ. DR. YAKUP ÖZTÜRK

BİLECİK, 2025

10492155

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SALON DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA ÇETİNKOL

TEZ DANIŐMANI
DOÇ. DR. YAKUP ÖZTÜRK

BİLECİK, 2025

10492155

BEYAN

“Salon Dergisi Üzerine Bir İnceleme” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığımı bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmının Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Bu çalışmanın, Bilimsel Araştırma Projesi (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih karar ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir.		
DESTEK ALINMIŞTIR	DESTEK ALINMAMIŞTIR	X
Destek alındı ise;		
Destekleyen kurum;		
Desteğin Türü	Proje Numarası	
1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi)		
2-TÜBİTAK		
Diğer:.....		
ETİK KURUL onayı var ise;		
ETİK KURUL karar tarih/sayı:	...../.....	

Mustafa ÇETİNKOL

Tarih

.....

İmza

.....

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, 1947-1950 yılları arasında yayımlanan *Salon* dergisinin 62 sayısı dört ana bölüm altında incelenmiştir. Birinci bölümde *Salon Kavramı ve Türk Edebiyatında 1940'lı Yıllar*, ikinci bölümde *Salon Dergisi*, üçüncü bölümde *Dergide Yayımlanan Şiir ve Nesirler* ve dördüncü bölümde *Fihrist* ana başlıkları yer almaktadır. Bu ana bölümler, alt başlıklara ayrılarak detaylandırılmış; derginin zengin içeriğinden yapılan alıntılarla çalışma desteklenmiştir.

Çalışmanın, Türk edebiyatının 1947-1950 arası dönemine katkı yapacağı; bu dönemdeki bazı mevzuların anlaşılmasında, açıklanmasında ve Türk edebiyatı tarihinin farklı dönemleriyle bu dönem ilişkisinin görülebilmesi açısından faydalı olacağı, bunlarla birlikte yeni nesillere edebiyat ve kültürümüzü yansıtan güzel bir örneği de ortaya koyması açısından önemli bir boşluğu dolduracağı kanaatindeyim.

Bu çalışmanın vücut bulmasında birçok kişinin desteği ve emeği var. Öncelikle, katkıları ve yönlendirmeleri ile yanımda olan danışmanım Doç. Dr. Yakup Öztürk'e, Tahsin Yıldırım'a; desteği için Doç. Dr. Erdem Dönmez'e teşekkür ederim. Ayrıca bu süreçte beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan ağabeyim Mehmet Çetinkol'a bilhassa müteşekkirim. Aileme; eşime, çocuklarıma ve bugünlere gelmemde, edebiyatı sevmemde en büyük pay sahibi olan babam merhum Durmuş Çetinkol'a (Karamanlı Âşık Güldiken) saygı, sevgi ve şükranlarımı sunarım.

Mustafa ÇETİNKOL

2025

ÖZET

SALON DERGİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Toplumların dönemler boyunca yaşadığı değişim ve dönüşümün okunduğu mecralar vardır. Toplum dönüşüp değişirken dili de dilin ifade alanı da değişir. Dilin kelimeleri toplumu yansıtır. Nasıl ki Türk boylarının İslamiyet’i kabulüyle bir değişim geçirmişse Türkçe; 19. asırda en net görüntüsüne kavuşan Batılılaşma hareketinde de Batı dillerinden özellikle Fransızcadan etkilenmiştir. Salon kelimesi Batı’yı, Batı’nın sosyal hayatını, Türkiye’ye taşımıştır. Harem-selam dairelerindeki kadın ve erkek artık salonda hasbihal eder hâle gelmiştir. Evlerin tezyininde ve döşemesinde de salon ayrıcalıklı bir konuma sahip olmuştur.

Türkiye’nin Batılılaşmasına ivme kazandıran İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında ülke yönünü tamamen Batı medeniyetine dönmüştür. 1947-1950 yılları arasında yayımlanan *Salon* dergisi isminden başlayarak işlediği konular ve öne çıkardığı şahıslar ile bu yönelimin gözlenebileceği bir alan yaratmıştır. Cemiyet hayatı, konserler, dans, yabancı sanatçıların ülkeyi ziyareti ve Hollywood sinemasından aktarılan haberler bu alanın içerisinde yer almaktadır.

Kültür sanat ve sinema haberleri kadar *Salon* dergisinin hacminin yarısından fazlasını ise edebî ürünler kapsar. Derginin sahibi Ramiz Gökçe’nin kişisel dostluğu ve 1920-1950 arasında yayımlanan dergilerin önemli bir karikatüristi olması sebebiyle dönemin öne çıkan birçok ismin dergide eseri yayımlanmıştır. *Salon*’da başta şiir olmak üzere, hikâye, sohbet, deneme, röportaj, mülakat, gezi yazısı vb türde pek çok eser yayımlanmıştır.

Salon dergisinin literatüre kazandırılması ile Türk edebiyatında 1945-1950 arasını yeniden anlamlandırmak mümkün olacaktır. Cumhuriyet öncesi klâsik Türk edebiyatı tarzında eser veren, Cumhuriyet’in ilk dönemlerinde anlayışı değişen bazı kalemlerin ömürlerinin ve sanatlarının son dönemindeki değişimlerin de ortaya konulması bu sanatçıları değerlendirmede yeni bakış açısı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Salon* dergisi, Türk edebiyatında 1940’lı yıllar, Ramiz Gökçe, şiir, hikâye, edebî makale.

ABSTRACT

A REVIEW ON SALON MAGAZINE

There are course of events where the changes and transformations of the societies have experienced throughout the periods are read.

While the society transforms and changes both its language and its field of expression also change. The words of the language reflect the society. Just as Turkish underwent a transformation with the acceptance of Islam by the Turkish tribes; it was also influenced by Western languages, especially French, in the Westernization movement that reached its clearest appearance in the 19th century. The word “saloon” has brought the West, the social life of the West, to Türkiye. Women and men in the harem-selam apartments started to have conversations in the saloon. The saloon also had a privileged position in the decoration and furnishing of the houses.

The Second World War, which accelerated the Westernization of Türkiye, and afterwards, the country turned its direction completely to Western civilization. “The *Salon* magazine” published between 1947-1950, created a field where this tendency could be observed, starting with its name, with the topics it covered and the people it highlighted Social life, concerts, dance, foreign artists visits to the country and news from the Hollywood cinema were in this field.

Besides culture, art and cinema news, more than half of the volume of the *Salon* magazine contained literary products. Due to the personal friendship of the owner of the magazine, Ramiz Gökçe, and his being an important caricaturist of the magazines published between 1920-1950, many prominent names of the period had their works published in the magazine. Many works, especially poetry, stories, conversations, essays, interviews, travel writings, etc. were published in the *Salon*.

With the introduction of the *Salon* magazine to literature, it would possible to re-interpret the period between 1945-1950 in Turkish literature. It would also be possible to reveal the changes in the lives and art of some writers who produced works in the classical Turkish literature style before the Republic and whose understanding changed in the early periods of the Republic, and the changes in the last period of their art will provide a new perspective in evaluating these artists.

Keywords: The *Salon* magazine, 1940’s in Turkish literature, Ramiz Gökçe, poetry, story, literary article.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SALON KAVRAMI VE TÜRK EDEBİYATINDA 1940'LI YILLAR

1. Kelime ve Kavram Olarak Salon	3
2. Türk Edebiyatında 1940'lı Yıllar.....	12
3. Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde 1947-1950 Dönemi.....	13
3.1. Tasfiye Hareketi	13
3.2. Toplumcu Gerçekçiler ve 1940 Kuşağı.....	15
3.3. Garip Hareketi	15
3.4. Memleketçiler/ Memleket Edebiyatı	17
4. Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesinde 1947-1950 Dönemi	18
5. <i>Salon</i> Dergisinin Yayımlandığı Yıllarda Öne Çıkan Dergiler ve Edebî Tartışmalar	19

İKİNCİ BÖLÜM

SALON DERGİSİ

1. <i>Salon</i> Dergisinin Genel Özellikleri.....	29
2. Derginin Ön ve Arka Kapağının Özellikleri.....	33
3. Derginin Yayıncısı: Ramiz Gökçe.....	34
4. Derginin Yazar ve Şairleri.....	36

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DERGİDE YAYIMLANAN ŞİİR VE NESİRLER

1. <i>Salon</i> Dergisinde Öne Çıkan Konu ve Temalar.....	40
1.1. Kadın	40
1.2. Güncel Sanat Haberleri.....	52
1.3. Türk Kültür Ögeleri.....	53
1.4. Amerika Kültürünün Yansıması.....	53
1.5. Klâsik Türk Musikisi	59
2. <i>Salon</i> Dergisi ve Sinema.....	61
3. <i>Salon</i> Dergisinde Yayımlanan Şiirlere Genel Bir Bakış ve Şiirlerdeki Temalar.....	66
3.1. Salon Konuşmaları Sütunu	73
3.1.1. Salon Konuşmaları Sütunundaki Değerlendirmeler	73
3.1.1.1. Salon Dergisinin Bir Edebî Tür Olarak Şiire Yaklaşımı	73
3.1.1.2. Şiirde Özgünlük.....	74
3.1.1.3. Şiirde Tür ve Şekil.....	75
3.1.1.4. Şiir Dili ve Kelimeler	76
3.2. Güzel Şiirler Sütunu	78
3.2.1. Güzel Şiirler Sütununa Şiir Gönderen Şairler.....	79
3.2.1.1. Ali Rıza Özer.....	81
3.2.1.2. Celâl Çumralı (1916-1990)	81
3.2.1.3. Emin Âli Tanık (1924-1977).....	82
3.2.1.4. Enis Bülent	83
3.2.1.5. Sait Maden (1932-2013).....	84
3.2.1.6. Mehmet Çınarlı (1925-1999).....	85
3.2.1.7. İlhan Geçer (1917-2004)	86
3.2.1.8. Mehmet Çakırtaş (1920-1988)	87
3.2.1.9. Ayhan Hünalp (1927-2013).....	88

3.2.1.10. Özker Yaşın (1932-2011).....	92
3.2.1.11. Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu (1929-2015).....	94
3.2.1.12. Ali Rıdvan Bülbül (1932-2019)	95
3.2.1.13. Şemsi Belli (1929-1995)	96
3.2.1.14. İskender Fikret Akdora (1914 -).....	97
3.2.2. Güzel Şiirler Sütunundan Şiir Örnekleri	98
3.3. <i>Salon</i> Dergisinde Müstakil Sütunda Şiiri Yayımlanan Şairler	102
3.3.1. Yahyâ Kemal Beyatlı (1884-1958)	102
3.3.2. Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973).....	105
3.3.3. Tevfik Fikret (1867-1915)	109
4. Nesir.....	112
4.1. <i>Salon</i> Dergisinde Yayımlanan Hikâyelere Genel Bir Bakış ve Hikâyelerdeki Temalar	112
4.2. Diğer Yazı Türleri	123
4.3. <i>Salon</i> Dergisinde Edebiyatı Konu Edinen Yazılardan Örnekler	129

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİHRİST

<i>Salon</i> Dergisinde Yayımlanan Edebî Metinlerin Künyesi.....	139
SONUÇ	193
KAYNAKÇA	197
EKLER:	209

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 3.1. “Güzel Şiirler” Sütunundaki Şiirlerin Derginin Sayılarına Göre Dağılımı.....	78
Tablo 3.2. <i>Salon</i> Dergisinde Yayımlanan Hikâyelerin Yazarı, Türü ve Teması.....	119
Tablo 3.3. <i>Salon</i> Dergisinde Edebiyatı Konu Edinen Yazıların Künyesi.....	130
Tablo 4.1. <i>Salon</i> Dergisinde Yayımlanan Edebî Metinlerin Künyesi	139

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

age: Adı geçen eser

BİSAV: Bilim ve Sanat Vakfı

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

DP: Demokrat Parti

ed. : Editör

İBB: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

s. : Sayfa

S. : Sayı

TDK: Türk Dil Kurumu

TSA: Türk Sineması Araştırmaları

GİRİŞ

Karikatürist Ramiz Gökçe'nin sahipliğinde *Salon* dergisi, 1 Kasım 1947 ile 15 Mayıs 1950 yılları arasında yayımlanmıştır. Öncesinde *Mizah* ile yayıncılığa adım atan Gökçe, bu dergi ile daha önce ayrıldığı Sedat Simavi'nin *Karikatür* dergisine rakip olmuştur. *Salon* ise gene Sedat Simavi'ye ait *Yedigün* dergisinin muadilidir. Gökçe'nin ayrılması ile *Karikatür* (1936-1948) dergisi kapanma yoluna girerken 15 Mart 1933 tarihinde ilk sayısı yayımlanan *Yedigün* dergisi de Simavi'nin 1 Mayıs 1948 yılında kurulan *Hürriyet* gazetesine yoğunlaşması dolayısıyla 12 Mart 1949 tarihinde son sayısını verir. Neticede *Salon* ve *Yedigün* edebiyat ve magazini birlikte sunan dergi geleneğinin bir örneğidir. Gökçe, *Salon* ve *Mizah*'ı yayımlarken *Peri* adlı başka bir dergiyi piyasaya sunar. *Mizah* çıkış tarihi itibari ile İkinci Dünya Savaşı'nın getirdiği ekonomik ve sosyal meseleler dolayısıyla siyasi eleştirilerle oluşturulmuş karikatür dergisidir. *Peri* ise kadın görsellerinin ağırlıkta olduğu bulvar gazetesi tarzındadır. *Salon* her iki yayından da farklıdır. İçerik ve görsel öğeler daha zengindir, mizanpaja ihtimam gösterilmiştir. Her ayın birinde ve on beşinde yayınlanan dergi yirmi dört sayıda bir cilt oluşturur. İki cilt verilmiş, üçüncü cilt yarım kalmıştır. Gökçe'nin her üç dergisi de herhangi bir açıklama yapılmadan kapanmasıyla benzeşir. *Salon*'un ilk cildi ikinci cildinden daha dolu ve okurları doyurucu içeriğe sahipken üçüncü cilde doğru içerik ve yazar kadrosu zayıflamıştır. Mutât olarak yazan olmadığı gibi dergi fihrist ve içindekiler olmadan yayımlanır. İlk sayıda yazarlar Gökçe'nin dostluğu dolayısıyla yazdıklarını ifade ederler. Dönemin önemli edipleri dergide yer alır. En başta Faruk Nafiz Çamlıbel olmak üzere, Yahyâ Kemal Beyatlı (Yahyâ Kemal'in dost çevresindeki kişiler de yazı ve şiirleriyle yer alır.), Ercümen Ekrem Talû, Sabri Esat Siyavuşgil, Refi' Cevad Ulunay, Halikarnas Balıkcısı, Muazzez Tahsin Berkand, Adalet Cimcoz (Fitne Fücür), Nizamettin Nazif, Ertuğrul Şevket, Zahir Güvemli, Selami İzzet Sedes gibi isimlerin yanında dergi; Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Sait Maden, M. Özker Yaşın gibi genç şairlere de yol göstermiş ve onların eserlerini neşretmiştir.

Edebi ürünler kadar dergi, yayımlandığı dönemin kültür sanat hadiselerini haberleştirir. Taksim Belediye Gazinosu başta olmak üzere önde gelen mekanlarda sahne alan yabancı sanatçılar ve klasik Türk musikisi sanatçılarının konserleri, balolar, sergiler, hemşehri geceleri haberleştirilmiştir.

Batı bloğuna dahil olma süreciyle birlikte özellikle Amerikan kültürünün etkisi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kendini hissettirir. *Salon* dergisi Hollywood haberleri ile sinema aleminden haberleri okuyucuya verir. İkinci cilt bu mevzuda önemli bir birikime

sahiptir. Türk sinemasının tarihi gelişimi birkaç yazıyla aktarılırken dergi yayımlandığı sürede çekilen Türk filmlerini de kritik eder. Sinema sanatçılarını tanıtır.

Türkiye'nin fotoroman tarihindeki ilk örnekleri de *Salon* dergisinde görmemiz mümkündür.

Asrın modernleşen kadını görsel ve yazılarla tema edinen *Salon*, birkaç yazıda da Anadolu'nun "çilekeş" kadını konu edinir. Gezi yazısı türündeki bu metinler aydın kişinin Anadolu'yu tanımaması, göz ardı etmesi hususunda serzeniştir. Bunun haricinde edebiyat ve tıp fakültelerindeki kız öğrenciler de ülkenin geleceği için aydınlık bir umut olarak sunulur.

Salon, Türk kültür öğelerine de kayıtsız kalmaz. Türk oyları, Türk halıları, seramikler, Türk salonunun tefrişi uzmanların yazılarıyla okuyucuya sunulur.

İkinci Dünya Savaşı sonrası ekonomik ve siyasi olarak başlayan ABD'nin kültürel hegemonyasını ilk izdüşümlerini de özellikle Hollywood sineması ile *Salon* dergisinde yer alır.

Salon dergisi, gelenekten uzak durmayan, dönemini yansıtan bir dergidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SALON KAVRAMI VE TÜRK EDEBİYATINDA 1940'LI YILLAR

1. Kelime ve Kavram Olarak Salon

Salon kelimesi Fransızcadan Türkçeye geçmiştir. Nişanyan Sözlük'te Fransızcada “büyük oda, özellikle resmi kabul odası” anlamında olduğu ifade edilir. (NS, 2020c)) Bu sözlükte sözcüğün Türkçedeki ilk kullanımının 1857 yılı olduğu belirtilerek 1876 tarihli Ahmet Vefik Paşa'nın *Lehçe-i Osmani*'sinde “Divanhane, sergi mahalli” anlamları verildiği yazar. Türk Dil Kurumunun güncel sözlüğünde ise üç anlam verilir: “Bir evde konukları ağırlamakta kullanılan en geniş oda; toplantıların, kutlamaların, gösterilerin yapıldığı geniş yer; dükkân, mağaza.” (GTS, 2023) Aynı sözlükte birleşik kelime içinde salonun on dört kelimeye geçtiği görülür. Kelimenin günümüz Türkçesinde hayatın her alanında geniş bir çevrede kullanımı söz konusudur.

Salon edebiyatı kavramını ortaya çıkaran ise bir edebî faaliyet alanı olarak; mahfil olarak sarayın, şatonun, evin bir bölümü olan salondur.

Aslan (2003: 1), “Edebiyat Salonu” kavramının 18. yüzyılda Fransa'da *salon littéraire* adıyla yaygınlaşan, edebiyatçıların, sanatçıların, siyasetçilerin, entelektüellerin düzenli olarak buluştukları, dönemin meselelerini konuştukları, şiirler/metinler okudukları, oyunlar oynadıkları belirli aralıklarla düzenlenen buluşmalar olduğunu ifade eder. Genelde edebiyat alanında faaliyet gösteren kadınlar tarafından tertip edilen ve haftanın belirli bir günü düzenlenen salonları, sıradan toplantılardan ayıran unsurun ise söz konusu buluşmaların ev sahibesinin oturma odasında yani özel alanda gerçekleşiyor olması olduğunu belirtir.

Salon edebiyatıyla birlikte, bir başka açıdan, sanat üretiminin mekânla değişikliği ile hâmi değiştirmesidir. Yaşanan süreç, sanat üretiminin sarayın hamiliğinden soyluların, burjuvanın desteğine ve koruyuculuğuna geçmesidir. Zamanla da bu üretimin kamuya açılması ve sanatın daha geniş çevreye sahip olmasıdır. Salonlara gelene kadar sanatın ve özelde edebî faaliyetlerin icra edildiği mekânlar toplumlara ve dönemlere göre değişmiştir.

Anar (2020: 2), edebiyat çevresinin genellikle Batı toplumlarında görülen ve içeri girişin çok sıkı kurallara bağlı olduğu “akademi birliği” adında veya dışarıya kapalı bir toplumun beslediği “kapalı bir yazarlar birliği” şeklinde oluştuğunu, zengin ve soyluların saray ya da şato vb. türünden mekânlarındaki “salon”larda da edebiyat çevresinin ortaya çıktığını söyler. Doğu toplumlarındaki bu edebiyat çevresinin, Tanpınar'ın tespit ettiği gibi Osmanlı Devleti'nde her

şeyin merkezinde yer alan ve saray istiaresine uygun olarak devlet merkezindeki padişahın sarayında veya devlet büyüklerinin konaklarında, İstanbul dışındaki sancak merkezlerindeki şehzade saraylarıyla, şuarâ meclisleri, dükkânlar ve meyhanelerde, günümüzde ise edebiyat çevresinin farklı mekânlarda kurulabildiği diğer mekânlarda karşımıza çıktığını belirtir.

M. Kayahan Özgül, (2018: 116); dünyada bütün monarşilerin geleneğinde krallar ve yönetici kadronun sanatkârların himayesini -nüfuzlarının da ifadesi olan- zevkli bir görev, sanatseverliklerinin bir göstergesi ve hattâ bir sanatkar dayanışması olarak gördüklerini, asiller arasında estetik bir meşgalesi bulunmayanların kalabalıkla itham edilmesi sebebiyle haneden mensubu olup da güzel sanatların herhangi bir dalı ile uğraşmamış -en azından sonuçları estetiğe çıkan bir zenaatte ustalaşmaya çalışmamış- pek az isim olduğunu belirterek Osmanlılar da durum farklı durumun farklı olmadığını söyler. Pek çok sultanın ya şair ya bestekâr ya marangoz, demirci veya bahçivandır, der.

Özgül, (2018: 117), devlet ricâlinin ya sanatkâr ya da “hâmî-i san’atkâr- olmaya çalıştığını, devrin üdebâsını hânesine toplayıp onların sohbetiyle, atışmalarıyla, yarışmalarıyla, lâtifeleriyle zevk etmenin, beğendiklerini kanatlar altına alınmanın, hediyeler vermenin bir gelenek olduğunu belirtir. 18. asır sonlarında hem konak toplantılarının hem de encümen kuranların niteliğinin değiştiğini söyleyerek İsmail Ferruh Efendi’nin konağının ve Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyyesi teşebbüsünün toplantılarda nitelik değişiminin tespitlerinden ilk belirgin örneği olduğunu söyler. Halit Efendi ve Pertev Paşa gibi devlet idaresinde önemli pay sahibi isimlerin konutlarındaki mahfillerin ise edebî-fikri olarak hızla siyasileştiğini ve adeta hizip toplantılarına dönüştüğünü ifade eder. Aynı hizipleşmenin Hoca Neş’et Efendi, Ârif Hikmet Bey gibi o ulemânın ve hatta şeyhlerin bir kısmının konaklarında da yaşandığını aktarır.

Özgül (2018: 104), Türk intelijansiyasının ilk belirgin gruplaşmasının Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyyesi, sonraları Londra Sefirliği yapacak olan İsmail Ferruh Efendi’nin konağında toplandığını belirtir. Devrin “etvâr-ı lâubâliyâne”si ile tanınmış âlimlerinin bir araya gelip modern bilimin meselelerini tartıştıkları konağın edebi sohbetlere de ev sahipliği yaptığını ifade eder.

Turgay Anar (2020: 50); sanat üretiminde ve sanatın yaygınlaşmasında salon sergilerinin önemini, işlevini Ali Artun’un sunuş yazısıyla aktarır. Bahsi geçen yazıda sanatta modernliğin bir bakıma sanatın ayağı düşmesi ve saraydan, kiliseden ev içlerine girmesi olduğu, kentleşmeyle de eve ve işe ait mekânlar birbirinden ayrıldığı ifade edilir. Yazının devamında burjuvanın rolüne değinilir: Burjuvazi evini sanatsallaştırarak kültürü

bireyselleştirir. Kimliğini ve zenginliğini ispat eder. Bunun sonucunda doğan talebi karşılamak üzere örgütlenen sanat piyasası gerçı sanatı himaye döneminden kurtarır ve özerkleştirmenin ekonomik zeminin oluşturur, ancak bir yandan da sanatı ticarileştirir ve popüler beğeniye yakınlaştırır tespitlerinde bulunulur. Ali Artun, bu dönüşümün ilkin Salon sergilerinin kamusallaşmasında kendini gösterdiğini belirtir. Akademinin tartışılmaz disiplini altında ve kendi üyeleri arasında 1699'dan beri düzenlenen bu sergilerin 1737'de önce kamuya açıldığını ve sanat eleştirisinin başladığını ekler ve 1789 Devrimi ertesinde Salon bütün sanatçıların mekânıdır artık, der. 19 yüzyılda da salonların yönetiminin de akademiden de devletten de sanatçılara geçtiğini ve salonların bir sanat pazarı haline geldiğini ifade eder.

Nora Tataryan Aslan bu tarz toplantıları 16. yy. İtalya'sına kadar indirse de M. Kayahan Özgül, Salon edebiyatının çıkış noktası olarak Fransa'yı işaret eder. Özgül, Encümen-i Şuarâ'yı işlediği makalesinde edebiyat salonlarının kronolojisini izah eder ve bu kavramı açıklar:

Edebi cereyanların hemen hepsine kaynaklık eden Fransa'da, edebi mahfellerin çokluğu ve buralara devam eden ediplerin çokluğu ve buralara devam eden ediplerin önemli şahsiyetler olduğu hemen dikkati çekecektir. Daha XII. ve XIII. asırların Fransa'sında, bilhassa güneyde, *troubadour*lar şatoların muhafazası altındadır. Asillerin akşam yemekleri, aynı zamanda bir edebiyat ziyafetidir. Fransızların, bir araya gelerek edebiyattan söz etme zevkini o yıllarda edindikleri düşünülebilir. 1547'de Paris'te, Coqueret Koleji'ne devam eden altı şair arkadaşı *Brigade* adlı bir topluluk kurar. Kolejin müdürü de kendilerine katılınca, sayıları yediye yükselir; adlarını La Pléiade (yedi yıldızlı süreyya burcu) yaparlar. Bu topluluk, Fransız edebiyatının belki de ilk şuurulu edebiyat mahfelidir. XVII. asırda Paris'te aristokrat edibler ve edebiyatseverler arasında büyük tasannü (la préciosité) hüküm sürmekte ve devrin tanınmış kibar kadınları açtıkları büyük salonlara zurefâyı ve 'kibarlık budaları'nı (précieux) toplamaktadırlar. Bu kadınlardan bilhassa *Marquise de Rambouillet* üzerinde durmak yerinde olur. *Catherine de Rambouillet*, Saint-Thomas du Louvre Sokağı'ndaki *Hotel de Rambouillet* adlı evinde, özellikle de 'La Chambré Bleue' adını yakıştırdığı salonunda, edipleri ve edebiyatseverleri bir araya getirerek sık sık 'pédantisme' (Ukalâlık) e kayan bir edebi muhit oluşturur (1615). Fransız akademisi bu ve benzeri mahfellerin karşısına entellektüel manada muhafazakâr bir müessese olarak çıkmak üzere kurulur (1635). XVIII. Asırda, edebiyat toplantısı yapılan yerlerin daha da arttığı görülür: *Duchess du Maine*'in *Cseux Sarayı*'ndaki sohbet toplantıları 1753'te düşüş ölene kadar elli beş yıl devam eder. *Marquise de Lambert* 1710'dan itibaren yirmi dört sene evini edebî sohbetlere açar; önce salı günleri edipler, çarşambaları asiller çağrılırken, sonradan bu iki grup birleştirilir. *Madame de Tencin*'in salonu 1726'dan itibaren edebiyatçılara saçıktır. Asrın ikinci yarısında ise, *Madame du Deffand Beaune* ve *Saint-Dominique Sokağı*'ndaki evlerini edebî mahfel yapar. *Madame du Geoffrin* 1749'dan itibaren Saint-Honoré Sokağı'ndaki evinde pazartesileri sanatkârları, çarşambaları da yazar ve filozofları ağırlar. *Baron d'Holbach*'ın perşembeleri ve *Helvétius*'un salı günleri yaptığı toplantılar bu meyanda zikredilebilir...XIX. asır, Fransa'da edebiyatın hakikî canlılığına kavuştuğu asırdır. *Victor Hugo*'nun François-I Mahallesi'nin Jean Goujon Sokağı'ndaki evi, romantizmin esaslarının şekillendirildiği ve romantiklerin toplandığı önemli bir mekândır. *Charles Baudelaire*, Belçikalı *Madame Sabatier*'nin Frochot Sokağı'ndaki evinde her pazar tertip olunan akşam sohbetlerinde olgunlaşmıştır (1852). *Emile Zola*'nın Saint-Georges Sokağı'ndaki evi her perşembe gençlere okul olur. Zola 1877'de, Paris yakınlarındaki Médan Köyü'ne taşındıktan sonra da bu ziyaretlerinin devamı *Le Groupe de Médan* (Médan Akşam Toplantıları) adıyla bir hikâye çıkmasını sağlar (1880). *Stephan Mallarmé*'nin Paris'te Roma Sokağı'ndaki evi her salı sembolistlerin toplanma ve münakaşa yeri olur (1880-1890). Görüldüğü gibi, klâsizm, romantizm, natüralizm, sembolizm hep mahfellerde şekillenmiş; en azından, mahfellerde doktrinini sağlamlaştırmış ve yaygınlaştırmıştır. (Özgül, 2003: 359-360)

Özgül, yazısının devamında Türklerde şiir meclislerinin bir geleneğin devamı olduğunu ve şölen, yuğ, düğün, sohbet gibi sebeplerle bir araya gelen şairler ile zevkleri incelmış, hatırlı kişilerin belli bir bedîî seviyenin altına düşmeyen sohbetler ettiğini ifade eder.

Fransa’da yaşadığı mekânın salonunu sanatkârlara açan kişiler *salonnière* olarak adlandırılır. Kadınlar salonlarda önemli ve görünür bir rol oynamışlardır. Bu toplantıları başlatanlar da Parisli zengin kadınlardır. Bazıları sohbet ve tartışmalara aktif katılırken bazıları da bağlantılarını başkalarını bir araya getirmek ve aydınlanma fikirlerini yaymak için kullanır. M. Kayahan Özgül’ün yukarıda ismini andığı Madame Geoffrin bu konudaki en önemli isimdir. Geoffrin’in salonu bir yağlı boya tabloya da konu olmuştur. (Wikipedia, 2024a)

Anar (2020: 51), geçmiş toplumların soylularının salonlarında ekonomik-siyasi-estetik-sosyal ve mimari etkiler sebebiyle değişikliklerin olduğunu ifade eder. Kentsoylu sınıfın zenginleşip soylularla yarışa girdiğini ve sonuçta kentsoyluların yapılarında değişikliğe gittiğini belirtir. Aile mensubunun evin içinde “tekbaşınalaşması” sonucunda ise salonun özel bir kimliğe sahip olmasını Habermas’tan aktararak bizim toplumumuzda Batı toplumlarında görüldüğü gibi kentsoyluların soylularla her alanda giriştiği yarıştan eser olmadığını söyler. Bu sebeple mekânsal dönüşümlerde özellikle ilk zamanlarda Batı toplumlarındaki parametrelerin çok da etkili olmadığını; saraydan konağa oradan da apartmana tahvil eden yapı değişiminde sosyal, ekonomik, siyasi vb. tahavvül daha etkili olduğunu belirtir.

Anar, evini sanatçılara açan pek çok kişinin olduğunu belirterek İhsan Râif Hanım’ın Osmanbey’de yer alan Raif Paşa apartmanındaki evini örnek verir. Bu evin salonunun Fransız kadınların meşhur salonlarına benzetildiğini Halit Fahri Ozansoy’dan aktarır:

Zarif, geniş, iyi döşenmiş bir salon, yerde fevkalâde bir halı. Klasik, rahat ve güzel koltuklar. Köşede mükemmel bir piyano. Avize ve ötesi... Salonun yanında, hem koridordan hem salondan geçilen iki kapılı bir salon yavrusu daha. Bir fümüvar daha ziyade, ama şirin bir yer. İhsan Râif Hanım’ın Şahabettin Süleyman’la evlenmesinden sonra, bu salon, diyebilirim ki, XVII. Yüyl Fransa’sında *précieuse*’lerin, zarafetleri ve güzel konuşmaları ile meşhur olan o kibar kadınların salonları gibi, haftada bir iki gece tanınmış edebiyatçıların toplandıkları bir çeşit sanat mâbedi olmuştur. (Anar, 2020: 54)

Anar, bu toplantılara Rıza Tevfik, Fazıl Ahmet, Yahya Kemal, Ruşen Eşref, Salâhattin Enis, Hakkı Tahsin gibi edebiyatçıların katıldığını, İhsan Râif Hanım’ın kendi bestelerini piyanoda çaldığı ve buraya katılanların da eserlerini salondakilere sunduğunu ifade eder. (Anar, 2020: 54)

Salonlar ve salonların teşrifi Batılılaşmanın bir tezahürü olarak da görülmüştür. Eve giren piyano ve sosyal hayatta balolar ile çay partileri edebî eserlerde sıkça karşımıza çıkar.

Kavcar, Servet-i Fünûn dönemi romanlarında Batı musikisine düşkünlüğün tam bir moda hâlini aldığını belirterek Mahmet Rauf'un özellikle çay ve balo gibi eğlencelerde mutlaka kadın ve erkek kahramanlarına uzun uzun musiki sohbetleri yaptırdığını, hemen her romanda, bir yeri getirilerek musikiden söz edildiğini, klasik batı müziği ve eserleri üzerine konuşulduğunu, roman kahramanlarının genellikle musikiye düşkün olduğunu ve tıpkı bu romanların yazarları gibi batı kültürüne ve musikisine yakından ilgi duyduklarını söyler. Kavcar; eserlerde piyano bulunmayan ev, piyano çalmayan kahraman hemen hemen yok gibidir tespitinde bulunur. Piyanonun Batı müziği alanında görülen en yaygın enstrüman olduğunu ekler. Kavcar, ailesinin hali vakti yerinde olan bütün genç kızların piyano dersi aldığını söyleyerek bu duruma Halit Ziya'da Ferdi Efendi'nin kızı Hacer'in, özel musiki dersleri almasını ve çok güzel piyano çalmasını örnek verir. Aynı şekilde Mai ve Siyah'ta Lâmia ile Aşk-ı Memnu'da Nihal'in de özel piyano dersleri alarak yetiştiğini, Bihter ve ablası Peyker'in de arasına piyano çaldığını ifade eder. (Kavcar, 1995: 133)

Mekân olarak evlerdeki değişim de romanlara yansır: Konaklar da Avrupa evleri biçiminde bölümlere ayrılır, döşenir, duvarlar renkli kağıtlarla kaplanır ve Napolyon tablosu ile süslenir (*Sergüzeşt*). Yeni ev düzeni, mobilya ve dekarasyon eşyaları üzerinde A. Mithat da durur (*Karnaval, Demir Bey, Taffüf*). (Kavcar, 1995: 17) Ahmet Mithat Efendi'nin romanlarında kahramanlar üzerinden de değişim göz önüne serilir: Hayrettin Yiğit, *Felâton Bey ile Râkım Efendi* isimli romanın kahramanlarından Mustafa Merakî'nin alafranga hayat yaşamak için Beyoğlu'na taşındığını söyler. *Bahtiyarlık* da Senai Efendi isimli kahraman kendisini şehir hayatına adayan Batı hayranı ve eğlenceye düşkün biridir. *Pariste Bir Türk*'te Zekâ Bey, duygu ve düşünce dünyasıyla kendisini Batı'nın gösterişine ve şatafatına, eğlencesine adanmış bir kişidir. *Karnaval*, Batılılaşmanın ve alafranga hayatın ön planda olduğu bir dönemde, İstanbul'da özellikle Beyoğlun'nda yapılan balo ve karnaval âlemlerini anlatan bir eserdir. (...) Romanın sonunda yazar, bu eğlencelere kendini kaptıran kahramanları cezalandırmıştır. (Yiğit, 2024: 527-533)

Kavcar, mekânlardaki değişimi kronolojik değişimi şu şekilde açıklar:

Eski Türk evlerinde mobilya olarak bulunan başlıca eşyalar genel olarak pamukla kaplı bir veya birkaç sedir, odanın ortasında mangal, divanlar ve çeşitli minderlerdir. Özellikle 1853 Kırım Savaşı'ndan sonra hız kazanan sosyal yaşayışdaki değişiklikler sonucu, bunlar yavaş yavaş kalkar ve yerlerini koltuklar, kanepeler, çalışma masaları, sandalyeler alır, eşyalar alafranga düzene sokulur... Özellikle yatak odası, oturma odası ve salon eşyalarında önemli yenilikler ortaya çıkar ve bunlar alafranga usule göre yerleştirilir. (Kavcar, 1995:170)

Nora Tataryan Aslan da, salon kavramının modernleşen Osmanlı'daki feminist hareket ilişkisini Zabel Yeseyan'ın otobiyografinde yer verdiği Makruhi Madağyan Salonu ve Şevket

Ziya'nın 1898'de Servet-i Fünûn dergisinde tefrika edilip 1912 yılında kitap olarak yayımlanan *Salon Köşelerinde* adlı eserler üzerinden inceler.

Aslan, salonların özel alanda yapılan toplantılar olması sebebiyle doğrudan erişilebilecek arşivleri olmadığını söyler. Hatıratlar, dönemin gazeteleri ve hicvedildikleri yayın organlarından buralar ile ilgili bilgi edinildiğini ifade ederek araştırmaları neticesinde ulaşabildiği salonların; Sırpuhi Düsap'ın Salonu, Kayane Madağyan'ın Salonu, Leyla Saz Edebiyat Salonu, Şair Nigar'ın Salı Kabulleri, İhsan Raif Hanım'ın Salonu, Şukufe Nihal Salonu, Zeynep Hanım'ın Kabulleri olduğunu bunların yanı sıra Münevver Ayaşlı Yalısı, Ahmet Mithat Efendi Yalısı, Tahsin Nahit'in Büyükkada Maden ve Haydarpaşa'daki Evi, Melek Celal Sofu'nun Köşkü, Mübeccel Bayram'ın evi ve Nahit Fıratlı Hanımın salonun da 1970'lere kadar Ankara'da devam eden salonlardan olduğunu söyler. (Aslan, 2023: 36)

M. Kayahan Özgül (2018: 123), Şair Nigâr'ın babası Osman Nihalî Paşa'nın konağını modern Osmanlı evinin ve kadınının prototipini oluşturacağını söyler. Paşanın eşi Emine Rif'ati Hanım'ın erkek misafirlerden kaçamayışı, evde birkaç dilin konuşulması, Şark ve Garp mûsikilerinin bir arada yaşatılması, kızı Nigâr Hanım'ın eğitimi, şairliği; Fransa'da salon edebiyatını başlatan sanatsever kadınlara (salonneuse) benzer, Salı toplantıları düzenleyişi ve bu tarafıyla bir sonraki nesilden İhsan Râif, Şükûfe Nihâl gibi kadın şairlere örnek oluşunu bu savına örnek verir.

Aslan, Fransa örneğinde Salon hanımefendisi ve Salon beyefendisi kavramlarının önem kazandığını belirterek yukarıda da bahsedildiği gibi “Salon”ların tarihini, 16. yüzyıla, İtalya'ya kadar indirirerek İtalya'da 16 yüzyılda ortaya çıktıkları ilk dönemde, erkekler ya da evli çiftler tarafından düzenlenen toplantılar olarak görünürlük kazanan salonların, zaman içerisinde dönüşüme uğrayıp 18. yüzyıl ve 19 yüzyıl Fransa'sında birer edebiyat topluluğu gibi işlev gördüğünü, günden güne gelişip belirli düşünce okulları dahi oluşturduklarını söyler. Bu dönemde, salonların amacının, dilde ortaya çıkan yeni gereksinimlere dikkat edilerek, dilin iyi kullanımı temel prensibini benimseyerek, halk deyimleri, teknik terimler, duygusal, pitoresk kelimelerin günlük kullanım dilinden atılmasıyla, zaman içinde bu toplantılar edebiyat alanından çıkarak gündemle ilgili tartışmaların yapıldığı yeri-kamusal yarı-özel toplantılara dönüşmüşlerdir, der. (Aslan, 2023: 37)

Avrupa geleneği olan salonları Aslan, modernleşmenin adımlarından biri olarak görür. Osmanlı İmparatorluğu'nda ve Cumhuriyetin ilk yıllarında feminist hareketin, modernleşme

süreciyle el ele yürüyen, gelenek karşıtı bir düşünce yapısına tekabül ettiğini belirterek dönemin kadın mücadelesinin bugünkü feminist anlayıştan çok farklı olduğunu ifade eder.

Bu dönemin feminist çabası ataerkiye karşı değil geleneğe karşı olmuştur ve temel olarak erkeklerle kamusal alanda eşit görünürlük ilkesi, eşit hak ve eğitim talepleri üzerine kurulmuştur (...) Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemindeki “salon kadını” modernleşme düşüncesinin ideal modern kadın taahhüleriyle büyük ölçüde eşleşir. Zira bir kadından daha iyi bir anne ve iffetli bir eş olmasını beklediği o dönemde, salon sahibeleri entelektüel çevresini bu değerler çerçevesinde evine davet ederek özel alanı kamusalılaştırmış böylece birbirine zıt gözükken bu iki alanı -kamusal ve özel- geçişken kılmış olurlar. Modernleşme dönemindeki aktif isimlerden biri olan Leyla (Saz) Hanım’ın salonu bu hususta iyi bir örnek oluşturur. (Aslan, 2023: 38)

Aslan (2023: 39), ilk hatıratın yazarı olarak kabul edildiğini ifade ettiği Leyla Hanım’ın yazılarının sosyal antropolejik bilgiler içeren anı formunda olduğunu söyler. Böyle bir figürün, salon düzenlemesinin modern kadın ve salon hanımefendisi kavramlarının eşleşmesine dair iyi bir örnek teşkil ettiğini söyler. Aslan, Leyla Hanım’ın evini Nazmi Özalp’ten aktararak Leyla Hanım’ın evinin bir sanatevi gibi olduğunu, dönemin edebiyatçı ve sanatçılarının, musikişinaslarının her perşembe günü toplandığını, akademik sohbetler yapıldığını ve her toplantının sonunda musiki icra edildiğini söyler. Hafız Aşir Efendi, Hafız Osman Efendi gibi şöhretli ses sanatkarlarının sık sık konağa geldiğini, bu toplantılarda Leyla Hanım bazen piyano, bazen armonika çaldığını ifade eder.

Kemal Niyazi Seyhun da *Salon* dergisinin 35. sayısında “Leyla Hanım” başlığı altında, Leyla Saz ile ilgili gözlemlerini yazmıştır. Bu yazıda Leyla Hanım, “Büyük Türk kadını; Koca Üstâd Abdülhak Hâmid’in ‘Şairei Namdar’ diye vasıflandırdığı içli, kudretli şair Leylâ Hanımefendi’dir. O, şiir ve edebiyat sahasında olduğu kadar, musiki âleminde de tarihe mal olmuş güzide Türk münevverlerindedir.” cümleleriyle tanıtılır. Leyla Hanımefendi’nin, o devrin kibar Türk hanımları arasında zarafetiyle, edebiyat ve lisan bilgisi, musiki severliği ve güzel giyinişiyle mümtaz bir mevki işgal etmiş cidden asil ve kibar bir hanımefendi olduğunu ifade eder. (“Leylâ Hanım”. *Salon*, C. 2, (35), s. 555)

Aslan (2023: 39-40), salonları kadın-erkek ilişkisi ve kadının görünürlüğü açısından da ele alır. Bu toplantılar her ne kadar kadınların ve erkeklerin sosyalleştiği geçişken alanlar olarak tasvir edilse de unutmamak gerekir ki salonlar her sınıftan ve sosyal statüden kadınların katılımına açık değildir, diyen yazar ayrıca Müslüman salonların bazılarında hâlâ (o dönemde) kadınların ve erkeklerin mekânsal ayrımına önem verilmekte olduğunu söyler. Salonların katılımının her kesimden kadın için erişebilir olduğu kanısı ne kadar yanlışsa salonları salt kadınların himayesinde özel bir alan gibi düşünmemek de aynı ölçüde hatalı olduğunu zira modernleşme ile ilişkisi içerisinde anlaşıldığında salonlar sayesinde her ne kadar ayrıcalıklara sahip kadınlar artık evde salt yemek yapıp çocuk bakmak yerine çağdaşları ile okuyup, üretip

tartışma imkanına etseler de bu toplantıların hâla dönemin erkek aydınları tarafından desteklenen bir projenin parçası oldukları ölçüde hayata geçebildiklerini ifade eder.

Kadının toplum hayatında öne çıkması ve görünürlüğü ile modern yaşam, Türkiye’de, Batılılaşma süreciyle gündeme gelmiş romanlara konu olmuştur.

Kadın hakları ve kadının eş seçme hürriyeti de, Tanzimat romanının ele aldığı başlıca konulardan biridir. Bununla ilgili olarak, eski tarz bir evlenme şekli olan “görücü ile evlenme” usulü tenkit edilir, onun doğurduğu problemler, acıklı sonuçlar dile getirilir. Bu usulün akla, mantığa çağdaş medeniyete uymadığı belirtilir. (Şemseddin Sami: *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat*; A. Midhad: *Teehhül, Yeryüzünde Bir Melek*; N. Kemal: *İntibah*; S. Sezai: *Sergüzeşt*; Mizancı Murat: *Turfanda mı yoksa Turfa mı*; Fatma Aliye Hanım: *Muhaderât, Udî*) ... *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat*’ta, kız çocuklarının okumasına, kız okullarına ve bayan öğretmene duyulan büyük ihtiyaç dile getirilir. *İntibah*, esas olarak çocuk eğitime yer verir. Çocukları gerçek hayata göre iyi yetiştirmek ve başıboş bırakmamak gerektiğini, insanların sonradan pişmanlık duymamak için düşünceli hareket etmelerini telkin eder... Servet-i Fünun edebiyatı, baştan sona kadar kadın ve aile problemlerini vazgeçilmez bir konu kabul etmiştir. Yazarlar, baskı altında yaşamak zorunda kalan Türk kadınının haklarını bütün güçleriyle savunurlar. Her şeyden önce de kadın kahramanlarını kafes hayatından kurtarırlar. Servet-i Fünuncular, tıpkı Tanzimatçılar gibi, kadın meselesini de, batı medeniyetinde kadının yerini göz önünde tutarak ve karşılaştırmalar yaparak değerlendirirler. ...Artık kadın yeni bir açıdan ele alınır. Bu alandaki geleneksel ve katı görüşlerin yer yer kırıldığı görülür. Romanlarda kadın, belki de ilk defa olarak, erkekle aynı seviyede görülmektedir. O zamana kadar yazılan roman ve hikayelerde cariye, odalık ve bazılarında bir parça tahsilli şehir kızı olarak yer alan kadın tipleri, genel olarak zavallı, çaresiz, hain veya zayıf ahlaklı gösteriliyordu. Servet-i Fünun romanı, düşünen, hareketlerin ölçüp biçen, erkeğe karşı sadece cinsi bir uysallıkla bağlı olmayan, kendinin ayrı bir varlık ve güç olduğunu bilen kadın tipleri çizdi. (Kavcar, 1995: 14-15, 21, 88-89)

Kavcar (1995: 17), *Karnaval* başta olmak üzere Ahmet Mithat’ın bazı romanları ile *Zehra* da Beyoğlu eğlencelerine, dans ve balolara olarak geniş yer verildiğini, Felatun Bey ile Şöhret’in (Şık) ise, yabancılardan özel dans dersleri aldığını söyler.

Kavcar (1995: 90-91), Servet-i Fünun romanlarındaki kadınların; erkekler gibi okuyup eğitim gördüklerini, erkelerle yan yana sosyal yaşayışa katıldıklarını, toplum içine girdiklerini, yabancı dil öğrendiklerini, bilgi ve zevk seviyelerini geliştirdiklerini söyler. Ayrıca gezinti ve eğlence yerlerine gittiklerini, çay dans ve balolara, sosyal ve kültürel faaliyetlere, toplantılara katıldıklarını belirtir. Romanlardan örnekler veren Kavcar, *Nemide*’de Şevket Bey’in, *Ferdi ve Şürekâsı*’nda Ferdi Efendi’nin ve *Aşk-ı Memnu*’da Adnan Bey’in kızlarına ve kadınlara karşı son derece anlayışlı, saygılı olduğunu ifade ederek bahsi geçen roman kahramanlarının kızlara ve kadınlara hiçbir şekilde baskı yapmaya kalkmadığını, onların duygu ve düşüncelerine değer verdiklerini de ekler. Ahmet Cemil’in de hem kız kardeşi İkbâl’e hem de çok sevip de elde edemediği Lâmia’ya karşı aynı duygular içinde olduğunu ekler. *Kırık Hayatlar*’da da Ömer Behiç’e göre kadınlar “saygıya hakları olan, saygı gösterilmesi gereken varlıklar”dır... Kavcar, Mehmet Rauf’un hemen hemen bütün romanlarında kadınları erkeklerle eşit tuttuğunu, kadın hakları açısından kurulu düzeni tenkit ettiğini belirterek dahası bazı romanlarındaki âşık erkekler, sevdikleri kadınlar karşısında çok küçülür, ezilirler tespitinde bulunur: (*Eylül*’de

Necip; *Ferda-i Garam*'da Macid; *Böğürtlen*'de Nihad; *Karanfil ve Yasemin*'de Samim; *Son Yıldız*'da Fuad) ... Mehmet Rauf'un kadınlara yapılan sosyal baskıları tenkit eden ve onların haklarını savunan eserlerin başında Genç Kız Kalbi ile Karanfil ve Yasemin geldiğini, *Son Yıldız*'daki genç kadın Perran'ın kadın hürriyetinin ve haklarının şuurlu bir savunucusu olarak karşımıza çıktığını, *Genç Kız Kalbi*'nde, hem aydın Türk kızı Pervin, hem de sevgilisi Şair Behiç, kadın sorunlarını geniş yer verildiğini belirtir.

Aslan, Safveti Ziya'nın kaleme aldığı *Salon Köşelerinde* adlı romanın salonların modernleşme ve dönemin Batılılaşma anlayışına dair önemli bilgiler içerdiğini ve ideal kadın tasvirinin kurmaca bir evrende nasıl kristalleştiğine dair iyi örnek olduğunu belirtir.

Abdülhamit döneminde geçen romanın başkahramanı Şekip, üst sınıf, eğitilmiş, hayatının çoğunu Pera bölgesinde geçiren, soylu ve entelektüel bir çevreye sahip, balolara ve salonlara katılan bir gençtir... Roman arka planında tasvir ettiği mekanlar itibarıyla Osmanlı modernleşme projesini, salonlar, kozmopolit Beyoğlu, Abdülhamit rejimiyle fakirleşen yoksul halk geriliminin anlamak için başka bir hatti da içinde barındırır... Şekip (...) "salon beyefendisi" kavramını dolduracak şekilde tasvir edilmiştir. Entelektüeldir, batılı adabımuâşeret kurallarını hakimdir, onları çok iyi bir şekilde uygular ve çok iyi vals yapar... Şevket Ziya, romandaki batılılaşma arzusunu temelde vals üzerinden işlemektedir. Şekip'in ne kadar iyi dans ettiği okuyucuya sürekli hatırlatılır. Roman boyunca Şekip, salon beyefendiliğinden ödün vermeden revize edilmiş bir milliyetçilik anlayışını okuyucuya sunar. Metnin arka planında ve başlığında geçen salonlar ise bu ideale hizmet edebilecek mekanlar olarak tasvir edilirler. Yarı kamusal yarı özel bu alanlarda Osmanlı modernleşmesi batının iyi taraflarını alırken (vals örneğinde olduğu gibi), yoz taraflarını (iffetsizlik gibi) ise reddetmektedir. (Aslan, 2023: 42-43)

Neticede Aslan, toplantı formundaki edebiyat salonlarının Osmanlı coğrafyasına gelişini İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde modernleşme adımlarından biri olarak görür. Yazara göre salonlar, modern kadın imgesinin altını doldurmada kritik bir işleve sahiptir. Bu mekanlar Batılı bir modernleşme tahayyülünün Osmanlı topluma entegrasyonunda çıkan pürüzleri incelemek için iyi bir zemin oluşturmaktadırlar. (Aslan, 2023: 44)

Salon hayatını, salon beyefendilerini ve salon hanımefendilerini, kadının cemiyet hayatındaki görünürlüğü tam anlamıyla yansıtan *Salon* dergisinde Faruk Nafiz Çamlıbel, konuya mekân olarak yaklaşır. Türk toplum hayatındaki değişmeyi mekân üzerinden okur. Çamlıbel, yazısında ("Harem, Selâmlık, Salon". *Salon*, C. 3 S 49, s. 834) eski konaklarda "selamlık" ve "harem" diye ikiye ayrılan misafir odalarının yeni köşkler ve apartmanlarla "salon"da birleştiğini belirtir. Eski konaklardaki bu bölümlerde kullanılan eşyanın farkında olmadıklarını, mazrufla ilgilendiklerini, salon ile birlikte bu eşyaların antika kıymetine bindiğini ve kilit altında, duvarda veya dolapta sergilendiğini söyler. Yeni yaşam tarzına bir de eleştiri getirir:

Çay mı istiyorsunuz? Pastacıda! Yemek mi? Lokantada! Eski konak, belki yemezdi, fakat yedirirdi yeni ev, yiyor mu, yemiyor mu, meçhul; fakat yedirmediği muhakkak." Yazar bu kusura mukabil bir meziyetini hiç kimsenin inkâr edemeyeceğini söyler: Eski konakların

birbirinden esirgediği kadın ve erkeği yüz yüze getirmesi... “Salonda gençlik ve güzellikleriyle, nükte ve tebessümleriyle meydana çıkan kadınlığı, salonda kaybettiğimiz eski çanak ve çömleklere -boş mide ile de olsa- tercih etmemek elimizden gelmiyor.” (“Harem, Selâmlık, Salon”. *Salon*, C. 3 S 49, s. 834)

Çamlıbel’in yazısında beş görsel kullanılmıştır. Bu fotoğraflar “Kafes arkasında yaşayan harem kadını, Eski “selâmlık” dairesinden bir sahne, misafir odası, Yeni usul döşenmiş bir salon, Ve modern salonda yaşayan salon kadını” alt yazılarıyla verilmiştir.

Türk toplumunda harem-selâmlıktan misafir odasına ve salona bir geçiş olmuştur. Faruk Nafiz, “Misafir Odası” başlıklı yazısında salon ile misafir odalarını karşılaştırır. Bizim cemiyetimizde bir haremlık-selâmlık, bir de salon devri vardır diyen yazar fakat bu devirlerde herkesin bir harem-selâmlığı, bir salonu olduğunu görmedik.; ancak her evin mutlaka bir ‘misafir odası’ buldurmak imkânlarına malik olduğunu biliyoruz, der. Eskiden harem-selâmlık, nasıl hal ve vakti yerinde olanların elindeyse şimdi de salon aynı imtiyazlı sınıfın malıdır; lâkin bir ‘misafir odası’na sahip olmak için insan gönlünün gani olması elverir tespitinde bulunur. (“Misafir Odası”. *Salon*, C. 3, S 50, s. 811)

Çamlıbel; devamında misafir odasının samimi, tevazu sahibi, sevimli; salonun ise soğuk ve de kendini olduğundan fazla gören ve göstermek isteyen insanların yapmacıklığı andırdığını söyler.

Kelimenin Türkçeye geçtiği tarih göz önünde bulundurulacak olursa bu geçiş Batılılaşma diye ifade edilecek bir zihin dönüşümünü gösterir. Ramiz Gökçe, eserleriyle Cumhuriyet sonrası zihin dönüşümüne nasıl destek olduysa İkinci Dünya Savaşı’nın ardından ülkenin Batı bloğu içinde yer almasına, toplumun Amerika etkisine açılmasına da *Salon* dergisindeki sinema haberleri ile tesir etmiştir.

Salon kelimesinin yerleşmesinin bir sebebi de sinema, gösteri sanatları ve konserlerin yaygınlaşmasıdır. Dergideki yazı, haber, mülakat vb. eserler de bu anlam üzerinedir. Derginin yayımlandığı yıllarda Türkiye’deki salon imgesi de cemiyet hayatını, lüksü, baloları, kokteyleri ifade eder. Bunu algıyı *Yaprak* dergisindeki “Alış Veriş”¹ adlı şiirde yer alan “Salon verir sokak alırız” mısraında görmek mümkündür.

2. Türk Edebiyatında 1940’lı Yıllar

Türk edebiyatı araştırmacılarının 1940-1960 arasını ayrı bir dönem olarak ele aldıkları daha önce ifade edilmişti. 1940-1950 de bu dönemin alt başlığıdır. Bu tasnifte 2. Dünya

---

¹ Sazyek (1995: 70), 1949 yılının ilk günü yayımlanan *Yaprak* isimli derginin ilk sayısında yer alan bu şiirin Garip akımının son dönem poetikasını yansıttığını söyler.

Savaşı'yla birlikte dünyada ve Türkiye'de değişen sosyo-kültürel ve ekonomik anlayış etkili olmuştur. 1940'lar kendinden önceki yirmi yılın olgunlaştırdığı bir dönemdir. Yayınların çokluğu, farklılıkları ve okurun teveccühü bunun göstergesidir. 1940'lu yıllar 1950 sonrası için bir ayırım noktasıdır.

Salon dergisi de 1947 ile 1951 yılları arasında yayımlanmıştır. Bir bakıma yirmi yıllık sürecin (1940-1960) ilk on yılından sonraki dönüşüm ve değişimin ortasında yer almaktadır.

3. Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde 1947-1950 Dönemi

Bu dönemi inceleyen Oktay, 1940-1960 yılları arasındaki anlayışları “Edebiyat Ortamı ve Arayışlar” isimli makalesinde dört başlık altında ele alır: N. Hikmet ve Toplumculuk, Tasfiye Hareketi, Garip Şiir, Hececiler ve Saf Şiir. (Oktay, 1993:89- 112)

3.1. Tasfiye Hareketi

Oktay, Gavsî Ozansoy'un² 1939 yılının sonlarına doğru *İstiklâl* gazetesinde yayımladığı “Tasfiye Lâzım” başlıklı yazıyı bu hareketin işareti sayar. “Türk sanatında programlı, kültürlü ve malzemeli bir nesil yetiştiğini duvar afişleri yapıp sokaklara mı asalım? Hayır. Bir çare var: Tasfiye. Sanat ve zevk ölçülerimiz tasfiyeye muhtaç.” (akt. Oktay, 1993: 102).

Ozansoy çalıştığı *Son Posta* gazetesinde genç yazar ve şairler arasında bir soruşturma açarak gençlerin “tasfiye” girişimini genişletmiştir. Bu yazarlar tasfiye listesi (1939) yayımlar. Oktay; Reşat Nuri, Fazıl Ahmet, Mahmut Yesari, Mithat Cemal, Aka Gündüz, Peyami Safa, Vâlâ Nurettin, Burhan Cahit, Faruk Nafiz, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Behçet Kemal, İbrahim Alaattin'in yer aldığı listenin uzayıp gittiğini söyler. (Oktay, 1993: 103) Listede ismi yer alanlardan Fazıl Aykaç'ın iki şiiri, Peyami Safa'nın bir yazısı, Faruk Nafiz'in yirmi iki şiiri, İbrahim Alaattin'in bir yazısı, Orhan Seyfi'nin bir şiiri *Salon* dergisinde yayımlanmıştır. 1940

---

²Şair, gazeteci. (TEİS, 2020d) Kenan Harun, Servetifünun Uyanış dergisi günlerinden söz ettiği anılarında “Eski edebiyatçılar bize ateş püskürüyor, biz onlara. Bunlardan en ilginç, şüphesiz, baba-oğul Ozansoyların kapışması. Gavsî bizim dergide babasına veryansın ediyor, babası Halit Fahri *Son Posta*'da oğluna ve arkadaşları olan bizlere. *Akbaba*'da da iki belahımız var: Babâli'nin ünlü Siyamlı Bitişik İkizleri Orhan Seyfi (Orhon) ile Yusuf Ziya (Ortaç). Böylece “Hece'nin 5 Şairi”nden üçüyle karşılıklı diktığımız topları daimi salvo halinde bulunduruyoruz. Faruk Nafiz'le Enis Behiç'in sesleri çıkmıyor ama Faruk Nafiz'i biz boş bırakıyoruz. Her sayımızda onun şiirlerine mutlaka bir iki endah ediyoruz. Ben bir yazımın tamamında Faruk Nafiz'e çullandığımı çok iyi anımsıyorum. *Akbaba*'cılarla Halit Fahri sık sık bizi aşağılayıcı yazılar yayımlıyorlar. Sade onlar mı? Oktay'la Esat'ın (ve de Yamaç'ın) *İstiklâl* Lisesi'nden hocaları olan Zahir Güvemli de bu arada *Akbaba*'daki bazı yazıları karikatür-vinyetlerle süslüyor, bizi yırtık ya da yamalı pantolonla okul kaçakları olarak gösteriyor.”

yılında *Tan* gazetesindeki bildiriyle Tasfiyecilere destek veren Sait Faik'in³ de *Salon* dergisinde dört hikayesi yayımlanmıştır.

Ahmet Oktay, tasfiyecilerin metinlerinde yenilikçi akımın programını görür ve bir tespitte bulunur: O tarihlere kadar genç ve yenilikçi yazarlarla aynı dergide yazmakta sakınca görmeyen Mustafa Şekip, Necip Fazıl ve Peyami Safa gibi şair ve yazarların giderek farklı bir ideolojik/estetik çizgiye yerleşmelerine yol açacağını ve yollar ayrılacağını söyler. 1940 Tasfiye Hareketi içinde yer alan Cahit Irgat, İlhan Berk, Sabahattin Kudret, S. Faik, Salâh Bırsel, Hüsamettin Bozok, Asaf Halet Çelebi vb. sonraki dönemin ünlü isimleri olacağını da belirtir. (Oktay, 1993: 104) 1940'lı yılların başındaki bu tartışmadan sonra “ayrışmanın” başlaması 1940 sonu ve 1950'nin ilk yıllarıdır.

Kenan Harun⁴ (2009: 6), *Servet-i Fünun-Uyanış* dergisi günlerinden (1943) söz ettiği anılarında dönemin genel görünüşünü kendileri açısından çizer:

Eski edebiyatçılar bize ateş püskürüyor, biz onlara. Bunlardan en ilginç, şüphesiz, baba-oğul Ozansoyların kapışması. Gavsî bizim dergide babasına veryansın ediyor, babası Halit Fahri *Son Posta*'da oğluna ve arkadaşları olan bizlere. *Akbaba*'da da iki belalımız var: Babâli'nin ünlü Siyamlı Bitişik İkiizleri Orhan Seyfi (Orhon) ile Yusuf Ziya (Ortaç). Böylece “Hece'nin 5 Şairi”nden üçüyle karşılıklı diktığımız topları daimi salvo halinde bulunduruyoruz. Faruk Nafiz'le Enis Behiç'in sesleri çıkmıyor ama Faruk Nafiz'i biz boş bırakmıyoruz. Her sayımızda onun şiirlerine mutlaka bir iki endaç ediyoruz. Ben bir yazımın tamamında Faruk Nafiz'e çullandığımı çok iyi anımsıyorum. *Akbaba*'cılarla Halit Fahri sık sık bizi aşağılayıcı yazılar yayımlıyorlar. Sade onlar mı? Oktay'la Esat'ın (ve de Yamaç'ın) İstiklâl Lisesi'nden hocaları olan Zahir Güvemli de bu arada *Akbaba*'daki bazı yazıları karikatür-vinyetlerle süslüyor, bizi yırtık ya da yamalı pantolonla okul kaçakları olarak gösteriyor.”

Şükran Kurdakul (1973: 450) da, *Servet-i Fünun-Uyanış* dergisinin 1940-44 yıllarında yeni edebiyatın kurucularından arasında kabul edilen kalemlerden Sait Faik, Abidin Dino, Samim Kocagöz, Sadri Ertem, İlhan Berk, Cahit Irgat, Oktay Akbal, Hüsamettin Bozok, Orhan Arıburnu gibi isimlerin sık sık görüldüğünü ve derginin 18 Ocak 1940, 2265/580'nci sayısında “Açık Mektup” başlıklı yazıda, yeni kuşağın “Sanat eserinde sosyal bir mesele arama endişesi” ve “Dar ve ölü şekil kalıplarına karşı hür bir isyan içinde” olduğunun belirtildiğini ifade eder. “Davamız”, “Tasfiye lâzım”, “Eskilik ve Yenilik”, “Üstatlar Ağlaşıyor” adlı yazılarla özellikle Faruk Nafiz, Yusuf Ziya, Orhan Seyfi beğeni çizgisine karşı çıkıldığını belirtir.

---

³ Bildirinin diğer imzası Abidin Dino'ya aittir. “Gençlerin Müşterek Beyanatı” başlıklı metinde “gerçek ve ulusal bir edebiyata sahip olabilmek için” öncelikle “gerçek bir hümanizmaya sahip olmak gerektiği” öne sürülmüştür. (Oktay, 1993: 103)

⁴ Kenan Harunoğlu (1925-2002). Şair gazeteci. (TEİS, 2020ğ)

3.2. Toplumcu Gerçekçiler ve 1940 Kuşağı

Türk edebiyatında, şiir geleneğinde, temeli önceye dayansa da Cumhuriyet döneminde gözle görülür farklılaşmalar yaşanmıştır. Oktay, (1993: 91) en köklü sanat kolu olduğu için ilk arayışlar ve tartışmalar Cumhuriyet döneminde de şiir alanında görüldüğünü ifade eder. Bu bir bakıma 19. yüzyılın ikinci yarısındaki muhteva farklılaşmasının bir uzantısıdır. Cumhuriyetin hemen öncesinde İkinci Meşrutiyet sonrası bu farklılaşmaya muhtevanın yanı sıra ölçü ve nazım türleri konusu da eklenmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra Nazım Hikmet'in "Putları Yıkıyoruz" (Nâzım'ın Hikâyesi, 2023) yazı dizisi de şiir geleneğinde önde gelen şairlerin sorgulanmasıyla devam etmiştir. Oktay, N. Hikmet'in çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanan yazı ve şiirlerle gençler üzerinde etkili olduğunu belirterek bu güruhu yenilikçi dalga olarak tanımlar. Oktay'ın tanımlamasıyla "yenilikçi dalga"da şiirin, daha genel anlamda sanatın, sadece toplumsal değil siyasal sorumluluğu da olduğu fikrinin yer aldığını belirtir.

Eray Canberk de, 1940'lı yıllarda ürün verdikleri ve belirginleştikleri için bu toplumcu gerçekçi şairlerin "1940 Kuşağı" diye adlandırıldıklarını ifade eder:

Hasan İzzettin Dinamo (1909-1989), Rıfat Ilgaz (1911-1993), Niyazi Akıncıoğlu (1916-1979), Cahit İrgat (1916-1971), A. Kadir (1917-1985), Fethi Giray (1918-1970), Suat Taşer (1915-1982), Enver Gökçe (1920-1981), Ömer Faruk Toprak (1920-1979), Mehmet Kemal (1921-1998), Arif Damar (doğ. 1925), Ahmet Arif (1927-1991), Şükran Kurdakul (doğ. 1927) bu kuşağın önde gelen şairleridir. (Canberk, 2001: 104)

Salon dergisinde 1940 Kuşağı ve toplumcu gerçekçi hiçbir şairin eserine yer verilmemiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan iki kutuplu dünya düşünüldüğünde; sanatı, ideolojinin vasıtası hâlinde düşünen bu kuşağın, künyesinde fantezi kelimesi bulunan, Amerikan aktör ve aktrislerine ve Hollywood haberlerine sayfalarında geniş yer veren bir dergide şiir yayımlamamaları anlaşılabilir bir durumdur.

3.3. Garip Hareketi

Salon dergisi Garip hareketinin *durgunluk* ve *son evresinde* yayımlanmıştır.⁵ Oktay, N. Hikmet'in şiirlerinden beslenen toplumcu şiirin büyük ölçüde yıprattığı, sorgulanabilir duruma getirdiği Gelenekçi edebiyata, son ve kesin darbeyi Garip şiirinin indireceğini ifade eder. (Oktay, 1993: 104) Canberk, anlayış bakımından farklı olmakla birlikte 1940 Kuşağı ve Garip Hareketinin "yenilikçi" olmak bakımından benzerlik gösterdiğini dile getirir. Bu iki hareketin

⁵ Sazyek (1996: 37-74); Garip hareketinin tarihini Garip Öncesi (1926-1937), Hareketin İlk Evresi (1937-1941), Garip'in Çıkışı ve Sonrası (1941-1945), Durgunluk Evresi (1945-1949), Son Evre (1949-1950) şeklinde beş evrede inceler.

Tevfik Fikret’le başlayan ve Nâzım Hikmet’le sürüp gelen bir gelenek oluşturduğunu da belirtir. (Canberk, 2001: 102)

Gelenekteki şiirden farklı, şekil ve muhteva itibarıyla yeni şiirlerle ortaya çıkan Garipçiler; züppeliğin timsali olan bobstil gençlerden hareketle “bobstil şair” yakıştırmasına maruz kalmışlardır. Birbirinden farklı epey isim ve fikir “Garip” karşıtlığında birleşmiştir. Garip Hareketi, ortaya çıktığı dönemde piyasada olan *Akbaba* ve *Çınaraltı* dergisi tarafından ve dönemin toplumcu gerçekçi edebiyatı temsil eden *Yeni Edebiyat* (1941-1942) dergisi ve *Mavi* dergisinde Attila İlhan tarafından “bobstil” olarak tanımlanır. (Özen, 2021: 157-165) Özen, bobstilin 1940’lı yıllara damga vuran züppece giyim tarzını benimseyen tipleri karşılayan bir kelime olduğunu ve Türkiye’de sinemanın bir eğlence türü olarak rağbet görmesiyle birlikte bilhassa büyükşehirdeki gençlerin Hollywood aktörlerini kıyafet, tavır ve davranış bakımından taklit etmeleriyle ortaya çıktığını ifade eder. (Özen, 2021: 15) Özen, Oktay Akbal ve Mücap Ofluoğlu’ndan aktarmalarıyla meselenin sadece poetika değil Orhan Veli’nin kıyafet tercihinin de bobstil olarak anılmasında etken olduğunu vurgular. (Özen, 2021: 163-165)

Salon dergisinde sadece Ertuğrul Şevket bobstil gençler konusunu yazmıştır. “Züppe” başlıklı yazı bu anlayışa sahip kişilerin, genelde, fizikî tasvirini konu edinir. Kültürel yozlaşmalarını tanımlar, açıklar, örneklendirir. İçerik açısından gayet sert bir yazıdır. Yazıda herhangi bir isim geçmez. (E. Şevket. “Züppe”. *Salon*, C. 1 (7), s. 99)

Bobstil gençler o kadar gündemi meşgul etmişlerdir ki bu dönemdeki roman ve tiyatrolarda bobstil şair karakterleri görülmüştür. (Özen, 2021: 188) Bu metinlerdeki bobstil şair tiplmeleri Orhan Veli Kanık ve Asaf Halet Çelebi’yi hedef alır. *Salon* dergisinde yazı ve şiirleri olan İsmail Galip Arcan (TEİS, 2020f) da yazdığı *Hava Parası* adlı oyunda bobstil şair tipine yer vermiştir. (Özen, 2021: 206) Oyunda “genç ve ateşli aktör ve bugünkü yeni şairlerden” -bobstil şairlerden- Rehin Parker’in bir şiiri şudur: Motorlaştı nabız./Kuduz/Bir zil/Yüzbin beygir/Dört nala/Bir dakika/Bin mil/Uçuyor gibi,/Başaşağı/Uçuyor gibiyim./Vızzzzz./Vızzzzz.

Sazyek, (1996: 63-67) 1945-1949 yılları arasını Garip şiiri için durgunluk dönemi olarak tanımlar. Sazyek, bu hareketin üç şairinin ilk dönemlerinden farklı olarak yazma ve yayımlama hususunda bağımsız davrandıklarını ifade eder. 1945’te Garip’in ikinci baskısı çıkar ve bu baskıda sadece Orhan Veli Kanık’ın şiirleri vardır. Melih Cevdet ve Oktay Rıfat ise ortak kitaba mesafelidir. Orhan Veli önsözde arkadaşlarına sitemlidir. Arkadaşlarından bu siteme yazılı bir karşılık gelmez. 1945’te Orhan Veli, *Vazgeçemediğim* adlı kitabını yayımlar. Aynı yıl Oktay Rıfat da *Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üzerine Şiirler* adlı kitabını yayımlar ve bu kitaba

Garip öncesi dönemden hece ile yazdığı şiirleri koyar. Melih Cevdet de ilk şiir kitabını 1946 yılında yayımlamıştır.

Sazyek, (1996: 67-74) aynı eserinde 1949-1950 yıllarını son evre olarak adlandırır. Bu dönemde, 1946 seçimlerinin ertesinde, Hasan Âli Yücel, Millî Eğitim Bakanlığında ayrılır ve Orhan Veli Kanık ile Necati Cumalı işlevini yitiren Tercüme Bürosundaki görevinden istifa ederler. Orhan Veli ve yakın çevresindeki “sanatçı ve aydın grubu” *Yaprak* adlı dergiyi 1949 yılının ilk günlerinden, iki devrede, 15 Haziran 1950 tarihine kadar 28 sayı çıkarır. Başlangıçta imece anlayışıyla ilerleyen dergi zamanla Orhan Veli'nin gayretiyle yayımlanır. Sazyek, zamanla derginin *Garip* hareketinin gecikmiş bir yayın organı kimliğine büründüğünü ifade eder:

Garip hareketinin *Yaprak* çevresindeki başlıca özelliği, ilk evresindeki dikkati çeken güç birliğini ve yine başlangıcından beri ilkeleri arasında yer alan gerçekçi sanat anlayışını iyice belirginleştirmiş olmasıdır. Önceki evrelerde söz konusu anlayışı, toplum içindeki bireyi ön plana çıkararak esere yansıtan Garip üçlüsü, bu evrede toplumu önceleyerek sanat görüşünü kendi içinde dönüştürmüş, eleştirel bir bakış açısıyla ve anlatım tutumuyla sergilemeye başlamıştır. (Sazyek, 1996: 72)

Yaprak dergisinin kapanmasıyla Orhan Veli, İstanbul'a, ailesinin yanına döner. Melih Cevdet de İstanbul'a dönmüştür. Orhan Veli'nin hayatını kaybetmesinden sonra arkadaşları hareketin toplumcu yönü ağır basan örneklerini vermeyi sürdürürler. Ama 1952'den sonra onlar da şiirlerini başka yönlere çevirirler.

İnci Enginün, (2001: 82) Orhan Veli'nin ölümünden sonra Oktay Rıfat ve Melih Cevdet'te önceden başlayan Garip'ten uzaklaşma eğiliminin arttığını ve bundan sonra akımın yaratıcılarının değil taklitçilerinin elinde kaldığını ve yozlaştığını ifade eder. Yazar, Oktay Rıfat'ı hareketin ikinci önemli şahsiyeti olarak görür ve 1950'den sonra İkinci Yeni hareketinde yer aldığını söyler. Melih Cevdet'in ise Garip'ten sonra zihni bir şiir geliştirdiğini, Yunan mitolojisinden geniş alıntılarla, çağdaş ilimlerin formülleriyle şiirini duygudan alabildiğine uzaklaştırdığını belirtir.

3.4. Memleketçiler/ Memleket Edebiyatı

Memleket edebiyatı bir bakıma Millî edebiyatın bir devamıdır. Özelde ise Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Anadolu ve Anadolu insanının Türk edebiyatında şiire bir özne olarak, bilinçli bir şekilde girmesidir. Bu tema, yeni Türk devletinin kültür politikası olarak özellikle işlenmiştir. Cumhuriyet öncesinin göz ardı edilmesi hatta zaman zaman reddedilmesi ve devrimlerin halka benimsetilmesi bu politikanın özelliklerindedir.

Ahmet Oktay, 1940-1960 şiirini tasnif ederken Saf şiir/ Hececiler adlı bir başlık açar. Bu başlıkta Yahyâ Kemal Beyatlı, Ahmet Haşim, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Muhip Dıranas, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Kutsi Tecer, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi isimlerin şiir anlayışını değerlendirir. Sonuçta Cumhuriyetin ilk dönemindeki romantik memleket şiiri anlayışın bu dönemde gerçekçi memleket şiirine yöneldiğini ifade eder. (Oktay, 1993: 107-112) Enginün, (2001: 88), 1940'lı yıllarda bu anlayıştakilerin yeni keşfettikleri yerleri anlatan İstanbullu şairler değil içinde doğdukları, içinde yaşadıkları, buldukları coğrafyayı anlatan kişiler olduklarını ifade eder.

4. Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâyesinde 1947-1950 Dönemi

Toplumların içinde bulunduğu, yaşadığı devrin; dönüşümün ve değişimin edebî eserlere yansımaları kaçınılmazdır. Toplumun hâlini bünyesinde en çok barındıran ise roman ve hikâye türleridir. 1940'lı yıllarda edebî eserlerin konusunu belirleyen İkinci Dünya Savaşı, 1946 seçimleri ve Türkiye'nin Batı bloğuna entegre olma çabalarıdır. 1940'lı yıllardan itibaren özellikle 1950 sonrası toplumcu gerçekçi diye tavsif edilen hareketi bu tema üzerinden okumak mümkündür. Edebî eserler kadar bu dönemde yayımlanan gazete ve dergiler de dönemin ruhunu yansıtır. Ayşenur Külahlıoğlu İslam da, Cumhuriyet döneminde 1945-1960 arasında ayrıca ele alır ve "Savaş Sonu Hikayeleri" olarak adlandırır:

İkinci Dünya Savaşı'na katılmadığı halde Türkiye'nin derinden etkilendiği yıllarda sanatçılar hem kendi ülkelerini hem de dünyayı izleyerek hareketli canlı ve yenilikçi bir döneme girerler. Çoğu halkın içinden gelmiş olan hikâye yazarları Anadolu'ya pek de romantik olmayan bir gözle bakarlar sosyal ve bireysel açıdan içine düşen düşülen buhran; hürriyet düşüncesi, savaşın acımasızlığı, barış özlemi ve insan sevgisiyle karışarak eserlerini etkiler. (İslam, 2021: 357)

Salon dergisinin yayımlandığı dönemde Mutluay, yayımlanan eserleri yıl yıl listeler: 1947 yılında Sabahattin Ali'nin *Sırça Köşk*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Millî Savaş Hikâyeleri*, Ercümen Ekrem Talû'nun *Meşhedi Hikâyeleri*, İlhan Tarus'un *Tarus'un Hikâyeleri*, Naim Tiralı'nın *Park*, Halikarnas Balıkcısı'nın *Merhaba Akdeniz* yayımlanmıştır. 1948 yılında Sait Faik'in *Lüzumsuz Adam* isimli kitabı çıkmıştır (...) Aynı yıl Varlık Yayınevi'nin⁶ Türk Yazarları Dizisi'nin ürünü olarak F. Celalettin'in *Avurzavur Kahvesi*, Bekir

⁶ Yaşar Nabi Nayır, Varlık Yayınları'nı kurduktan sonra "hikâye"ye tür olarak ayrı bir önem vermiş; 1948-1959 yılları arasında, düzenli şekilde *Yeni Hikâyeler* genel başlığıyla on iki kitap yayımlamıştır. Adı duyulmamış en yeni hikâyecilerle usta hikâyecilerin ürünlerini bir araya getiren bu kitaplar, bağımsız hikâye toplamları olma özelliğiyle önemlidir. Yaşar Nabi, modern Türk hikâyeciliğini kronolojik seyri içinde sergileyen hikâye antolojileri yayımlama işini de Varlık Yayınları'nı kurduktan sonra geliştirerek sürdürmüştür. 1947'de yayımladığı *Türk Edebiyatının En Güzel Hikâyeleri* adlı eserde, modern Türk hikâyeciliği üzerinde durduğu kısa bir "ön söz"den sonra, Hüseyin Rahmi'den Orhan Kemal'e yirmi bir hikâyecinin birer hikâyesine ve kısa biyografilerine yer vermiştir. Daha sonra ilavelerle yayımı devam edecek olan bu antolojide yer alan diğer hikâyeciler Halit Ziya, Mehmet Rauf, Halide Edip, Memduh Şevket, Ömer Seyfettin, Yakup Kadri, Refik Halit, Abdülhak Şinasi, Reşat

Sıtkı Kunt'un *Yataklı Vagon Yolcusu*, Naim Tirali'nin *25 Kuruşa Amerika*, Umran Nazif Yiğiter'in *Yaşamak İçin* adlı eserlerin yayımlandığını belirten Mutluay, bu eserlerde gerçekçiliğin esas alındığını belirterek resimli hikayelerle magazin ürünlerinin değerden düştüğünü ve iyi hikâye okuyucusu yetiştiğinin ifade eder. (Mutluay, 1976: 447-449)

1948 yılında “Oğlumuz” adlı hikâye ile Yunus Nadi Hikâye Yarışması'nda⁷ birincilik kazanan Tarık Buğra'nın aynı isimle ilk kitabı 1949 yılında yayımlanır. Mutluay, Buğra'yı üslubunun ve anlatımının etkisiyle ilginç yeni bir imza getiren olarak tanımlar. (Mutluay, 1976: 448)

1949 yılında Oktay Akbal'ın ikinci eseri *Aşksız İnsan*, Orhan Kemal'in ilk kitabı *Ekmek Kavgası*, Haldun Taner'in *Yaşasın Demokrasi*, İlhan Engin'in *İnsanlar Bilselerdi*, Enver Naci Gökşen'in *Durakta Bir Adam*, Afif Yesari'nin *Tren Yolu* isimli kitapları yayımlanmıştır.

1950 yılında ise Samet Ağaoğlu'nun *Zürriyet*, Halit Ziya Uşaklıgil'in ölümünden sonra derlenen *İzmir Hikâyeleri*, Sait Faik Abasıyanık'ın *Mahalle Kahvesi* ve İlhan Tarus'un *Apartman* isimli kitapları yayımlanır.

İnci Enginün (2001: 307), 1946 yılının Türkiye'de çoğulcu demokrasiye geçişin başlangıcını teşkil ettiğini, edebiyatımızın sonraki yıllarını görülen çok sessizliğinin bu yıldan itibaren başladığını söyler. İkinci Dünya Savaşı'nın bitişinin Avrupa'da yerleşik değerlere yeni bir hesaplaşmayı getirdiğini, artık Avrupa kültürüne daha rahat açılan yazarlarımızın bu esintileri Türkiye'ye de taşıdığını ifade eder 1940'lı yıllarda edebiyat dergilerinin edebiyatın gelişmesi ve yayılmasında etkilerinin çok büyük olduğunu söyler.

Enginün (2001: 309), ilk eserlerini daha önceki yıllarda vermiş olsa da Ahmet Hamdi Tanpınar'ın şöhretini asıl bu tarihlerde yaptığını ve ölümünden sonra da günümüze damgasını vuran bir şahsiyet olduğunu ifade eder. *Abdullah Efendi'nin Rüyalari* (Hikâye, 1943), *Mahur Beste* (Roman, *Ülkü*'de tefrika 1944), *Beş Şehir* (Deneme, 1946), *Huzur* (Roman, tefrika 1948, 1949) Tanpınar'ın bu döneme tarihlenen eserleridir.

5. Salon Dergisinin Yayımlandığı Yıllarda Öne Çıkan Dergiler ve Edebî Tartışmalar

---

Nuri, F. Celalettin, Bekir Sıtkı, Kenan Hulusi, Cevdet Kudret, Sait Faik, Samet Ağaoğlu, Sabahattin Ali, İlhan Tarus, Cahit Sıtkı ve Umran Nazif'tir. (Kahraman, 2006: 130)

⁷Tarık Buğra bu yarışmada birinciliğe layık görülmesine rağmen birincilik payesi Yunus Nadi'nin oğlunun askerdeki bölük komutanına verilir. (Yılmaz, 2018: 259) 1946 yılında Yunus Nadi adına düzenlenen yarışmanın ilk adı Yunus Nadi Armağanı Yarışması'dır. 1990 yılında Yunus Nadi Ödülleri adını almıştır. (Wikipedia, 2024c)

Bu başlıkta *Salon* dergisi ile aynı dönemde yayın hayatına başlayan veya aynı dönemde yayımlanan dergiler ile ülkedeki edebî gündem ele alınacaktır. Başlangıç tarihi olarak Türk edebiyatının sınıflandırmasında da kullanılan 1940 yılı esas alınacaktır.⁸

Gönenç (2007: 69), 1939-1945 yılları arasında İkinci Dünya Savaşı ve tek parti yönetimi sebebiyle dergicilik alanında yavaşlama olduğunu ifade eder. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla beraber milliyetçiliği savunan dergilerin yaygın olduğunu söyleyerek *Bozkurt* (1939-1942), *Millet* (1942-1944), *Çınaraltı* (1941-1944, daha sonra 1948'e kadar) isimli dergileri sayar. 1945'e gelene kadar; 1939'da *Hareket* (Nurettin Topçu), 1941'de *Yurt ve Dünya* (Behice Boran) gibi dergiler yayımlanmıştır. 1945-1950 arası *Salon* dergisinin de yayımlandığı yıllardır. Gönenç, bu dönemde merkezi bir yapının olduğunu, Cumhuriyet ideolojisinin tek elden eğitim kurumları ve basın yoluyla işletildiğini ve sıkı bir devlet denetiminin söz konusu edildiğini vurgular. Mizah alanında suya sabuna dokunmayan, cinselliği ön plana çıkaran yayınlar olduğunu söyler. Ramiz Gökçe, *Salon* dergisinde günlük siyasete girmemiştir ama *Mizah* dergisi ile CHP'nin politikalarını eleştirmiştir. Sonraki yıllarda yayımladığı *Peri* ise Gönenç'in bu savını destekler.

Dergicilik alanında o dönemde siyasi iktidar ile en çok sorun yaşayan *Marko Paşa* olmuştur. Basın hürriyeti açısından yaşananlar dönemin ruhunu verir. Gönenç, (2007: 8-9) bazı kaynaklarda *Marko Paşa*'nın gazete olarak nitelendirildiğini belirtir. İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki ekonomik sorunları dile getiren ve CHP'li politikacıları yolsuzlukla suçlayıp halkı yoksul bıraktıkları için ağır dille eleştiren dergi; Amerikalaşma hareketleri, karaborsacılar, savaş zenginlerini de görmezden gelmez. Derginin yazı işleri kadrosunda Rıfat Ilgaz, Sabahattin Ali, Aziz Nesin gibi yazarlar bulunur. 1946'dan 1950'ye kadar yedi ad, dokuz matbaa, yedi yayın yönetmeni değiştirmek zorunda kalan dergi hakkında 16 dava açılmış, yazarlarının mahkûm edildikleri süre toplam sekiz yıl iki buçuk ayı bulmuştur. Derginin kapatılması 1950 yılında Demokrat Parti zamanında olmuştur.

Bu yaşananların *Salon* dergisine hiçbir yansıması olmamıştır. Hikâye konusunda da değinileceği gibi Sabahattin Ali'nin öldürülmesi dahi haberleştirilmemiştir. Sadece bu konu değil Nazım Hikmet etrafında yaşananlar, Garip Hareketi de hiçbir şekilde *Salon* dergisinde gündeme gelmez. Dergi her ne kadar bir bildiri ile ortaya çıkıp edebiyat hakkında görüşlerini somutlaştırmasa da toplumcu gerçekçilere kapalı ve Garip hareketine karşı bir görünümde dir.

---

⁸ Ahmet Oktay Ahmet Kabaklı ve İnci Enginün Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında 1940 ve 1960 arasını ayrı bir dönem olarak ele alır.

Dönemin diğer bir tartışması da tercüme faaliyetleridir. 1946 seçimlerinden sonra Hasan Âli Yücel'in Millî Eğitim Bakanlığında ayrılması sonucu Hakan Sazyek'in (1996: 68) ifadesiyle Bakanlıktaki Tercüme Bürosu işlevini yitirir. Sazyek, Orhan Veli Kanık ve Necati Cumalı'nın bakanlığın Güzel Sanatlar Müdürlüğü görevlerinden bu ve başka nedenlerle istifa ettiğini belirtir. Bu istifalar *Yaprak* dergisinin kurulmasına yol açacaktır. *Varlık* dergisinin kurucularından Yaşar Nabi Nayır da 1943-1946 yılları arasında bu Büroda görev almıştır. 1946'da o da istifa eder ve resmî yardımlar da kesilince dergi, Ankara'dan İstanbul'a taşınır. Tarihçelerinde bu dönem ikinci büyük atılım olarak adlandırılır. (URL9) *Varlık Yayınları*'nı kurup bir anlamda Hasan Âli Yücel'in tercüme faaliyetlerini burada sürdürür. Panait Istrati, Dostoyevski, Baudelaire, Çehov, Maupassant, Hemingway, Gogol, Dudet gibi yazarlardan çeviriler yayımlar. *Varlık Yayınları*'nda ilk basılan eser Cahit Sıtkı Tarancı'nın *Otuz Beş Yaş* isimli şiir kitabıdır. *Varlık Yayınları* kapanmalarına karşı çıktığı Köy Enstitüsü birçok yazarın kitabını da yayımlar.

Salon dergisinin *Varlık*'la ilgisi daha çok Sait Faik ve Sabri Esat Siyavuşgil'dir. Bu iki isim dışında *Salon* dergisinde *Varlık* dergisi ve Yaşar Nabi konu olmamıştır. Sabri Esat Siyavuşgil, Nahit Sırrı Örik ve Yaşar Nabi Nayır ile birlikte dergiyi kuran isimdir. (URL9) Sait Faik'in her iki dergide de hikâyeleri yayımlanmıştır. Hikâye başlığında Sait Faik ve *Varlık* konusuna değinilecektir.

1946 yılında dağıtılan CHP Sanat Mükâfatı'nda Cahit Sıtkı Tarancı birinci olmuştur. Aynı yarışmada Attila İlhan ikinci, Fazıl Hüsnü Dağlarca ise üçüncü olmuştur. Genç bir şairin Dağlarca'nın önünde ikinci olması ve Attila İlhan'ın CHP'ye karşı tutumu bu dönemde tartışma yaratmıştır. (Uçar, 2007: 48) Bu tartışmadan yaklaşık iki yıl sonra yayımlanan *Salon* dergisinde bu isimler ve tartışmalar yoktur. Bu yaşananların dergide yer almamasında geçen zaman kadar Ramiz Gökçe'nin CHP'ye mesafeli olması da etkili olmuştur. *Salon* dergisi herhangi bir konuda polemik taraftarı olmamıştır, polemiklere girmemiştir.

Varlık dergisinin 1949 yılındaki 348. sayısında “Şiir Üzerine Notlar”⁹ yazısı ile Yaşar Nabi Nayır, dönemin özelliklerini verir. Nayır, birkaç bölüme ayırdığı yazısında son dönemde uzun şiire doğru bir cereyan olduğunu söyleyerek lirizmden bir şey kaybettirmeden uzun şiir yazabilmenin zor olduğunu dile getirir. Manzum hikâye, manzum romanın artık yazılamayacağını, şiirde epope çağının artık geride kaldığını ifade eder. “Yazılsa da gerçek sanat eseri meydana getirmek zor.” der. Bu noktada sözü Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın *Üç Şehitler*

⁹Bu yazı daha sonra Nayır'ın *Yıllar Boyunca* isimli kitabında yer almıştır. (1959: 6-23)

Destanı'na getiren Nayır, Fazıl Hüsnü'nün bu eserde hikâye unsurunu eritip bölümlere ayırarak her bölümün tek başına okunduğunda veya bir bütün olarak okunduğunda da lirik parçalar olduğunu söyler. Her parça ayrı bir lirik şiir diyerek bu buluştaki sezgisinin bile Fazıl Hüsnü'nün büyük şair olduğunu gösterir, diyerek düşüncesini açıklar. O dönemde uzun şiirlere sahip Nazım Hikmet vardır. Yazıda ismi geçmez. Garip Hareketinin son demlerinde Türk şiirinde böyle bir akımın varlığı dikkat çekicidir.

Aynı yazıda genç şairlerin Ziya Osman Saba'dan öykünerek çocukluk, Cahit Sıtkı Tarancı'dan etkilenecek ölüm, Cahit Külebi'den de memleket konusunu, tek sesli koro halinde, işlemlerinden şikâyet edilmesi karşında Nayır; “Bana kalırsa hiçbir çağda Türk şiiri gerek söyleyiş gerekse konu bakımından bugünkü kadar çeşitli olmamıştır.” diyerek insanın aklına gelebilecek her konunun şiire girebildiğini ve her özlü şairin ayrı bir söyleyiş edası olduğunu belirtir.

Yaşar Nabi, genç şairlerin artık klasik yapıları şiire yanaşmaz olduğunu da yazar. Yazının bu bölümünde Cahit Sıtkı ve Ahmet Muhip'in bir on beş yıl önceki mazbut şiiri gerçekten övünülecek bir merhaleye vardırıldıklarını, dilin yeni ve zengin bir musiki kazanma yolunda adım adım ilerlediğini ama bu tarzın birdenbire bırakıldığını söyler. Bu şairlerin artık eski söyleyiş konusunda daha çekingen olduklarını ve bu merhalenin yarım bırakılmasını anlamadığını ifade eder.

Yazar mazbut şiirden hece ile yazılmış, yoğun lirik şiirleri kastediyorsa bu şiirlerin örneği *Salon* dergisinde de verilmiştir. Ne kadar etkili ve başarılı oldukları tartışılır. Aynı zamanda *Salon* dergisinde de şiirleri yayımlanan Hisar şairleri bu yoldan yürümüşlerdir. Fakat bu şairler hecenin ikinci kuşağı kadar lirik olamamışlardır. Hisar şairleri ile hecenin ikinci kuşağını birbirinden ayıran lirizm ve ideoloji olmuştur.

Yaşar Nabi, büyük şair neden yetişmiyor sorusunu soranlara ise “Gerçek sanatçılara zamanın kattığı özel bir değer vardır. Günümüzden uzaklaştıkları, eskidikleri ölçüde, şarap gibi değerleniyorlar.” der. “Bugün haklı veya haksız olarak büyük şair sayılanların gençlik çağlarında da aynı sığata lâıyk görülüyorlar mıydı?” diye soran Nayır, bu soruyu cevaplandırır ve o günün bir portresini çizer:

(...) Bugünün cemiyeti “Büyük şair”lik bağışlamakta çok daha kıskançtır. Bugün büyük şairlerden yosun değiliz, hattâ, belki her çağdan fazla zenginiz bu bakımdan. Ama bir kere zevklerde alabildiğine bir çeşitlilik peyda olmuş. Değer yargıları temelinden sarsılmış. Birinin hayran olduğuna öteki başını çevirip bakmıyor bile. Bir kabuk değiştirme çağı yaşıyoruz. Bugünü büyük şairlerimizin büyüklüğünü zaman geçtikçe, onlar yaşlandıkça daha iyi anlayıp takdir edeceğiz. Neslimizin günahına girmeyelim. (Yaşar Nabi, 1959: 10)

Dönemin dikkati çeken bir yazı dizisi de “Muharrir Neden Yetişmiyor?” dur. “Akşam’ın büyük edebi anketi” ilanı altında “Muharrir Neden Yetişmiyor? ... Diyor Ki:” başlığıyla *Akşam* gazetesinde 10 Eylül 1949-29 Kasım 1949 tarihleri arasında yayımlanmıştır.

Anket, *Salon* dergisinin yayımlandığı yıllardaki edebiyat ortamını ve dönemin önde gelen şair ve yazarlarının çeşitli konulardaki görüşlerini yansıtmayı bakımından önemlidir.

Ankete cevap veren yirmi bir edebiyatçı şöyledir: Halide Edip Adıvar, Falih Rıfkı Atay, Refik Halit Karay, Nadir Nadi, Abdülhak şinasi Hisar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu,ERCÜMEND EKREM TALÜ, Ahmet Hamdi Tanpınar, Yaşar Nabi Nayır, Vâlâ Nurettin, Rıza Tevfik, Vedat Nedim Tör, Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday, şevket Rado, Sait Faik Abasıyanık, Ziya Osman Saba, Oktay Akbal, İşkender Fikret Akdora, Ali Rauf Akan. Anketi gerçekteştiren Saadettin Gökçepınar’dır.

Bu anket 2015 yılında Nurcan Ankay ve Deniz Depe tarafından kitaplaştırılmıştır.¹⁰ Yazarlar kitabın sunuş yazısında Oktay Akbal’ın iki yazısına değinir. 28 Nisan 1983 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlanan ilk yazıda Akbal, ankette önce üstatların konuştuğunu sonra sıranın dönemin gençlerine geldiğini söyler. En genç yazarın da kendisi olduğunu söyler. Akbal, kendi cevaplarının başlığının “Genç nesilde iyi şair, iyi muharrir buhranı yok” olduğunu da belirtir.

Kitabın yazarları; Oktay Akbal’ın bu yazısından yola çıkarak kırklı yıllarda eski-yeni kavgası olduğunu, ki bunu edebiyat tarihinin alışılmış problemi olarak söylerler, bu kavganın yirminci yüzyıl başında doğanlar ile kırk kuşağı olarak tanımlanan genç edebiyatçılar arasında yaşandığını aktarırlar.

Aynı yazıda Akbal’a göre 1949’da edebiyat dünyasına Halit Fahri, Yusuf Ziya, Orhan Seyfi, Refik Halit, Reşat Nuri ve Mahmut Yesarî gibi “eski kuşak” egemendir. “Gazetelerde onlar. Yayınevi vitrininde onlar. Hatta siyasal gücü elinde tutan, etkileyen yine onlar! Ya milletvekili idiler ya büyükelçi. 1940 kuşağı denilen birtakım genç şairler, yazarlar yirmi beş-otuz beş yaşlarında kendilerini tanıtmak savaşı veriyorlardı.” der.

Akbal, yazısının devamında Babiâli basınının kendilerini “tutmadığını”, anketin düzenlenme gerekçesinin bilhassa eski kuşağa mensup edebiyatçıların gençlere ilgisizliği olduğunu söyleyerek Refik Halit’in yıllardır tek bir telif eser okumadığını iftiharla söylediğini ama genç yazarların beş para etmediği hükmünü vermekten geri durmadığını da ekler.

¹⁰ N. Ankay-Deniz Depe (2015). *Muharrir Neden Yetişmiyor?* Ankara: Kelime Yayıncılık.

Anketle ilgili, kitabın yazarlarının değindiği ikinci yazı yine Cumhuriyet gazetesinde ilk yazıdan sekiz yıl sonra 1991 yılı temmuz ayında yayımlanır. Bu yazıda 40'lı yıllara değinen Akbal; Sait Faik, Samim Kocagöz, Tarık Buğra, Naim Tiralı gibi hikâyecilerin; Dağlarca, Tarancı, Dıranas, Saba, Külebi, Necatigil, Birsell, Arıburnu gibi şairlerin o yıllarda tanınmalarını sağlayacak kadar eser ürettikleri kanaatindedir.

Akbal, İkinci Dünya Savaşı'nın sebep olduğu siyasi ve sosyal hava yüzünden kendi neslini “öksüz bir nesil” olarak tanımlar. O neslin dünyanın birbirine karıştığı bir devirde yetiştini, yeni bir inkılâbın Türkiye’de yerleştirilmeye çalışıldığı yıllarda kaleme sarıldıklarını “şarktan, şark zihniyetinden, geri zevklerden kopamamış bir evvelki neslin yazarları henüz piyasada hüküm sürerken” kendilerinin ortaya atıldığını ifade eder. “Yeni bir zevkin, yeni bir anlayışın ilk tohumunu biz ekecek, onu bin bir ihtimamla büyütecek, ilk mahsulünü alıp beğendirecektik.” diyerek *Salon* dergisinin yayımlandığı yıllardaki edebiyat ortamını kendi açısından değerlendirir.

Ankette ediplere Türk edebiyatının o anki durumu, gelecekte alacağı vaziyet; gazete kitabın yerini alabilir mi?, tercüme romanların edebiyatımıza etkisi, milletlerarası telif anlaşmasına girilip girilmemesi, değişen dilin edebiyata tesiri soruları sorulmuştur. Ankete cevap veren “eski nesil”, edebiyatın o günkü durumundan memnun değildir; şair olarak Nazım Hikmet’in öne çıktığını belirtirler. Bu olumlu görüş bazen de Fazıl Hüsnu Dağlarca ve Cahit Sıtkı Tarancı'ya yönelir. Romanda ise *Salon* dergisinde de hakkında bir değerlendirme olan, o yıl (1949) yayımlanan, “Matmazel Noraliya'nın Koltuğu” ile Peyami Safa'ya kıymet verilir. Özellikler Refik Halit Karay, o dönemde eser vermeye başlayan yeni nesli olumsuzlar. Ankete cevap veren “Yeni nesil” ise daha olumludur ve eskilerin ezbere konuştuklarını düşünürler. Bu nesilde öne çıkan isimler Orhan Veli Kanık, Oktay Akbal, Melih Cevdet Anday'dır.

Tuncay Birkan (2016), K24'teki yazısında o dönemde sayılarında patlama yaşanan *Salon* tarzı dergileri “edebiyatlı magazin” dergisi olarak adlandırır, bunun bir tür adı olmasını önerir. Belli bir geleneği olan bu dergilere, edebiyatlı magazin türü adı olarak konulmasını teklif eder. *Salon*, edebiyatlı magazinden ziyade magazinli edebiyat dergisidir. Hatta magazin; sinema, konser ve sanattan sonra gelir.

Salon dergisinin yayımlandığı yıllarda bu türden başka dergiler de vardı. *Olay*, *Yedigün*, *Aile*, *Her Hafta*, *Hafta*, *Yelkovan* bunlardan bazılarıdır. Daha sonraki yıllarda da örnekleri

görülebcek bu dergiler içeriklerinden dolayı “salon dergisi” olarak adlandırılacaklardır.¹¹ Yaşar Nabi, “Magazinleşen edebiyat dergisinin asıl maksadından veya kalitesinden çok şey kaybetmeye ve gerçek aydınların gözünden düşmeye mahkumdur.” der. “Edebiyat ve Okur”¹² başlıklı bu yazı İlhan Tarus’un edebiyat dergilerinin rağbet görmemesi üzerine *Yeditepe*’de çıkan bir yazıya verdiği cevaptır. Yaşar Nabi; okurun sorumsuzluğuna yer veren Tarus’u haklı bulur ve okuru, okumadığı için sorumlu tutar. Sorumlu olan daha çok eğitim sistemimiz, Doğulu zihniyetimiz, der. Tarus yazısının bir yerinde okurlar için kara kalabalık ifadesini kullanır, kara kalabalığın yükselmesi için onlara kendi hayatını vermek gerekir iddiasında bulunur. Yaşar Nabi, sanatın topluma faydalı olmak için sürüm kaybını düşünmeden vazifesini gördüğü belirterek bizdeki kara kalabalığın *Binbir Gece Masallarının* debdebesi ile Hollywood’un ihtişamı arasında bocaladığını söyler.

Edebiyat her yerde, her zaman spor ve sinema yanında hatta bayağı polis romanları yanında üvey evlât muamelesi görecektir, ancak sayıca az bir aydınlar çevresinde tutulup sevilirdir. Ama, bu aydınların bir memleketin düşünce hayatında en esaslı rolü oynadığı göz önünde tutulursa, buna fazla üzülmek, mütevazî adımlarla da olsa hedefe doğru şaşmadan yürümek gerek. (...) Edebiyatta değersiz, modaya uygun eserler zamanlarında büyük ilgi ve rağbet görürler ama, parlayışları düşen bir yıldızınki kadar kısa sürer. (...) Bugünün tiraj rekorcuları ve milyoner yazarları Maugham’lar, Wiki Baum’lar, Lois Bromfield’ler, Croin’ler olsa bile, gerçek değerleri, Faulkner’ler, Kafka’lar, Thomas Mann’lar, Camus’ler, Malraux’lardır. Kaliteli okuyucu kıtlığı ve kalitesiz okuyucu bolluğu dünya durdukça duracak. Bize özgü bir derd de değil bu. Bizim asıl derdimiz genellikle okur, yâni aydın kıtlığıdır. (Nayır, 1959: 19-23)

Dönemin önde gelen edipleri kadar popüler romancılardan Muazzez Tahsin Berkand ve Selami İzzet Sedes de *Salon* dergisinde imzaya sahiptir.

Salon dergisinin neviden o dönemde yayımlanmış dergilerden biri de *Yedigün*’dür. Sedat Simavi’nin patronluğunda Tahsin Öztin’in yazı işleri müdürlüğünü yaptığı dergi 15 Mart 1933 ile 26 Ekim 1950 tarihleri arasında 921 sayı yayımlanır. Yalın (2012: 5-6), kapağında “Edebiyat-Fikir-Sanat-Sinema ve Aktüalite” ifadeleri yer alan derginin sanatın edebiyat yönüne ağırlık vermekle birlikte dergide resim, müzik, tiyatro gibi alanlarda alanında usta isimlerin yazıları olduğunu ve derginin popüler sinema yıldızlarının boydan resimleriyle magazin yönüyle de öne çıktığını belirtir. Bu içerik *Salon* dergisiyle örtüşür. Hatta derginin kapağında genellikle yabancı kadın fotoğrafları yer alması da birebir kapak benzerliğini gösterir. *Salon* da *Yedigün* gibi amatör şairlere yer açar ve onların şiirlerini değerlendirir. *Yedigün* dergisinde şiirleri yayımlanan pek çok genç şairin aynı zamanda *Salon* dergisinde de eseri yayımlanmıştır. Şiir konusunda bu husus üzerinde ayrıca durulacaktır.

¹¹ 1950’li yıllarda yayımlanan yılında Şevket Rado sahipliğindeki *Hayat* ve Tahsin Demiray’ın neşrettiği *Hafta* dergileri de magazine yer vermeleri açısından *Salon* dergisine benzer.

¹² Yaşar Nabi, age. s.19-23.

Ramiz Gökçe'nin dergisi *Salon* ile Sedat Simavi *Yedigün* dergisinin benzerliği bu iki sanatçı arasındaki mesai birlikteliğinin bir boyutudur. Ramiz Gökçe, genç yaşında *Şeytan* dergisinden sonra ilk karikatürlerini Sedat Simavi'nin yayımladığı *Diken*¹³ (1919-1919) dergisinde çizmiştir. Daha sonra uzun yıllar yine Sedat Simavi'nin *Karikatür*¹⁴ (1936-1948) dergisinde başçizerlik etmiş olan Ramiz Gökçe, 1946'da bu dergiden ayrılarak *Mizah* (1946-1951) adlı dergiyi yayımlar. Bu ayrılıkla *Karikatür* dergisinin büyük kayıp verdiğini belirten Esra Oğuzhan (2011: 90), derginin çökmeye başladığını ve bu yıkılışın dergi kapanıncaya kadar sürdüğünü belirtir. Esra Oğuzhan (2011: 97), Simavi'nin, 1 Mayıs 1948 tarihinde kurduğu *Hürriyet* gazetesine tüm dikkatini verebilmek için *Yedigün* dahil tüm yayımlarını kapattığını söyler. Yayımlar yılları düşünüldüğünde *Salon*'un *Yedigün*'e *Mizah*'ın da *Karikatür*'e bir alternatif ya da rakip olduğu içeriklerinden çıkarılabilir.

Bu dönemin edebiyat dergilerinde Yahyâ Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sabahattin Ali, Cahit Sıtkı Tarancı, Kemal Sadık Göğçeli¹⁵, Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet (Takma adlarla), Orhan Kemal, Necati Cumalı, Cahit Külebi, Nurullah Ataç, Oktay Akbal, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Bekir Sıtkı Erdoğan, Mehmet Çınarlı, Sait Faik Abasıyanık, Halikarnas Balıkcısı imzaları sıkça görülür. Bu isimler bazen bir dergide bazen birden fazla dergide eser yayımlar. *Salon* dergisinin yazarlarından Refi' Cevad Ulunay, Sabri Esat Siyavuşgil, Muazzez Tahsin Berkand aynı dönemde *Yeni Sabah* gazetesinde de yazar.

Dönemin edebî hareketliliği, şiir ve hikâye başlıklarında, tür bazında daha ayrıntılı ele alınacaktır.

Salon dergi ile yayım dönemi kesişen edebiyat dergileri (Kurdakul, 1973: 429-469) şu şekildedir:

***Aile* (Nisan-1947-Kasım 1952)**

22 sayı çıkmıştır. Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Vedat Nedim Tör'dür. *Salon* dergisi gibi ilk sayılarında Yahyâ Kemal'in şiirlerine yer vermiştir. *Salon* ile kesiştiği bir diğer nokta da Sait Faik'in hikayelerini yayımlamasıdır.

¹³ Bugünkü diken.com haber sitesi de Simavi'nin torunu Harun Simavi tarafından yayınlanmaktadır. (Diken, 2024)

¹⁴ Derginin kapak karikatürlerini, ikinci kapak karikatürleri ve arka kapak karikatürlerini çizen Ramiz Gökçe'nin alametifarıkası Tombul Teyze bu dergide doğmuş ve son sayılara kadar arka kapakta yayımlanmıştır. Gökçe'nin dergideki ağırlığının 555. sayıya kadar sürdüğünü söyleyen Büşra Alabbasi (2021: 64), bu sayıdan sonra Ramiz Gökçe'nin dergide artık yazmadığını ve çizdiği yerler bir başkasının imzası olduğunu söyleyerek bu konu ile ilgili incelenen sayılarda hiçbir bilgilendirmeye rastlanılmadığını ifade eder.

¹⁵ Yaşar Kemal müstearını 1951 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde röportaj yazarlığında kullanmaya başlar. (TEİS, 2020m)

Çığır (Ocak 1933-Aralık 1948)

Sahibi ve neşriyat müdürü Hıfzı Oğuz Bekata. *Salon* dergisinde şiirleri yayımlanan İlhan Geçer, Ayhan Hünelp bu dergide de eser yayımlamıştır.

Edebiyat Dünyası (Ocak 1948- Şubat 1950)

Mehmet Akuzun ve Sabahattin Hüsnü yönetiminde 26 sayı yayımlanmıştır. Sait Faik de bu dergide yer almıştır.

Gün (Ocak 1946-Aralık 1946)

Esat Adil Müstecaplıoğlu kurmuştur. İmtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü Hasan Tanrıkut'tur. Dergi, Türkiye Sosyalist Partisi'nin organı olduğu gerekçesiyle Sıkıyönetim Komutanlığı'na kapatılmıştır.

İstanbul (Aralık 1943-1949)

75 sayı yayımlanan derginin sahibi Hamit Ongunsu, Umumî Neşriyat Müdürü Halil Atay'dır. 46 sayı "İstanbul Halkevleri Dergisi" olarak çıkan *İstanbul*, CHP'nin denetimi altında yayımlanmıştır. 1946'ya doğru politik tartışmaların, parti yanlısı yazıların çoğalması sebebiyle derginin edebî yönünün zayıfladığı belirtilir. *Salon* dergisi gibi ilk sayılarında Yahyâ Kemal'in şiirlerine yer vermiştir.

Kaynak (Ocak 1948-Haziran 1956)

113 sayı çıkmıştır. Sahibi Avni Dökmeci'dir. Turhan Dökmeci yazı işleri müdürüdür. Aylık şiir dergisidir. *Salon* dergisi ile kesiştiği nokta Ayhan Hünelp'in eserlerine de yer vermesidir.

Seçilmiş Hikayeler Dergisi (Ekim 1947-Temmuz 1957)

Sahibi ve yönetmeni Salim Şengil'dir. Uzun süre yalnız hikâye ve hikâye üzerine yazılar yayımlamıştır. *Salon* dergisi ile ortak noktası Sait Faik'tir.

Şadırvan (Nisan 1949-Kasım 1949)

İmtiyaz sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: Behçet Kemal Çağlar'dır. 35 sayı çıkmıştır.

Türk Folklor Araştırmaları (Ağustos 1949-Ocak 1980)

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: İhsan Hınçer'dir. *Salon* dergisinde bir yazısı yer alan Süheyl Ünver'in ilk sayıda bir imzası vardır.

Ülkü (Şubat 1933-Aralık 1949)

Ankara Halkevi dergisidir. 1941 sonrası özellikle Ahmet Kutsi Tecer yönetiminde halk edebiyatının zengin kaynaklarını değerlendiren yazılar ön plana geçmiştir.

Varlık (Temmuz 1933- ...)

İmtiyaz sahibi ve umumî neşriyat müdürü Sabri Esat Siyavuşgil'dir. Sonra Yaşar Nabi Nayır. *Salon* dergisinde görülen F. Celâlettin, Sait Faik gibi yazarların hikâyeleri ile Sabri Esat'ın yazıları bu dergide de yayımlanır.

Yaprak (Ocak 1949- Haziran 1950)

28 sayı çıkmıştır. Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Orhan Veli Kanık'tır.

Yeni Adam (Ocak 1934-Haziran 1979)

Sahibi ve başmuharriri İsmail Hakkı Baltacıoğlu'dur. *Salon* dergisi ile kesişen yazarlar; Fazıl Ahmet Aykaç, Sait Faik, Zahir Güvemli'dir.

Yücel (Şubat 1935-Kasım 1948)

145 sayı yayımlanmıştır. Sahibi Muhtar Fehmi Enata'dır. Dergide ismi geçen Feridun Fazıl Tülbentçi'nin *Salon*'da da imzası vardır.

Bunların dışında Rauf Mutluay (1970: 154), 1940-1950 arasında yayımlanan dergilerden, *Salon* dergisiyle aynı dönemde yayımlanan, şu yayınları da sayar: *Fikirler* (Temmuz 1947-Haziran 1950, 36 sayı, Kemal Bekir); *Meydan* (15 Mayıs 1948, 1 sayı, Mehmed Kemal); *Sanat ve Edebiyat Gazetesi* (Ankara 1947, 50 sayı, Selâhattin Batu); *Yirminci Asır* (Aralık 1947-Mart 1953) İskender Fikret Akdora tarafından aralıklarla 15 sayı çıkarılmıştır. Necati Tonga, bu edebiyat gazetesinin neşrinde Cihat Özhan'ın da Akdora ile birlikte olduğunu söyler. (TEİS, 2020g)

İKİNCİ BÖLÜM

SALON DERGİSİ

1. *Salon* Dergisinin Genel Özellikleri

Bugüne kadar *Salon* dergisi hakkında ayrıntılı bir çalışma yapılmamıştır. Sadece birkaç tezde adı geçer.

Şükran Kurdakul, Vedat Günyol, Rauf Mutluay gibi bu dönemin edebiyatını ve dergilerini anlatan yazarlar *Salon*'dan bahsetmez. *Salon*'un sırf edebiyat dergisi olmaması, edebiyat ağırlıklı olmakla birlikte sinema haberlerine, kültür sanat ve konser etkinliklerine ve cemiyet hayatından haberlere yer vermesi tasnif dışı kalmasında etkili olmuştur denilebilir. Sebebi her ne olursa olsun Yahyâ Kemal, Faruk Nafiz, Sabri Esat Siyavuşgil, Refi' Cevad Ulunay, Ercümen Ekrem, Halikarnas Balıkcısı, Sait Faik gibi dönemin öne çıkan ediplerinin bulunması bu göz ardı etmeyi mazur göstermez.

1 Kasım 1947 ile 15 Mayıs 1950 tarihleri arasında 15 günde bir olmak üzere 62 sayı yayımlanmıştır. Dergi dört özel sayı yayımlar: 11. sayı bahar, 12. sayı lâle, 13. sayı gül, 17. sayı deniz özel sayıdır. Bu sayılardaki edebî eserlerde özel sayının konusu işlenir. Derginin kapağı da özel sayının konusunu yansıtır.

İlk sayıda künyesinde “Şimdilik Her Ayın Birinde ve Onbeşinde Çıkar” denilmiştir. Bu hâl yirmi dört sayı boyunca devam etmiştir. Yirmi beşinci sayıdan itibaren ise künyede “Her Ayın Birinde ve Onbeşinde Çıkar” ibaresi yer alır. “Şimdilik” kelimesi künyeden çıkarılmıştır, bu değişiklik Ramiz Gökçe'nin yayım aralığını değiştirme fikrinin ortadan kalktığını gösterir. Dergi, son sayıya kadar her ayın birinde ve on beşinde yayımlanmıştır. 62. sayıda ise muhabirlerinin İstanbul'da bulunmaması sebebiyle “İstanbul'un Üç Zarif Hanımı” anketini yayımlayamadıkları için dergi özür diler ve bir sonraki sayıda, bu anketi yayımlayacaklarını ifade ederler. Lakin 63. sayı yoktur.

Derginin yayımlanmış ciltleri İBB Atatürk Kitaplığında mevcuttur. (İBB Yordam, 2023) Bilim ve Sanat Vakfı- Türk Sineması Araştırmaları (TSA) biriminde ismi Salon-Hollywood Sesi (TSA, 2023b) adıyla yer alır ama bu yanlıştır. Bahsedilen dergi 1946-1947 yılları arasında çıkmış farklı bir yayındır.

25. sayıda “*Salon*’un birinci sayısını 50 kuruşa satmak isteyenlerin idarehanemize müracaatları rica olunur” diye bir ilan vardır. Derginin satış fiyatı 30 kuruştur. Derginin fiyatı hep aynı kalmıştır.

Derginin her yirmi dört sayıda bir cildi oluşturulur. 30. sayıdaki ilanda dergiyi biriktirmiş olanların 3 lira mukabilinde cilt kapakları alabileceği, ciltli olarak 24 sayının 10 lira olduğu, pek mahdut sayıda kuşe kâğıda bastırılmış hususi lüks ciltlerin fiyatının 15 lira olduğu ifade edilmiştir.

Dergide daha çok Robbi Krem, Gripin, Ultramin Diş Macunu, Sabah Fotoğrafhanesi reklamları yayımlanır. Bunların haricinde Ramiz Gökçe’nin sahibi olduğu *Mizah*, *Peri* isimli dergilerin de reklamı ara ara verilir.

Dergide kitap reklamları da yer alır: 18. sayıda “Victor Hugo’nun manzum faciası Ruy Blas’ın, Cyrano tercümesindeki büyük muvaffakiyeti ile edebiyatımıza unutulmaz hizmet eden Sabri Esat Siyavuşgil tarafından manzum olarak tercüme edildiği” açıklanarak bu yayının bütün kitapçılarda satıldığı ilan edilir. Bu tercümeden bir bölüm derginin 8. sayısında yayımlanır. Filme de çekilen eserin bir sahnesinin fotoğrafına yer verilir. Beşinci sayıda Halil Nihat Boztepe’nin *Ağaç Kasidesi*, 27. sayıda Fuat Gedik’in *Amerika* ve 56. sayıda, dergide de eserleri yayımlanan, Hüsamettin Toros’un şiirlerini *Yonca* ismi altında topladığı belirtilerek bu eserlerin okunması tavsiye edilir. Faruk Nafiz Çamlıbel’in *Seçme Şiirler* kitabı “En güzel bahar hediyesi” başlığı ile sunulur ve mutlaka okunması istenir. 50. Sayıda F. Esen’in *Rahika*¹⁶ adlı eseri “Şimdiye kadar okuduğunuz romanların en güzeli” açıklamasıyla duyurulur.

“*Salon*’a Gelen Kitaplar” sütununda ise o dönem neşredilen kitaplar tanıtılır. Eserlerin yayınevi, yazarı ve kısaca içeriği anlatılır.

Dergide yazısı neşredilen bazı yazarların ticarî faaliyetleri de reklamlarda yer alır. Mevlüt Baysal’ın Baysal Çiçek Mağazası, Selim Sırrı Tarcan’ın jimnastik derslerinin reklamları yayımlanır. 45. sayıda “Dekorasyon” müessesesinin sanatkâr sahibi ve memleketimizde teknik mânâsıyla dekorasyon kelimesinin hakikî vazıı üstad Salâhattin Refik Sırmalı ile salon tanzimi ve vitrin mevzuunda bir konuşma yaptık.” girişi ile imzasız bir mülâkat yayımlanır. Sırmalı Türk salonlarının o günkü durumunu değerlendirir ve salon ile vitrin tezyininde, tefrişinde nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklar. Derginin arka kapağında

---

¹⁶ F. Esen (1949). *Rahika*, İstanbul: Pulhan Matbaası.

Dekorasyon -İstanbul- mağazasının reklamı, bu sayıdan itibaren, altı sayıda tam sayfa yayımlanır.

Ayrıca klasik Türk müziği sanatkarlarının konserleri de bir nevi reklam ve davet olarak önceden ilan edilir.

Dergi bir forma, on altı sayfa olarak yayımlanır. Arada bazen 24 sayfaya çıkar ama çoğunlukla 16 sayfadır. Kapaktan başlanılarak son sayıya kadar başa dönmeden sayfalar numaralandırılmıştır. Derginin sayfa numarasında bir ara hataya düşülmüştür. 36. sayıdan 37'ye geçerken iki yüz sayfa eksik yazılmıştır. 40. sayıda tekrar iki yüz eklenmiş. 39. sayı 430 ile bitmiştir. 40. sayı 631 ile başlaması gerekirken 655 ile başlamıştır. Sonradan bu hatalar düzeltilmiştir. Arka kapak da eklendiğinde 1090 son sayfa numarasıdır.

Derginin sayfa sayısı üç kere değişir. Bir düzen yoktur. Birinci sayı 12 sayfadır. Üçüncü ciltte bazı sayılar 20 sayfaya ulaşır ama çoğunlukla, bir forma, 16 sayfa yayımlanır. Ön ve arka sayfaları kuşe kâğıt ve renklidir. İç sayfalar da kuşe kâğıdıdır, sadece gramajı düşüktür. 46-54. sayılarda iç sayfalar gazete kâğıdıdır. İç sayfalar siyah beyazdır. İlk yirmi beş sayıda formanın dördüncü yaprağında (dört sayfa) yazı rengi değişir. Mavi veya koyu kırmızı harfler kullanılır. Dergi, 32x23 cm ebadındadır. Ramiz Gökçe'nin diğer yayımları da düşünüldüğünde en kaliteli baskıya sahip dergidir. Ayrıca diğer *Mizah* ve *Peri* isimli dergilerden içerik ve yazar kadrosu olarak da daha yoğundur. Özellikle ilk iki ciltte Yahyâ Kemal ile Faruk Nafiz'in şiirleri ve klasik edebiyata yönelik yazılarda ve bu edebiyattan alıntılarda illüstratör Münif Fehim'in çizimleri yer almaktadır.

Künyede derginin idarehanesinin Vilâyet yanında, Babıâli caddesinde, İstanbul'da olduğu ifade edilir. İlk iki sayı Pulhan matbaasında, sonraki dört sayı Kenan matbaasında diğer sayılar ise İstanbul Cumhuriyet matbaasında basılmıştır.

Dergi, kendisini *edebî fantezi*¹⁷ mecmua olarak açıklar.

Derginin künyesindeki “edebî fantezi mecmua” olma iddiasını son sayıya kadar sürdürmüştür. Bu çizgiden sapmamıştır. Özellikle şiir ve sohbet türünde pek çok eser

---

¹⁷ Fantezi: 1. Sonsuz, sınırsız hayal; fantazy 2. Değişik heves, değişik beğeni, değişik düşünüş 3. Süslü ve türü değişik olan 4. Serbest biçimli beste veya alaturkade serbest biçimli şarkı. (GTS, 2024) Kültür ve sanat dergisi olan *Salon*'un içeriğini incelendikçe bu dört anlama da vâkıf olduğu görülecektir. 44. sayıda Sabri Esat Siyavuşgil'in “*Biraz da Fantezi*” başlıklı yazısında da bu kelimeyi *sınırsız hayal* anlamında kullanılmıştır. Nişanyan Sözlüğü, kelimenin; Ahmet Vefik Paşa'nın *Lehçe-i Osmani*'sinde (1876) tantana, süs, gösteriş, debdebe, anlamalarına geldiğini yazar. Aynı sözlük günümüzde kullanılan “sıradışı erotik davranış” anlamının tarihi olarak 1966 yılını verir. (Nişanyan Sözlük, 2020a) Dergideki müstehcenlik bu aşamada değildir.

neşredilmiştir. Burada *fantazi* kelimesi edebiyatın kurmaca, hayal dünyasına yönelik bir atıf olarak anlaşılmalıdır.

Her ne kadar derginin kapağı bu konuda bilgi vermese de *Salon*, sinema ve kültür-sanat dergisi olmanın yanında ciddi bir “edebiyat” dergisidir. Edebî tür olarak şiir, hikâye, makale, deneme, hatıra, gezi yazısı, mülâkat, röportaj, roman tanıtımı ve eleştirisi yazıları yer alır. Hacim olarak da bu türler dergide, özellikle ilk iki ciltte, geniş yer kaplar. Cumhuriyet döneminin önde gelen şairlerinden Yahyâ Kemal Beyatlı ile açılan dergi Faruk Nafiz Çamlıbel, Sabri Esat Siyavuşgil, Ercümen Ekrem Talû, Halikarnas Balıkcısı, Sait Faik Abasıyanık, Reşat Ekrem Koçu, Refi’ Cevad Ulunay Zahir Güvemli gibi isimlere yer vererek edebî dergi olduğu iddiasını sürdürür.

Edebiyat araştırmalarında *Salon* dergisi geçmez. Şükran Kurdakul, Vedat Günyol, Rauf Mutluay gibi bu dönemin dergilerini anlatan yazarlar *Salon*’dan bahsetmez. Derginin sadece edebî ürünlere değil diğer sanat dallarına yer açması kadar derginin sahibi Ramiz Gökçe’nin ediplikten ziyade karikatüristliği, DP taraftarlığı, Amerika’ya karşı tavır almamış olması da etkilidir. (Derginin ilk sayısının kapağındaki resimde yer alan kadının üstünde Amerikan deniz piyadelerini anımsatan bir kıyafet vardır. Ayrıca İzmir’e demirleyen Amerikan gemisinin mürettebatının İzmir’de cemiyet hayatında katıldıkları etkinlikler de muhtelif sayıda haberleştirilmiştir.) *Salon*, sinema dergileri kategorisinde de geçmez ve *Salon Hollywood Sesi* dergisiyle karıştırılır.

Derginin ilk sayıda kuvvetli bir salon vurgusu vardır. Devamındaki sayılardaki haber ve yazılarla yayın, salon dergisi kimliğini korur. İlk sayıda İbrahim Alaettin Gövsa, “Salonlar ve Etekler”; Ertuğrul Şevket, “Salon Hayatımız”; Nurettin Artam, “Salonlara ve “Salon” a Dair” gibi yazılarla salonu vurgular. Daha sonraki sayılarda “Türk Salonu”, “Türk Konakları ve Salonları”, “Salon ve Vitrin”, “Vapur Salonları”, “Salon Süslerine Rağmen Asil Türk Kadını”; “Harem, Selâmlık, Salon”; “Osmanlı Sarayları ve Konaklarının Teşrif Tarzları” gibi yazılarla salon hayatı hemen her sayıya yayılmıştır. Dergide kitap tanıtımının yazı dizinin adı “Salona Gelen Kitaplar”, fotoroman “*Salon’un Filmi*” şeklinde adlandırılır. Fitne Fücür, Güzin Dalmen, KANCA, “Salondan Salona” sütununda balolarda ve partilerden haberler verip gündemin dedikodusunu eder. Cemiyet hayatındaki toplantı, konser, kokteyl, kutlama, yıldönümleri, çaylar, ziyafet, pilav etkinlikleri ve balolar da “Salonlarda Hayat”, “Aktüalite”; “Salon, Fotoğraflarla Hadiseler”; “Salonlarda Hayat, Aktüalite”, “Fotoğraflarla Hadiseler” gibi farklı adlar alan ve hemen hemen her sayıda yer alan bu sütunlarda haberleştirilir.

Dönemin *Akşam* gazetesinde “Muharrir Neden Yetişmiyor?” anketine *Salon* dergisinde yazıları neşredilen Ercümen Ekrem Talû, Sait Faik, Halide Edip Adivar da bu ankete katılmıştır. Halide Edip’in bir yazısı, Sait Faik’in de hikâyeleri dergidedir ama pek çok sayıda yazısı yayımlanan Ercümen Ekrem Talû, *Salon* dergisindeki yazılarında, bu ankete hiç değinmemiştir. Talû, geçmiş zamana ait hatıra türünde yazılar kaleme almıştır, güncel edebiyat tartışmalarına değinmemiştir.

Saadettin Gökçepınar’ın sorduğu soruları *Salon* dergisinde işleyen yazar Sabri Esat Siyavuşgil olmuştur. Siyavuşgil; özellikle tercüme romanlar, okurun niteliği, tiyatro, edebiyata yön verecek akademi, edebiyat ödülleri, Türkçenin sadeleştirilmesi, eski edebiyat ve telif hakları gibi konularda düşüncelerini açıklamıştır. Bu konu ayrı başlık altında işlenmiştir. Siyavuşgil haricinde dönemin güncel edebiyat konularına değinen yazar yoktur.

2. Derginin Ön ve Arka Kapağının Özellikleri

Derginin kapaklarında Amerikan dergi ve film yıldızlarını andırır kadın çizimleri vardır. Bu durum ilk on iki sayı boyunca sürer. Altlarında Ramiz Gökçe’nin imzası vardır. Daha sonraki sayılarda ise Hollywood yıldızlarının fotoğrafı vardır.

Salon dergisinin ilk on iki sayısının kapak resimlerindeki Hollywood aktrislerini andıran çizimler, daha sonraki sayılarda ön ve arka kapaktaki Hollywood yıldızlarının fotoğrafları; sinemayı ve onlara ait magazini çağırıştırır. Bu kapaklar dergideki sinema haberlerinin, Hollywood yıldızlarına ait magazin, gösteri sanatlarının, yazılara ve şiirlere konu olan “kadın”ın ilk gösterimidir. Ön kapakta sadece bu tarz resimler ve derginin adı vardır. Yalnız 1949 yılının ilk sayısında yılbaşı sebebiyle 1949 ibaresi vardır. 25. sayıdan itibaren sağ alt köşede kaçınıcı sayı olduğu vurgulanır. Derginin kapakları özgündür. Salon ibaresi italik yazılmıştır, ilk 48 sayıda her harfi daha dolgun gösteren bir font kullanılmıştır. 49. sayıdan itibaren harflerin yazımında inceli kalınlı (kesik uçla yazılmış gibi) bir fonta geçilmiştir, yazı yine italiktir. 59. sayı haricinde, *Salon* ibaresi beyaz zemin üzerine kırmızı ile yazılmıştır. 59. sayıda ise kırmızı üzerine beyaz ile yazılmıştır.

İkinci ciltten itibaren 45. sayıya kadar arka kapakta da *Salon* yazısı vardır. Sonraki sayılarda arka kapakta reklama ve Salih Keçeci’nin koleksiyonundan parçalara yer verilmiştir.

İlk 12 sayının ön kapağındaki Hollywood aktrislerini tasvir eden kadın resimlerinin altında Ramiz Gökçe’nin imzası vardır. İlk on iki sayıdaki ve daha sonra 25. sayıya kadar ön kapaktaki fotoğraflarda yer alan kadınların ismi verilmez. İlk on beş sayının arka kapağında moda kıyafetlerin tanıtımı vardır. İstanbul’daki terziler kadın üst kıyafetleri hakkında bilgi

verirler. 16. sayıdan itibaren arka kapakta kadın fotoğraflarına bir açıklama ile yer verilir. Deniz mevsimine girildiği için yaz boyunca deniz ve denizle ilgili resimlerle süsleyeceğiz denilmiştir. 17. sayıda künyenin üstündeki ve arka kapaktaki fotoğraf Türkiye’denir. Yaz boyunca mayo ve bikini modelleri tanıtılır. 21 ve 22. sayıda kıyafet tanıtımı tekrar başlar ama konu mankeni Hollywood aktrisleri ve onların kostümleridir. 23 ve 24’üncü sayılarda alt yazısız kadın fotoğrafı vardır. 25. sayıdan 45. sayıya kadar ön kapakta ve arka kapakta sadece Hollywood aktrislerine yer verilir. Aktrislerin ismi arka kapakta alt yazıyla ifade edilir. 45. sayıda “Dekorasyon” firmasının sahibi Selâhattin Refik Sırmalı ile gerçekleşen “Salon ve Vitrin” adlı bir mülakat yayımlanır. 45. sayıdan itibaren altı sayıda, arka kapakta, “Dekorasyon” firmasının reklamı yayımlanır. Daha sonraki sayılarda yine Hollywood yıldızlarını anımsatan açıklamasız fotoğraflar yer alır. Son iki sayıda ise Salih Keçeci’nin koleksiyonundan “Seyranda Hanımlar ve Ev Hayatında Kadın” adlı iki resim arka kapakta yer alır.

3. Derginin Yayıncısı: Ramiz Gökçe¹⁸

Ramiz Gökçe, yayıncıdan önce karikatüristtir. İlk yayımladığı dergi olan *Mizah* (1946-1951)’a kadar başta *Akbaba*¹⁹ ve *Karikatür* (1936-1939) olmak üzere pek çok dergide eserleri neşredilmiştir.

Ramiz Gökçe’nin imparatorluğun son yıllarından Cumhuriyet’e yetişen bir karikatürist olduğunu vurgulayan Balcıoğlu, Cemal Nadir-Ramiz ikilisinin karikatür sanatını ülkede yayıp sevdirmelerinin dışında bu sanatı meslek edindiklerini söyler. (Balcıoğlu ve Öngören, 1976: 166) Yusuf Ziya Ortaç da Ramiz’i eşsiz bir mecmua karikatüristi, Cemal Nadir’i de eşsiz bir gazete karikatüristi olarak niteler. (Yücebaş, 1959: 65)

Faruk Nafiz Çamlıbel, ÇAMDEVİREN müstearıyla yazdığı şiirde Ramiz’i anlatır: “Bir dostumuz vardır ki, ressam Ramiz adında/Bırakır her nükteyi, lâtifeyi tadında (...) Hülâsa

---

¹⁸1900 yılında İstanbul’da doğdu. Kılıçoğlu Musa Kâzım Efendi’nin oğludur. Beşiktaş İttihat ve Terakki Mektebi’nde, Kabataş İdadisi’nde ve İstanbul Öğretmen Okulu’nda okumuştur. 1916 yılında karikatür çizmeye başladı. 1919 yılında Ortaköy Darüleytamı’na ve Şişli Terakki Lisesi’ne resim öğretmeni olarak atandı. Ramiz Gökçe ülkemizde karikatürcülüğü meslek edinmesiyle kendisinden sonraki kuşaklara büyük bir yol açmıştır. *Akbaba*, *Aydede*, *Karikatür*, *Yedigün*, *Karagöz*, *Cumhuriyet*, *Tasvir* dergi ve gazetelerinde uzun yıllar çalıştı. *Mizah* adlı dergisini (1949) yılında yayımladı. Ayrıca Peri ve Salon dergilerini de çıkaran Ramiz Gökçe, İkinci Dünya Savaşı yıllarında da Yeni Sabah Gazetesinde günlük karikatürler çizdi. “Tombul Teyze” tipini karikatür ve mizah dergilerinde uzun yıllar çizdi. Konferanslar verdi, toplu karikatür sergileri düzenledi, sergiler açtı ve kendi adını taşıyan karikatür albümü dışında *Tombul Teyze*, *Harp Karikatürleri*, *Yeni Zengin* adlı karikatür albümleri yayımladı. Ülkemizde karikatürün yayılması için büyük çaba gösterdi. 1953 yılının 5 Ocak günü öldü. (Balcıoğlu ve Öngören, 1976: 166)

¹⁹ Ramiz Gökçe bu derginin 1922-1931 yılları arasındaki birinci döneminde başçizer olarak yer almıştır. Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon tarafından kurulan dergi, kesintilerle, 1977 yılına kadar yayımlanmıştır. (Wikipedia, 2023a)

manalıdır Ramiz'in her eseri/Hem nâlna indirir, hem mılına keseri./Nasıl şiir mülküne hâkimse Çamdeviren,/Mizahı da Ramiz'dir parmağında çeviren!" (Yücebaş, 1959: 65)

Hilmi Yücebaş (1959: 35), Gökçe'nin telif ücretini "Kervan-ı Matbuat" isimli eseriyle Şeytan dergisinden aldığı on altı yaşında olduğunu, mektebinin müdürü Selim Sırrı Tarcan'ın, kendisini eğitim için Avrupa'ya göndermek istediğini ama harp dolayısı ile bunun gerçekleşmediğini söyler. Kalp hastası olan Gökçe'nin bir kere de felç geçirdiğini kısmen tedavi edildiğinden çalışabildiğini belirtir. Yücebaş, Ramiz Gökçe'nin bir gün dergi idarehanesinde resimleriyle meşgul olurken birdenbire yere yıkıldığını ve karşı pencereden görüp imdadına koşmuşsa da bu defa iyileşemediğini ifade eder.

Ramiz Gökçe'nin tek hastalığı bu değildi. Henüz çocukken o zamanki adıyla "yüz veremi" diye adlandırılan ve yüzünde hiç geçmeyen büyük bir kızarıklık ve leke oluşur. Bu nedenle uzun yıllar boyunca yüzüne sardığı bir tülbent ile dolaşır. Bu hastalıktan ve tülbentten ilerleyen yaşlarında Dr. Hulusi Behçet'in yıllarca süren tedavileri sonucunda kurtulur. (Karikatürcüler Derneği, 2023)

Salon dergisinin hemen her sayısında yazısı bulunan Sabri Esat Siyavuşgil, Ramiz Gökçe'yi ölümünden iki gün sonra *Yeni Sabah* gazetesinde yazdığı yazıyla andığını Hilmi Yücebaş (1959: 58) aktarır. Bu yazıda Siyavuşgil, Ramiz Gökçe'nin ölümüyle birlikte çizgiye ve söze sinmiş Türk nüktесinin büyük bir ustasını kaybettiğimizi ve de Ramizle karikatürü güzel sanat mertebesine çıkaran bir sanatkârı da kaybettiğimizi söyler. Ramiz'le cemiyet hayatımızda espriyi ham ervahlığın, müsamahasızlığın ve tagallübün belâlı elinden çekişe çekişe kurtaran bir fikir ve sanat mücahidini kaybettik, der. (Yücebaş,

Hilmi Yücebaş, Yusuf Ziya Ortaç'ın 15.01.1953 tarihinde *Akbaba* dergisinde yayımlanan *Ramiz* başlıklı yazısına da yer verir:

Otuz yılı geçiyor. Bir sabah onunla *Diken* idarehanesinde tanıştık. *Diken*. Sedat Simavî'nin çıkardığı bir mizah mecmuasıydı. Ben, ilk manzum şakalarımı orada tecrübe ediyordum. Ramiz de ilk çizgi şakalarını... Sonra *Akbaba*'da el ele verdik. Gençtik o zaman. Yirmi yaşın verdiği pervasızlığın içinde, o fırçasını, ben kalemimi, dilediğimiz gibi kullanıyorduk.: Matbaadan sonra, en sık uğradığımız yer mahkemelerdi! (Yücebaş, 1959: 58)

Refi' Cevad Ulunay da vefatından iki gün sonra, Ramiz Gökçe'yi, *Milliyet* gazetesinde yayımlanan bir yazıyla anar.²⁰

Salon dergisi Mayıs 1950'de son sayısını verir. *Peri* adlı derginin son sayısı da 1950 yılındadır. *Mizah* dergisi ise 1951 yılına kadar sürer. Sonrasında yayıncılık alanında görülmez.

²⁰ Yazı ek bölümünde verilmiştir.

Mizah; (1946-1951) DP'ye ilk zamanlarda temkinli yaklaşmış, iktidara muhalif bir mizah dergisidir. Yayımlandığı yıllar Batı bloğunun tazyiki ile Türkiye'deki çok partili döneme geçme ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında basında ve toplumda serbestleşmenin adım adım gerçekleştiği bir dönemdir.

M. Faruk Gürtunca'nın; *Hergün* gazetesinde 06.01.1953 tarihli yazısında sanatın sanat için olduğunu, sanatçının siyasetin muvafakat denilen safına geçtiği an boşluğa düşeceğini ve manevî ölüme düşeceğini dile getirdiğini Hilmi Yücebaş aktarır:

Ramiz, 1945'te genişlemeğe başlayan demokrasi rejimimizin ilhamıyla oklarını eski iktidara batırırken, 1950 yılında Demokrat Partinin o yeri işgal etmesiyle bilmeden kendisini yeni iktidarın saflarında buldu. Bazı idare heyeti âzalıgına da seçildi. Cemiyette gördüğü aksaklıkları kalemine tevdi etmesi, bulunduğu partiyi zedeleyeceği için, Türklük karakterinden doğan bir hisle bu konulara el uzatamadı. İşte Ramiz'in ziyana sebep olan hâdise budur. O günden güne içini ve dimağını yedi, harap etti. Bu örnek, basın âleminde çalışan her fert için ders verici bir misal olmalıdır. Sanatkârı manevî ölüme mahkûm eden en büyük âmil, siyasî bir teşekküle girmesidir. (Yücebaş, 1959: 70)

Ama aynı yazıda Gürtunca, "İstiklâl zaferinden sonra Ramiz'in ve Cemal Nadir'in kadın karikatürleriyle Cumhuriyetin ilânıyla husule gelen inkılaplara büyük hizmetleri olduğunu ve cemiyeti bu inkılaplara alıştırdığını söyler."

Erken Cumhuriyet devrinde; *Karikatür* dergisinde Ramiz Gökçe, *Akbaba* dergisinde de Cemal Nadir karikatürleriyle inkılapları savunmuşlar ve Atatürk devrimlerini çizgileriyle topluma sunmuşlardır.²¹ (Malumatfuruş, 2023) Özellikle Harf İnkılabından üç ay önce 3 Ağustos 1928 tarihli *Akbaba* dergisinde yayımlanan karikatürü ikoniktir. (Sarı, 2023: 38)

4. Derginin Yazar ve Şairleri

Derginin hiçbir sayısında yazar kadrosu veya içindekiler kısmı yer almaz. İlk sayıdan son sayıya kadar her sayıda yazan isim yoktur. Ve her ciltten sonra yazar kadrosunun çoğu değişir. Yazarların eser yayımlamaları da düzenli değildir. Dergide en çok yazı kaleme alan Sabri Esat Siyavuşgil'dir. Sadece birkaç sayıda yoktur. Siyavuşgil²² haricinde ismi dergiyle özdeşleşmiş yazarlar arasında Ercümen Ekrem Talû, Refi' Cevad Ulunay, Zahir Güvemli, Eşref Şefik, Ertuğrul Şevket de sayılabilir. Özellikle ilk üç isim iki cilt boyunca her sayıda yazı yazmışlardır.

Fahrettin Kerim Gökay, *Salon* dergisinde yer alan üç yazısında Ramiz Gökçe ile dostluğunu vurgular. Yalnız 1950 seçiminden sonra muhalefete yüklenen, Ramiz Gökçe'ye ait

²¹ Ayrıca konu ile ilgili bkz. Özçubukçu (2013).

²² SES müstearı ile kaleme alınan yazılar konu ve üslup olarak Siyavuşgil'i düşündürür, bu kelime Sabri Esat Siyavuşgil'in isim ve soy isminin ilk harflerinden oluşur.

Mizah dergisinde Nihat Bali tarafından çizilen “Küçük Valinin Maceraları”²³ adlı sütunda Gökay’ın eleştirildiğini Kayış (2011: 565) ifade eder.

24. sayıda “Bir Yıldan Beri Salon’da Birleşenler” (İsimsiz, “Bir Yıldan Beri Salon’da Birleşenler”, C. 1 S 24, s. 370-371) başlığı altında, ilk 24 sayıda eser neşreden, illüstrasyon ile yer alan Münif Fehim dahil 47 yazar ve şairin fotoğrafı yer almıştır. Bu isimler soy isimlerinin alfabetik sıralamasıyla verilmiştir. Bir kadın fotoğrafının altında da F. F. kısaltması bulunmaktadır. Bu da Fitne Fücür müstearıyla yazan Adalet Cimcoz’dur. Bu isimler şunlardır: Necmi Rıza Ahıskan, Nedim Akçaer, Salih Zeki Atay, Cevad Memduh Artan, İ. Galip Arcan, Akile Artun, Ertuğrul Şevket Avaroğlu, Nuri Fehmi Ayberk, Fazıl Ahmet Aykaç, Safiye Ayla, Mevlüt Baysal, Yahyâ Kemal Beyatlı, Cemil Cahit Cem, Faruk Nafiz Çamlıbel, Feyzullah Doğruer, Münif Fehim, Ord. Prof. Fahrettin Kerim Gökay, Ramiz Gökçe, Fahri Celâl Göktulga, Salâhattin Gönenç, Vahdet Gültekin, Kâzım İsmail Gürkan, Zahir Güvemli, Dr. Tevfik Remzi, Kazancıgil, İhsan Kongar, Şemsettin Kutlu, Cahit Uçuk, Burhanettin Ökte, Raşit Rıza Samako, Kemal Salih Sel, Münir Nurettin Selçuk, Sabri Esat Siyavuşgil, Nijad Sönmez, Meliha Avni Sözen, Dr. Asım Neş’et Sözman, Ali Rıza Şengel,ERCÜMEND EKREM TALÛ, Selim Sırrı Tarcan, Nizamettin Nazif (Tepedelenlioğlu), Dr. Şükrü Hazım Tiner, Feridun Fazıl Tülbentçi, Prof. Dr. Nevzat Tuzdil, Refi’ Cevad Ulunay, Hamdi Varoğlu, Dr. Rıza R. Reman, Prof. Dr. Muzaffer Şevki Yener. Resimleri yayımlanamayan isimler şu şekildedir: Halide Edib Adıvar, İbrahim Alâettin Gövsa, Nurettin Artam, Tevfik Remzi Kazancıgil, Selami İzzet Sedes, Dr. Nuri Fehmi Ayberk, Rabia Şakir, Dr. Süheyl Ünver, Kudret Sinan Çalı, Prof. Dr. K. İ. Gürkan, Azmi Nihad, Kemal Selim, Sermet Sami Uysal, Hadi Koçdemir, S. Soykan. *Kanca* müstearlı yazarın fotoğrafında ise soru işareti vardır. *Kanca* haricinde dergide kullanılan müstearlar şunlardır: SES, Fitne Fücür, İstifham, En-Es (Enes), K. B., Gammaz, N.A., EKCRAN, ÇENGEL, Başbelâsı, BEBE, MEMO, HASO, M.A.H.

Birinci ciltten, üçüncü cilde; ilk sayıdan son sayıya kadar yazar yoğunluğu azalmıştır. Buna bağlı olarak da konu çeşitliliği azalmıştır. Özellikle üçüncü ciltten itibaren dergi, başlangıçtaki nitelik seviyesini kaybeder.

50. sayıda okurlarına bir açıklamada bulunan dergi, memleketin en meşhur muharrir, şair ihtisas adamı ve münevverlerinin yazılarını neşretmek kararını tatbika başladıklarını, böylece herkesin kütüphanesini süsleyecek ciddiyet ve nezahette, mükemmel bir salon ve sanat

²³ Kısa boylu olması hasebiyle “küçük vali” olarak anılır. 1949/1957 yılları arasında İstanbul’un vali ve belediye başkanıdır. (URL21)

mecmuası olmaya devam edeceklerini belirtir. Bu anlayış özellikle ilk iki ciltte kendini gösterir. Dönemin en önemli şair ve yazarlarının yazıları yayımlanır. Dikkat çeken bir özellik de kendilerinin bahsettiği gibi *ihtisas* sahiplerinin yazılarıdır. 7. sayıda “Göz”, 11. sayıda “Gözler ve Gözlükler” yazılarını kaleme alan Dr. Nuri Fehmi Ayberk, Erken Cumhuriyet Döneminde trohomla mücadele etmiş önemli bir göz doktorudur. (Özer, 2014: 130) Halkımızın işporta gözlüklere rağbetini göz sağlığı açısından eleştirmiştir.

Halbuki hakiki güneş gözlüklerinin hususi vasıflan vardır ve bunlar mahdut yerlerde yapılır, fiatlan da yüksektir. Bunları ancak mütehasıs göz hekimleri bilir ve yalnız bu hekimlerden reçete ile alınanlar göz sıhhati için faydalı olur. İşportalara kadar düşen adi gözlüklerin gözlere büyük zararlar vereceğini halkımız ve bilhassa bayanlarımız bilmeli ve bunlardan sakınmalıdırlar. (*Salon*. “Gözler ve Gözlükler”. C. 1 S 11 s. 169.)

Birinci sayıda ise Ayberk, kısaca klasik edebiyatta konu alınan gözden, gözle ilgili batıl inançlardan, gözün renk özelliğinden bahsettiği yazısına Nedim’den ve Baudelaire’den mısralar alıntılanmıştır. 10. sayıda “Şişmanlık” başlıklı bir yazı kaleme alan Prof. Dr. Muzaffer Şevki Yener, Türkiye’de diyabetin tanınmasına ve diyabet araştırmalarına öncülük etmiş ve 1955 yılında Türkiye Diyabet Cemiyetini kurmuştur. (Günalan, 2023: 916-917) Dergideki makalesinde Türkiye’de görülen şişmanlığın sebeplerini ve çözüm yollarını yazmıştır. Şişmanlığın şeker ve tansiyon gibi pek çok hastalığa kapı açtığını belirtir. Şişmanların yüzde yetmiş beşinin şeker hastalığına istidat kesbettiğini belirtir. Mevlüt Baysal, Cumhuriyet’in ilk yıllarında fen memurudur ve aynı zamanda Atatürk’ün bahçe mimarıdır. *Çankaya’da Gazi’nin Hizmetinde*²⁴ (1954) adlı bir kitabı mevcuttur. Baysal, 12. sayıda “Gül”, 13. sayıda “Lâle” ve 48. sayıda “Glayöl” isimli inceleme yazıları yazmıştır. Baysal, yazılarında bu çiçeklerin yetiştirilmesiyle ilgili teknik bilgi vermiştir. Ayrıca bu çiçeklerle alakalı efsanelere, şiirlere yer vermiştir. Tıp tarihçisi, hekim, ressam ve müzehhip Dr. Süheyl Ünver ((TDVİA, 2023), 12. sayıda “Türklerde Çiçek Zevki” adlı bir yazı kaleme almıştır. Ünver, yazısında Türklerin çiçek yetiştirmeye gösterdiği ihtimamdan bahsederek hayatın her anında çiçeğe yer verdiklerini belirtir. Hereke Halı Fabrikası müdürü ve halı ressamı Salâhaddin Gönenç (trtex, 2024) de 22. sayıda “Türk Halıları” adlı yazısında Hereke halı fabrikasından kısaca bahseder. Ülke genelinde halı dokunan merkezleri ve Türkistan’daki halı modellerini anlatır. Modellerdeki desenlerde kullanılan öğeleri anlatır. Ord. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay (Wikipedia, 2024b) da “Neşe ve Hayat”, “Hasta ve Karşısında Doktor Haleti Ruhîyesi”, “Geçimsizlik Sebepleri” adlı yazılarıyla dergide yer almıştır. Yazıları yayımlandığı dönemde Yeşilay başkanıdır. 24 Ekim

²⁴ İlk baskısı 1954 yılındadır. Destek Yayınları 2010 yılında yeniden yayımlamıştır.

1949'da da İstanbul Valisi ve Belediye Başkanındır. Veteriner ve parazitolog²⁵ Ord. Prof. Dr. Nevzat Tüzdil de “Bir Senbernar’ın Son Vazifesi”, “Hayvanlarda Aşk”, “Hayvan Sevgisi ve Kadın” başlıklı yazılar yazmıştır. Bu isimlerin haricinde Selim Sırrı Tarcan²⁶; “Kadınlar Nasıl Güzelleşebilir?”, “Güzel Kimdir”, “Şişmanlık ve Zayıflık Derdi”, “İhtiyarlamak Sanatı”, “Güzellik Ölçüleri”; Diş Hekimi Feyzullah Doğruer, “Tabiat Güzelliği ve Dişler”, tiyatro oyuncusu Raşit Rıza (Samako) da tiyatro ile ilgili bir eleştiri yazısı, makyajı işlediği bir inceleme yazısı ve “Hayatın Komedi” adlı temsil anılarını anlatan yazısı ile yer alır. İ. Galip Arcan’ın “Makyaj”, Şükrü Hazım Tiner’in²⁷ “Kadın ve Sinir”, İhsan Kongar’ın²⁸ “Kadın ve Fikir Hayatı”, Dr. Rıza R. Reman ’ın²⁹ “Kadın ve Su” adlı yazılar da yazarların ihtisas alanları ile ilgilidir. Çevirmen Hamdi Varoğlu da “Masal Gibi Bir Sevda” ile Çaykovski’nin, “Aşk Tarihinden Bir Yaprak: Fragonard’ın Talebesi” ile Ressam Fragonard’ın, “Pampadur’un İntikamı” ile Madame De Pompadour’un hayatlarından kesitler sunmuştur.

---

²⁵ Osmanağaoğlu (2010: 5-6). Ayrıca *Salon* dergisinin 46. sayısında “Salon muharriri Profesör Nevzat Tüzdil Londra’da iştirak ettiği 14. Veteriner Kongresinden sonra bütün Avrupa’da tetkikler yaparak memleketimize dönmektedir” haberi vardır. Haberde Tüzdil’in mikroskop başında bir fotoğrafı da kullanılmıştır.

²⁶ Selim Sırrı Tarcan (1874-1957). Sporcu, subay, spor yazarı, beden eğitimi öğretmeni, eğitimci, idareci, araştırmacı ve politikacı olarak ülkemize hizmet ve faaliyetlerde bulunmuş çok yönlü bir şahsiyettir. (Atatürk Ansiklopedisi, 2024) Tarcan, İstanbul eski muallim mektebi müdürü iken o sırada on altı yaşında olan Ramiz Gökçe’yi, elinden tutarak maarif nâzırına götürür, Ramiz’in eğitim için Avrupa’ya gönderilmesini ister ama o sırada patlayan harp sebebiyle bu talebi gerçekleşmez. (Yücebaş, 1959: 35) Tarcan’ın *Salon* dergisinde beden terbiyesi ve güzellik konularını işleyen yazıları vardır.

²⁷ Nörolog. Derginin bir diğer yazarı Fahrettin Kerim Gökay ile birlikte Mazhar Osman’ın öğrencilerindedir. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalılarının kuruluşunda bulunmuştur. (İBB KÜLTÜR, 2024)

²⁸ Zamanın Şişli Terakki ve Pertevniyal Liseleri felsefe öğretmeni. (EKRİS, 2018) Yahyâ Kemal Beyatlı’nın dost çevresindedir.

²⁹ 1 Mart 1945 tarihli Akşam gazetesinin üçüncü sayfasındaki ilanda Bursa’da kaplıca ve fizik tedavileri mütehassıslığı yapmış olduğu yazar. (Gaste Arşivi, 2024c) İBB Atatürk Kitaplığı’nda balneoloji ve kaplıcalarla ilgili eserleri bulunmaktadır. (İÜİTFFTVRABD, 2024 ve İBB Yordam, 2024)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DERGİDE YAYIMLANAN ŞİİR VE NESİRLER

Şiir, makale, deneme, fıkra, sohbet, gezi yazısı, hikâye, roman örnekleri, mülakât, röportaj gibi edebiyatın hemen hemen her yazı türünden örnekler barındıran *Salon* dergisi yayımladığı şiirlerin çokluğu ile öne çıkar. Müstakil olarak ya da “Güzel Şiirler” sütununda toplam 367 şiire yer verilmiştir. Hem Yahyâ Kemal Beyatlı ve Faruk Nafiz Çamlıbel gibi dönemin önde gelen şairlerine hem de amatör şairlere sayfa açması sebebiyle dergi ayrı bir öneme haizdir.

Edebiyattaki ilk değişim ve dönüşüm şiirde kendini gösterir. Ya da değişime direnme ve geleneği muhafaza çabası en iyi şiir metinlerinde gözlemlenir. Bu sebeplerle dergideki şiirler öncelikli olarak ele alınacaktır. Şiire en yakın tür olan hikâye metinlerinde de yazıldığı dönemi okumak mümkündür.

1. *Salon* Dergisinde Öne Çıkan Konu ve Temalar

1.1. Kadın

Salon dergisi kadın konusunu işler. Kadın konusu edebî ürünlerde, kültür sanat olaylarında ve sinema haberlerinde başattır. Ama *Salon* kadın dergisi değildir. Ülkedeki her kesime hitap eden ciddi bir kültür sanat, cemiyet hayatı, sinema ve edebiyat dergisidir.

Kadın, derginin temasıdır. Holywood konulu yazı ve haberlerde de kadınlar ön plandadır. Türk kültürünü konu edinen yazılarda, alıntılanan Türk klasik edebiyatı şiir parçalarında da esas konu kadındır. Dergide yayımlanan hikâyelerin yarısından fazlasının müellifi olan Muazzez Tahsin Berkand'ın ve Halikarnas Balıkcısı'nın, dergideki eserlerinin, merkezinde de kadın vardır. Halide Edip de kendisinden kadınlarla ilgili bir yazı istendiğini belirtir.

Osmanlı Devleti'nin Batılılaşma serüveninin başladığı 18. yüzyıldan itibaren kadınların hangi renk ferace giyeceği ile başlayan kadın sorunu; zamanla kadının toplumsal hayattaki konumu, kadının eğitimi, kadının erkek karşısındaki mevki, Batılılaşma/yenilikler etkisindeki kadın gibi hususlarda günümüze değin tartışılmalıdır. Bugün bu tartışma başlıklarından kadının birey olarak erkeğin karşısında var olması, toplum içindeki görünürlüğü, karar verici konumu gibi konular toplumun geniş bir kesimi tarafından kadın açısından olumlu yönde

kanıksanmıştır. Tanzimat Dönemi'nden günümüze kadar Türk Edebiyatında özellikle romanlarda kadın imgesinde bu tartışmaları izlemek mümkün olmuştur.

Modern kelimesi içinde bulunulan zamâna, yaşanan çağa uygun, yeni, asrî ve yaşanan zevkini aksettiren anlamlarına gelmektedir. Modernleşme ise sosyoloji terimi olarak az gelişmiş veya gelişmiş toplumların devlet kültürü, toplum yönetimleri, sanat ve günümüzde sanayileşmiş Batı üyelerini benimsemeleri ve onlara benzeme süreci olarak açıklanmaktadır. (Kubbealtı Lugatı, 2014)

Toplumların modernleşme süreci askerî, siyasî, ekonomi ve eğitim gibi alanlarda yaşanmıştır. Toplumsal hayatta ise Batı tarzı cemiyet hayatı, dans, balo, tiyatro etkinliklerinin artması, eğlence anlayışı değişimlerinin bireylerin günlük hayatına aksetmesidir. Modernleşme sürekli bir değişimdir. Bu değişim, kimilerine göre yenileşme, tavandan tabana veya tabandan tavana doğru yön çizer. Modernlik kimine göre yozlaşma, yok olma kimilerine göre ise kalkınma ve her alanda tekamül ve terakki etmektir.

Osmanlı Devleti'nden günümüze Türkiye'nin modernleşmesinde en çok tartışılan toplumsal konulardan biri de kadının modernleşmesidir.

Tarih boyunca çoğu zaman geri planda olan kadının kamusal ortam görünür olmasını Amine Aybike Palavar (2023: 9), Sanayi Devrimi'ne bağlar. Sanayi Devrimi'nin yalnızca ekonomik temelli değişimlere sebep olduğunu ama aynı zamanda da toplumsal norm ve değerlerin değişmesinin önünü açtığını belirtir. Sanayileşme ile şehirlere göç eden kadınların toplumsal hayatta kendilerini göstermeye başladığını Koç (2019: 22)'tan aktarır. Devamında her ne kadar daha az ücretle daha zor koşullarda da olsa kadınların iş gücünde yer aldığını söyler.

Osmanlı Devleti'nde kadınların konumuna yönelik ilk düzenleme 1858 tarihli Arazi Kanunnamesi'dir. Bu Kanunnamede özel mülkiyet, miras ve kadınla erkeğe eşit mirası getiren hükümlere yer verilmiştir. Palavar (2023: 12), bu dönemde kölelik ve cariyeliğin kaldırıldığını, kadınlara yönelik eğitim alanında düzenlemeler yapıldığını özellikle kentli kadınların kılık kıyafeti, sokağa çıkması gibi konularda hoşgörünün hâkim olduğunu Güzel (1985: 858)'den aktarır. Bu dönemde evlilikte kadının rızası alınarak kadı önünde gerçekleştirilmesi ve başlık parasının kaldırılmasının da önemli bir gelişme olduğunu belirtir.

Kadın konusunda tartışılan bir husus da eğitimidir. Kadın ve kızların eğitimi, bu eğitimin niteliği, topluma yansması her daim gündemde olmuştur. Yasemin Avcı (2007: 4), kadının eğitimi konusunda devleti öne alır. Tanzimat'ın ilk yıllarından itibaren devletin kadın eğitimi alanındaki kurumsal boşluğu doldurma çabasının kadının toplumsal konumunun değişimindeki başat rolü oynadığını ifade eder.

Bu dönemde eğitim alanında gerçekleşen ıslahatlardan ilki 1839'da Rüştüye Okulları Nazırlığının kurulması olmuştur. Daha sonra nazırlık bünyesinde erkek, kız ve askeri rüştiyeler açılmıştır. (Ülken, 1992: 50) Nazırlığın kurulmasından üç yıl sonra 1842'de Mektebi Tıbbiye'de Avrupa'dan getirilen ebe kadınlar tarafından verilen kurslar kızların eğitimi için atılan ilk adım olmuştur. Bunu, 1858'de açılan ortaöğretim alanındaki İnas Rüştiyeleri ile 1864'te İstanbul'daki ilk Kız Sanat Okulu izler. 1869 yılında ise yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile 6-11 yaş arasındaki kızlara sıbyan mekteplerinde devam zorunluluğu getirir. 1870 yılında kadın öğretmenler yetiştirmek için kurulan Darü'l-Muallimat sayesinde kadın eğitiminin derecesi liseye kadar yükseltmek istenir. Avcı, (2007: 4) temel ve yüksek eğitime yönelik atılımların İstanbul, Selanik ve İzmir gibi büyük kentlerle sınırlı kaldığını dolayısıyla, dar bir çevreyi etkileyen bir hareketti tespitinde bulunur.

Kadının eğitimi sorunu 19. yüzyılda kurumsal bir yapıya bürünür. Palavar (2023: 12), Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıkan düzenlemelerde; eğitimde modernleşmenin, kadının eğitilmesinin ve modern kadının doğuşununun esas alındığı söyler. Tanzimat'la başlayan kadının eğitilmesine yönelik düzenlemelerin II. Abdülhamid döneminde de devam ettiğini, kızlar için ilk idadının II. Abdülhamit döneminde 13 Mart 1880'de açıldığını (Kurnaz, 1991: 17)'dan aktarır. Okulun müfredatının Genel Kültür, Türkçe, üç Batı dili (Fransızca, Almanca ve İngilizce), musiki ve el işlerinden oluşmakta olduğunu ancak okula istenilen talebin olmaması nedeniyle iki yıl sonra kapatıldığını ifade eder.

Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi yazarlarının da kadının eğitimi konusuna değindikleri görülür. Palavar (2023: 12), Şinasi, Namık Kemal, Abdülhak Hamid, Şemsettin Sami ve Ahmet Midhat gibi dönem aydınlarının da kadının eğitilmesinin önemini sıklıkla vurguladığını (Güzel, 1985: 858)'den aktarır. Modernleşme hareketlerini ve kadının toplumsal konumundaki değişimleri dönemin yayınlarında da görmek mümkündür diyen Palavar, Şinasi *Şair Evlenmesi* adlı eserinde önceden düzenlenmiş izdivaçları alay konusu haline getirdiğini Ahmet Midhat Efendi'nin ise kadınların eğitiminin önemini romanlarında vurguladığını söyler. Ahmet Midhat'ın, özellikle kadınların erkeklerle eşit eğitim olanaklarına sahip olmayışının

kadınların sosyal statülerini etkileyen önemli bir unsur olarak değerlendirdiğini, bu doğrultuda kadınların çektikleri sorunları romanlarında işlediğini de (Mardin 1991: 34)’den aktarır.

Bu dönemde yayınlanan gazete ve dergiler de kadın sorununa değinir. Esra Soy (2019: 80), toplumsal hayatın yanı sıra toplumda kadına biçilen rollerin, kadına yönelik değer ve algının değişmesinde en büyük rolü hiç şüphesiz ki 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yayın hayatına başlayan gazete ve dergiler oynamıştır, der. Batılılaşma/modernleşme yolunda adeta halkı teşvik edici ve özendirici bir araç vazifesi gören söz konusu gazete ve dergiler arasında en dikkat çekenlerin ise *Hanımlara Mahsus Gazete*, *İnsaniyet*, *İnci*, *Hanımlar ve Hanımlara Mahsus Malumat* olduğunu belirten Soy, böylelikle Türk kadınının kamusal alandaki varlığı daha görünür kılınarak sosyal hayatın içinde daha çok yer almasına zemin hazırlandığını söyler.

Kadın-erkek ilişkisi de bu dönem edebî eserlerine konu olur. Soy (2019: 82), aynı çalışmada Tanzimat romanında kadın hakları ve kadının eş seçme hürriyetinin en sık işlenen konu olduğunu belirterek Şemseddin Sami’nin *Taaşuk-ı Talât ve Fıtnat*; Ahmet Mithat Efendi’nin *Tehhül*, *Yeryüzünde Bir Melek*; Namık Kemal’in *İntibah*; Samipaşazâde Sezaî’nin *Sergüzeşt* romanları ile Şinasi’nin *Şair Evlenmesi* adlı eserini örnek gösterir. *Felsefe-i Zenân*, *Diplomalı Kız* (Ahmet Mithat); *Muhaderât ve Udî* (Fatma Aliye) gibi feminist söylemin ilk kıvılcımları olarak nitelendirilebilecek kim romanlarda ise, yazarlar kadın-erkek eşitliği konusunda kadından yana tavır alarak kadın haklarının savunuculuğunu yapmıştır, tespitinde bulunur.

İlk dönem Türk romanında kadın ekseninde ele alınan bir diğer konu da kadının eğitimidir. Soy (2019: 82), Namık Kemal, Şemseddin Sami ve Ahmet Mithat Efendi gibi yazarlar kadının eğitimi konusuna vurgu yaparak “ilerlemenin de gerilemenin de kadınların halinde kendisini göstereceğini” ve “özellikle medeni milletlerde kadınların da erkekler gibi aynı eğitim sürecinden geçtiğini” Çonoğlu (2012: 223)’dan aktarır.

Esra Soy (2019: 83), ayrıca kadınların sosyal hayatın içinde daha fazla yer almalarına (eşleriyle ya da yalnız olarak davet, balo, dans gibi eğlencelere katılmalarına), dolayısıyla kadın ve erkeğin ortak alanlarda daha çok bir arada bulunmalarına paralel olarak Tanzimat Dönemi romanlarında yasak aşk, çapkınlık, aldatma ve ihanet gibi meselelerin giderek artan şekilde konu edildiğini ifade eder. Soy, burada erkek ve kadın arasındaki yozlaşmaya *İntibah*’ı (Namık Kemal) örnek verir ama bu konuda en başarılı eserin Halit Ziya Uşaklıgil’in *Kırık Hayatlar* adlı romanı olduğunu söyler. Kadınların ilk kez Servet-i Fünûn dönemi anlatısında siyah-beyaz

karşılığında içinde kâğıt varlıklar değil, bizzat hayatın içinde yaşayan canlı varlıklar olarak çizildiği söylenebilir tespitinde bulunur.

Özge Ö. Yıldızcan (2013: 78-79), modernleşme ile birlikte pratik olarak kadın ve erkeğin kamu alanlarında karşılaşma imkanlarının arttığına tanık oluruz, der. Osmanlı'nın son dönemindeki görücü usulü evliliğe karşı romantik aşkı savunan romanlarda bile kadın ve erkeğin genelde mesire yerlerinde ancak uzaktan bir bakışla âşık olabildikleri görürüz diyen yazar Cumhuriyetin modernleşme ve Batılılaşma projesinin önemli meselelerden birisinin kadının toplumsal hayata katılımı olmuştur tespitinde bulunur. Artık kadınların şehir sokaklarında, iş yerlerinde, okullarında, toplu ulaşım araçlarında daha görünür olduklarını belirten yazar kadının kamusal alandaki varlığının arttığını söyler. Bunun doğal sonucu olarak da kadın ve erkeğin karşılaşma imkanlarının eskiye oranla çok daha fazla olduğunu yeni kamusal alanın aşkı da platonik bir arzunun konusu olmaktan ele geçirilebilir duygu olmaya daha fazla yaklaştırdığını ifade eder. Kadının kamusal alanı daha fazla katılmasıyla arzulanan ötekinin hem kadın hem de erkek için artık daha görülebilir ve ulaşabilir olması sağlanmıştır ve de kadın toplumsal hayatta bir özne olmaya başlamıştır geleneksel aile bağlarından görece özgürleşen kadın görücüsünü bekleyen ve düşleyen konumdan gören, beğenen ve arayan bir konuma geçmiştir tespitinde bulunur.

Kadın sorunu bazı düşünürler tarafından aile kavramı etrafında tartışılır. Serpil Sancar (2014: 85), Tanzimat ve II. Meşrutiyet'in mimarları olan reformcu erkelerin dünya ile uyum sağlayacak yeni bir toplum yaratma fikri etrafında kadının modernleşmesini tartıştıklarını ifade eder. Bu tartışmalarında sadece kadının modernleştirilmesi değil modern bir aile modelinin stratejik bir yeri olduğunu belirten Sancar, Tanzimat'ın ve II. Meşrutiyet'in önde gelen yönetici ve düşünürlerinin düşledikleri yeni toplumda kendilerinin içinde yaşamak isteyecekleri modern ailelerin nasıl olması gerektiğini tanımlamaya çalıştıklarını ve bu aile modellerinin farkı ve benzerlikleri üzerinden tartıştıklarını söyler. Reformcu erkelerin ilk gazete yazılarına 1870'lerden başlayarak rastlıyoruz diyen Sancar; Namık Kemal, Şemsettin Sami, Ahmet Mithat Efendi, Celal Nuri gibi isimlerin bu konuda yazan önemli erkek yazarlar olduğunu Kurnaz (1991: 34-6)'dan aktarır.

Erken modernleşme döneminin kadınlar ve aile yaşamı konusunda reform isteyen ve görüşleri dönemi en çok etkilemiş düşünürlerden biri Namık Kemal'dir. Namık Kemal *İbret* gazetesinde 1288'de (1872) yayınlanan "Aile" makalesinde kızların okula gitmesinin çağdaş değerlerle uyumlu olan bir gereklilik olduğunu savunuyor. Ve şöyle diyor: "Kadınların, 6-7 yaşlarında 'Gardiyanları' beslenme ve bakımından sorumludur. 15 veya 16'sına geldiklerinde ise, gardiyan yerini kocaya bırakır. (...) Aslında hâlâ çocuk olan bu kadın, sahibinin kendini bıraktığı yerde

kalmak zorundadır.” Namık Kemal, Şinasi’nin 28 Haziran 1861’de çıkarmaya başladığı Tasvir-i Efkâr gazetesinde de 1867’de “Terbiye-i Nisvan Hakkında Bir Layiha” adlı bir makale yayınlamıştır. Burada da iyi yeetmiş kadınların iyi yetişmiş çocuklar ve kaliteli bir nüfus artışı anlamına geleceğini Osmanlının terakkisini ve askerileşmesini ancak böyle bir gelişmenin sağlayacağını söylüyor. 86

Tarık Özcan ve Sema Oruç (2020: 122), Erken Cumhuriyet Dönemi (1923-1938) Türk romanında kadın imgesini inceledikleri çalışmalarında bu dönemdeki yazarların eserlerinde pasif/var olmayan kadından başlayarak ideal kadına ulaşmaya çalıştıklarını söyler. Bu dönem eserlerinde; çağdaşlaşmaya direnen geleneksel/eski kadın, Batılılaşmayı şekilcilikten öteye götüremeyen kadın imgesi ve Batı ile münasebetini doğru bir şekilde gerçekleştiren ideal kadın imgesi olmak üzere üç kadın imgesi olduğunu belirtirler.

Özcan ve Oruç (2020: 123), bu dönem romancılarından Halide Edip Adıvar, kadın kimliğinin ve yaşadığı olaylar etkisiyle eserlerinde kadın sorununa en kapsamlı şekilde yer veren yazar olduğunu belirtirler. 1909 yılında yazdığı *Seviyye Talip* romanında geleneksel-modern (eski-yeni) sorunundan ilk kez bahsettiğini söyleyerek 1923-1938 arası geleneklerine bağlı kadın imgesine Halide Edip Adıvar’ın *Zeyno’nun Oğlu* adlı romanındaki Mesture’nin annesini örnek verirler. Büyükanne olarak adlandırılan bu kadın imgesi ile geleneklerine bağlı ve hazdemilmiş yenilikleri kabullenen kadın imgesi olduğunu söyleyerek *Vurun Kahpe*’ye romanının kadın karakterlerinden Gülsüm Hala’nın da aynı fonksiyonu üstlendiği tespitinde bulunurlar.

1923-1938 dönemi romanlarındaki kadın imgeleri arasında en baskın olanlardan biri de nesneleşmiş ve erkeğin arzu veya cinsel nesnesi konumundaki kadın tipleridir diyen yazarlar bu kadınların, erkeğin egemenlik alanında kalmış ve her türlü duyarlılığı iğdiş edilmiş kadınlardır olduğunu söylerler.

Özcan ve Oruç (2020: 123), Halide Edip’in *Zeyno’nun Oğlu* romanındaki “Kürt Zeyno”, *Sinekli Bakkal* romanının kahramanlarından “Sabiha”, *Yolpalas Cinayeti* romanındaki “Sacide”, Peyami Safa’nın *Sözde Kızlar* romanında “Hayriye Hanım”, *Canan* romanında “Bedia” ve “Renknaz” 1923-1938 dönemi romanlarında dikkati çeken, yeterince yer alan hurafelerin ve erkek egemen toplumun biçimlendirdiği edilgen ve suskun kadın imgesi şeklinde olduğunu ifade ederler.

Batılılaşmayı şekilcilikten öteye götüremeyen kadın tipine örnek olarak Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun *Kiralık Konak* romanındaki “Seniha”yı örnek veren Özcan ve Oruç (2020:

127), Seniha'nın köklerinden, dedesini Naim Efendi'den, uzak bir hayatın hayalini kurarak Avrupalı gibi yaşamaya çalışırken bir anda düşkün bir kadına dönüştüğünü belirtirler.

Özcan ve Oruç (2020: 127), 1923-1938 dönemi romancıları eserlerinde *dandy kadın*³⁰ tipine geniş bir yer verildiğini söyleyerek bu benzetmeyle birlikte yenilik adına ortaya konulan her şeye doğru büyük bir özlemle ve şuursuzca koşan; aslında ne eskiye ne de yeni ait olmayan kadın tiplerini anlatırlar:

Batılılar gibi yaşamaya heves eden bu kadınlar, tutarsız davranışlar sergileyerek bilinçsiz bir şekilde bocalarlar. *Sodom ve Gomere*'nin Leyla'sı; *Kalp Ağrısı*'nin Azize'si; *Zeyno'nun Oğlu*'nun Mesture'si; *Canan*'ın Canan'ı; *Yaprak Dökümü*'nde Necla, Leyla ve ve Ferhunde; Eski Hastalık'ın Züleyha'sı; Dudaktan Kalbe'nin Cavidan'ı; *Sözde Kızlar*'ın Nevide'si; Belma'sı Nazmiye Hanım'ı; *Mahşer*'in Seniha'sı; *Şimşek*'in Pervin'i; *Acı Güllüş*'ün Vuslat'ı; *Cehennemlik*'in Ferhunde'si, Cazibe'si; *Billur Kalp*'in Mürüvveti, Nükhet'i, Vehbiye'si; *Tutuşmuş Gönüller*'in Lemiye Lebip'i; Nevhayal'i, Şaheser'i züppe tipinin örnekleri arasındadır. Bu dönemin yazarları arasında züppe tipinin en fazla görüldüğü yazarlar Peyami Safa ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'dır. Bu tip kadınlar, her türlü toplumsal kaygıdan uzak, kişiliği olmayan yenilikle yüzeysel yaşayan kadınlardır. Ancak bu modern hayat tarzı kadınları herhangi bir olumlu noktaya ulaştırmaz. Aksine roman sonlarında bu kadınlar ya geri kalan hayatlarını mutsuz bir şekilde devam ederler ya da bunun bedelini hayatlarıyla öderler.

Tanzimat dönemiyle birlikte sorgulanmaya başlayan başlanan kadının toplum hayatındaki yeri Cumhuriyet ile birlikte sorgulamanın ötesine geçilerek idealize edildiğini belirten Özcan ve Oruç, bu dönemde kadının sorunu olmaktan çıkarılarak çözüm odaklı değerler hiyerarşisinin merkezinde yer aldığını söylerler. Yeni toplumsal yapının yeni kadınla oluşturacağını farkına varıldığını bu yüzden yeni bir kadın imgesinin oluşturulması için önce devletin harekete geçtiğini ifade ederek Atatürk'ün 1918'de anı defterine “Bu kadın sorununda cesur olalım, kuşkuyu bırakalım. Açılınsınlar. Onların duymalarını ciddi bilimlerle ve tekniklerle süsleyelim, onur ve haysiyet sahibi olmalarına birinci derecede önem verelim.” yazdığını Afet İnan (1993:45)'dan aktarırlar. Cumhuriyetin kurucusuyla birlikte dönemin aydınlarının da yeni kadının inşası için harekete geçtiğini ve eserlerinde ideal kadın imgesiyle birlikte gelinmek istenen noktaya varmaya çalıştıklarını belirtirler.

Bu dönem romancıları eserlerinde olanla olması gerekeni, eski ile yeni bir arada vererek sentezci bir rol izlerler. Osmanlı'nın yıkılışına ve Cumhuriyetin kuruluşuna şahit olan kadın, erken dönem Cumhuriyet romanında kurtarıcı olarak değil yenileyici ve değiştirici olarak yerini alır. Reşat Nuri'nin *Yeşil Gece* romanında daha önce bir softa olan ancak kendi uyanışını birlikte varoluşunu tamamlayan Şahin Efendi'nin sorgulayışı bu yeniliğin ve uyanışın ilk işaretidir. Ancak bu uyanışa ilk kibriti çakan, kadındır... Çocuk hafızın, medresede hastalanması üzerine annesi onu

³⁰ Dandy, George Bryan Brummell (1778-1840)'in İngiltere'de kendi uygulamalarıyla geliştirdiği yeni bir giyim tarzı ve tavır estetiğinin imgesel karşılığıdır. Londra konuşma ağzına ait olan “dandy” ibaresi, zamanla 1813-1816 dolaylarında seçkin veya züppe dönemini anlatmak için kullanılmaya başlanmıştır. Dandy, çağdaş İngilizcede ise; “tüm zamanını ve parasını, giysileri ve dış görünüşü için harcayan eski moda bir adam” ve “biraz gülünç bir şekilde sık sık kullanılan” (Longman, 2005)2 olarak tanımlanır. (Çubuk, 2014: 41)

medreseden almak ister. Söz hakkı olmayan anne, dinlenmez ve nihayetinde çocuğun hastalığı ilerler ve medrese de ölür. Cenaze alayı geçerken anne, evin camından bağırarak asıl suçlunun cehalet olduğunu, medresedeki softa hocanın ilgisizliği ve umursamazlığından dolayı çocuğunun öldüğünü dile getirir. (...) Cumhuriyetle birlikte kadın erkeğin tahakkümü altında kurtulmak/kurtarılmak ister. Yakup Kadri'nin *Ankara* romanının başkarakteri olan Selma Hanım kocası Hakkı Bey'e çalışma arzusunu dile getirir. Selma Hanım'ın çalışma arzusu maddi boyutunun ötesinde birey olarak var olduğunu göstermek istemesinden kaynaklanır. (...) Bu dönemde romanlarındaki ideal kadın, cinsel bir objeden ziyade erkek gibi akli olan, düşünen ve çalışan varlıktır. Peyami Safa'nın *Mahşer* romanındaki Muazzez olması gereken ideal kadındır. İdealize edilen kadın karakterler, değerlerine bağlı ve yeniliğe açık olan kadınlardır. Romanlarda bu kadınlar sürekli kazanırken varoluşunu şekilden öteye götüremeyen kadın karakterler kötü bir sona sürüklenirler. Halide Edip Adivar'ın *Ateşten Gömlek* ve *Vurun Kahpe*'ye adlı romanlarındaki kadın karakterler, kadınsı yapılarından soyutlanmış, cinsel kimlikleriyle önplana çıkmayan karakterlerdir. (Özcan ve Oruç, 2020: 128)-130

Servet-i Fünûn Dönemi'nden itibaren dergilerde yer almaya başlayan sinema da kadın hayatını etkiler. Başlangıçta dergilerde haber olan sinemanın zamanla müstakil dergileri teşekkül eder. Bu dergiler kadının hayatına temas eder. Orhan İstanbul (2019: 42); 1924-1926 yılları arasında "her şeyden bahseder, aylık resimli, aile ve salon mecmuasıdır" klişesi ile yayın yapan *Yıldız* (1924-1926) sütunlarında moda, kadın, müzik, çocuk bakımı, spor, tiyatro, sinema, ev-el işleri, dekorasyon vb. konulara dair bilgiler, haberler ve yazılara yer vermiştir açıklamasıyla bunun bir örneğini verir.

Erken Cumhuriyet Döneminde Hollywood'un Alınlanması: Kadınlar, Gençler ve Modernlik adlı çalışmasında Kadının Batılılaşması ve Sinema konusuna değinen Özge Ö. Yıldızcan, Cumhuriyet'in siyasi elitlerinin çoğu kırsal kesimde yaşayan ve geleneksel değerlere bağlı olan Osmanlı tebaasını modernleşme ve Batılılaşma sürecine katılan yurttaşlar haline getirmek istediğini ifade eder. Yıldızcan, "Muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak" için neredeyse millî bir seferberlik hali olan Erken Cumhuriyet Dönemi'nde, siyasi elitler için kadının dönüşümünün yeri ve önemi büyüktü tespitinde bulunur. Kadınların bu dönemde modernlik göstereni olarak görüldüğünü, Osmanlı İmparatorluğu'ndan ve onun yaşayış biçiminden tamamen kopuşu amaçlayan Cumhuriyet modernleşmesinde, o güne dek İslami kurallar nedeniyle kamusal alanın dışında, eve hapsedilmiş, giyinişi tamamen kendini ve kadınlığını örtmek üzere tasarlanmış kadının dönüşümünün sembolik bir anlam da taşıdığını ifade eder.

Kadınların siyasi haklarını elde ettiği ilk ülkelerden biri olan Türkiye'de, kadınların erkekler karşısındaki hakları medeni kanunla korunma altına alınmış, artık kadınlar da erkekler gibi temel eğitimden yararlanmaya başlamış, kısa sürede kadınlarla erkekler birlikte çalışır duruma gelmiş ve iş yerlerinden, boş zamanın geçirildiği mekanlara dek pek çok yerde kadın ve erkek bir araya gelmeye başlamıştı. Bu siyasi proje Türkiye'de sinemanın popülerleşmesi ile aynı döneme denk gelir. Özellikle büyük şehirlerde sinemaya gitme, önemli bir boş zaman aktivitesi haline gelmeye başlamıştı. Yerli film üretiminin kimi yıllar hiç olmadığı, olduğundaysa yılda 1-2 adedi geçmediği bu dönemde, sinema alanında neredeyse ülkedeki tek yerli üretim, yayımına başlanan çok sayıda sinema dergisidir. Bu yüzden bu dergiler, ülkedeki sinema kültürünün üretildiği temel mecraydı ve Türkiye'de sinema seyircisinin şekillenmesinde önemli bir role sahip oldu. Dergiler,

sinema seyircilerini şekillendirirken, bir yandan da onlar arasında Batılı ve modern olma fantazileri yarattı. Bu fantaziler hem modernin simgesi hem de erkeğin dönüşümü ve çocukların yetiştirilmesi görevinin verildiği kadınları öncelikli olarak hedefliyordu. Temel olarak kadın sinema seyircisine hitap eden sinema dergileri, bir yandan popüler yıldızların saç stilinden giyimine, makyajından yaptıkları bedensel egzersizlere kadar ayrıntılı tariflerle, kadın okurlarının onlara nasıl benzeyebileceklerinin ve böylelikle modern bir görünüme sahip olabileceklerinin eğitimini vermiş, bir yandan da kazananın Hollywood'a gönderileceği yıldız yarışmaları düzenleyerek Batılı ve modern olma fantazisini canlı tutmuşlardır. (Yıldızcan, 2013:107-108)

Yıldızcan (2013: 108), dönemin elitlerinin kadının dönüşümünü arzu etmekle birlikte, bir yandan da bu süreci kontrol altında tutmaya çalıştıklarını, sürecin olası "aşırı" sonuçlarından kaygı duyduklarını ifade eder. Kadınların sinemaya olan bu yoğun ilgisi ve bunun karşısında gelişen kaygıların dönemin çeşitli gazete ve dergilerinde dile getirildiğini ve kimi popüler romanlara konu olduğunu söyler. Bu dönemde sinema "düşkünüklükleri" nedeniyle başlarına kötü şeyler gelen kızların hikayelerinin anlatıldığı çeşitli romanların yayımlandığını belirtir.

Cumhuriyetin erken döneminde gündelik hayattaki modernleşmenin önemli araçlarından biri olan sinemanın da kadınları geleneksel rollerinden uzaklaştıracağı, bunun da ailenin ve toplumun parçalanmasına yol açacağına yönelik kaygı ve endişeler dönem edebiyatında yansımalarını bulmuştur. Genç kızların yıldız olma arzuları, yıldızlara benzeme çabaları, bunun için onların makyaj ve saç stillerini kopyaları, onların giysilerine benzer giysiler giymeye çalışmaları; yıldızların jest, mimik ve hareketlerini taklit etmeleri ve belki de en önemlisi yıldızlara benzer erkekler ile filmlerdeki benzer bir aşk yaşamak istemeleri, dönemin çeşitli yazarlar tarafından endişeli karşılır diyen Yıldızcan (2013: 185-199), Mahmut Yesari'nin *Su Sinekleri* (1932), Peyami Safa'nın *Server Bedi* mahlasıyla yazdığı *Sinema Delisi Kız* (1935), Ziya Şakir'in *Şark Yıldızı Selma* (1944) isimli eserlerini bu açıdan tahlil eder.

Salon dergisi Hollywood sinemasından aktardığı haberler ve biyografilerle sinemanın kadının zihin dünyasının dışı açılımını tetikler. Aktrisler derginin kadın okurları için olumlu bir rol model olurlar. Aktör ve aktristlerin imzalı fotoğraflarını yayınlamadaki kıvancını afişe eden *Salon* dergisi sinemanın halk nezdindeki cazibesinin farkında olduğunu gösterir. Dergi, sinemanın geleneksel kadın imajına zarar vermesinin endişesini yaşamaz.

Salon dergideki yazıların yekûnunda modern kadın vardır. Bu kadınlar meslek sahibidir. Dans, balo ve özel gün kutlamalarına katılır. Nikah sonrası eşiyile birlikte çektiği fotoğrafı dergide yayımlanan kadınlar vardır. Kadın hikâyeciler, şairler vardır. Dergideki fotoromanlara modellik eden, sinema sahnesinde kadınlar vardır. Yenileşme sürecinde en azından eğitim,

kamusal alanda görünürlük, kıyafet ve mesleki yeterlilik konusunda modernleşmiş kadın *Salon* dergisinde yer alır.

Yaklaşık üç asırlık Batılılaşma serüveninde, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle ve iki kutuplu yeni dünya düzeninde, Batı tarzı modernleşmede Türkiye yeni bir aşamaya geçer. 1950 yılından sonra Batı Avrupa'nın yanında Amerikan kültürü de ülkede bilhassa sinema, müzik ve dans ile kendini gösterecektir. *Salon* dergisi içeriğiyle kadın konusunda her yönden modernleşmeyi destekleyen bir konumdadır.

Hayatın her alanında olan kadınları derginin farklı konuları içeren her sütununda görürüz. Kadınla ilgili her konu dergide işlenmiştir. Bu durum yazı başlıklarına da yansır: “Geçmiş Günlerde Saray Kadını”, “Salonlar ve Etekler”, “Kadın Güzel Olmayı Bilmelidir”, “Kadınlar Nasıl Güzelleşebilir?”, “Geçmiş Günlerde: Kibar Aile Kadını”, “Musikimizde Kadın, Kadınlar ve Meyveler”, “Aşk ve Kadın, Güzel Kimdir?”, “Yaşatan Kadın”, “Kadına İnanılır mı?”, “Yâr! Kadına Dair”, “Kadın”, “Kadın ve Sinir”, “Kadın ve Fikir Hayatı”, “Kadın ve Su”, “Hayvan Sevgisi ve Kadın”, “Kadına Kısrağa Dair”, “Kadın ve Araba”, “Kadın Diktatör”, “Lâle-Şi'r-Kadın”, “Kadınlarla Yaşanmaz”, “Kadınlar Ateş Püskürüyorlar”; “Erkekler Mi Daha Sadıktırlar, Yoksa Kadınlar mı?”; “Deniz ve Kadına Dair”, “Kadın Deniz Gibidir”, “Neden Kadınlardan Yalnız Romancı Çıkar?”, “İhtişamlı Kadınlar”, “Genç Kızların Beğendiği Tipler”, “Kadının Hâkimi Kadındır”, “Alkolik Kadınlar”, “Kumarbaz Kadınlar”, “Çalışan Evli Kadınlar”, “Şahane Metresler”, “Meslek Kadınları: 1 Salondan Salona: Avukat Hanımlarımız”, “Meslek Kadınları: 2 Salondan Salona: Doktor Hanımlarımız”, “Meslek Kadınları: 3 Ses Sanatkarı Hanımlarımız”, “Kadın ve Gülüşleri”, “Kıskanç Kadınlar”, “Erkeklerin Eğlendikleri ve Evlendikleri Kızlar”, “Sinema Artistlerine Özenen Kızlar”, “Kadın Ressamlar Sergisinde”; “Erkeği Kışkırtan Kadınlar”, “Kadınlara Dikiş Diken Beyler”, “Yapmacık Kadınlar”, “Şımarık Kadınlar”, “Hocânım”, “Plaj ve Kadın”, “Pantolonlu Kadınlar”, “Namus Telâkkileri ve Kadın Kıyafeti”, “Ev Kadını”, “Kadın ve Neş'e”, “Modern Hayatta Kadın”, “Süs Kadını”, “Kosova Muharebesinde Kadın Parmağı”, “Karınızın Genç Kalması Size Bağlı”, “Kadınlar Okusun”; “Kadınlar, İşte Sakınacağınız Çapkınlık Usulleri”; “Japon Kadını”, “Kadınlar Niçin Ağlar?”, “Sevilen Kadın Güzeldir!”, “Salon Süslerine Rağmen Asıl ve Asıl Kadınlarımız”, “Asil Türk Kadınının Hayat Mücadelesi”, “Kadın Parmağı”, “Edebiyatçı Kızlar”, “Tıp Fakültesi ve Fedâî Kızlar”, “Kadın ve Aşk”, “Kadın Güzel Bir Şarkıdır”, “Moda ve Parisli Kadın”, “İdeal Genç Kız Nasıl Olmalıdır?”, “Genç Kızlarda

Ahlâk Bozuluyor Mu?”, “Kadınlar Nasıl Erkeklerden Hoşlanır?”, “Kadınlar Neleriyle Meşhur Olmalıdır?”; “İsviçre’de Kadının Seçme Hakkı Yok” vb. ...

Reşat Ekrem Koçu, “Kadın, Karı, Kız, Hanım, Bayan Bâbında” (*Salon*, C. 2 S 38, s. 404) isimli yazısında Türk kültüründe başlıkta verilen kelimelerin günlük hayatta içerdiği anlam ve bu kelimelerin hangi durumlarda kullanıldığı açıklamıştır. Atasözü ve deyimlerin yanı sıra Tefik Fikret, Sümbülzade Vehbi, Vasıf, Üsküdarlı Talât Bey ve Necati’den alıntılarla bu kullanımlara örnek verir.

Nejat Tahsin Alper “Türk Şiirinde Kadın Saçları”nda (*Salon*, C. 2 S 35, s. 564) Ahmet Paşa, Fuzûlî, Yahyâ Kemal, Cenap Şahabettin gibi şairlerden alıntılanan mısralarla Türk şiirinde kadın saçının ne şekilde konu edildiğini anlatır.

“Meslek Kadınlarımız” yazı serisinde Kanca, önce Adliye koridorlarında rastladığı kadın avukatları sonra Marmara kliniğine yatırılması dolayısıyla şehirdeki kadın doktorları daha sonra ses sanatkarı kadınları anlatır. Kadınların giyiminden saç şekillerine, özel hayatlarına, tavır ve edalarına değin pek çok hususa değinir. Dedikodu minvalindeki bu yazılarda isim zikredilmez. “Hem Erenköy Kız Lisesi Öğretmenlerinden, hem de avukat olan sarışın ve çok ciddi hanım, musiki üstadlarından ve evlenme rekoru kırmış bir sanatkârın kızıdır. (...) İdare hukuku merhum ordinaryüs profesörünün kızı sade ismen avukat. (Kanca, “Meslek Kadınları: 1 Avukat Hanımlarımız!”), *Salon*, C. 2 S 30, s. 482) Ses sanatkarlarını anlatan yazıda da fotoğraf kullanılır ama isim geçmez.

“Rumelihisarında yalı yaptırmaya başlayan, kocasına âşık olduğu için evlenmiş olan okuyucumuza gelince... Artık çocuklarıyla yazı geçirmek için Florya plajında kulübe kiralamayacak. Yalıda oturacak. Kim ne derse desin, hovarda kadındır, vesselâm... Otomobili vardır. Geçen sene Fransaya kadar şöyle bie uzandıydı. Saray gözdesi gibidir kâfir. Dinleyenlerin hem kulaklarını, hem gözlerini terbiye eder. Mısırdaki tifoya yaklandığı zaman, yapısının saltanatı sayesinde kefeni yırtmıştı.” (C. 2 S 30, s. 482)

Eşref Şefik de kadınları tarihî anekdotlarla anlatır. “Hatice Sultan: Latin Harfleriyle Türkçe Mektup Yazan Sultan” (*Salon*, C. 2 S 33, s. 525) başlıklı yazısının girişinde Üçüncü Selim’i Avrupalılaştırmak hareketine ilk teşebbüs eden ve o uğurda tacını tahtını kaybettikten sonra, kara kuvvet tarafından şehit edilen padişah olarak tarihe kaydedildiğini anlatır. Üçüncü Selim’in sadece siyasi ve askerî alanlarda değil “saraydaki hayatı ve haremdeki fikirleri de değiştirmek üzere gayret gösterdiğini” belirten yazar garplılaşmak bakımından hemşiresi Hatice Sultan’ı çok takdir eder ve severdi, der. Eşref Şefik, Hatice dolu sultanın seferad hanelerin yapılış tarzlarını merak ettiğini ve Danimarka büyükelçisinin sefaretthane bahçesinin tarzı

tavrını beğenmiş kendi bahçesi için örnek almıştır aldığını, ifade eder. Devamında Hatice Sultan'ın, Danimarka sefirinden kendisine bir bahçe mimari tavsiye etmesini istediğini, Sefir'in de Hatice Sultan'a Melling isimindeki ressamı tavsiye ettiğini söyler. Melling'in daha rahat çalışabilmesi için "Sultan mimarı" payesi verilmesi sonrasında ressamın Türkçe öğrenmeye başladığını, Hatice Sultan'ın da Fransızca okumaya heveslendiğini, Latin harflerini yazmaya ve okumaya başladığını belirtir. Zamanla Hatice Sultan ve Mimarı Melling Latin harfleriyle Türkçe olarak arzularını birbirlerine mektupla anlatacak kadar biri Fransızcada diğeri Türkçede ilerlediğini söyleyen Eşref Şefik; Hatice Sultan'la Ressam Melling'in birbirini platonik ve hiçbir veçhile kirlenmemiş gizli bir aşkları olup olmadığı ihtimallerini de başka bir yazıda incelemeye çalışacağız, der.

Selami İzzet Sedes'in "Kadına Kısrığa Dair" (*Salon*, C. 1 S 7, s. 106) başlıklı yazısı iki bölümden oluşur. Her iki bölüm de salon tasviri ile başlar. Birinci bölümdeki salon tezyini Doğulu ve Batılı unsurları bir arada bulundurur. Bir yanda 18. Asır kilisesinden kalma pirinç gotik şamdan ayağı ve bu ayağın tepesine konmuş 20. asrın kübik abajuru... Viyana üslubu eteklerin üstünde Yesariden kopya edilmiş bir "Lâhavle" onun az altında Pikano'dan kopya edilmiş sürrealist bir pano... Bu salondaki sedire 19. asır yadigarı bir hatun ilişmiştir. Bu kadının beyaz saçlarını beyaz bir başörtüsü çerçeveler ve yüzünün parlaklığı masaj kreminden değil yılların nurundan gelir. Karşısında da 20. asır Paris mostrası ince bir vücut... Bu iki kadın konuşur. 19. asır, kadını bir kısrak gibi görür ve her daim kocasının yanında olması gerektiğini ona destek olması gerektiğini söyler. Bu kadının konuşması insanın iliklerine, ruhuna işleyen tatlı yumuşak bir sestir ama 20. asır insanın iliklerine kadar titreten, ruhu üşüten soğuk, cırlak bir sesle ben kısrak değilim, kadınım diye cevap verir. Yazının ikinci bölümünde gene salon vardı ve salonda poker oynanır. Oyunculardan biri kırmızı iskarpin, naylon çorap, sarı etek, mor ve yeşil bluz giymiş saçları sarı bir gül siyah gül kızıl, kumral 4 renge boyamış rimelleri çeken boyaları süren takmış takıyorum susturmuş parmağında at nalı kadar büyük bir yüzük ve bu yüzün ortasında ceviz kadar pırlanta taşıyan bir kadındır. Sedes'in bu yazısı yukarıda bahsedilen yozlaşmış kadının tespiti ve tavsifi niteliğindedir.

Güzin Dalmen, "Namus Telâkkileri ve Kadın Kıyafeti" (*Salon*, C. 2 S 44, s.729) başlıklı yazısında kıyafete göre namus anlayışını eleştirir. Çarşaf altında namussuzluk edenler olabileceği gibi dekolte giyenler arasında ağır başlı, namuslu kadınların olacağını belirtir. Meşrutiyetin ilanı ile kadın kıyafetine biraz serbestlik verildiğini fakat o zaman da peçesini açıp yüzünü gösteren kadının ciddi sayılmadığını söyler. Cumhuriyet devrinin kadına namus ile

kıyafetin pek alakası olmadığı fikrini aşıladığını ifade eder ve giyinişine bakıp da bir kadın hakkında şu veya bu fikirleri yürütmek manasızdır tespitinde bulunur. Kıyafetin (bittabi normal giyinişten bahsettiğini ifade eder) namusla bir alakası olduğunu kabul edenlerin daha ziyade görgüsüz ve cahil halktır önemesinde bulunur. Kadın kıyafetinin değişmesini ırz ve namusun elden gitmesi şeklinde tefsir eden geri fikirli kimselerin her devirde ve her yerde bulunacağını, bunun hiçbir ziyanı olmadığını, yeter ki kadının bizzat kendisinin namus telâkkileri bakımından titiz olsun ve bunu da kıyafetin ne olursa olsun her yerde ve her vesileyle ispat etsin diyerek yazıyı neticelendirir.

1.2. Güncel Sanat Haberleri

“Salonlarda Hayat”, “Aktüalite”; “Salon, Fotoğraflarla Hadiseler”; “Salonlarda Hayat”, “Aktüalite, Fotoğraflarla Hadiseler” gibi farklı adlarla ve hemen hemen her sayıda yer alan bu sütunda özellikle İstanbul’u ziyaret eden dönemin ünlü müzisyenleri ve tiyatro trupları, balolar, çaylar, kutlamalar, anmalar, konser haberleri verilir. Bütün bu haberler fotoğraf altı yazılarla sunulur. Bu haberlerden bazıları şunlardır:

Taksim Gazinosundaki İspanyol rakkase, Ressam Naci Kalmukoğlu’nun Ankara sergisi, Devlet Operasının temsili, Maksim Salonlarında temsiller veren Elen Müzikal Tiyatrosunun başartisti Rita Dimitruyu, Taksim Belediye Gazinosunda Cenup Amerikalı Zenci Dansçı İnez Montisino, İran Bale Heyetinin balerinlerinden Bayan Şehrazad, Ankara’daki at yarışlarına katılan şık kadınlar, piyano sanatkârı Nicolle Heuriot, İstanbul Konservatuvarı Türk Musikisi İcra Heyetinin konseri, Şişli Terakki Lisesi Mezunları Cemiyetinin hâsılatı fakir çocukların okumasına tahsis edilen ziyafeti, ses sanatkârı Necmi Rıza Ahıskan’ın Melek Sinemasındaki ilk konseri, Adanalı gençlerin Adana gecesi tes’id etmeleri, Yüksek Ticaret Mektebinin altmış beşinci senesi devriyesi dolayısıyla verilen balo, Londra Zenci Balesinin İstanbul’a geleceği, Heybeliadalıların Heybeliada Gecesi, Gaziantep’liler Gecesi, Yardımsevenler Cemiyetinin Beyoğlu şubesinin tertip ettiği Gençlik Çayı, Muammer Karaca’nın kendi kurduğu opereti ile Maksim salonunda oyunlara başlaması, Selçuk Kız Sanat Mektebinin çay ziyafeti ve bale oyunları, Taksim Gazinosunda Elâzığ Gecesi ve mahalli kıyafetle oynadıkları üç ayak oyunu, İzmir Deniz Lokantasında verilen Balo, Galatasaraylılar Balosu, Gazeteciler Balosu, Taksim Belediye Gazinosunda Malatya Gecesi, Taksim Belediye Gazinosunda Çinlilerin yaptıkları hüneler, İktisad Fakültesi Balosu, Atina radyosunun meşhur sanatkârlarından Eri Vassi ve Fransız müzikhol sanatkârlarından Renee Lebas’ın konser duyurusu, Cumhuriyet Bayramı kutlamaları; Okulların pilav günleri, özel gün kutlamaları; Hindistan Ram-Gopal trupu, Yunan

Balesi, Malatya Kayısı Gecesi, Elâziz Folklor Gecesi, Bursa İpek Gecesi, Bayburt Gecesi, Londra’da açılan Türk Elişleri Sergisi, Güzel ve kahraman Erzurum’un sert çocukları ifadesiyle verilen Erzurum Gecesi, Kastamonili Karayılan namıyla maruf sanatkârın Venedik’teki Folklor Festivali’nde birinci mükâfatı, CHP Balosu, Basın Balosu ...

Türk edebiyatının önemli simalarının katıldığı geceler de *Salon* dergisinde haberleştirilir: Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan, Dr. Abdülkadir Karahan, ses san’atkârı Akile Artun ve Neyzen Burhanettin Ökte’nin yer aldığı bir fotoğraf ile Edebiyat Gecesi (C. 1 S 14, s. 207.) ve Rıza Tevfik ile eşinin bir fotoğrafı eşliğinde İran Başkonsolosluğunda 21 Mart’ta gerçekleşen Nevruz toplantısı haberleştirilmiştir. (C. 1 S 11, s. 159.)

Bu toplantı ve baloların sergilendiği yer ise Melek Sineması, Atlas Sineması ve Taksim (Belediye) Gazinosu’dur.

Yurtdışından gelen sanatçı ve trupların turnesi Kontiya Şirketi³¹ vasıtasıyla. Bu şirketin ortaklarından Nedim Akç(a)er’in de dergide yazıları vardır.

“İzmirde Cem’iyet Hayatı” sütununda İzmir’in simge mekanlarındaki (Deniz Lokantası, Bornova Yeşil Kulübü, İzmir Halkevi, Fuar Paviyonu, Fuar Gazinosu) toplantı, balo ve davetler 11, 12, 13, 14, 15. sayılarda haberleştirilir. Bu toplantılarda bakanlar, valiler ve generaller, İngiliz Kültür Heyeti başkanı, İngiliz Başkonsolosu, Amerikan Viskonsolosu dahil olmuştur.

İzmir ve İstanbul dışında ülkenin başka bir şehrinden bu tarz haberler dergide yer almaz. Sadece bir haberde Ankara’da at yarışlarını seyreden kadınlara yer verilir.

1.3. Türk Kültür Öğeleri

Osmanlı Devleti’nin son iki yüz yılının ikinci yarısında Avrupa’dan, özellikle İtalya’dan, gelen truplar vasıtasıyla sahne sanatları ile tanışan İstanbul halkından sonra

---

³¹*Fotoğrafla Hâdiseler* (*Salon*, C 2 S 30, s.473) sütununda da “Dünyaca tanınmış Alman artisti Wilhelm Kemf Kontiya Şirketinin daveti üzerine İstanbul’a gelecek ve 21 Şubat’ta Saray Sineması’nda piyano konseri verecek.” ifadeleri yer alır. Yine *Aktüalite Fotoğrafla Hâdiseler* (*Salon*, C 2 S 44, s.724) sütununda Yunan operet ve revü kumpanyası, Kontiya’nın delâletiyle 1 Eylül tarihinden itibaren İstanbul’da temsiller verecektir, denilir. Bunun öncesinde (*Salon*, C 2 S 38, s. 401) Dost Yunanistan’ın Devlet Opera ve Operet heyetinin ziyaretinden Yunanistan’nın *dost* diye tavsif edilmesi de dikkat çekicidir.

³¹ Araştırmalarımıza göre Nedim Akç(a)er ile Nedim Akçer aynı kişidir. “Daha önce Borsa Acentaları Birliği umumi kâtipliğini yürüten Akçer, 1930’larda İstanbul Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsası tarafından yayımlanan Borsa gazetesinin mesul müdürlüğünü yapmıştır. Aynı zamanda kültür-sanat dünyasında da önemli bir yeri olmuştur. Eminönü Halkevi müdürlüğü yapan Akçer, 1941 yılında Leyla Arzuman ile birlikte ilk bale okulunu açmıştır. 1940’larda kısa adı KONTİYA olan “Konser ve Tiyatro Tertip İşleri” adlı şirketin iki ortağından biriydi. (Akçura, 2019) 27. Sayıda *Paradan Çıldırınlar* adlı yazıda eski Borsa hadiseleri ve kişilerden bahsetmiştir. “Uludağ Mektubu” adlı yazısına ilerleyen sayfalarda yer verilecektir.

Türkiye'nin genelinde bu sanatların ivme kazanması Cumhuriyet sonrasıdır. Modern tiyatrunun yanı sıra İkinci Dünya Savaşı sonrasında Hollywood sineması da halktan rağbet görmüştür. Sinema, konser, dans, balo, halka açık mekânlardaki anma geceleri bilhassa halkevleri ile toplumun gündemine girmiştir. Bu tarz toplantı ve etkinlikler şehirden şehire, merkezden taşraya kimlik değiştirmiş ama her zaman bir biçimde toplum nezdinde görünür olmuştur.

Hollywood sinemasının filmleri, aktör ve aktrisleriyle okuyucuya aktaran ve sahne sanatlarını okuyucularına duyuran *Salon* dergisi, Türk kültürüne de kayıtsız kalmamıştır. İmparatorluktan Cumhuriyete, Doğu'dan Batı'ya dönüşümde medeniyet krizi olarak da görülebilecek bu yansımada *Salon* dergisi bir bu travmanın sağlıklı atlatıldığı bir örnektir.

İkinci Dünya Savaşı ile yükselen milliyetçilik Türkiye'de yayın dünyasını etkilemiştir. *Salon* dergisinde bu tarz bir millî söylem yer almamıştır. Lakin Türk kültür ve medeniyetine dair unsurlar titizlikle konu edilmiştir. Klasik Türk müziğinden, İngiltere'de sergilenen Türk el işi oyalara, Türk halılarına, Türklerin salon tefrişatından, Topkapı Sarayı'nın ehemmiyeti gibi pek çok farklı alanda haberler ve yazılar dergide yer bulmuştur. Bunların yanı sıra S. Soykan "Nuh'un Gemisi Müzede" adlı yazısında (*Salon*, C. 3 (51), s. 857) yeni açılan Türk-İslâm Eserleri Müzesi anlatır. Yazar, eserlerin zenginliğinden, sanat şaheserlerinden başının döndüğünü ifade eder. Elif Naci'nin idaresi altında dört salonda sergilenen eserlerden Selçuk devrinden kalma pencere kanatlarının resmi yer alır, bir hat levhası da "Nefis bir sülüs örneği" alt yazısı ile verilir. "Aç Besmeleyle İç Suyu Han Ahmede Eyle Dua..." (*Salon*, C. 3 (52), s. 879) başlıklı imzasız yazıda Ahmed-i Sâlis çeşmesinin âtıl hâli eleştirilir.

Erken Cumhuriyet Devri'nin genel anlayışının aksine Osmanlı Devleti de kültür ve medeniyeti ile dergide yer almıştır. Özellikle üçüncü ciltten itibaren Eşref Şefik'in yazıları ve son sayılarda Salih Fuat Keçeci ile salon tefrişi üzerine gerçekleşen mülakat dizisi bu konuyu örnekler.

Irak, Lübnan ve Mısır'da gerçekleşen konserlerin haberlerine yer verilmesi de Osmanlı Devleti'nin dağılmasından yaklaşık otuz yıl sonra bile Türkler ile diğer milletlerin zihin dünyasının ayrı olmadığını *Salon* dergisi kendi özelinde gösterir. Bunların yanı sıra dergi; Cumhuriyet kutlamalarını, 19 Mayıs törenlerini ve vefat yıldönümünde Atatürk'ü özlemle ve hassasiyetle anar.

Kültürel öğelerde öne çıkan haberler ve yazıları şunlardır:

22. sayıda Salâhaddin Gönenç, "Türk Halıları" ile ilgili bir yazı kaleme almıştır. Anadolu'da ve Türkistan'da halı dokunan merkezleri ve halı modellerini açıklamıştır.

24. sayıda Ressam Sabiha Rüştü Bozcalı'nın *Anadolu Hisarı* deseninin yanında Boğaz'ın İstanbul'un yazlığı olduğu ama şehircilik namına berbat edilmesine rağmen yine eski rağbeti kazanmaya doğru gittiği açıklanır.

28. sayıda Refi' Cevad Ulunay, "Türk Yemeği" başlıklı yazıda yemeklerle ilgili bilgi verir, hatıraları ve anekdotları nakleder. Ercümend Ekrem Talû da 30. sayıda bu konuyu işler.

Evvel zaman içinde Türkün bir mutfağı vardı. Canın boğazdan geldiğini söyler ve ağzının tadını bilirdi. O tarihlerde aşçılık bir güzel sanattı ve yurdun bir bölgesine münhasıran o güzel sanatın üstadlarını yetiştirirdi. Bolu sancağı ve yine buraya tâbi Mengen bucağı senelerce İstanbul konaklarına namlı aşçıbaşılar vermiştir" diye başladığı "Kış Yemekleri" adlı yazısında toplumdaki kış mutfağını irdeler. Yemeklerden ve kışa hazırlıktan bahseder. Yazı, eskiye özlem ve yaşanan günden şikayetle sona erer: "Zaman bütün o güzel yemekleri, mutfak ve sofran'anelerini, tirandaz, hamarat nenelerimizin marifetlerini, ağızlarımızın tadını, eski kış gün ve gecelerinin masum zevklerini, her şeyi aldı, götürdü. Şimdi gelsin kokteyl! Gelsin sandviç!.. Ve gelsin Tekel'in çay niyetine bize içirmekte olduğu ne idüğü belirsiz otlar!" (E. E. Talû. "Kış Yemekleri". *Salon*, C. 2 S 30, s. 480)

Tahsin Öz, 29. sayıda "200 Senelik Sümbüller" adlı yazısında Türklerde çiçek yetiştiriciliğinden, sümbül çeşitlerinden ve III. Ahmet zamanında yazılmış Topkapı Sarayı Müzesindeki *Sümbülname* adlı eserden bahseder. "İşte Türkün ince zevki ve güzel sanatından bir örnek" diyerek yazısını bitirir. Öz, 30. sayıda da Sermet Sami Uysal'ın mülâkatında Topkapı Sarayı Müzesini tanıtmış ve müze koleksiyonu hakkında bilgi vermiştir.

Eşref Şefik'in geçmiş dönemi anlatan yazılarıyla dergide yer alır. Şefik, 33. sayıda "Lâtin Harfleriyle Türkçe Mektup Yazan Sultan" başlığı altında, sultanın Ressam Melling ile ilişkisini de vurgulayarak III. Selim'in kız kardeşi Hatice Sultan'ı tanıtır. 35. sayıda Fransızca konuşan, ecnebi nişanı kabul eden ve baloya giden ilk padişah açıklamasıyla Sultan Abdülmecit'i tanıtır. 36. sayıda "Efendilik Nereden Geliyor?" başlıklı yazısında "efendi" kelimesinin Türkçeye geçmesini irdeler. Efendiliğin Türklere İstanbul'un fethinden ve Fatih'in hocası Molla Gürani'nin yaşadığı bir hadiseden geldiğini söyler.

62. sayıda Gülhane Parkı'nda Hıdırellez günü yapılması planlanan Çiçek Bayramı'nın 20 ve 21 Mayıs'a ertelendiği, gerçekleşmesi durumunda dedikodulu tafsilâtın gelecek sayıda verileceği ifade edilir. Eski kadınların araba ile gezmeye gitmesinin fotoğrafı yazıya eklenerek yeni Türk kadınlarının baharı nasıl karşılayacağını merak edildiği belirtilir.

Türk kültürü ve Hollywood'un yan yana işlenmesi gibi yılbaşı ve Kurban Bayramı da dergide yer bulmuştur. İlk sayıda ön kapak arkasında bayram tebriği vardır.

Türk kültürü üzerinde Amerika'nın etkisinin de dergide görüldüğü muhakkaktır. Özellikle Hollywood sinemasından haberlerde ve aktivistlerin aktörlerin hayatının verilmesi yeni bir dünyanın kapılarını açar.

1.4. Amerika Kültürünün Yansımaları

Osmanlı Devleti'nin yenileşme çabalarıyla birlikte topluma Batı medeniyetinin kültür öğelerinin de nüfuz etmesi bilinen bir durumdur. 20. Yüzyılın ilk yarısında yaşanan iki dünya savaşı ve değişen başat güçler Türkiye'nin yörüngesini Batı'dan daha batıya çevirmiştir. Amaç gene Batı seviyesidir ama Batı artık Türkiye için ABD'dir. Zafer Parlak (2019: 358), Osmanlı imparatorluğunun Batı ve Doğu geleneklerinin sentezi olan kültürel mirasın varisi olan Türkiye Cumhuriyeti'nin hedefinin de "muasır medeniyet" seviyesini yakalamak olduğunu söyler, bunun için özellikle geniş kapsamlı reformların ve devrimlerin yapıldığını ifade ederek Birinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'nın artık "medeniyet denilen tek dişi kalmış canavar" olarak algılanması ve medeniyetin temsilcisi olarak görülmemesi neticesinde Avrupa'nın da kurtarıcısı olarak ön plana çıkan ve yayılcı yayılcı emeller gitmediği düşünülen ve Türkiye ile savaşmamış bir batılı ülke olan ABD'nin Türkiye Cumhuriyeti için Batı'ya alternatif ve öykünen bir Batı ülkesi olarak öne çıktığı tespitinde bulunur.

Parlak (2019: 362), Osmanlı Devleti ile Amerika arasındaki ilişkilerin ilk başlarda ticari ve misyonerlik çerçevesinde olduğunu söyler. 1900'lerin başında Osmanlı topraklarında Amerikan misyonerlerine ait ya da onların kontrolünde dört yüzden fazla misyoner okulu, onlarca Amerikan hastanesi, hayır kurumu ve matbaanın olduğunu belirterek önceleri sadece gayrimüslimlerin devam etmelerine izin verilen Amerikan okullarının 21. yüzyıl başlarında Müslüman öğrencileri de kabul etme iznini aldığını tıpkı diğer öğrenciler gibi bu okullardan mezun olan Türk öğrencilerin de aldıkları eğitim sonrası olumlu bir ABD de algısına sahip olduklarını belirtir. ABD'nin 1890'ların sonunda izlemeye başladığı yayılcı ve işgalci politikalarından; ABD içindeki sosyal, ekonomik ve siyasi sorun ve çalkantılardan habersiz bir şekilde ve sadece kendilerine sunulduğu şekliyle ABD'yi "en çok gelişmiş", "en örnek", "en özgür" ülke olarak görme eğiliminde olan bu öğrencilerden biri olan Halide Edip Adıvar'ın aldığı eğitimin de etkisiyle Osmanlı İmparatorluğu Birinci Dünya Savaşı sonrasında çöküp parçalanmaya başladığında kurtuluşu ABD'nin korumasında görenlerden biri olduğunu söyler. Vatanseverliğinden asla şüphe duyulmayacak bir aydın olan Halide Edip; ABD'nin İzmir ve Batı Anadolu, Yunanistan tarafından işgaline yeşil ışık yakması üzerine ABD yanlısı tutumundan vazgeçip Ankara'ya gitti ve milli mücadeleye katıldı, ifadelerini kullanan Parlak, yazarın "Halide Onbaşı" olarak savaşın Türk bakış açısıyla dünya kamuoyuna duyurulması için İngilizce bilgisini, bütün entelektüel birikimini ve yabancılardan oluşan çevresini kullandı, der.

Parlak, bu durumu edebî eserler üzerinden de okur ve çıkarımda bulunur:

Halide Edip 1922’de yazdığı *Dağa Çıkan Kurt* isimli eserinde dönemin uluslararası siyasetini hicvetmekte ve Türk kimliğine verdiği desteği perçinlemektedir. Bu kitapta, ABD’yi uluslararası karmaşaya yeni bir düzen getirmek isteyen bir fill, Türkiye’yi de bu düzende kendisinin kendine hak ettiği yeri bulmak için mücadele veren asil ve yalnız bir kurda benzetmektedir. İstiklal Savaşı kazanılıp Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra yazdığı *Türk’ün Ateşle İmtihanı* ise Türklerin savaştaki kahramanlıklarını ve ödedikleri bedeli anlatmaktadır. Birçok kitabında Amerikan okullarından mezun olan, çok güzel İngilizce konuşan, iyi eğitilmiş, “ABD’nin temsil ettiği” ama insanlığın ortak mirası olan değerlere ve ufuklara inanan idealist ve ilerici karakterler vardır. Halide Edip Adıvar dünyanın geleceğini ABD’de görse de kitaplarındaki kahramanlar yoluyla okuyucularını Amerika ve Amerikalıları taklit etmenin kendi özünden uzaklaşmanın tehlikelerine karşı uyarmayı da bir borç bilir. Örneğin *Hayat Parçaları* ve *Akile Hanım Sokağı* isimli romanlarında Amerika’nın sunduğu refah ve servet hayallerine kapılan İstanbulluların ödedikleri büyük bedeller ve mahvolan hayatlarına dikkat çeker. Reşat Nuri Güntekin *Eski Hastalık* isimli eserinde Amerikan okulunda okuyan bir genç kızın kendi kimlik ve değerlerinden uzaklaşmasını ve kimlik bunalımını anlatır. Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun *Panorama*’sı da bir Amerikan okulunda gördüğü eğitim nedeniyle kimlik kaybına uğrayan ve halkına değerlerine yabancılaşan bir genç kızın öyküsüdür. (Parlak, 2019: 363)

Türkiye’nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında diğeri birçok ülke gibi “özgür Batı’nın kurtarıcısı rolündeki ABD’nin ekonomik ve askeri desteği altına girmek zorunda kaldığı belirten Parlak (2019: 364-365), genellikle “karşılıklı bağımlılık” olarak adlandırılırsa da bu durum Türkiye’nin ABD’ye birçok başka alanda bağımlı olması sürecine dönüşmüştür, der. Truman doktrini ve Marshall Planı ile ABD’nin nüfuz alanına giren Türkiye’nin NATO ve CENTO üyelikleri ile ABD’nin Orta Doğu’daki yani NATO’nun en doğusundaki en güvenilir müttefiki olduğunu ifade eder. Tüm dünyada olduğu gibi bu dönemde Amerikan popüler kültürü Türk halkının sosyal yaşantısında da nüfuz etmeye başladığını ve Türklerin kendilerini ve dünyayı gördükleri bir aynaya dönüştü. ABD’de de hayatını kaybeden Türkiye büyükelçisi Münir Ertegün’ün cenazesini 1946 Nisan ayında İstanbul’a getiren ABD zırhlısı Missouri binlerce kişi tarafından karşılandığını, minarelere İngilizce “Welcome Missouri” mahyalar asıldığını söyleyerek bu ziyaretin ve karşılamanın aslında tam da Sovyet taleplerine karşı Türkiye’ye verilen garantinin bir göstergesi ve Türkiye’nin ABD’in kanatları altına gireceğinin habercisiydi çıkarımında bulunur. İki ülkenin 1946-1964 yılları arasında adeta bir balayı dönemi yaşadığını ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar en büyük hedeflerinin “Türkiye’de bir küçük Amerika yaratmak” sözünü sarf ettiğini belirten Parlak, ABD’den alınan hibe yardım ve krediler genelde Amerikan ürün ve hizmetlerinin alımında kullanıldığını bunun sonucunda çok ucuz ve daha kaliteli olan Amerikan ürünleri nedeniyle birçok alanda yeni palazlanmakta olan yerli üretime son verildiğini ve bundan en çok etkilenen alanların savunma ve tarım sektörleri olduğunu söyler.

İngilizcenin küresel boyutta en çok kullanılan yabancı dil olmasının nedeni ve sonucu olarak Amerikan kültürü ve temsil ettiği herşey müzik, eğlence, sinema, spor, tüketim çılgınlığı dünya çapında popülerlik kazanmıştır, diyen Parlak 1950-1970 arasında Türkiye’deki eğlence sektörünün Amerikan popüler kültürün etkisi altında olduğunu belirterek bu dönemin Türk

çocuklarının ABD tarihini, göçmenlerin hayatını, beyazların Kızılderililerle mücadelelerini, kovboyları çizgi romanlardan ve filmlerden öğreniyordu, der . (2019: 379)

Salon dergisi bu dönemin öncül göstergesi olarak okunabilir. Yukarıda da bahsedildiği gibi derginin ilk sayısının kapağındaki Amerikan deniz piyadelerinin kıyafetini anımsatan kıyafetli bir genç kızın Türk yelkenlisine selam durması, Amerikan askerlerinin İzmir’de katıldığı cemiyet hayatı toplantılarının verilmesi, Sabri Esat Siyavuşgil’in Amerika romanları hakkındaki mütealası, Vahdet Gültekin’in Amerika edebiyatından on beş romanı açıklayıp alıntılar vermesi, En-Es’in Amerikalı moda uzmanının düşüncelerini aktarması ülkedeki Amerika kültür etkisinin ilk izdüşümleridir.

21. sayıda isimsiz yayımlanan “Kokteyl” başlıklı yazı “Helâle haram karıştırmayı sevmeyen ehli keyifler kokteyl denilen karışık ismi faili istihza ile karşılarsa da bu Amerikan mamulü mahlût içkinin tadına doyum olmaz.” ifadesiyle başlar.

“Atlantik ötesinden sallana sallana gelen kokteyl tıpkı Holivut, Sving, Çiklet (pardon jiklet!) gibi kısa bir zamanda memleketimize yerleşiverdi. Kokteyl partiler varken kimseye tedansanlara iltifat etmez oldu. Körü körüne bir kokteyl modasıdır gidiyor. Milli içkiler, içinden doğdukları milletlere benzerler. Amerikan icadı kokteyl de öyledir. Nasıl şampanyada Fransız ruhunun civelekliğini, viskide İngiliz bünyesindeki soğukkanlılığı, rakıda Türke has coşkunluğu ve derinliği tadabilirsenez kokteylde de yeni dünyaya ait hususiyetleri görebilirsiniz. Mesela milletlerin en genci sayılan Amerikalılar, muhtelif ırkların ve kanların karışmasından meydana gelmiştir tıpkı içkilerin en genci kokteylin de bir mahlût oluşu gibi.”

Yazı, kokteylin hazırlamasındaki süreçten, kokteyl çeşitlerine, kokteylin ikram saatine kadar ayrıntıya yer verir. Ercümen Ekrem Talû’nun 30. sayıda geleneksel Türk yemeklerini anlattığı yazısında kokteyl ve sandviç ile kolaycılığa kaçanları eleştirdiği yazısına yukarıda yer verilmişti.

Lale Kuşçu’nun Amerika ile ilgili iki yazısı vardır. İlki 49. sayıda yayınlanan “Koka-Kola”dır. (*Salon*, C. 3 (49), s. 820) Kuşçu, bu yazısında Coca-Cola’nın icat edilışinden Amerika’da yaygınlaşmasına ve şirket olarak değerine kadar farklı özelliklerine değinir. Yakında bu içki bizim piyasamızda da görülecektir, ifadesi ile yazı sona erer. “Keşfettiğim Amerika” (*Salon*, C. 3 (51), s. 867) adlı yazısında 12 günlük San Francisco ve New York izlenimlerini anlatır.

ENES, “Yeni İlet: Çiklet” (*Salon*, C. 2 (25), s. 388) adlı yazısında Amerika’da Çiklet’in icadından ve dünyaya yayılışından sitayişle bahseder.

1.5. Klâsik Türk Musikisi

Derginin dikkat çeken bir özelliği de klasik Türk müziğine geniş yer ayırmasıdır. Başta Necmi Rıza Ahıskan ve Refi' Cevad Ulunay yazılarıyla, dönemin önemli hânende ve bestekârları da sanat görüşleriyle dergide yer almışlardır. Safiye Ayla, Atatürk'le görüşmesini ve Halikarnas Balıkcısı ile yaşadığı hatırayı iki ayrı yazıda okurlara aktarır. İ. Galip Arcan da “Gülibrişim” (*Salon*, C. 1 S 13, s. 195) adlı şiirini Müzeyyen Senar'a³² ithaf eder. Bunların haricinde özellikle Necmi Rıza'nın konserleri okuyuculara ilan edilir. 53. sayıda yayımlanan Faruk Nafiz Çamlıbel'e ait gazeli Necmi Rıza'nın konserde okuyacağı da ilan edilir.

2. sayıda Münir Nurettin Selçuk, “Musikimizde Kadın” adlı yazısında klasik Türk musikisinin kronolojisine kısaca değindikten sonra bestekârlardan söz ederek şarkılara örnekler vermiştir. 28. sayıda ise kızı Meral Selçuk ile Atlas sinemasında vereceği konser hakkında ayrıntılı bir haber vardır. 57. sayıda “Kıymetli ses sanatkârimız Nureddin Selçuk Mısır'a geçmeden evvel Irak'a gitmişti. Bağdat'a iki konser için uğramış olan Münir Nureddin turnesini tamamladıktan sonra memlekete dönecektir.” haber yazısında ayrıca sanatkârın fotoğrafı da kullanılmıştır.

Refi' Cevad Ulunay, “Musikî ve Mey” adlı yazısında klasik Türk musikisinin güftelerinde mey, meyhane kelimelerinin kullanımı örnekler.

Türk musikisini yıkmağa çalışanların ağızında bir târiz teranesi vardır: ‘Bu musiki meyhane musikisidir.’ Derler. Böyle demekle zannederler ki bizim millî musikimiz ancak meyhanelerde okunan ve dinlenen bir sanat tezahürüdür. Bu yanlış düşüncenin sebebi güftelerin Tasavvuf edebiyatından istiane etmesidir. Edebiyatımızda mey ve mahbup zannolunduğu gibi kafayı çekmek ve güzel sevmek değildir. Mey'in Tasavvufta remzelediği bir mânası, mahbubun da yine Tasavvufi senbole ait bir medlûlü vardır. (*Salon*, C. 1 S 5, s. 66)

Bu paragrafla başlayan yazıda otuz kırk yıl evvel bir şairin “tasavvufî remzlerin lâftan ibaret olduğunu” söylediğini ifade ederek “Fakat bunu kime anlattırısın?” diyerek muarızların anlamasından ümitsiz olduğunu belirtir.

Yazar “Dinle... Tanburun Enînin...” başlıklı yazısını Tanburî Cemil Bey'in ruhuna ithaf etmiştir. Yazar, Cemil Bey'in evinde Üsküdarlı Hüsameddin Bey, Tanburî Ömer Bey ve merhum Giriftzen Asım Bey'in³³ oğlu ve öğrencisi Musa Süreyya Bey ile musiki icrasına dair hatıratını naklederek Türk musikisini tarif edeceğini ifade eder:

Bana ‘Türk musikisini anlatır mısın’ dediler. Ne haddime, dedim. Bu ilâhi mevzua ben nasıl yetişebilirim? Buna yalnız büyük ceddîm Mevlânâ muvaffak olmuş, ney ve kudüm'ü kasederek: Nâp huş-u-cop huşk-u-huşk post/Ez gucâ mi âyed in ağaz-ı-dost?, diyor. Yani

³² Senar'ın, 45. sayıda da Avcılar ve Atıcılar Bayramı'nda çekilmiş bir fotoğrafı vardır.

³³ Asım Bey, bir ney cinsi olan giriftin son icracısı sayılır.

'Kamış kuru... değnek kuru, deri de kuru. O halde bu dost sesi nereden geliyor? Mevlânânın dost dediği Allahdır. Bu, musikinin en belîğ tarifidir. (Salon, C. 1 S 7, s. 98)

Refî' Cevad, 10. sayıdaki *İnsan Bülbülleri* yazısında ahirete göçüp yerleri boş kalan hânendeleri anar. 13. sayıda ise bu hânendelere ilham veren kadınları "Bülbüllerin Gülleri" yazısıyla güftelerden örnekler vererek anlatır. 14. sayıda "Câmi Güvercinleri" adlı yazısında Fatih Câmiinde dinlediği mevlit sonrası dönemin meşhur hafızlarına yer verir. 15. sayıda "Şarkılar ve Semtler" yazısında İstanbul'un semtlerinin şarkı güftelerindeki örneklerine yer verir.

40. sayıda Girizan Tunârâ, "Mülâkat vermeyen büyük bestekâr Yesâri Âsım Neler Anlatıyor" başlıklı bir mülâkat yayımlar. Yazının sonunda aslında bu soruları sormadığını söyleyerek bu izinsiz konuşma için kendisinden özür diler. Yazı mülâkat formunda düzenlenmiş bir incelemedir ki Tunârâ, bestekârın eserlerinden yola çıkarak onun sanatını ortaya koymuştur.

41. sayıda "Genç Bestekâr Osman Nihat Akın Anlatıyor" başlıklı imzasız bir mülakat yayımlanır. Yazının açıklamasında değerli sanatkâr Ahmet Rasim'in torunu, Müzikaî Hümayundan Udi Nihat Bey'in oğlu, herkesin dilinde dolaşan çok güzel şarkılar arasında "Bir İhtimal Daha Var"ın yaratıcısı kıymetli bestekâr Osman Nihat Akın'ın (Fikriyat, 2019) muhtelif sanat meseleleri üzerinde söylediklerini bu sahifede zevkle okuyacaksınız." denilmiştir.

35. sayıda Kemal Niyazi Seyhun, "Kıymetli Musiki Sanatkarlarımızdan Leylâ Hanım" başlıklı yazısında Leyla Saz'ın musikişinaslığını eserlerinden örnekler vererek açıklar. Yazıda Leylâ Hanım'ın bir de fotoğrafı yer alır.

37. sayıdaki "Sinemada Bahar Faaliyeti" başlıklı yazıda, Ziya Şakir'in Türk musikisinin en büyük üstatlarından Sadullah Ağa'nın hayatına dair yazdığı eserin yakında filme alınacağı ifade edilmiştir.

1930'lu yıllar alaturka-alafranga musiki tartışmasıyla geçmiştir. Radyolarda klasik Türk musikisine 1934 yılında getirilen yasak 1936'ta sona ermiştir. (MITMY, 2023) 1940'lı yılların sonunda yayımlanan bir dergide klasik Türk musikisine bu kadar yer verilmesi de yukarıdan aşağıya, kısa zamanda bir kültürel düşünce değişiminin yaşanamayacağını göstermiştir. Derginin sahibi Ramiz Gökçe de *Akbaba* dergisindeki resimleri ve karikatürleriyle Cumhuriyet devrimlerine destek vermiştir. Ama musiki tartışmalarında tavrı aksi yönde olmuştur.

2. Salon Dergisi ve Sinema

Salon dergisi ikinci cildinden itibaren hemen her sayısında birkaç sayfasını Hollywood sinemasına ve sanatçılara ayırarak Türkiye’de sinema yayıncılığı ve sinema algısı konusunda ele alınmayı hak eder.

Salon dergisi ile dönemi kesişen; *İnanç* (1937-1946), *Yıldız* (1938-1954), *Foto Magazin* (1938-1943), *Perde ve Sahne* (1941-1945), *Çocuk Sinema Romanları* (1944-1960), *Film Moda Spor* (1945), *Sinema Haftası* (1945-1946), *Haftanın Filmleri* (1945-1946), *Geçit Sinema Postası* (1945), *Geçit Review* (1945), *Sinema Postası* (1945), *Beyaz Perde* (1946), *Film Romanları* (1946), *Film Magazin* (1946), *Salon - Hollywood Sesi* (1946-1947), *Kulis* (1946-1996), *Haftalık Gazete* (1948), *Prences* (1947-1948), *Sinema Magazin* (1948-1957), *Yeni Holivut Magazin* (1948), *Sinema Âlemi* (Ankara, 1949), *Sinema Dünyası* (İzmir, 1949), *[Haftalık Resimli] Perde* (1949), *Şık Perde* (1950), *Bizim Yıldızlar* (1950-1951), dönemin sinema içerikli diğer süreli yayınlarıdır. (İstanbul, 2019: 55-56)

Sinema üzerine çeşitli yayınlar yapanları içine alan sinema yazarlığının yurdumuzda uzun bir geçmişi yoktur. Doğrudan doğruya film alanında olduğu gibi sinema yazarlığı alanında da ciddi çalışmalara rastlamak için 1950’den sonrasına uzanmak gerekir. Sinemamızın başlangıç yıllarına rastlayan birkaç deneme ile aradaki dönemde yer alan “münferit” film eleştiri denemesi bir yana bırakılırsa 1950’ye kadar dergi ve gazetelerdeki sinema yazıları hemen hemen her vakit “magazin yazısı” kılığıyla ortaya çıkmıştır Doğrudan doğruya sinema dergilerine gelince bunlar da aynı niteliği taşımaktaydılar. Nitekim bugüne kadar yayımlanan yüz kadar sinema dergisi içinde sinemayı ciddi bir tutumla ele alanlar bir elin parmaklarını geçmez. Bu sonuncuların hepsi de 1950’den sonraki yıllar içerisinde yayınlamışlardır. Daha öncekiler, Hollywood stüdyolarından, Amerika ya da Avrupa’da yayımlanan sinema “magazin”lerden derlenmiş malzemeyi aktarmakla yetiniyorlar; yerli sinema alanında ise daha çok dedikodular, oyuncularla yapılan konuşmalar dışında herhangi meseleyle ilgilenmiyorlardı kitap yayını dergilerinden daha da fakir bir görünüşteydi. (Özön, 2010: 252-253)

Özön’ün belirttiği gibi magazine dayanan haberlerin yanında özellikle derginin yayımlandığı yıllarda çekilen Türk filmleri hakkındaki kritikler kendi alanı içinde önemlidir. Orhan İstanbul, 1930’ların sinema içerikli süreli yayınlarının o dönemin belli başlı sinema salonlarının ya da film şirketlerinin yayın organı mahiyetinde olduğunu söyler. İstanbul, 1933-1950 arasında yayımlanan ve (...) *Foto Namık*, *Foto Cemal* ve *Foto Hilmi* gibi isimlerin yer aldığı içeriği edebiyat, sanat ve magazin konularından oluşan *Yedi Gün*’ü de önemli süreli yayınlardan sayar (2019: 49-50).

Salon dergisinde “Salon’un Filmi” başlığı ile dokuz fotoroman³⁴ yayımlanmıştır. Bu fotoromanların fotoğraflarında Foto Pastel, Foto Hayrettin, Foto As, Foto Hikmet, Foto Salon

³⁴ “Salon’un Filmi” başlığı ile yayınlanan eserlerde fotoroman adı kullanılmaz. “Fotoroman türü ilk kez İkinci Dünya savaşı sonrasında İtalya’da ortaya çıkmıştır. İlk fotoroman 1946 yılında yayımlanmıştır. Daha sonra Güney Avrupa’da yayılmış ve Güney Amerika’ya “fotonovela” adıyla ulaşmıştır. Önceleri İtalyanca fotoromanların tercüme edilmiş halleri piyasaya sürülürken, oluşan ilgi karşısında yayıncılar özgün çalışmalar gerçekleştirme

müesseselerinin imzası vardır. Altı ila dokuz kareden oluşan bu fotoromanlarda oynayan oyuncuların ismi başlığın altında, replikler fotoğraf altlarında sunulur. Fotoromanların altında “Salon filmlerinde rol almak isteyenlerin idarehanemize müracaatlarını rica ederiz.” ilanı da yer alır.

Foto Sabah’ın ise yirmi dört sayıda reklamı vardır.

1 Kasım 1948 tarihli 25. sayıda “Foto Hikmet tarafından mecmuamız için hazırlanan cidden sanatkârane bir resim denilerek” postalını kaldırmış (düşmanını ezmek üzere) olan Türk askerinin fotoğrafı Cumhuriyet’in 25. yılında gururla sunulur.

Dergide sinema haberlerinin merkezinde Hollywood sineması vardır. Birkaç haberde de Avrupa sinemasının yıldızları konu edilir. Türk sinemasında o yıllarda gösterime giren filmler de ilan edilir, tanıtma yazıları kaleme alınır. Kadın ve erkek sinema yıldızları tanıtılır, fotoğraflarına yer verilir. Yıldızların *Salon* dergisi için imzaladığı fotoğraflar okuyucuya sunulur.³⁵ Ayrıca bazı sayılarda ön kapakta ve arka kapakta aktrislerin fotoğraflarına yer verilir. Münif Fehim’in yer almadığı sayılarda kadın konulu yazıların konu mankeni de bu Hollywood yıldızları olur. Kapak fotoğrafları hariç hepsi siyah-beyazdır. Genelde dekolte kıyafetli fotoğraflar tercih edilmiştir. Türk filmlerinin dekor, oyunculuk, rejisörlük gibi teknik açıdan kritiği de dergide kendine yer bulur. Sinema yazılarında ve sütunlarda oturmuş bir dizi yoktur. Sütunların ismi değişir ve bazı sayılarda sinemadan hiç bahsedilmez. Yazıların çoğu imzasızdır. Sinemanın konu edildiği sütunlar, haberler ve içeriklerden bazıları aşağıya çıkarılmıştır.

---

başlamışlardır. Ancak Türkiye’de ilk Türkçe fotoromanlar aslında film çekimleri esnasındaki set fotoğraflarının yeniden düzenlenmesi ile ortaya çıkmıştır. Bunun tarihi ise 1952’dir. Bu ilk örnekler özgün değildir. İlk özgün örnek ise senaryosunu Turgut Özakman’ın yazdığı *Cumartesi Saat Dörtte* adlı 1961 tarihli eserdir. Literatüre bu şekilde girse de bundan altı yıl önce *Yelpaze* dergisinde *Aşka İnandım* adlı eser yayımlanmıştır (Önürmen ve Topçu, 2018: 272-274).” Haftalık dergilerde bu periyotta yayımlananların aksine *Salon* dergisindeki fotoromanlar tek sayfada altı ila dokuz fotoğraf karesi ile sınırlıdır. Ve İtalya’daki ilk örneklerden sonra 1948 yılında yayımlanmıştır. Film setinden alınma değildir, özgündür.

³⁵ Aktör ve aktrislerin imzalı resimleri süreli yayınlar için okurlar nezdinde prestij kazanma aracı olmuştur. *Salon* dergisinde de on dört sayıda imzalı resim yayımlanmıştır. Bu sayılar ve imzaların mahiyeti ile yeri şu şekildedir: 20, 27 (kapakta), 28 (kapakta), 29 (kapakta), 35, 38, 41 (*Salon* mecmuasına), 42 (*Salon* mecmuası’na), 51 (Kapakta, *Salon*’a), 56, 57 (Rose Avril’den *Salon*’a imzalanmıştır. Fransız sanatçının Taksim Gazinosu için İstanbul’a geldiği belirtilerek *Salon* dergisini incelediği bir fotoğrafa da yer verilmiştir.), 58. (Jose Iturbi’nin Saray Sineması’nda konser vermek için geldiği zaman *Salon* dergisine imzalayıp gönderdiği resim ibaresi vardır.) sayıda imzalı resimlere yer verilmiştir. Sinema dergilerinde *Salon* dergisinden yaklaşık on on beş yıl önce yaşanan “Selma” hadisesi (Yıldızcan, 2013: 52-62) dolayısıyla bazı fotoğrafa ihtiyatlı yaklaşmak gerekse de Türkiye’ye gelen sanatçılardan fotoğraf alınmasında asparagas ihtimali yoktur. Sadece 58. sayıda Jose Iturbi fotoğrafında bu ihtimal olabilir çünkü haber metninde kurgu izlenimi vardır. Türkiye’den ise ses sanatçısı Akile Artun’un (*Salon*’a) imzalı resmi bulunur. (C.1 S. 13, s. 198)

4. Sayı

“Aktüalite” sütununda Rejisör Baha Gelenbevi’nin idaresinde yeni çekilen *Çıldırın Kadın* (Sinematürk, 2024a) filmi haberleştirilmiş ve başrol oyuncularının ismi verilerek oyuncularından Nezihe Ün’ün bir fotoğrafı verilmiştir.

23. Sayı

İmzasız. “Sinema Haberleri”. *Salon*, 1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 360

“Gözden Düşen ve Rağbet Kazanan Yıldızlar” alt başlığında 1948 yılında şöhreti artan ve rağbet görmeyen sanatçılara yer verilmiştir.

27. Sayı

İmzasız. “Sinema Haberleri”. *Salon*, 1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 424

Ar sinemasında gösterilen *Dönmeyen Sevgili* filmindeki aktrist Margaret Lockwood konu edilmiş “enfes” bir profil fotoğrafına yer verilmiştir.

Saray sinemasında gösterilen *Zehir Kaçakçıları* adlı filmi çeviren maruf çigan orkestra şefi Rode Sandor ve film oyuncularını konu edilmiş ve fotoğraflarına yer verilmiştir.

Rejisörlüğünü Sami Ayanoglu’nun yaptığı ve baş rollerini Nezahat Dilligil, Reşit Gürzap ve Mümtaz Ener’in paylaştığı; Halil Kâmil stüdyosunun yeni bitirdiği filmi³⁶ tanıtan yazıya Fatma Andaç ve Orhan Elmas’ın bir sahnedeki fotoğrafı konulmuştur.

28. Sayı

İmzasız. “Sinema Haberleri”. *Salon*, 15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 440

Halide Edip Adıvar’ın romanı *Vurun Kahpeye*’nin³⁷ filme alındığı haberi muallime Aliye rolünü üstlenen Sezer Sezin’in fotoğrafıyla birlikte verilir.

“İki defa Akademi mükâfatı kazanan ve Sydney Box’un çevirdiği renkli Kristof Kolomb filminin baş artisti” ifadeleriyle tanıtılan Frederic Marc’ın “Filmlere Neden Nobel mükâfatı Verilmiyor?” başlıklı yazısı da bu sayfada yer almıştır. Sonunda “İngiliz Haberler Bürosunca gönderilmiştir.” notu vardır.

³⁶ Filmin ismi yazıda yoktur. Literatür taramasından çıkan netice filmin 1948 yapımı *Harmankaya* olduğu yönündedir. Afişte yazıda geçen birkaç isim yoktur. (Sinematürk, 2024b)

³⁷ Haberde iki kere *Urun Kahpeye* diye geçer.

32. Sayı

İmzasız. “Sinema Haberleri”. *Salon*, 15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 511

Cyd Charisse, Deanne Durbin, Deborah Kerr’in film haberleri konu edilmiştir. Ayrıca Tyrone Power’la ilgili bir anekdot vardır.

EKRAN. “Garip Bir Evlenme: Linda Christian-Tyrone Power”. *Salon*, 15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 511.

Linda Christian-Tyrone Power evliliğinden bahsedilmiş ve devamında sinema dünyasındaki son haberler verilmiştir.

37. Sayı

İmzasız. “Sinema Dedikoduları”. *Salon*, 1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 390

Elaine Shepard’in İstanbul’da olduğu haberleştirilmiş ve “Salon hakkında itibarlı cümleler sarf eden yıldız” bir de fotoğraf imzalamıştır.

İmzasız. “Holywood Nükteleri”. *Salon*, 1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 390

Hollywood yıldızlarını konu edinen kısa anekdotlara yer verilmiştir.

İmzasız. “Sinemada Bahar Faaliyeti”. *Salon*, 1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 391

Hollywood yıldızları hakkındaki son bilgiler verilmiş. “Yerli Türk Filmleri” başlığı altında ise *Urun Kahpeye*’nin ardından *Gönülden Yaralılar* filmi ile filmcilik sahasında ilerlemekte olduğumuzu gösteren delillerdir, denilmiştir. Ziya Şakir’in Türk musikisinin en büyük üstatlarından Sadullah Ağa³⁸’nin hayatına dair yazdığı eserin yakında filme alınacağı, Garp musiki üstatlarının hayatlarını gösteren filmlerden sonra bir Türk musiki üstadının hayatını beyaz perdede görmek muhakkak ki enteresan olacak.” denilmiştir.

39. Sayı

Rejisör Baha Gelenbevi’nin *Kanlı Döşek*³⁹ (İpek Film) isimli bir film çevirdiği, içtimaî ve ahlakî bu filmde Melahat İçli, Muazzez Ögener, Orhon Arıburnu, Talât Artemel, Kadri Ögelman’ın rol aldığı haberleştirilmiştir. (Sinematürk, 2023b)

---

³⁸Sadullah Ağa 1944 yılında Ziya Şakir imzasıyla yayımlanır. Roman, padişah III. Selim döneminin bir yansımasıdır. Bu yansıma; musiki, aşk ve saray hayatı içinde ele alınır. Romandaki ana temayı; Sadullah Ağa’nın musiki alanındaki kabiliyeti sayesinde saraya girişi belirler. (Girgin, 2021: 31)

³⁹1949 yılında çekilmiş ve 1950’de gösterime girmiştir. Yukarıda sayılan isimler dışında Aliye Rona ve Orhan Boran da rol almıştır. Şarkıları ise Hamiyet Yüceses ve *Salon* dergisinde epey yazıtı olan Necmi Rıza Ahıskan seslendirmiştir. (Sinematürk, 2023b)

42. Sayı

İmzasız. “*Filimlerle*⁴⁰ *Edebiyat Dersi*”. *Salon*, 15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 695

Amerikadaki edebiyat profesörleri gerek Hollywood’da gerekse İngilterede çevrilen kıymetli filmleri edebiyat derslerinde kullanmaya karar vermişlerdir. Önümüzdeki sene için seçilen 23 film arasında şunlar vardır: Charles Dickens’in “Great Expectations” ve “David Copperfield” adlı romanlarının filmleri, Shakespeare’in “Romeo ve Jüliyet”i Jane Auistin’in “Aşk mı, gurur mu?” diye dilimize çevrilen “Pride and Prejudice” adlı romanın filmi ve meşhur “Hayaller diyarında Alice” filmi...

46. Sayı

İmzasız. “Sinema”. *Salon*, 15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 764

Filmlerden kareler ve film yıldızlarının haberlerine yer verilmiştir. İpek Film’den Baha Gelenbevi’nin çevirdiği *Kanlı Döşek* filminin bir sahnesinin (Talât ve Melâhat İçli’nin yer aldığı) fotoğrafı yayımlanmıştır.

55. Sayı

M. Arif Hanoğlu. “Muvaffak Olmuş İş adamlarımızdan: Cemil Filmer.” *Salon*, 1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 939

Lâle Sineması’nın kurucusu, açık-kapalı salon işletmecisi-stüdyo sahibi, film ithalatçısı Cemil Filmer’in (1895-1990) hayat hikayesi verilmiştir. (TSA, 2023a)

56. Sayı

İmzasız. “*Sinema*”. *Salon*, 15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 968

“Duru Film tarafından çevrilen *Çete*⁴¹ rejisörlük ve operatörlük bakımlarından, kelimenin tam manasıyla acemilikler ve bilgisizlikler resmigeçididir.” diye başlayan yazıda filmin eksikleri açıklanmıştır. Yazıda filmin “yaratıcısı” Neriman’ın (Köksal) iki sahnesi ve portresi yer almıştır.

Lâle Kuşçu. “Bir Don Juan”. *Salon*, 15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 969

Don Juan filminden hareketle aktör Erol Flynn’in hayatı anlatılmıştır.

57. Sayı

İmzasız, “*Uçuruma Doğru*”. *Salon*, 1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 988

⁴⁰ Dergideki imlâ bu şekildedir.

⁴¹ Refik Halit Karay’ın aynı adlı romanından uyarlanan 1950 yapımı Türk filmi. Neriman Köksal’ın ilk filmidir. (TSA, 2023b)

Atlas Film tarafından çevrilen bu isimdeki yerli kordelâ⁴², kıymetli artistimiz Talât Artemel'in baştanbaşa bir muvaffakiyeti denebilir." cümlesiyle başlayan yazı filmin eleştirisidir. (TSA, 2023c)

59. Sayı

M. Rona. "Bir Fırtına Gecesi". *Salon*, 1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1018

Vedat Örfi Bengü'nün yazıp yönettiği *Bir Fırtına Gecesi* filminin değerlendirilmesidir. Filmin aktrislerinden istidadı sebebiyle Türkân Can öne çıkarılmış ama film olumsuz eleştiri almıştır. Can'ın "muvaffak olmuş pozları" yazıda yer almıştır. (IMDb, 2023)

60. Sayı

M. Rona. (Tenkit) "Lüküs Hayat". *Salon*, 15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1035

Erman Kardeşler tarafından sinemaya aktarılan Cemal ve Ekrem Reşit Beylerin operetini eleştirilen bir yazıdır. Filmin kadın sanatçısı Sezer Sezin öne çıkarılmış ve portresine ve operetteki bir sahnesinin fotoğrafına yer verilmiştir. (Wikipedia, 2023c)

61. Sayı

M. Rona. "Ateşten Gömlek". *Salon*, 1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1056

Halide Edip Adivar'ın aynı adlı romanından sahneye aktarılan filmin eleştirisidir. Filmin iki sahnesinin fotoğrafında da yer verilmiştir. Eser, Kale Film tarafından sahneye aktarılmıştır. (Sinematürk, 2023a)

3. *Salon* Dergisinde Yayımlanan Şiirlere Genel Bir Bakış ve Şiirlerdeki Temalar

Salon dergisinde haber metinleri haricinde en çok öne çıkan edebî tür şiirdir. 58 ve 60. sayılar haricinde derginin her sayısında şiir yayımlanmıştır. Derginin şairi denilebilecek, her sayıda düzenli olarak şiiri yayımlanan şair yoktur.

Türk edebiyatında önde gelen şairlerden Yahyâ Kemal Beyatlı, Faruk Nafiz Çamlıbel, dergide, şiirde öne çıkan şairlerdir. Bu şairlerin de düzenli olarak her sayıda şiiri neşredilmez. Yahyâ Kemal'in sadece ilk yedi sayıda eserleri yayınlamıştır. Şiirleri haricinde Yahyâ Kemal,

---

⁴² Derginin yayımlandığı yıllarda *film* kelimesinin eş anlamlısı olarak kullanılan kelime. Dergide film anlamında çok kez kullanılmıştır. İtalyanca menşeli kelimeyi Türkçeye şerit olarak çevirmek mümkündür. (Nişanyan Sözlük, 2020b)

hakkındaki nüktelerle; Faruk Nafiz de nesirleriyle dergide yer alır. Ama bunlar da yekûn teşkil etmez. Düzenli değildir.

Salon dergisi, Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatında kendine has bir yeri olan, birbirinden farklı edebî mecraların ortak tepkisine maruz kalan Garip hareketinin durgunluk evresinde yayımlanmaya başlanmıştır. Bir bakıma hareketin içinde yer aldığı *Yaprak* dergisi ile hemen hemen aynı dönemde çıkmıştır.⁴³

Salon dergisinde Garip şiirini hatırlatan müstakil metin olarak beş şiir yayımlanır. Serbest ölçü kullanılmaması, kafiye kaygısının olmaması, şairanelikten uzak olmak bu şiirlerin Garip şiiriyle ilgisini gösterir. Bu beş şiirin de şairi İ. Galip Arcan'dır. 1962 yılında yayımlanan ilk şiir kitabında (Şiir Miir, 1962) 1932-1962 yılları arasında yazdığı otuz sekiz şiiri neşrettiğini ifade eden Tonga, tamamı serbest ölçü ile kaleme alınan şiirlerde yer yer Garip şiir hareketinin etkilerinin hissedildiğini söyler. (TEİS, 2020f) Galip'in özellikle *Yağmur* adlı şiiri Garip şiirini hatırlatır ancak şiir sanatı bakımından Garip hareketinin aşağısında, gerisindedir:

“YAĞMUR
Yine yağmur yağıyor
“Bu da şiir mi?”
diyeceksiniz, değil mi?
Peki ama;
Ya bu yağmur,
İnce ince
Tââââ.....içime yağıyor
ve içim kan ağlıyorsa?
Ya!!!”
İ. G. Arcan. “Yağmur”. *Salon*, C. 2 (47), s. 790

İ. Galip Arcan'ın bu şiiri üslup ve içerik açısından Garip Hareketini anımsatsa da diğer şiirleri sadece şekil açısından benzer. Ortak nokta kafiye ve vezin kaygısının olmaması ve nazım birimidir. Bu hususlar Nazım Hikmet çizgisini takip eden şairler için de geçerlidir.

Müstakil metin haricinde *Salon* mecmuasında “Güzel Şiirler” sütununa derginin okurlarınca gönderilen şiirler içinde içerik açısından -Ayhan Hüenalp'teki birkaç mısra dışında- Orhan Veli'yi, toplumcuları anımsatan şiir de yoktur. Sadece mısraların dizilişi yönünden benzerliği vardır. “Güzel Şiirler” sütununda yayımlanan derginin müdavim ve okurlarına ait 286 şiirden sadece iki tanesi bu özelliği gösterir:

“OYUNCAK
Bir çocuk, bir gün,
Küçük bir oyuncak buldu.
Dünyalar onun oldu.
Bilir miydi onu,

⁴³ *Salon* dergisi 1 Kasım 1947 yılından 15 Mayıs 1950 yılına kadar kesintisiz 15 günde bir yayımlanır. *Yaprak* dergisi ise 1 Ocak 1949-15 Haziran 1950 yılları arasında yayımlanmıştır. (Günyol, 1986: 52)

Neden daha çok sevdiğini,
Gözünden esirgediğini?
İğri büğrü, yamrı yumru...
Bunun nesi güzeldi?
Sorarsanız:
“Onu ben buldum!” derdi.”
R. Nugay. “Oyuncak”. *Salon*, C. 2 (29), s. 445

“SÖĞÜT
Serin gölgesini okşar
İnce yeşil kollarını
Ve
Sabah akşam
Kendisine öğüt veren,
Mavi aynasını dinler suların.
Dertlidir ne yazık,
Onun hassas sırdaşı:
Mavi gözlerini
Bürüyen
Hazan hıçkırığından.”
Z. Nugay. “Söğüt”. *Salon*, C. 2 (29), s. 445

Enginün, (2001: 82), bu çok kolay yazılır görünen şiirin pek çok kişiyi şiir yazmaya sevk ettiğini ve yeni bir basmakalıp ortaya çıkardığını belirtir. Bu durumun *Salon* mecmuasında görülmemesi de derginin yazı işlerinin bilinçli tercihi olduğunu gösterir. Bu yayın politikasına ayrı bir başlık altında değinilecektir.

Meselenin özü 1940’lardan itibaren cereyan eden “yeni şiir” tartışmalarıyla alakalıdır. Yeni şiire her sanatkâr kendi zaviyesinden bir yorum getirmiştir. Yeni şiir tarafında toplumcu gerçekçiler ve Garipçiler vardır. Eski şiir tarafında ise Hisar grubu. *Hisar* dergisinde toplanan sanatkârlar toplumcu gerçekçilere, Garipçilere hem de İkinci Yeni’ye karşı çıkmışlardır. Sanatının ilk döneminde Ayhan Hünalp de “yeni şiir” taraftarıdır. *Salon* dergisinde dokuz şiiri neşredilmiştir. *Salon* dergisindeki bir şiiri üzerinden bu konuya temas edilecektir.

Millî edebiyatın devamı niteliğindeki Memleket edebiyatının Anadolu’yu ve Anadolu insanını konu edinen, yücelten anlayışından yukarıda bahsedilmişti. Cumhuriyet’le birlikte öne çıkan bu anlayışa örnek olarak *Salon* dergisine iki şiir vardır. Ahmet Yener tarafından gönderilen ve “Fikret’in ulvî ruhuna ithaf” ifadesiyle Tevfik Fikret’e ithaf edilen “Âşiyân’da başlıklı şiirin son dördlüğü Cumhuriyet’in ilk yıllarının zihin dünyasını Tevfik Fikret üzerinden verir:

(...)
Büyük Fikret; tebşir ettiğin FERDA
Parlıyor nûr gibi tâ ufuklarda!..
Hakikat gülleri açan baharda
Geldim Âşiyân’a, aradım seni.

Zulmün, karanlığın alındı önü.

Yeni bir gün doğdu; unuttuk “dünü”
Ruhunla yaşamak için bugünü
Geldim Âşiyân’a, aradım seni.
A. Yener. “Âşiyân’da”. *Salon*, C. 2 (43), s. 704

Yine Ahmet Yener, “Mehmet Âkif’in Mezar Taşı” adlı şiirinde Mehmet Akif Ersoy’un mezar taşındaki yazıları “ilâhi” olarak niteler. Devamında bir “mabed ve mabud” kadar sır gizli, mısraların ayet gibi, “beyaz mermer” taşın “Türklüğün Kâbesi” olduğundan bahseder ve o taşa tapınmanın bize yaraşacağını söyler. “Karataş’ın Zenci, Arap Kâbesi” olduğunu ifade eder:

MEHMET ÂKİF’İN MEZAR TAŞI
Süt-beyaz mermere işlenmiş ilâhi yazılar
Yıldırımlar savurur, Arzı yerinden sarsar!..
Hangi mermer taşıyor böyle mukaddes şerefi,
Hangi mabedde ve mabudda bu esrâr mahfi?..
Şanlı mısraları Âyet gibi gibi ruhum heceler:
Nûh Tûfanları göğsümde taşar; gök gürler!
--Ey büyük ırkım! övün, böyle bir evlâdın için;
MEHMET ÂKİF ne büyük kal’adır ahfâdın için!..
Türklüğünün Kâbesi ancak O BEYAZ MERMER’dir!
KARATAŞ, Zenci, Arap Kâbe’si olmuş yerdire:
Öyle bir Kâbe ki, bir milleti bağrında taşır;
O’na ümmetçe biz elbette tapınsak yaraşır!..
Onda masturdur açık alınımızın ak yazısı:
Şahlanan varlığımın mermer sinmiş hırsı...
Kâinat göçse de, boşlukta o MERMER kalacak;
Yedi-kat gökte durup, âleme de dehşet salacak...
Ve O TAŞ rûhuma tâ haşre kadar haykırarak:
“Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak!”

A. Yener. “Mehmet Âkif’in Mezar Taşı”. *Salon*, C. 2 (45), s. 736

Cumhuriyetin ilk elli yılındaki en tartışmalı konulardan biri de Türkçe ezandır. *Salon* dergisinin 62. sayısında yayımlanan “Ezan” adlı şiirde Türkçe ezanın⁴⁴ sözleri yer almaktadır. Şiirin yayımlandığı tarih ise 15 Mayıs 1950’dir. *Salon* dergisinin sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Ramiz Gökçe’nin bu yıllarda *Mizah* isimli dergisiyle CHP yönetimini eleştirdiği ve derginin açıkça, kendisinin ise temkinli bir şekilde Demokrat Parti’yi desteklediği bilinmektedir. (Kayış, 2011: 561).

“EZAN
Suların üstünden görünen oklar
Sultanahmed’in dört minaresidir.
Gün batımındaki duyulan sadâ
Genç müezzinin davudî sesidir.
“Tanrı uludur, Tanrı uludur,
Tanrıdan başka yoktur tapacak”
Bu ulvî sadâ’yla yıkandı ruhum,
Ulular ulusu Tanrıyı buldum.
Kalmadı artık vücudum artık ben yokum
Erenlerden oldum, eriyip kayboldum.”

⁴⁴ Mustafa Kemal Atatürk’ün cumhurbaşkanlığı, İsmet İnönü’nün başbakanlığı döneminde başlatılan Türkçe ezan uygulaması (8 Temmuz 1932, ramazan ayında) 14 Mayıs 1950’de Demokrat Parti’nin iktidara gelmesiyle 17 Haziran 1950 tarihinde sona ermiştir. (Sağlam, 2019: 51-93)

Cumhuriyetin döneminin ilk yıllarında Memleket Edebiyatı anlayışı ile öne çıkan hecenin birinci kuşak şairlerinden Faruk Nafiz Çamlıbel'in yirmi iki, Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç'ın birer şiiri *Salon* mecmuasında yer alır.

İnci Enginün'ün (2001: 88-89) ikinci kuşak memleketçi şairler olarak tavsif ettiği isimler (Cahit Külebi, Necati Cumalı, İbrahim Zeki Burdurlu, Ceyhun Atuf Kansu vb.) *Salon* dergisinde yer almamıştır. Bu minvalde 42. sayıda Kemal Yeşildal'ın "Arapkir Akşamları", 53. sayıda Abdülkadir Aygın'ın "Ağrı'm" isimli şiirleri memleket şiirleri olarak örnek gösterilebilir. 40. sayıda ise Ziyaettin Nadir "Sevgilim Anadolım" adlı bir şiiri yayınlanmıştır.

Milli edebiyat ve devamında memleket edebiyatı anlayışındaki şairler hece ölçüsünü kullanmışlardır. *Salon* dergisinde hece ile yazılan şiirlerin pek çoğunda Yahyâ Kemal ve Ahmet Haşim çizgisini hatırlatan sembolist, çağrışıma açık, imgelerle yüklü şiirler vardır. Bu tarz şiirlerde koşma nazım türü tercih edilmiştir. Sanat kaygısıyla yazılan bu şiirler genellikle liriktir. Bu hecenin ikinci kuşağının şiiridir. Aşağıdaki şiir bu anlayışa bir örnektir:

"Bir Yolcu Uğurladım
Gölgeli bir bakışın sihirli ellerine
Kapılan çorak gönül bu ışıkla çalkalandı.
Geçmişin tükenmeyen elemleri yerine
Kaim olan baharı yıllarca sürer sandı.

Fakat mümkün mü bu rüya ebediyetle dolsun?
Faniliğin elinde her güzel şey soluyor.
Mümkün mü bütün ömür ışıktan bir sel olsun?
En güzel rüya bile bir gün hitam buluyor.

Gelişiyse ömrüme serilen yemyeşil tül
Nitekim ayrılığın elemiyle yıprandı
Nemli bakışlarında saadet bulan gönül
Bir ömre bedel rüya bitmesin diye yandı

Son kampananın sesi duyuluverdi o an
Bir mendilin peşinde yürüdüm adım adım.
Ve içimde beldeler çöküyorken bu gardan
Melekler kadar güzel bir kadın uğurladım"

K. Yeşildal. "Bir Yolcu Uğurladım". *Salon*, C. 2 (40), s. 656

Dergiye gönderilen hece şiirlerinin az bir kısmı halk edebiyatı geleneğini yansıtır. Bu geleneği hecenin yanı sıra muhtevada, koşma nazım türünde ve mahlaslarda (Âşık Bikes) görürüz. Bu noktada özellikle Ali Rıza Özer'in "Al Yüzlüm Mavi Gözlüm" (C. 2, S 25, s. 380), "Süzgün Süzgün" (C. 2, S 37, s. 384), "Çerkes Kızı" (C. 2, S 43, s. 704); Mahmut Kılıç'ın "Sıla'ya" (C. 2, S 28, s. 428); Ali Baytok'un "Manilerim" (C. 2, S 32, s. 504), Vahit Giray'ın "Maniler" (C. 2, S 32, s. 504), M. Kemal Belen'in "Gel" (C. 2, S 33, s. 520), Âşık Bikes'in

“Gönül Evinden” (C. 2, S 34, s. 536), Fahrettin Önal’ın “Göz” (C. 2 S 35, s. 552), Perihan Demiroy’un “Ayşem” (C. 2 S 40, s. 656), Ziyaettin Nadir’in “Hayâl-Meyâl” (C. 2 S 40, s. 656), Aydın Sönmez’in “Kara Gözlü Dilbere” (C. 2, S 44, s. 704); Ali Rıdvan Bülbül’ün “Yâra Maniler” (C. 2, S 44, s. 721), Yâre Hasretimden” (C. 2 S 45, s. 736), “Yetişir” (C. 2 S 47, s. 790); Hüseyin Çolak’ın “Yar ile Söyleşme” (C. 2, S 48, s.806) isimli şiirlerinde halk edebiyatı izleri nazım biçimi ve nazım türü olarak görülmektedir. “Ayşem” isimli şiir buna bir örnektir:

AYŞEM

Örmüş saçının sırma telini.
Ayşem salınan fidan gibidir.
Oynak yürümek kırar belini.
Dağlar yosması ceylan gibidir.

Sular gibidir çağlamaz fakat.
Yaslı görünür ağlamaz fakat.
Herkes gönlü bağlamaz fakat.
Onun sevgisi umman gibidir.

Göklerde gezen yıldız benzer.
Bakışın içtim kızıma benzer.
Kalbimi çaldı hırsıza benzer.
Yârîmdir fakat düşman gibidir.

P. Demiroy. “Ayşem”. *Salon* C. 2 (40), s. 656

Yayın faaliyetleri özelinde süreli yayınlar; döneminin sosyal, ekonomik, siyasi koşullarından etkilenir ve toplumu yönlendirir. İçinde bulunduğu döneme adını verir. Gazetenin günlük tüketiminden ziyade derin okuma imkânı sunan ve okuru da derin okumaya yönelten dergiler, her hâlükârda dönemin ruhunu yansıtır. *Salon* dergisi de aynı dönemi paylaştığı diğer yayınlarla birlikte İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye’deki kültür sanat ve sinema ortamını ve edebî havayı günümüze taşır. Daha özelde ise 1945 sonrası Türkiye’nin Batı bloğunda yer alma çabalarının kültürel bir izdüşümüdür.

Dergide yayımlanan şiirlere belli bir anlayışın veya zihin dünyasının hâkim olduğunu iddia etmek güçtür. Birinci ciltte (İlk yirmi dört sayı) dönemin önde gelen şairlerine yer verilmiştir. 25. sayıdan itibaren ise “Güzel Şiirler” sütunu ile dergi, sayfalarını amatör şairlere açmıştır. Bu şiirlerin yayımlanma kriterleri ise “Salon Konuşmaları” sütununda açıklanmıştır. Verilen cevaplardan derginin şiir anlayışı ortaya çıkmaktadır. Ama bu sütun sadece on sayıda yayımlanmıştır. Uzun soluklu olmamıştır. Bu eleştiriler ayrı bir başlık altına sunulacak ve değerlendirilecektir. Derginin künyesinde yazı kurulu veya mesul müdür bilgisi yoktur dolayısıyla eserleri kimin ya da kimlerin değerlendirdiği ismen belli değildir ama verilen bir cevapta alanında yetkin kişilerin değerlendirdiği ifadesi vardır.

Halk edebiyatının yanı sıra klasik Türk edebiyatının dergide yayınlanan şiirlerdeki etkisi barizdir. Yayınlanan şiirlerin biçim ve içerikleri ile kelimelerinde bu etkiyi görürüz. “Güzel Şiirler” sütununa gönderilen şiirler de bu yöndedir. Dergide yayınlanan edebî makalelerde de klasik Türk edebiyatından beyitler alıntılanır, şairlerden söz edilir.

Dergide şairlere ve şiire değer atfedildiği şiirlerin yayımlanmadan önceki sayıda okuyuculara ilan edilmesinde, haber verilmesinde görülür. Özellikle Faruk Nafiz’in şiirinin yayımlanacağı ehemmiyetle duyurulur. Diğer edebi türlerde bu ilana nadiren rastlanır. 5 Mart 1948 günü vefat eden Kemalettin Kâmi Kamu’nun bir şiirine 15 Mart’taki 10. sayıda yer verilir. Taziyede bulunulur. Şairin şiir hassasiyeti ve eserlerinin kıymeti vurgulanır. Gene ölüm yıldönümünde Tevfik Fikret de anılır. Daha önce başka yerde yayımlanmamış iddiasıyla üç şiirine yer verilir. 54. sayıda 31 Aralık 1949’ta hayatını kaybeden Rıza Tevfik Bölükbaşı anılır. “Filozofluğu kadar şairliğiyle de meşhur Rıza Tevfik Bölükbaşı, faal ve uzun bir ömür sonunda hayata gözlerini kapamış bulunuyor. Rıza Tevfik’ten kalan en müsbet eser, yine edebiyatçılarımızdan birinin söylediği gibi, Bektaşî şiirleri tarzında yazdığı manzumeleri olacaktır.” (*Salon*. C. 2, S. 54. s. 927) Ama 18 Ekim 1949 günü vefat eden Enis Behiç Koryürek’ten söz edilmez.

3.1. Salon Konuşmaları Sütunu

“Salon Konuşmaları” sütununda dergiye gönderilen şiirler değerlendirilmiş ve gönderilen şiirlerin neşredilmeme sebeplerine yer verilmiştir. Amatör şairlere şiir konusunda rehberlik edilmiştir. Bu sütunun yayımlanmasındaki amacın “okuyucularla daha yakından temas ve onların temayüllerini gözetmek” (*Salon*, C. 1 S 24, s. 364) olduğu imzasız bir açıklama ile duyurulur.

Değerlendirmeler imzasızdır. 33. sayıda Hasan Fehmi Sürdem’e verilen cevapta “Bu sütundaki değerlendirmelerde derginin sahibi ve yazı işleri müdürünün dahli olmadığı” belirtilmiştir. 25. sayıda da Mehmet Çınarlı’ya verilen cevapta “Güzel Şiirler” sütununda yayımlanan şiirlerin “Sanat bahsinde otoritesini kimsenin inkâr edemeyeceği arkadaşlarımızın meşgul olduğu seçme işi” ifadesiyle şiir seçiminde kendilerince titizlikleri vurgulanmıştır.

Bu sütundaki yorumlarla dergi, klasik şiire kelime ve nazım türü bakımından mesafe koymuştur. Ama amatör şairlerin bu minvaldeki eserlerini de yayımlamaktan geri durmamışlardır. Bunu da eserin kıymetine vermişlerdir. Bu sütun yayımlandıkça dönemin güçlü şairlerinin -Faruk Nafiz Çamlıbel, Yahyâ Kemal Beyatlı- de şiir yayımlamadığı görülür.

Bu bir rastlantı da olabilir ya da bu şairlerin tercihidir. Bu durum derginin düzenli yazı politikasının olmadığı bir diğer örneğidir.

Aynı dönemde yayımlanan *Yedigün (1933-1950)* dergisinde de amatör şairlerin eserlerine yer verilen böyle bir sütun vardır. Aynı dergide “Yedigün Cevapları” sayfasında amatör şairlerin şiirleri değerlendirilmiş ve onlara şiir sanatı hususunda yol gösterilmiştir. (Yalın, 2012: 92) Kumsar, (2022: 309) bu tarz eleştiri yöntemlerinin yıllar önce Muallim Naci'nin *Tercüman-ı Hakikat*'te başlattığı bir gelenek olduğunu ve geleneğin sonradan da edebiyatımızda devam ettiğini, bunun birçok şairin keşfedilmesini sağladığını ifade eder.

3.1.1. Salon Konuşmaları Sütunundaki Değerlendirmeler

3.1.1.1. Salon Dergisinin Bir Edebî Tür Olarak Şiire Yaklaşımı

Okurlara verilen cevaplarda derginin şiir konusunda hassas olduğu çıkarılmaktadır. Şiirin kurallı, kusursuz, belli ritmi yakalayan ve özenle kaleme alınmış olması amatör şairlerden beklenilmiştir. Şiir için emek sarf etmeleri ve zamanla olgunlaşacakları ifade edilmiştir. Bazı cevaplar şunlardır:

25. sayıda Mehmet Çınarlı'ya verilen cevapta “gönderdiği şiirin neşredilemeyecek kadar kusurlu olduğu” ifade edilmiştir. Aynı sayıda C. Nadir'den titiz davranması istenilerek “amatör şairlerden itina ile yazılmış olanları mecmuaya göndermeleri” istenmiştir. 32. sayıda Zeki Akbaş'a verilen cevapta şiirin çok zor bir şey olduğu, emek istediği vurgulanarak yılmamak gerektiği söylenmiştir. Aynı sayıda Perihan Demiroy'dan ise “duygularındaki zaafi bertaraf etmesi talep” edilerek lisana hakimiyeti öne çıkarılmıştır. 33. sayıda Doludizgin'in “Gönlüme Sitem” isimli şiirinin “ritim itibariyle gayet hareketli ve güzel bir manzume olduğu” ifade edilir.

35. sayıda gönderdiği şiire cevap alamamaktan şikâyet eden Zeki İkbâl'e “şiirin tetkike muhtaç bir mevzu olduğu ve acele etmemesi gerektiği” söylenmiştir.

37. sayıda “Okuyucularımıza” başlığı ile bir açıklama yapılma gereği duyulmuştur. “Gönderilen her şiirin yayımlanmayacağı, inceleme neticesinde nispeten güzel olanların yayımlanacağı, eserlerin bir kısmı hakkında düşünce ve mütalaalara yer verileceğini” açıklanmıştır. Bu sayıda Hasan Fehmi Süerdem'in muhtelif mecmua ve gazetelerde yayımlanmış “İstanbul” adlı şiiri yerine “Hilkatin Sırrı”nı neşretmeyi tercih edecekleri ifade edilmiştir. V. İnce'ye ise “manzumelerinin his, hayal hatta düşünce bakımından herhangi bir hususilik arz etmediği” belirtilmiştir.

39. sayıda “Sarımsak Kız” isimli şiiri “meşreplerine uygun olmadığı” için yayımlamayacakları Salih Kaptanoğlu’na ifade edilmiştir.

3.1.1.2. Şiirde Özgünlük

Dergi, şiirin özgün olmasını vurgular. Üslup benzerliği ve kelime benzerlikleri kusur olarak kabul edilir. Şairlerden farklı konulara yönelmeleri istenilmiştir. Derginin bu hususta verdiği cevaplar şunlardır:

27. sayıda Yıldırım Kuzucu’nun “Bekleyiş” isimli şiirinin Yahyâ Kemal’in “Vuslat” isimli şiirini “mısra mısra örnek aldığı” belirtilerek şairin kendisini tesirden kurtarmasını istenmiştir. Herkesin harcadığı mevzular dışında eserler beklendiği ifade edilmiştir. 29. sayıda Rıza Rıfat’ın “şiirinin başka şairlerin meşhur mısralarını hatırlattığı” belirtilerek bu sebeple şiirlerinin neşredilemeyeceği söylenmiştir. 30. sayıda ise Nejat Öngül’ün “Fırtına” isimli şiiri “Necip Fazıl tesiri bariz olmasına rağmen” basıldığı açıklanır. Gene 30. sayıda Ziyaeddin Nadir’e verilen cevapta üslubunun Fazıl Ahmet’i hatırlattığı belirtilerek “Bir Şey” isimli şiirinin içinde de Yahyâ Kemal’in kullandığı kelimelerin olduğu ifade edilmiştir. Şairden “daha kendisini ifade edecek eserler” göndermesi istenmiştir.

31. sayıda A. Yalçın’a verilen cevapta “Son Baharım” isimli manzumesinin birinci mısraı “Akşam oldu yine sular karardı”nın pek malum olduğu çünkü geçmiş yıllarda Ahmet Haşim’in “O Belde” isimli şiirde yer aldığıın *İstanbul* mecmuası ve Mehmet Kaplan’ın yazısı dolayısıyla bilindiği ifade edilmiştir. Aynı manzumenin ikinci mısraındaki “Teşrin yaprakları” “Yahyâ Kemal’in ‘Eylül Sonu’ şiirindeki ‘Teşrin yaprakları ile oynar’ mısraından şiirinize göç etmiş.” denilerek bu benzerlik eleştirilmiştir.⁴⁵

32. Sayıda Vahit Giray’a verilen cevapta “herkesin tekrarladığı âlem-harcı fikirlerden kaçınılması” ifadesi kullanılır. Aynı sayıda Yılmaz Sazyek’ten “beylik motiflere tenezzül etmemesi” istenmiştir. Nedim Kuru’ya ise “Üzgünlük” adlı şiirinde “orijinal cihet olmadığı” söylenilerek bu eserin halk şiirinin her bakımdan taklidi olduğu gerekçesiyle neşredemeyecekleri söylenmiştir. Fahri Ersavaş’a ise “eserinin doldurma mısralarla uzatıldığı ve herkesin tekrarladığı sözlerin bir de vezinle ve kafiye ile sıralanmaktan ibaret olduğu” belirtilmiştir.

33. sayıda Cenap Şahabettin Gedikoğlu’nun “Şarkı”sında biraz Yahyâ Kemal kokusu olduğu ama güzel bulunduğu için neşredileceği ifade edilmiştir. Dergi daha önceki ifadelerine

⁴⁵ Kendi *Gök Kubbe* (Beyatlı, 1974: 55) adlı eserde, bu mısra, “Akşam Musikisi” şiirinde yer almıştır.

ters olarak etkilenmeyi burada mazur görmüştür. Gedikoğlu'nun derginin muhtelif sayılarında dört şarkısı ve bir "kıta"sı yayımlanmıştır. Sadece bu sayıdaki eserde değil diğer şarkılarında da Yahyâ Kemal etkisi, kullanılan kelimelerde ve imajlarda hissedilmektedir.

“ŞARKI
Hâlâ geliyor tatlı sesin tâ derinden,
Kalbim yine sızlar gibi en kuytu yerinden.
Sevdâ dökülürken saçının hârelerinden,
Kalbim yine sızlar gibi kuytu yerinden.

Mâhur süzülürken gece bin şevkle o hazdan.
Dinlerdi gönül âhını bir gündü o yazdan.
Bulmuş gibi gönlüm yine hülyayı o hazdan,
Kalbim yine sızlar gibi en kuytu yerinden.”

C. Ş. Gedikoğlu. “Şarkı”. *Salon*, C. 1 (33), s. 520

37. sayıda şiir tercümelerinin yayımlanmayacağı, bu sütunun derginin okuyucularının duygu ve düşünce mahsullerinin yayımlanması için açıldığı ifade edilmiştir. Burada konu edilen Mehmet Işık'ın gönderdiği “Kırmızı Gül Efsanesi” için “Bu manzumenin mektep kitaplarına kadar geçtiği, Sadi'den naklen Oscar Wilde'nin de bu manzumeyi yazdığı” ifade edilmiştir. Gene bu sayıda İrfan Erdöl'e “hayallerinin, teşbihlerinin herkesin defalarca tekrarladığı şeyler olmaması” tavsiye edilmiştir.

3.1.1.3. Şiirde Tür ve Şekil

Gönderilen şiirlerin üslupça ve veznen sakat olduğu için, kafiye hatası dolayısıyla neşredilmediği amatör şairlere söylenir. Şiirin, “şekil kaidelerine” bağlı kalması gerektiği ve “aruz veznini kullanmanın uzun bir mümarese istediği ve bilhassa lisanı sun'i hale getirmemenin hüner olduğu ve de üzerinde çalışılmış olması gerektiği” ifade edilir. Şiirde “tarzın kaidelerine uymak” gerektiği, “şiirin kendine mahsus ifade şekilleri olduğu” ve gönderilen şiirlerin “vezin ve kafiye konusunda kusurlu” belirtilir. Gene verilen bir cevapta “şarkı da olsa koşma da olsa vezinli ve kafiyeli olduğu belirtilerek türün şekil özelliklerine kusursuzlukla bağlı kalınması” istenir. Gönderilen bir rubâî de fikri kesafet eksiği sebebiyle eleştirilmiştir. Başka bir rubâîde de “fiilin müfred olması lazım gelirken cem'i” olması eleştirilir. Buna “sebebin vezin olduğu” yönünde bir çıkarımda bulunulur. “Sorsan tanımaz Ahmedî herhangi biri” şeklinde yazılırsa düzeleceği ifade edilir. Derginin ifade ettiği düzeltme yoluna gidilirse vezin, mefûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûl olacaktır. Aynı şiirde “ikinci mısranın da bozuk olduğu”, üçüncü mısranın da “manadan âzâde” olduğu ifade edilir. Bu cevabı kaleme alan kişinin rubâînin veznine ve fikir kesafetine dair malumatı dikkat çekmektedir. Daha önceki sayıda da bu yönde bir eleştiri vardı.

33. sayıda Faruk Kadri Demirtaş'ın "Hicran" isimli rubâîsinin çok güzel olduğu ifade edilir. Bu şiir 34. sayıda, Yahyâ Kemal Beyatlı'ya ithaf ettiği "Başlangıç" isimli eserle birlikte yayımlanır.

"BAŞLANGIÇ

-Yahya Kemal'e-

Gülzârda bülbül gibi gûya olduk
Baştan başa his, hayâl ü ma'nâ olduk
İhyâ ederek neşvesini Hayyâm'ın
Câm elde bugün hemdem-i Yahyâ olduk"

F. K. Demirtaş. "Başlangıç". *Salon*, C. 2 (34), s. 536

"HİCRAN

Kıvrınmada hicrân ile yollar, yoksun;
Hasretle açılmış sana kollar, yoksun;
İsterse bahâr olsun efendim mevsim,
Bir tek bile gül vermedi dallar, yoksun!"
F. K. Demirtaş. "Hicran". *Salon*, C. 2 (34), s. 536

"Manzumelerinin bilhassa nazım tekniği itibariyle zayıf olduğu ve daha itinalı eserler göndermesi" gerektiği, "serbest şiir de olsa şiirin bir kaidesi olduğu" ve "şiir yazmadan evvel nazım kaidelerini öğrenmek lazım geldiği" ifade edilmiştir.

Şairlere; şiirde "Kolaya kaçmanın hata olduğu; düşüncede ve kafiyede kolaya kaçtığı, bunun şairi körleştireceği ve geliştirmeyeceği", bir diğer şaire de şiirinin şeklen kusurlu olduğu, "aruz vezni daha seyyal olarak kullanması için tecrübesinin artması gerektiği" söylenmiştir.

3.1.1.4. Şiir Dili ve Kelimeler

Dergi, şiiri sokağa değil salona atfeder. Dolayısıyla kendisine gönderilen şiirlerin kusursuz olmasını bekler. Mahalli söyleşiye karşıdır. Örneğin İskenderun'dan yazan Mahmut Kılıç'tan "mahalli şivelerden" uzak durması istenmiştir. Ziyaettin Nadir'in de "Köy Düğünü" adlı şiirinin tezeklere rağmen samimi hisler taşıdığı ifade edilmiştir. Tezek kelimesinin şiirde olması yadırganmıştır.

"KÖY DÜĞÜNÜ

Ayşe diyerek ah çeken Veli'nin
Gönül yarasını tüstüler tezek,
Şimal rüzgarları bir cilvelinin
Sarı saçlarına güller ekecek.

Göçebe kuşların kanatlarında
Her âşık ilham dağıtmış Yunus.
Yüzlerce mecnunun hayatlarında
Coşmuş, dalgalanmış mavi Okyanus.

Tezeğin yanarken çıtırdayışı
Köyün hicranına ne kadar uyar.
Yeşil yeldirmeli kızın dayısı

Kendine yakılmış türküler duyar.
(...)"

Z. Nadir. "Köy Düğünü". *Salon*, C. 2 (31), s. 488

35. sayıda ise Kazım Ertürk'e verilen cevapta gönderdiği şiirde "kişnemek kelimesini yerine şahlanmak kelimesini tercih etmesi durumunda mananın da ahenginde pek çok şey kazanacağı" ifade edilmiştir.

Salon, ölmüş kelimeleri şiirde hoş karşılamaz. Bu konuda Hasan Fehmi ile kısa bir tartışma da yaşanır. Hasan Fehmi, derginin Yahya Kemal'in şiirleri yayınlayıp kendi kelimelerini eleştirmesini gündeme getirir:

29. sayıda Hasan Fehmi Süerdem, kelime tercihi ile eleştirilir. "*İstanbul* gibi bugünün konuşma dili ile yazılmak niyetini aksettiren bir manzumenin 'Serteser, Mesire, Rengârenk' gibi çoktan tarihin malı olmuş, köhne kelimelerle sık sık beneklenişini hoş bulmadığımız için şiiri neşredemiyoruz" ifadesi kullanılır. Bu eleştiriye Hasan Fehmi Süerdem'in *Salon* mecmuasında yayımlanan şiirlerden örneklerle cevap verdiğini 32. sayıda öğreniyoruz. Anılan sayıda Hasan Fehmi'ye şu şekilde cevap verilmiştir:

İstanbul şiiriniz içinde eski kelimeler bulunduğu için neşredilmemiştir. Buna mukabil Yahyâ Kemal'in Hayal Şehir'ini misal gösteriyorsunuz. Hayal Şehirdeki kelimeler de eskidir. Lakin kendi cinsinden kelimelerin ortasında kullanıldığı için eskilikleri göze çarpmıyor. Zatiâlinizin de Yahyâ Kemal kadar muvaffak olmasını can ve gönülden temenni ederiz. Yine misal diye "Hiziz" başlıklı şiiri gösteriyor ve adedi yirmiye bulan eski kelimeyi işaret buyuruyorsunuz. O şiirin bir gazel olduğuna, yani zaten eski tarzı taklit ile yazılmış olduğuna nasıl dikkat etmediniz. Gazelde baştan sona kadar nisbeten ağır lisan kullanmak zannederiz pek tabii olmalıdır. ("Salon Konuşmaları". *Salon*, C. 1 S 32, s. 504)

Bu cevapta "Hiziz" diye anılan şiir 29. sayıda yayımlanan Ahmet Yener'e ait "Biziz" adlı şiirdir.

BİZİZ

Her subh u şâm bâdeyi nûş eyleyen biziz
Mestâne nağmelerle hurûş eyleyen biziz
Âheng-i nâyı şevkile gûş eyleyen biziz
Her şâm olunca kan dolu mağripte kaynayıp
Tûfânı mürğ-i cân ile âzâd edüp Yener,
Âhır bu ter-zebânı hamûş eyleyen biziz.

A. Yener. "Biziz". *Salon*, C. 2 (29), s. 444

Hasan Fehmi Süerdem'in bu açıklamaya bir cevap verdiği ama bu sütunu kaleme alanların 37. sayıda "Edebiyat münakaşalarına bu naçiz sahifelerin müsait olmadığı"ni söyleyerek tartışmayı uzatmak istemedikleri anlaşılmaktadır.

30. sayıda; Halis Topçu'ya verilen cevapta "Eserinin üftade, füsunkâr gibi ihtiyar, hatta ölü kelimelerle zedelenmiş olduğu" söylenir. Bu sayıda Münir Sönmez'e verilen cevapta rayiha kelimesini "rahiva" yazmasının Türk diline yabancı olduğunu gösterdiği ifade edilerek "Böyle bir insanın bu dilde şiir yazabileceğine inanmadıkları" anlatılmıştır.

31. sayıda Nevzat Nazif'e "gazel tarzının köhneleştiği ifade edilerek yeni şiirler beklenildiği" yazılmıştır.

32. sayıda Rıza Ümit'e verilen cevapta "Tarzı Kadim" adlı şiirinin "Anlaşılmayacak kadar eski olduğu için neşrinde fayda mülâhaza edilmediği belirtilerek bugün ölmüş kelimeleri kullanmamasının iyi olacağı" söylenir.

Bu sayıda "Düşünce, his ve heyecan cihetinden bir hususiyet göstermediğinden şiirini neşretmekte mazur oldukları" Ahmet Topraktapar'a ifade edilmiştir.

Gene bu sayıda Ali Rıza Özer'e "şiirlerinin umumiyetle ifade selasetinden mahrum olduğu" söylenmiştir.

3.2. Güzel Şiirler Sütunu

"Güzel Şiirler" sütununda ise "Edebiyata heveskâr, sanatkâr yaratılışlı okuyucuların gönderdikleri şiirleri de neşrecekleri (Salon, C.1 S. 24, s. 364)" ifade edilir. "Güzel Şiirler" sütunu 25. sayıdan itibaren 50. sayıya kadar aralıksız, bu noktadan sonra ise aralıklı olarak 33 sayıda kendine yer bulmuştur. 30. sayıda bir şiir imzasız yayımlanmıştır. Bu sütunda 140 farklı şairin 286 şiirine yer verilmiştir. (bkz. Tablo 1) Bu şairlerden bazıları daha sonra şiire devam etmiş, edebiyat kanonunda başarılı örnekler vermişlerdir. Bu çalışmada ayrı bir bahisle ele alınan, dipnotla açıklanan isimler derginin edebiyata kazandırdığı şahsiyetlerdir. Bazılarının sadece ismi kalmıştır.

Tablo 3.1. "Güzel Şiirler" Sütunundaki Şiirlerin Derginin Sayılarına Göre Dağılımı.

25. sayı	7	31. sayı	9	37. sayı	9	43. sayı	11	49. sayı	3	56. sayı	1	
26. sayı	14	32. sayı	9	38. sayı	13	44. sayı	16	50. sayı	2	57. sayı	1	
27. sayı	4	33. sayı	8	39. sayı	11	45. sayı	11	52. sayı	1	59. sayı	1	
28. sayı	17	34. sayı	14	40. sayı	13	46. sayı	8	53. sayı	3	62. sayı	9	
29. sayı	13	35. sayı	6	41. sayı	13	47. sayı	17	54. sayı	1			
30. sayı	8	36. sayı	15	42. sayı	10	48. sayı	16	55. sayı	2			
Toplam	63		51		69		79		12		12	286

3.2.1. Güzel Şiirler Sütununa Şiir Gönderen Şairler

Edebiyat dergileri veya içeriğinde edebiyata yer veren gazeteler çoğu zaman sayfalarını genç ve amatör şairlere açmıştır. Dönemindeki diğer dergilerde olduğu gibi *Salon* dergisi de

pek çok genç şaire yer vermiştir. Ülkenin farklı pek çok şehriden (Ankara, İskenderun, Ordu, Kastamonu, Kırşehir, Mardin, Gelibolu, Gaziantep, Erzincan, Ordu, Sivas; İstanbul'un ise semtleri veya ilçelerinin adı verilmiştir: Samatya, Fatih, Beyazıt, Sultanahmet, Üsküdar...) gönderilen şiirler tetkik edilmiş ve genç şairlere yol gösterilmiştir. İlk eserlerini *Salon*'da yayımlayan pek çok isim daha sonraki dönemde kendilerine edebiyat mahfillerinde yer bulmuşlardır. Bazı şairlerinse edebi olgunluk dönemi eserleri *Salon* dergisinde yayımlanmıştır.

“Güzel Şiirler” sütununda şu şairlerin şiirleri yayımlanmıştır: Emin Âli Tanık (İki şiir), M. Şükrü Aylıkçı, Abdullah Öztemiz (Dört şiir), K. Gani Karaca, Ali Rıza Özer (On dört şiir), Hakkı İnan, Mustafa Avcı, S. Canan, Nihad Okyaltırık, Mehmet Çınarlı, N. Kemal Akkoyunlu, A. Şevket Bohça (İki şiir), Celal Çumralı (İki şiir), İbrahim Yurdören, İlhan Sonuç, Nedret Kınaytürk (Dört şiir), Yıldırım Kuzucu (Dört şiir), Ahmet Kaçar, M. Özker Yaşın (Dört şiir), Mahmut Kılıç, Şevki (İki şiir), Aydın İzgi (Beş şiir), Ali Rıza Ergüven, Belma Necef, Rıfat Öztoprak, Sait Maden, Muzaffer Yücebıyık (Üç şiir), Nihat Kuşlu, Nihat Kuzucu, Mehmet Deligönül, Fezâl Ayberli, Raziye Nugay, Zekiye Nugay, Muzaffer Saliha Gürkan (Dört şiir), İskender Fikret Akdora (Bir şiir), Ahmet Yener (Yedi şiir), Nejat Öngül (Üç şiir), Semih Sevi (Yedi şiir), Hüsamettin Toros (On şiir), M. N Şehidoğlu (İki şiir), Arif Dündar Ataker, Esat Alp, Mehmet Çakırtaş, Sadi Usal, Kâzım Akdeniz, Mürüvvet Timur (Üç şiir), Fikret Ünal, M. Süheyl Esen, Ziyaeddin Nadir (Dört şiir), Reşad Yurdman, M. Nedim Koru, Perihan Demiroy (Dört şiir), Vahit Giray (İki şiir), Ali Baytok, Nevzat Nazif (Dört şiir), Halis Topçu (Üç şiir), T. R. Menemencioğlu⁴⁶ (Üç şiir), Ayhan Hünalp (Dokuz şiir), Halit Ongan, M. Kemal Belen (Yedi şiir), Vildan Oğuz (Dört şiir), C. Ş. Gedikoğlu⁴⁷ (Beş şiir), Behzat Eğilli, İhsan N. Ertürk (üç şiir), Faruk Kadri Demirtaş (İki şiir), Hasan Albayrak, Fahri Ersavaş, Âşık Bikes, İlhan Geçer (Üç şiir), Süleyman Necip Türel, Fahrettin Önal, Nihat Özer (Altı şiir), Doludizgin, Sevil Arıbal (İki şiir), Halil Ongan, Oğuz Harzem (İki şiir), Kâzım Ertürk, Şeref Özbayrak, M. Hilmi Boztepe (Üç şiir)⁴⁸, Namık Kemal Ünsal, H. Nizami Beşkardeş, Sevda Şirman, Kemal Kumbağı (İki şiir), Neriman Salcıoğlu, Hasan Fehmi Süerdem⁴⁹, Ferdi Gören (İki şiir), Hanefi Ulutekin,

---

⁴⁶Dergideki yayımlarında T. kısaltması vardır. 27. Sayıda Salon Konuşmaları sütununda Tuğrul Rifat Menemencioğlu isimli şaire cevap verilmiş. Bu kişinin Türk diplomat Rıfat Turgut Menemencioğlu (1914-2010) ile aynı kişi olması ihtimal dahilindedir. Rıfat Tuğrul, çoğu Akdeniz Bölgesi'nde yaşamış, zamanla Adana ve çevresine yerleşerek bölgenin yönetiminde söz sahibi olan âyanlardan biri olmuş Menemencioğulları ailesindedir. Osmanlı Devleti'nde son Meclis-i Ayan Reisliği yapmış olan Rifat Bey ile Namık Kemal'in kızı Feride Hanım'ın çocuğu Muvaffak Menemencioğlu ile Katerin çiftinin çocuğudur. (Wikipedia, 2023))

⁴⁷ Bir şiirinin sonunda C. Şehabettin Gedikoğlu ismini kullanır. İsmi Cenap Şahabettin Gedikoğlu'dur.

⁴⁸ İki şiirde Hilmi Boztepe, bir şiirde M. Hilmi Boztepe ismi geçmektedir.

⁴⁹ Hasan Fehmi Süerdem. Kurmay Binbaşı. Daha sonra bu görevinden istifa ederek devlet kademesinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Bitlis valiliği ve Bitlis milletvekilliği yapmıştır. (Aşit, 2019: 60) Dergide soy ismi Süerdem diye geçmektedir. Doğrusu Süerdem'dir. *Marşlarımız* isimli bir eseri vardır. (UTK, 2024)

Cemalettin Aykın, Namık Veli Sugandu, Suat Giray, Sevil Arıbal (İki şiir), M. Yılmaz Sazyek, Advıye Öncel (İki şiir), Ayhan Sönmez, Cengiz Tuncer, Kemal Yeşıldal (Üç şiir), Burhan Esertepe, Mustafa Eliboler (İki şiir), Rüstem Akın, Z. Akyay, Attilâ Belgün (Üç şiir), Ziya Günalp, M. Süheyl Eseni, Arif R. Görgün, Feriha Erersin, Enis Bülent (İki şiir), Dikmen Arıbal, Aydın Sönmez, Ali Haydar Abdullahoğlu (İki şiir), Yaşar Okçu, Yahya Özdemir (İki şiir), Rıza Rıfat Öztoprak, Rüştü Tansu (Üç şiir), M. Cenâni Kandiya⁵⁰ (İki şiir), Abdülkerim Aygün (Altı şiir), Sadık Ak, S. Cenap, Yahya Özdemir (İki şiir), Zeki Aksal, Ali Rıdvan Bülbül (Dört şiir), Necip Karabağ (Üç şiir), Mehmet Kumaşçioğlu (İki şiir), A. Haydar Abdullahoğlu (Üç şiir), Sami Tarım (İki şiir), Özdemir Kalpakçioğlu, Turgut Sungar (İki şiir), Sedat Işıl, Yakup Erdoğan, Hüseyin Çolak, Aytekin Ozan (İki şiir), Suat Candan, Faruk Kamacı, Nejat Gülen, Hamdi Bolkan, M. Gürsel, Nuri Borazan, Mustafa Kemal Açıkalin, Mehmet Ş.Yılmaz, O. Ergin, Şemsi Belli, Nejat Tahsin Alper.⁵¹

Salon dergisinde şiirleri yayımlanan Mehmet Çakırtaş, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı *Çınaraltı* (1941-1948) dergisinde de şiir neşretmişlerdir. Bu isimlerin yanı sıra Şevki, Nevzat Nazif, Abdullah Öztemiz, Ayhan Hüenalp, Sait Maden, Ahmet Şevket Bohça, Nejat Tahsin Alper; *Yedigün* (1933-1950) dergisinde de şiirleri yayımlanan şairlerdir. Bu şairlerin eserleri “mektep” özelliği gösteren dergide başlangıçta Alâeddin Gövsa ile Faruk Nafiz tarafından daha sonra ise Nihad Sâmi Banarlı tarafından kritik edilmiştir. Bu dergideki şairler *Yedigün Şairleri* olarak adlandırılmışlardır. Yalın (2012: 443), *Resimli Yedigün Şairleri Antolojisi* isiminde bir antoloji de hazırlayan Abdullah Rıza Ergüven’in Nihad Sâmi Banarlı’nın gözde şairi olduğunu ifade eder. Ergüven, *Salon* dergisinin 28. sayısında yayımlanan “Edison” isimli şiirini “Hocam Prof. Dr. Alil Nihad Tarlan’a” ithafıyla yayımlanmıştır.

Yedigün dergisindeki yirmi altı sanatkar *Hisar* (1950-1956/1964-1980) dergisinde de eser neşreder. (Yalın, 2012: 535) Bu isimlerden İlhan Geçer, Mehmet Çakırtaş, Ayhan Hüenalp, Mustafa Özker Yaşın, Sait Maden, Abdullah Öztemiz, Mehmet Çınarlı *Salon* dergisinde de şiirler yayımlamışlardır.

⁵⁰ M. Cenâni Kandiya (1878-1960). Girit’te doğdu. TSK’nin çeşitli kademlerinde çalıştı. Manzum eserleri ve piyesi vardır. Pek çok eseri Türk Sanat Müziği formunda bestelenmiştir. (TürkçeBilgi, 2023)

⁵¹ Faruk Nafiz Çamlıbel’in Kabataş Lisesinden öğrencisidir. (Yücebaş, 1974: 30) Ayrıca *Salon* dergisinin 35. sayısında “Türk Şiirinde Kadın Saçları” adlı bir makalesi bulunmaktadır. (s. 564)

“Güzel Şiirler” sütununda şiirleri yayımlanan bazı şairler şunlardır:

3.2.1.1. Ali Rıza Özer

Güzel Şiirler sütununda on dört eser şiirle en çok şiir neşreden şairidir. Katalog taramalarında hiçbir eserine rastlanılmamıştır. Dolayısıyla doğum ve ölüm tarihleri yazılamamıştır. Hareket dergisinde şiirlerinin yanı sıra makaleleri de yayımlanmıştır. bkz. R. Öztürk. (2017). Ayrıca (İslamcı Dergiler ve Milliyetçi Dergiler, 2024)

Şairin *Salon* dergisindeki eserleri sevgiliye seslenen lirik şiirlerdir.

Sende
-Yunusvâri-
Senden geldim
Özüm sende
Sende bildim
Sözüm sende

Adım attım,
Yer yer gittim
Kata yettim.
İzim sende.

Aşkla doldum.
Yandım soldum.
Buldum buldum:
Közüm sende

Ali Rıza Özer. “Sende”. *Salon*, C. 2 (44), s. 720

3.2.1.2. Celâl Çumralı (1916-1990)

Konyalıdır. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra uzun yıllar Anadolu’da hâkimlik yapmıştır. Şiir, hikâye, deneme, tenkit türlerinde eserleri vardır. *Yelken*, *Salkım*, *Sesimiz*, *Türk Dili*, *İmece*, *Yeditepe*, *Çığır*, *Dost* ve *Güney* dergilerinde *Yeni İstanbul* gazetesinde eserlerini yayımlamıştır. *Büyü*, *Kırk Dalganın Suyu* ve *Kırk Çakıl*, *Dost*, *Evren*, *Mavi Dünya*, *Ağıt* isimli şiir kitapları ile 1965’te yayımlanan *Şiirin Geleceği* adlı deneme kitabı vardır. (TEİS, 2020ç) Dergide iki şiiri yayımlanmıştır.

Eski Şarkı..

Musikidir, yaşatan, gizli aşkı, ilk aşkı;
Ummadığın bir anda duyulur, tâ derinden.

Büyülü edâsiyle uyanır eski şarkı
Tanrıyı görmüş gibi ruh titrer eserinden!

Bir başka âhenktir o, şafak renginden körpe
Bir başka gecedir o, yıldız çölünde vaha...
Bir başka rüzgârdır o gönüller, sere serpe...
Bir başka ülkedir o, dönülemez bir daha!

Çumralı, Celâl. “Eski Şarkı”, *Salon*, C. 2, S. 26, s. 396

Memnu meyva..

Sevginin gül penbe devri biter;
Bir anlık rüya, bir ömre yeter.
Uzanır, taptaze, hevenk hevenk;
Cennetteki memnu meyvaya denk,
Ruh günah sayar el uzatmayı;
Dokunmak soldurur, hatırayı!

Çumralı, Celâl. “Memnu Meyva”, *Salon*, C. 2, S. 28, s. 428

3.2.1.3. Emin Âli Tanık (1924-1977)

1924 yılında Niğde’de doğan Tanık, 1945’te Kayseri Lisesi’nden mezun olmuştur. Babadan gelen şiir geleneğini sürdüren şair, “Yedigün” şairleri arasında ismini edebiyat dünyasına duyurmuştur. (NİKVTM, 2024)

Dâvet

Masmavi oluklardan ilkbahar dökülünce,
Beyaz tomurcukların süslediği dallara;
Filizlerin ucunda kanaryalar gülünce,
Dağit ipek saçını yosun kokan rüzgâra;
Dudağında kahkaha, pür neş’e ve pür emel,
Kalbimi döşediğim yollardan bahçeme gel..

Islak kollarında, taşıdıkça martılar,
Tatlılıkla ürperen sakın koya akşamı,
Işıklar çekilince, esmerleşince sular,
Dağit içimden taşan bu dalga dalga gamı,
Hasretinin verdiği hicranlarıma bedel,
Tek bu akşam sevgilim, “vakit geçti” deme gel..

(Tanık, Emin Âli. “Dâvet”, *Salon*, C. 2, S. 25, s. 380).

Şarkı

*“Geldi amma neyleyim
sensiz baharın şevki yok”*

Recai Z. Ekrem

Öyle dilbersin ki cânâ, hüsnünün mâfevki yok,
Gönlümün sultanısın, sensiz hayatın zevki yok.
Güller arzularla solmuş, nevbahar şevki yok
Gönlümün sultanısın, sensiz hayatın zevki yok.

xxx

Ayrılıp gittin de meclis sustu, her şey biemel
Sen, uzak oldukça feryat etmiyor mızrâp, tel
Merhamet kıl, ayrılık çok sürmesin, bekletme, gel.
Gönlümün sultanısın, sensiz hayatın zevki yok!

E. Â. Tanık. “Eski Şarkı”. *Salon*, C. 2 (26), s. 398

3.2.1.4. Enis Bülent

Enis Bülent'in; İhsan Naim, İhsan Aygün, Enis Bülent Yedek, Aşık Devrim ve Öksüz Mehmet müstearlarını kullanan şair, yazar ve oyuncu İhsan Devrim (1915-2010) olması kuvvetle muhtemeldir. Lise yıllarında hikâye ile edebiyat hayatına başlayan Devrim, hikâyenin yanı sıra deneme ve şiirler de kaleme almıştır. Eserleri *Varlık*, *Yücel*, *Gündüz* (Kendi yayını) dergileri ile *Hakimiyet-i Milliye* gazetesinde yayımlanmıştır. (TEİS, 2020e) *Salon* dergisinde gazel formunda iki şiiri yayımlanmıştır.

“Gül

Mesrûr-u muhteşeme yine çıkmış güzâr'e gül;
Bir rengi, hüsnü verse gerek; nevbahâr'e gül.

Ezhar-ı nevbahara bedel, hüsn-ü an'ı var,
Açmış çemende: pembe, beyaz, hâre gül.

Bezleyleyip bütün letâfeti, -hüsünde toplanan-
Çekmek -murâdı- lâleyi, hüsnüyle dâr'e gül.

Bülbül, “visâl-i gül” için, ağlar, yanar ama
Vermiş vücûdu pâkini dibâyı hâr'e gül

Varsın, çemende bülbülü, divâne kılsın aşk
Her şeb sunar, visâlini; bir başka yâr'e gül.

Nâzeylemek, güzellerin elbette hakkıdır.
Olmuş, çemen diyârına, zirâ sitâre gül.

“Benzer çıkar mı hüsnüne, dünyâda hiç” dedim.
Birden sarardı rengi... bakıp kûy-ı yâr'e gül.”

E. Bülent. “Gül”. *Salon*, C. 2 (42), s. 656

“Vuslat Gecesi

Şevkiyle onun gülşen-i sevdâ tutuşur,
Ümmid tutuşur, konce-i hulyâ tutuşur.

Bir gülşen-i âteştir o, zira orada
Güller tutuşur, bülbül-ü şeydâ tutuşur.

Rûh, sırrına vuslatta erer, aşk odunun;
Aşk ehli, o cennette hüveydâ tutuşur.

Bambaşka bir âlemde kanat açtığı an
-Serme-i sürûr- her iki dünyâ tutuşur.

Mehtap döker efsane-i sevdâyı suya
Aşkın atışından şeb-i yeldâ tutuşur.”

E. Bülent. “Vuslat Gecesi”. *Salon*, C. 2 (46), s. 752

3.2.1.5. Sait Maden (1932-2013)

Şair, çevirmen, ressam, grafiker. (TEİS, 2020j) Sait Maden şiir yazmaya on üç yaşında başlamıştır. *Yedigün* dergisinden ilk yanıt aldığında on dört yaşındadır. *Yedigün* dergisinde kendisine 10 cevap verilmiş ve 32 şiiri yayımlanmıştır. *Yedigün* şairlerinin ikinci organizasyonu olan “Şiir Sergisi”nde aktif rol oynamıştır. Aldığı cevaplarda dikkate çeken husus aruz veznini kullanmasıdır. 1950’de Varlık Yayınevi tarafından düzenlenen çeviri yarışmasında aldığı birincilikten sonra şiir çevirilerine yoğunlaşmıştır. *İstanbul, Türkçe, Soyut, Yazko Edebiyat, Somut, Varlık, Adam Sanat, Gösteri* gibi dergilerde şiirleri yayımlanmıştır (Yalın, 2012: 478-495).

Yukarıda bahsedilen “Şiir Sergisi”, Eminönü Halkevi’nde 29 Ocak 1950 tarihinde açılmış ve şiirlerini genellikle *Yedigün* dergisinde neşreden dokuz şairin (Sedat Umran, A. Rıza Ergüven, Fatma Süzme Afyonlu, Ayşe Ruhsar Çetin, Nejat Tahsin Alper, Abdullah Öztemiz, Suat Uzer, İbrahim Minnetoğlu) portreleri ve şiirleri resim tabloları gibi sergilenmiştir. Sait Maden, şiirleri çeşitli yazı stilleriyle yazmış ve şairlerin portrelerini çizmiştir. (Yalın, 2012: 192-495) Aynı tezde Sedat Umran’la gerçekleşen mülakatta, Sait Maden’in şiirde pek bir şey yapamadığını ve sergide yaptıklarını inkâr ettiğini, kabul etmediğini Umran’dan öğreniriz (s.362). Sait Maden’in o yılları yok saydığı sonucuna ulaşılmıştır.

Maden’in, *Salon* dergisinde bir şiiri yayımlanmıştır:

“Bir Bahara Şarkı

Sen ve leylâki bahar akşamlarından nağmeler.

Lâcivert enginde yelkenlerle mehtâbın izi.

Sızlayan kalbinde her mevsim çiçeklensin keder.

Gözlerin dalsın da, mahzun, özlesin mâzimizi

Şimdi yapraklar dağılmış, bahçeler tenhâ, sarı;

Asmalardan geçti salkım salkım eylül rüzgârı.

Sarmaşıklardan habersizken kızıladağ yolları,

Gözlerin dalsın da, mahzun, özlesin mâzimizi”

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Said Maden. “Bir Bahara Şarkı. *Salon*, C. 1 (28), s. 428

3.2.1.6. Mehmet Çınarlı (1925-1999)

Hisar topluluğunun kurucularındandır. Emiroğlu (2009: 1317), Mehmet Çınarlı'nın Munis Faik Ozansoy ile birlikte divan edebiyatı kaynağından en fazla beslenen iki isimden biri olduğunu belirtir. Mehmet Kaplan da Çınarlı'nın son devir Türk şiirinde aruzu büyük ustalıkla kullanan şairlerden biri olduğunu söyler. Dili yalınlıkla kullandığını ve kendine has bir söyleyişi olduğunu ifade eder. Yahyâ Kemal'den sonra aruzu kullananların onun tesirinde kaldığını söyleyerek Mehmet Çınarlı'nın geleneğe uymakla birlikte geleneği aşan bir tarafı olduğunu da ekler. (Kaplan, 1973: 481)

Çınarlı'nın ilk şiiri 1937'de on iki yaşında yayımlanmış, o daha sonra *Çınaraltı* (1941-1948) ve *Yedigün* (1933-1950) dergilerinde de kendini göstermiştir. Kendisi de ilk şiirlerinin 1942 yılında *Çınaraltı* dergisinde çıktığını ifade eder: “Ben Çınaraltı dergisine, bir lise öğrencisiyken Antalya'dan şiir yollamış, şiirim derginin iyi bir yerinde basılınca sevinçten deliye dönmüştüm.” (Çınarlı, 1979: 121)

Mehmet Çınarlı'ya, yukarıda da bahsi geçtiği gibi 25. sayıda gönderdiği şiir dolayısıyla bir cevap verilmiştir. Şiirinin yayımlanamayacak kadar kusurlu olduğu söylenmiştir istenirse bu kusurların ne olduğunun derginin “Salon Konuşmaları” sütununda açıklanacağı belirtilmiştir. Verilen cevapların ne kimsenin şerefinden bir şey eksilteceği ne de kimsenin değerine bir şey katacağı yazılır. Mektubun içine pul konularak hususi cevap istenmesi hoş karşılanmaz, okuyucular bu konuda uyarılır. *Salon* dergisinde Mehmet Çınarlı'nın sadece bir şiiri neşredilmiştir:

Neler Ağlar
Hâkan ölüyorken neler ağlar, neler ağlar!
Bir âlime kaç bin kişi matem tutar ağlar..

Yaprak dökülür, yas tutar ardından ağaçlar.
Gül toprak olurken de güzel bahçeler ağlar.

Bir zengin ölür, hep yanar ardından ağlar,
Bir yoksula ancak iki üç derbeder ağlar.

Hiç kimse değil, bil ki gönül sen ölüversen
Artık bulamaz bir gidecek yer, keder ağlar.

Mef'ûlü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ûlün

M. Çınarlı. “Neler Ağlar”. *Salon*, C. 1 (26), s. 396

3.2.1.7. İlhan Geçer (1917-2004)

Hisar, *Varlık*, *Çağrı*, *Su*, *Ilgaz*, *Türk Dili*, *Türk Edebiyatı* dergilerinde şiirleri yayımlanmıştır. (Kurdakul, 1973: 173)

Bir zamanlar Türkiye’de yayımlanan her dergide -sırf ideoloji propagandası çıkarılanlar hariç- İlhan Geçer’in şiirleri görülürdü. *Varlık*’tan, *Türk Dili*’nden *Çağrı*’ya, *Ilgaz*’a, *Elif*’e, *Emre*’ye, *Su*’ya, *Sanat*’a kadar, büyük şehirlerde çıkan, küçük şehirlerde çıkan; ömürlü ömürsüz bütün dergilerde onun imzasına rastlardık. (Çınarlı, 179: 61)

Çınaraltı, *Yedigün* dergilerinde de şiirleri yayımlanmıştır. *Hisar* dergisinin kurucuları arasında yer almıştır. Kurdakul (1973: 439), *Hisar* dergisinin ilk döneminde (16 Mart 1950-Ocak 1957) İlhan Geçer’in yazı işlerini fiilen idare ettiğini ifade eder.

İlk şiiri “Kahverengi Gözlerin” 1933 yılında *Vakit* gazetesinde çıkmıştır. (Yalın, 2012: 462) Necatigil (2007: 193), şairin 1938-1947 yılları arasında *Yedigün* dergisinde yayımladığı pek çok şiirinin eski zevkin etkisini taşıdığını ifade ederek bir kitaba toplamadığı bu şiirlerini bir hazırlık olarak görür. Daha sonra “Yeni Şiir”in imkanlarından faydalanarak kendi şiirini

Salon dergisinde İlhan Geçer’in üç şiiri neşredilmiştir:

BİR ZAMANLAR

-Rıza Ümit’e-

Rüzgâr nefsi dallarda söylerken şarkımızı;
Mehtabı yudum yudum içerdi mavi sular.
Gökte pul pul yıldızlar sarı yeşil kırmızı;
Hayal ufuklarına kanat açmış arzular

Som altın kadehlerde gül renkli fecirleri
Fildişi rüyalardan uyanıp seyrederdik.
Ümit denizlerine akardı aşkın nehri
Boram boram saadet kokan çiçekler derdik.

Köpük kanatlarına gün vuran mercan kuşlar
Kucak kucak teselli taşırdı enginlerden
Sonsuz baharımıza yaklaşamazdı kışlar
Huzur yüklü meltemdi gönül ufkunda esen

Kahkaha, çiçeklerdi ışıktan kıyıları
Sevinç şarkılarıyla erirdi sedef zaman
Neş’emiz çatlatırdı daldaki mahzun narı
Kadife bir ferahlık ruhu yıkardı her an

Defne kokan buuttan ⁵²serpilen nasibimiz
Buğulu dudaklarda yeşeren sevdalarda
Şiirli gözlerinde nakış nakıştı deniz
Deli gönlümde mevsim ölümsüz bir bahardı

İ. Geçer. “Bir Zamanlar.” *Salon*, C. 2 (34), s. 536

MANZARA

Lâcivert kadehlerde yosun yeşili gece

⁵² Bu şekilde yayımlanmıştır. Şiirdeki imajlar göz önüne alındığında bulut olması kuvvetle muhtemeldir.

Sularda yıldızların ördüğü ince nakış..
Ümidin boy attığı hayal bahçelerinde
Alev rengi çiçekler altın rüyaya dalmış.

Teselli dökülmede ılık çeşmelerinden.
Rüzgârın kollarında buseden serhoş dallar
Sazlar binbir besteden ses vermede derinden
Kucak kucak saadet, şarkılar taşan yollar.

Sedef kanatlarında hâtıra yüklü kuşlar
Uçuyor rüyaların fildişi göklerinde
Arzularda baharın ümit saltanatı var.
Sürüklüyor zamanı gece eteklerinde.

İ. Geçer. “Manzara.” *Salon*, C. 2 (34), s. 536

Songül Taş (2018: 431), şairin aynı şiiri farklı dergilerde yayımlamaktan zevk aldığını ifade eder. *Salon* dergisinin 1949 yılı Mart ayındaki 35. sayısında yayımlanan “Musiki” adlı şiir yanı sıra *Yedigün* dergisinin 1948 yılının mayıs ayındaki 11. sayısında da İlhan Geçer imzalı “Musiki” isimli bir şiir vardır. (Çevik, 2017: 427)

“Bir Zamanlar” ve “Manzara” isimli şiirler *Salon* dergisinin 1949 yılının Mart ayında 34. sayısında alt alta yayımlanmıştır. Tekrarlanan imaj ve kelimeler bu iki şiirde açıkça görülmektedir. Örneğin sedef kanatlar/sedef zaman, fildişi gökler/fildişi rüyalar, rüzgâr/meltem, mercan/sedef, çiçekler/çiçeklemek...

MUSİKİ

Devirler dile gelir şarkıların sesinde,
Sazlardan yaprak yaprak dökülür hatıralar.
Mevlâna'nın sihri var neylerin nefesinde.
Tellerde âh ederek dolaşır Bestenigâr.

Musiki yüreklerin bestelenmiş feryadı.
Rast'da içli tevekkül, Suzinâkde dert yanış..
Nevâkâr'da Itri'nin ebedileşmiş yâdı.
Kanun, tambur, kemençe, nağmeler nakış nakış...

Sadullah Ağa yaşar Bayatiaraban'la
Selim'in sevgisini Suzidilârâ söyler
Yeni bir fasıl başlar: “O yâri aman”la
Kimi derdini dosta, kimi ağyara söyler.

İ. Geçer. “Musiki”. *Salon*, C. 2 (35), s. 552

3.2.1.8. Mehmet Çakırtaş (1920-1988)

Âşık, usta-çırak geleneğinin dışında kendini yetiştiren “kentli bir halk ozanı”dır. Babasının saz şairi olmasından dolayı halk şiirine ilgi duymuştur. İlk şiirlerini yetişmesine katkı sağlayan *Çınaraltı* dergisinde yayımlanmıştır. Şiirleri âşık tarzına yakın olup birçoğu bestelenmiştir. (TEİS, 2020h)

Şairin *Salon* dergisinde bir şiiri yayımlanmıştır.

NE OLUR

Yüreğimde kor aşkını
Alsan; ne olur, ne olur.
Bir safaya bu düşkünü
Salsan; ne olur, ne olur.

Yürü, salın, gez çimende.
Baharlarla yazlar sende.
Bir ömür boyunca bende
Kalsan; ne olur, ne olur.

Ece gündüz sensin işim.
Beni bağlayan ibrişim.
Bu dünyada bir tek eşim
Olsan; ne olur, ne olur.

Yollar ovalara çıkar.
Kuşlar yuvalara çıkar.
Gözlerim yoluna bakar
Gelsen; ne olur, ne olur.

M. Çakırtaş. "Ne Olur". *Salon*, C. 2 (30), s. 472

3.2.1.9. Ayhan Hünalp (1927-2013)

1927, Bitlis doğumludur. Kendisini gazeteci olarak tanımlar, romanlarıyla öne çıkmıştır. (TEİS, 2020c)

Lisede özellikle önemli edebiyat tarihçilerimizden Fevziye Abdullah Tansel'den aldığı dersler onun edebiyata ilgi duymasına sebep olmuştur. Yazar daha on altı yaşında bir lise öğrencisiyken *Bilmece* dergisine çocuk hikâyeleri yazmaya başlamıştır. Yazarın ilk şiiri 1943 yılında *Yarımay*'da (No: 187, 15 Mayıs 1943), ilk hikâyesi de aynı yıl Ahmet Muhip Dranas'ın yayın müdürü olduğu dönemde *Çocuk Esirgeme Kurumu*'nun çıkardığı *Çocuk* dergisinde (No: 345, 11 Ekim 1943) yayımlanmıştır. (İldoğan, 2012: 5-6)

1940'lı yıllarda şiir yazmaya başlayan şairin şiirlerinde Garip şiirinin etkisi görülür. Daha sonra toplumcu şiir anlayışını benimser. (TEİS, 2020c) Şair hakkında tez hazırlayan Murat İldoğan (2012: 30) şairin yeni şiir taraftarı olduğunu, şiirlerinin eski şiirden yeni şiire geçiş ürünleri sayılabileceğini söyler. Ayhan Hünalp'in şiirlerinin şekil ve muhteva olarak Garip şiire yakın olduğunu ama toplumcu şiirin söyleminin izlerini de sıklıkla görmenin mümkün olduğunu ifade eder. Bu durum 1950'den sonra değişmiştir.

Salon dergisinde Ayhan Hünalp'in dokuz şiiri yer almaktadır. Bu şiirlerden bir ikisinde toplumcu anlayış ve Garip şiirinin muhtevasını görmek mümkündür. Serbest vezin, kafiye hassasiyetinin olmaması da bir diğer özelliktir.

"EYLÜL

I

Bozkır en güzel mevsimini yaşamaktadır
Geceler nisan yağmurları gibi yağmakta
Ağaçlar yeşil yapraklar dökülmemiş hâlâ
Anladım! Aşk en büyük ibadettir!
Ve sevilen kadın en mukaddes tanrıdır!
Bozkır en güzel mevsimini yaşamaktadır

Sigaram sönmüştür gözlerim ıslaktır
İncesu parkının münzevi yollarındayım
Kuleli bir evin aksi düşmüştür havuza
Bulutlar arasından bir âlâim-i semâ gülümser
Ve uzak şehirlere giden bir tren öter
Sigaram sönmüştür gözlerim ıslaktır

Bir cumartesi yağmur gözyaşlarına karışmıştı.
İslanmış saçların alnına yapışmıştı
Kağıtlar yüzdürmüştük hani kâğıttan
Manevraya giden giden toplar geçmişti yanımızdan

Ve ben “Gidip de gelmemek gelip de görmemek var.” Demiştim
Bir cumartesi yağmur gözyaşlarına karışmıştı.
Nerede Nakkaştepede kaybolan Eylül?
Koparılmamış böğürtlenler açmamış yaban gülleri
Mısralarını fısıldayan vefakâr dalgalar
“Senfoniler Rüyası” Mecidiköyü Beşiktaş iskelesi
Ve resim yapan siyah önlüklü bir Liseli
Nerede Nakkaştepede kaybolan Eylül?”

A. Hünalp. “Eylül I”. *Salon*, C. 1 (34), s. 536

Hüenalp’in diğer şiirleri de yukarıdaki örnek gibi nesre yakındır. Acı, yalnızlık ve melankoli yüklüdür. *Salon* dergisinde yayımlanan şiirlerinin bir özelliği de şiirlerinde İstanbul’un semt ve ilçelerinin bir hikâye mekânı gibi geçmesidir. Bunu yukarıdaki şiirde görebileceğimiz gibi 61. sayıdaki şiir “Pendik” şiiri de bu şehri anlatır. Ama masal formunda. “(...) Vezüv lâvlarından kavruanların/Kırgız steplerinin/Altay dağlarının şarkısını söyleyen/Rüzgarların vardı/Ve dalgaların vardı/Ertuğrul Midilli Refah Atılay şehitlerinin/Hülyasını taşıyan aşklarını fısıldayan (...)” (“Pendik”. *Salon*, C. 3 S 61, s. 1058) Şairin bir de “Venedik” isimli şiiri vardır ki şehrin hususiyetleri ile kendi duygularının çözümünü ortaya dökmüştür.

“Eylül I” isimli şiirin bir özelliği de tekrarlanan mısralardır. “Bozkır en güzel mevsimini yaşamaktadır” ilk bendin, “Sigaram sönmüştür gözlerim ıslaktır” ikinci bendin başında ve sonunda tekrar edilmiştir. Üçüncü bentteki “Bir cumartesi yağmur gözyaşlarına karışmıştı.” mısraı ise dördüncü bendin ikinci mısraı olarak tekrar edilmiştir. Bunun hemen ardından gelen “Nerede Nakkaştepede kaybolan Eylül? İse dördüncü bendin son mısrası olmuştur.

Salon’daki bir diğer eseri olan “Venedik” (*Salon*. C. 2 S 39, s. 416) isimli şiirinde de görmek mümkündür.

Venedik
-Gencay Ataseven’e-
Şu dünyayı ne yalan ve biz turnalar misâli
Ressamlar şehri Venedik’te gecenin ikisidir şimdi
Gondollar yokolmuş kitarlar susmuş
Işıklı Adriyatik geceleri kaybolan bir rüya olmuş
Tebessümler dudaklarda erimiş
Çiçekleri açmaz kelebekler uçmaz olmuş

Ve hayatı alarm düdüklere doldurmuş
Harabeler arasında bir topal kolunu arıyor
Gözleri solmuş bir şair mevsimleri soruyor
İşte yarım kalmış bir resim
Kurumamış boyalar ıslak fırçalar
Ve bir gemici masalında canlanıyor hasretler
Nesillerin gömüldüğü dalgalarda
Alevler sönmüyor birer birer
Nerde demir alan gemiler
Nerde demir alan gemilerle gidenler
Neden dönmeyi unuttular
Hangi diyarda hangi mezarda uyudular
Ressamlar şehri venedik'te gecenin ikisidir şimdi
Şu dünya ne yalan ve biz sonralar misali

Murat İldoğan (2012: 35), bu tekrarların gayesini ahenk yakalamak olarak açıklar. Biçim yönünden ahenk kurulduğu gibi bu durumun vurguya ve içeriğe de yansıdığını ifade eder. Bu tekrarları şairin aşağıda verilen şiirlerde de görmek mümkündür.

Bent başlangıcında ve sonunda bir mısranın tekrar aynı şekilde yer alması Sezai Karakoç'un "Monna Rosa" adlı şiirinde de görülmektedir.

Açma pencereni, perdeleri çek:
Monna Rosa, seni görmemeliyim.
Bir bakışın ölmem için yetecek;
Anla Monna Rosa, ben öteliyim...
Açma pencereni, perdeleri çek (Karakoç, 2021: 16).

"Monna Rosa"⁵³ adlı şiirin birinci bölümü 1952 yılında yayımlandığını belirten Emine Bozkurt, 1952'de her mevsimde bir bölümü yazılan şiirin (I-Aşk ve Çileler/Bahar, II-Ölüm ve Çerçeveler/Yaz, III-Pişmanlık ve Çileler/Güz, Ve Monna, Yılbaşı Gecesi) dört bölümünün de *Mülkiye* dergisinde 1953 yılının ocak, şubat, mart sayılarında yayımlandığını söyler. (2020: 10-11) Hünelp'in şiirleri ise 1949 tarihlidir. İlk şiir kitabı olan "Üç Otuz Para" ("Venedik" isimli şiiri bu kitaptadır.) ise 1950 yılında Özel Yayınları tarafından yayımlanmıştır. (URL51)

Hünelp'in iki şiiri "Güzel Şiirler" sütunu haricinde müstakilen yayımlanmıştır. Yahyâ Kemal, Faruk Nafiz, Tevfik Fikret hariç birkaç isme bu "ayrıcalık" tanınmıştır. Hünelp'in müstakil metin olarak yayımlanan şiirlerinden biri yukarıda zikredilen "Pendik" isimli şiirdir ki bu sayıda "Güzel Şiirler" sütunu yoktur. Diğer şiir ise 56. sayıdaki "On Üç Ay" isimli şiirdir. Bu sayıda "Güzel Şiirler" sütunu vardır.

---

⁵³Turan Karataş (1998: 211)), edebiyat çevrelerinde hemen herkes tarafından "Mona Roza" olarak söylenen, bilinen bu şiirin adını, şairi Sezai Karakoç'un hemen her yerde ısrarla orijinal şekli olan "Monna Rosa" biçiminde yazdığını ifade eder.

O N
Ü Ç
A Y

Kapımı çalardı bâd-ı sabâ”
Yıldızlar yağardı saçlarına
Basma karne ile verilmezdi
Bir ekmek için sıra beklenmezdi
Deniz güzel mehtâp güzel hayat güzeldi
Yıldızlar yağardı saçlarına...
İnsanlar.. havalar.. ve Havva’lar değişti
O zaman şimdiki zaman değildi
Büyük Kulüp yerine Köylü içildi
Bütün bunlar? Bütün bunlar ne içindi?
O zaman şimdiki zaman değildi..

Çıkabilseydi balık kavağa
Mesut olabilirdi insanoğlu
Beş parmak bir olsaydı
Ve senede beş mevsim
Bir de onüç ay bulunsaydı
Mesut olabilirdi insanoğlu...

A. Hünalp. “On Üç Ay”. *Salon*, C. 3 (56), s. 957

Bu şiirin *Salon* dergisinde yayımlanma tarihi 1950’dir. İkinci Dünya Savaşı (1939-1944) yılları arasında Türkiye’de ekmek karne ile verilmiştir. Basmanın, ekmeğin karneyle verilmesi hatta sıra beklenilmesi, içeceğin kalitesinin düşmesi yaşanan günlere bir eleştiridir. Bu satırlar ve sorgulamalar, şairi toplumcu gerçekçilere yaklaştırır. Ve o kadar güzelliğin içinde mesut olabilmenin muhal hâle gelmesi de Orhan Veli’nin şiirlerini hatırlatır. İlk mısra gelenekten uzaklaşmadığı gösterir.

“Pendik” isimli şiirde geçen “Kalbi de cepleri gibi delik şairini...” mısrası Ayhan Hüenalp’te Orhan Veli Kanık izi görülen bir mısradır.

Şairin “Kervan” isimli şiiri mükerrer yayımlanmıştır. 41. sayıda İlhan Genç’er’e ithafla yayımlanmıştır. 45. sayıda ise ithaf yoktur. İlhan Geçer’in antolojisinde de ithafa rastlanmaz. (Geçer, 1990: 360)

KERVAN

-İlhan Genç’er’e⁵⁴-

Sina çöllerinde bir bedevi vardı
Yeşil vahalar görürdü rüyalarında
Güneşi avuçlardı yıldızları tutardı
Bir nehir gibi kumlar arasında harcamıştı hayatını
Sina çöllerinde bir bedevi vardı.

Şarkılar taşırdı develer çingiraklarında
Bulutların güzelliğine doyumadığı zaman
İnsanlar nefreti, insanlar ölümü unutturdu
Kumlar üzerinde vuslata erenler uyurdu

⁵⁴ *Salon* dergisindeki basım hatalarını göz önünde bulundurulursa İlhan Geçer olması kuvvetle muhtemeldir.

Ve yağmurlar beklenirdi günahları yıkayan
Şarkılar taşırdı develer çingiraklarında

A. Hüenalp. *Salon*, “Kervan”. C. 2 (41), s. 736

45. sayıdaki şiir yukarıdaki manzume ile birebir aynıdır. Ancak İlhan Geçer’in eserinde şiirin devamını görürüz:

“... ”

İsimsiz denizlerde batmış gemiler gibi
O kervan da kaybolup gitti
Hepimizden bir şey alıp götürdü
Dönmemiş bir daha çöllerde gidenler
Bekleyenlere kalan yalnız bir demet hâtıra
İsimsiz denizlerde batmış gemiler gibi” (Geçer, 1990: 360)

3.2.1.10. Özker Yaşın (1932-2011)

1932, Lefkoşe doğumludur. Behçet Necatigil, (2007: 451) Yaşın’ın İstanbul’da Vefa Lisesini bitirdikten sonra 1950 yılında Kıbrıs’a döndüğünü; fıkra yazarlığı, muhabirlik, reklam acentalığı, kitapçılık yaptığını ve haftalık *Savaş* gazetesini çıkardığını ifade eder. Taylan Abiç de Özker Yaşın’ın Türkiye’de tanınmasını sağlayan Yaşar Nabi Nayır olduğunu, şairin Nayır ile dostluğu neticesinde eserlerinin *Varlık* dergisinde yayımlandığını belirtir. Yaşın’ın mahlas olarak kullandığı Mustafa, göbek adıdır. *Salon* dergisindeki şiirlerinde de bu mahlası ön ad olarak kullanmıştır. “Diğer bir mahlası Terzioğlu’dur.” (TEİS, 2020) Kurdakul (1973: 408), şairin Kıbrıs sorunlarına bağlı duyguları işlediğini ifade eder. “Üç ciltten müteşekkil *Nevzat ve Ben* isimli eseri 1920’den başlayarak 1974’e kadar Kıbrıs’ın sosyal, siyasî ve toplumsal olaylarını gözler önüne serer. Pek çok türde eser veren Yaşın’ın en büyük önemi şiire verir ve ilkokulda şiir denemeleriyle edebî çalışmalara başlar.” (Abiç, 2010: 51-77)

Salon dergisinde dört şiiri neşredilmiştir. Bu sırada şair on altı yaşındadır. Abiç (2010: 114), şairin ilk şiirlerinde İkinci Dünya Savaşı’nın da etkisiyle ilk şiirlerinde karamsar bir tablo çizdiğini ifade eder. *Salon* dergisinde yayımlanan iki şiiri yaşama sevincini, iki şiir ise ölümü anlatır. Bunlardan “Cennet Rüyası” yaşama sevincini anlatır.

Cennet Rüyası

Es ey rüzgâr, ruhuma yeniden ilhamlar saç.
Gönlüm kuş seslerinden, gül kokusundan sarhoş.
Köpük, köpük akan su, gelin olmuş bir ağaç.
Ey tanrım, hep cennette yaşamak ne kadar hoş.
Sevgilim bu cennetin ben: ADEM, sen HAVVASI...

Gökten üzerimize akan, mavi, yeşil, mor
Işıklarda uçuşup, danseden peri kızlar.
Önümde Âbi hayat, ebedi su akıyor,
Üstümüzde parlak ay, sedef mehtap, yıldızlar...
Elimizde gümüşten, dolu bir Kevser taşı...

Ruhuma ilham saçan, güle değer gülüşün.

Gönlüm kuş seslerinden, kül kokusundan sarhoş,
Bu cennette benimle seviştiğini düşün,
Sevgilim, kollarıma bütün varlığını koş.
İşte o an, hakikat olur, Cennet rüyası...

M. Ö. Yaşın. "Cennet Rüyası". *Salon*, C. 2 (28), s. 428

"Tablo"da ise tabiatın insan ruhuna verdiği güzellik teması işlenmiştir.

Tablo

Ressam çizmiş bunları bir ilk bahar gününde
Sedef bulutlar örtmüş karşiki mor dağları
Beyaz, pembe çiçekli bahçelerin önünde
Örüyor peteğini kovanındaki arı
Çıplak bir kız uyuyor yasemin çardağında
Fildişi omuzlarda altın sarısı saçlar
Bir tatlı gülüş açmış gelincik dudağında
Göğsüne gölge yapmış ak duvaklı ağaçlar.

Nakış nakış kıyıları, gözlerimdeki buğu
Mavi suda raks eder salkım söğüt dalları
Kamışlar arasında bir sürü billur kuğu
Lâcivert ufuklara giden aşk sandalları

M. Ö. Yaşın. "Tablo". *Salon*, C. 2 (39), s. 416

"Sonsuz Uyku"da hayatın geçici olması ve ölüm teması işlenmiştir:

Sonsuz Uyku

...Bak.. yıllar önünden geçip akmakta
Hayat ırmakta sular gibidir.
Hareketsiz yeri yalnız dibidir.
Bir damladır, senin ruhun ırmakta..

İnan.. bir gün biter bu büyük rüya.
Irmaktaki damla denize varır.
Gözlerin kapanır, etraf kararır.
Dalarsın o zaman, sonsuz uykuya...

M. Ö. Yaşın. "Sonsuz Uyku". *Salon*, C. 2 (44), s. 721

"Kış" (C. 2(46, s.752.) isimli şiiri de ölüm ve hayatın geçici olması üzerinedir. Bu şiiri kendisinin Haydarpaşa Lisesindeki öğretmeni Eflatun Cem Güney'e ithaf etmiştir. "Bu lisede yapılan bir şiir yarışmasında da birinci olur." (Abiç, 2010: 25-26)

Kış

-Hocam Eflâton Cem Güney'e-

Esince göklerden coşkun bir rüzgâr,
Anladım kış gelmiş, etraf dolmuş kar.
Bir ıssızlık sarmış karşı dağları..

Düşünmek istedim mazimi biraz.
Dedim: anlamadan geçti bahar, yaz.
Gördüm saçlarımda bir tutum karı..

Soğuktan vücudum oluyordu buz,
Anladım, bizim de bitmiş yolumuz.
Eserken ruhuma ölüm rüzgârı...

M. Ö. Yaşın. “Kış”. *Salon*, C. 2 (46), s. 752

3.2.1.11. Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu (1929-2015)

Malatya doğumludur. 1946 yılından itibaren şiirleri *Diriliş*, *Büyükdoğu*, *Çınaraltı*, *Hisar*, *Türk Yurdu*, *Milli Kültür ve Türk Edebiyatı* dergilerinde yayımlanmıştır. “Şiirlerinde hem aruz hem hece ölçüsünü kullanmıştır.” (TEİS, 2020a) Ahmet Kabaklı da şairin aruzu ustalıklı kullandığını ifade ederek Mevlana’nın mesnevisinden 2112 beyti “kendi vezniyle manzum tercümesini yapmış olduğunu” belirtir. “Şairin aşk ve tabiat şiirlerinde Faruk Nafiz’in şen ve sıcak havasını sürdürdüğünü ifade eder.” (Kabaklı, 2006: 495) Kabaklı, aynı eserinde 1940 şiirini tasnif ederken şairi aruzu devam ettirenler sınıfına dahil eder.

Salon dergisinde şairin dört şiiri yayımlanmıştır. 25. sayıda bir şiiri, 26. sayıda da üç şiiri birden neşredilmiştir. Bunlardan ikisi aruz vezni ile ikisi de hece vezni ile yazılmıştır:

Yokluk Acısı

Yaprak dökülür, hüznün dökülmez!
Yıpransa da, büsbütün dökülmez.

Bir kağıdı sesinde, geçmiş ağlar;
Durgun suya gökler inmiş, ağlar.

Gözlerde söner parıltı birden.
Gök, düşmez olur suyun dibinden.

Her yokluğa katlanır sevenler;
Sevdikleri yoksa: dağ-taş inler!
mef'ûlü / mefâ'ilün / fe'ûlün

A. Öztemiz. “Yokluk Acısı”. *Salon*, C. 2 (25), s. 380

“Yarı Kalan Masal

Üstünde kurulmuş yuva birdenbire çöktü,
Artık şu kırılmış dala yaprak güvenir mi?
Bir gün onu altında barındırdığı söktü;
Bağrında can vermiş toprak güvenir mi?

Dolmaz günümün zinciri kopsun bu şehirde.
Artık yarı kalsın bu masal, her şeye son ver!
Bir çekilir kalbe siyah dalgalı perde,
Ömrün dediğin şamdanı en son nefes üfler...

Senden kalan izler solacak büsbütün artık,
Gönlüm yeni bir sevgi peşinden koşacaktır,
Benden çözümlü gölgemi sardın bugün artık,
Mendilde değil, göz yaşı kirpikte sıcaktır.”
mef'ûlü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ûlün

A. Öztemiz. “Yarı Kalan Masal”. *Salon*, C. 2 (26), s. 396

“Başbaşa

Çeşmeler iç dökecek testilere,
Saçların göğsüne yorgun düşecek.
Her güzellik yere gökten hediye

Her doğan gün yine bir kanlı çiçek...

Dalgalar bağına basmış denizi,
Su, güneşten koparır gölgemizi;
Buldu gönlümdeki titrek filizi
Kuytulardan süzülen bir kelebek...

Sular üstünde köpük mavisi var,
Gecedен bağı yanık sesler uçar;
İnce dallarda yeşil gözlü bahar,
Bize yaz türküsünü söyler..."

A. Öztemiz. "Başbaşa". *Salon*, C. 2 (26), s. 396

"Gözyaşı

-Sait Maden'e-

Her yükü sırtından atıp bir yana,
Gurbete hâlâ o garip sığmadı,
Korku kılıç girmez olmuş kına.

Gözyaşı her sırrı verirmiş ele,
Yangını kirpikte görülsün hele;
Bâzan ölümden söz açar mendile,
Göz yaşı bâzan da sevincin adı..."

A. Öztemiz. "Gözyaşı". *Salon*, C. 2 (26), s. 396

3.2.1.12. Ali Rıdvan Bülbül (1932-2019)

Konyalıdır. 1947'den 1965 yılına kadar sanat dünyasının içinde yer almış ve bu tarihten sonra gazeteci kimliği ile öne çıkmıştır.

Feyzi Halıcı'nın *Çınaraltı*'ndaki şiirlerini takip etmiş ve Halıcı'ya hayranlık duymuştur. Derginin milliyetçi sanat anlayışından etkilenmiştir. Halıcı ile birlikte Bülbül'ün ismini *Hisar*, *Bizim Yayla*, *Çağrı* gibi dergilerde görmek mümkündür. (...) Şairin sanat hayatında 1949-1952 arasında maniler dönemi olarak adlandırabiliriz. Şair bu dönemde *Yeni Konya* gazetesinde, ramazan ayında, 166 mâni dördlüğü yazar. (Selçuk, 2007: 46-51)

Salon dergisinde yayımlanan bir eseri de "Yâra Maniler"dir. Bu başlık altında dört mâni yayımlamıştır:

"Yâra Maniler

Üzümden şarap olur
Çöllerde serap olur
Yârini uçuranın
Yuvası harap olur.

Kuş olayım uçayım
Yaylâ yaylâ geçeyim
Pınarbaşında yârî
Bir su gibi içeyim.

Karşıda Sultan dağı
Dumanlı solu sağı
Çok yakışmış yârime
Başındaki yaşmağı

Hastalandım yatıyorum.
Duman gibi tütüyom
Yâr aklıma gelince,
Bülbül olup ötüyom."

A. R. Bülbül. "Yâra Maniler". *Salon*, C. 2, (44), s. 721

Ali Rıdvan Bülbül haricinde Kaman'dan V. Giray'ın yanı sıra Ali Baytok'a (TEİS, 2020b) ait mâniler de yayımlanmıştır.

Manilerim

Ali Baytok'a Saygılarımla
İndim çeşme başına

Sabun koydum taşına
İlkbaharda girecek
Yarım on beş yaşına

Pınar balı serince
Kaşları milden ince
Aklım başımdan gitti
Ben o kızı görünce..

Soğuktur kaynak suyu
Hoştur yârimin huyu
Gel göğsüme yaslan da
Uyu sevdiğim uyu..

V. Giray. “Maniler”. *Salon*, C. 2 (32), s. 504

Mâniler
Uyku girmez gözüme.
Sadık kaldım sözüme.
Okumadın diyerek;
Yar bakmıyor yüzüme.

Söyle güzel adın ne?
Öper isem tadın ne?
Seni sevdim seveli;
Gizlenen muradın ne?

Dostum olmuş mülâzım,
Benim neyime lâzım.
Bana başkası değil;
Kendi sevdiğim lâzım.

Mâni yazdım yâr için,
Pembe dudaklar için.
Sevdiğini söylemez;
Bilmem ki saklar niçin?

Bir elinde testi yâr.
Aklına ne esti yâr.
Cepte para bitince;
Muhabbeti kesti yâr.

Ali Baytok. “Mânilerim”. *Salon*, C. 2 (32), s. 504

3.2.1.13. Şemsi Belli (1929-1995)

Asıl adı Orhan Şemsi Belli'dir. Deliçay ve Meftun Deliçay isimlerini de kullandı. İlk ve ortaokulu Malatya'da bitirdi. Liseyi İstanbul Haydarpaşa Lisesi'nde okudu (1948). Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdi (1956). İstanbul Kız Lisesi, Çapa Öğretmen Okulu, Vefa Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. Gazetecilik de yapan Belli, 1969'da milletvekili adayı olduğu Birlik Partisi'nde genel sekreterlik görevinde bulundu (1969). Gazeteciliğe 1946'da *Vakit* gazetesinde başladı. *Kervan*, *Ülke*, *Son Haber*, *Demokrat Ankara*, *Hürses*, *Medeniyet*, *Arapgir Postası*, *Malatya Postası*, *Yeni Haber*, *Ankara Ekspres*, *Memleket*, *Ulus*, *Zafer*, *Milliyet*, *Cumhuriyet*, *Dünya*, *Ankara*, *Son Posta* ve *Türkiye Ajansı*'nda muhabir, yazı işleri müdürü, başyazar, genel

yayın müdürü gibi görevlerde bulundu. 1948 yılında Malatya’da *Kervan ve Çadır* dergilerini, 1970’te Ankara’da *Memleket* gazetesini, 1975’te İstanbul’da *Son Posta* gazetesini yayımladı. Her iki gazete de yayın yaşamını 10 yıl sürdürdü. 1989-1994 yılları arasında *Şiir Defteri* dergisini çıkardı. “Bir Yangının Külü”, “Gönül Penceresinden Ansızın Bakıp Geçtin”, “Yok Artık Tahammülü Ateşe Bu Gönülüm”, “Gözümde Özleyiş Gönülümde Acı” ve "Emmoğlu" gibi şiirleri Türk sanat müziği formunda bestelendi. (TEİS, 2020k) *Salon* dergisinde bir on dört dörtlükten oluşan bir şiiri yayınlanmıştır.

Sen

Sen, akşam sularında titreşen dal bölgesi.
Sen, yeşil saksılarda bembeyaz bir zambaksın.
Sen, uzak sahillerde inleyen bir ney sesi,
Sen, gümüş menbalardan daha tatlı berraksın.

Sen, mavi kanatlı kuş, çilek kokulu bahar.
Sen, siyah dehlizlere ışık veren bir nursun.
Sen, yemyeşil dalında henüz olgunlaşmış nâr,
Sen, leylâk salkımında ışıldayan yağmursun.

Sen, çöldeki yolcuya hayat veren berrak su.
Sen, mezar taşlarında dokunan son fatihâ.
Sen, şafağın pembesi, akşamın mor buğusu.
Sen, genç kız dudağında neşe dolu kahkaha.

(...)

Sen, bir ömre müsavi sonu gelmiyen şarkı.
Sen, testimde yıllanmış, alevlenmiş bir meysin.
Sen, yakamda son çiçek, kadehimde sonra rakı.
Sen, bir hiçsin.. Ve fakat benim için herşeydin.”

Ş. Belli. “Sen”, *Salon*, C. 2 (46), s. 752.

3.2.1.14. İskender Fikret Akdora (1914 -)

Daha önce dönemin dergilerinden *Yirminci Asır* ve *Akşam* gazetesinin “Muharrir Neden Yetişmiyor?” isimli anket dolayısıyla Akdora’nın ismi geçmişti. Necati Tonga, bir süre memurluktan sonra ticarete atılan şairin hayatı, aile çevresi vb. hakkındaki bilgilerin sınırlı olduğunu ifade eder. Tonga, şairin ilk şiirini 1932 yılında *Muhit* dergisinde yayımladığını, ardından *Çığır*, *Oluş*, *Büyük Doğu*, *İstanbul*, *Dikmen*, *Yenilik* ile yukarıda bahsedilen kendisinin yayınladığı *Yirminci Asır* (1947-1953) isimli dergi ve gazetelerde şiir ve yazılarının çıktığını ifade eder. Ayrıca Akdora’nın serbest ölçü ile bireysel temalar üzerinde yoğunlaştığını belirtir. (TEİS, 2020g) Şükran Kurdakul (1973), şairin onnu aşkın şiir kitabı bulunduğunu ifade ederek yeni şiirin oluşumunda iz bırakmadığını ifade eder. Kenan Harun (2009: 8-9), Akdora’yı iyi bir şair, başarılı bir ticaret erbabı olarak anlatır. Akdora’nın çıkardığı *Amaç*, *Yirminci Asır* dergilerde grup olarak yazı ve şiir yayınladıklarını söyler. Şairin *Salon* dergisinde bir şiiri yayınlanmıştır.

Hayal içinde

Belli ağaçlıktan geçmişsin,
Yaprak yaprak elbisen.
Gözlerinde aydınlığı yeşilin,
Saçlarındır ince ince bükülen.

Bu hâlinle gel, örselenmemiş,
Gül pembesi toprakların avucumda.
Sarhoş muyum, deli mi? Anlaşılmasın;
Öyle coşkun, öyle içten kanayım tada.

İskender Fikret Akdora. "Hayal İçinde" *Salon*, C. 2 (44), s. 721

3.2.2. Güzel Şiirler Sütunundan Şiir Örnekleri

Salon dergisinde yayımlanan şiirlerin klasik edebiyatın ve halk edebiyatının biçim ve içerik özelliklerini taşıdığı önceden ifade edilmişti. Bir önceki başlıkta yer alan şairler ve eserleri ile bu sav örneklendirilmiştir. Klasik edebiyatın formunu taşıyan şiirler ile farklı konular da dikkati çeken bazı şiirler de şunlardır:

İtirafname

-Saygıyla Asım Kültür'e-

Baha da hafif, yükde ağırız
Arabaya göre türkü çağırırız
İşe gelmedi mi, körüz, sağırız.
Sırsıklam haldeyiz kirlî, çamurla
Yıkansak nafîle yağın yağmurla
"Baş-üstüne!" ile bir "peki, peki!"
Şeş oynatır bize atsak da yek'i
Bizlere bıraktığı yerini Tilki
Çevrilir dolaplar, devrilir çamlar
Hesabı tutmaya yetmez rakamlar!
Olacak olursa meramlarımız
Bir anda çoğalır selamlarımız
Boşuna değildir ikramlarımız
Feryadı basarız İrad dendi mi!..
Varı yok ederiz, icraat dendi mi!..
Yalanın çeşidi, bolu bizdedir
Dönen dolapların kolu bizdedir
Yağmurdan kaçana dolu bizdedir
Tanrının açtığı tek çukur: Mezar
Birimiz bir günde bin çukur kazar!
Toptan söylesek de süt-liman marşı
Evdeki hesaba uymuyor çarşı
Az gelir gediğe dünyanın taşı
Yanıkoglan der ki: arzın çoğu su;
Yeter daldığımız gaflet uykusu!

Karşıyaka. "İtirafname". *Salon*, C. 2 (26), s. 398

"İtirafname", *Salon* dergisinde toplumsal eleştiri içeren tek şiirdir.

Boğaz ve Sevgili

Akşam; yeni çıktın Boğazın bittiği yerden,
Mehtab olarak nâz ile doğdun tepelerden.

Bir ince temas haline girdin de dolaştın,
Vâdileri, sen dağları, YUŞÂ'ları aştın.

Mevsim boyu sen özlenilen tâze emeldin,
Rüyâ gibi, hülyâ gibi sahillere geldin.

Bir tatlı bahar ıtrı yayan göğsüne yer yer,
Güller döşemesi ÇAMLICA ufkunda melekler.

Issız korular gölgeni hasretle kucaklar,
Beylerbeyi bir yaz gününün yâd'ını saklar.

Söyledi deniz methini sahillere taş taş,
Hicranını duymuş gibi ağlardı BEŞİKTAŞ.

Asude BEBEK her gece sevdânı sayıklar
Bekler seni, sessiz uyuyan koyda kayıklar...

Bir âfet olup KANLICA semtinde gezindin,
Şen GÖKSU'da aşkınla yanan kalbime sindin.

Durgun denizin göğsüne vurdukça kürekler
İlhamına dalmış gibi MİRGÜN seni beklerler.

Ürperdi bütün sihrini duymuş gibi her çam,
KANDİLLİ hüsnüne râm oldu bu akşam.

Çamlıkları yer yer dolaşan saz sesi sendin.
Göklerde sönen şarkıların bestesi sendin.

Her nağme birer ayet olur sevgili, hazdan;
Sen her gece efsûn gibi geçtikçe Boğaz'dan.

İ. Sonuç. "Boğaz ve Sevgili". *Salon*, C. 2 (26), s. 412

Bu şiir haricinde 26. sayıda; Marmarada (Mustafa Avcı), Burgaz (S. Cenân); 28. sayıda İstanbul'un Suları (A. Rıza Özer), 46. sayıda Küçüksu (S. Cenân) adlı şiirler İstanbul'u konu edinir.

Sen de
Eski al rengine, bir solgun gülün,
Şakrak âhengine, meyus bülbülün,
Gurbette yârine, seven gönülün
Kavuşacağını sandın mı, sende?..

Mecnun, aşk elinden bitap gezerken,
Hasreti, vuslatta bile sezerken,
Firkatin acısı kalpler üzerken
Bu yalan büyüyü andın mı, sen de?..

Yıldırım, bir garip ses var sazında
Gizli bir ümit var her niyazında
Yoksa, bu ebedi kışın yazında
Doğacak güneşe kandın mı, sen de?..

Y. Kuzucu. "Sen de", *Salon*, C. 2 (28), s. 428

Ümid

Ezharını setreyleme ey gülşen açıl;
Tut râh-i neşâtı sen de ey şiven açıl.
Ümmi-d-i visâl-i yâr bir revzendir;
Eyyâm-ı bahâra geçmeden ey revzen açıl

Şevki. "Ümid". *Salon*, C. 2 (28), s. 428

Bahar ve Şair

İlhâm gibi keşide gülzârda gül;
Lâhut sedâsıdır bahârın bülbül.
Yokdur söylenmedik sühan derler amâ,
Envâ-ı cevahir ile pürdür bu gönül.

Şevki. "Bahar ve Şair". *Salon*, C. 2 (28), s. 428

Yahya Kemal'e Gazel

Bizler ki ezelden beri me'lûf-i hayâliz
Sahra-yi muhabbeteki Mecnuna misaliz

Yoktur gözümüz, âlemin ikbâli muvakkat
Biz talibi mahbûbe-i nâdide-cemâliz

Aşk ehline lâyıık mi değil badei rengin
Sâki, ne için biz gene mevkuf-i melâliz

Peymâne yetiştir ki cefâ haddini aştı
Bitemez senelerdenberi mahrumu visaliz.

YAHYÂ'nın elinden içerek badei şir
Hamdeyleriz Allaha ki meftunu 'KEMAL'iz

A. D. Ataker. "Yahyâ Kemal'e Gazel". *Salon*, C. 2 (29), s. 428

Rübâî

Âzâde-seriz kaygıyı geçtik geçeli
Destârı atıp hırkayı biçtik biçeli
Kevserdeki ezvâka omuz silkiyoruz
Elhanda ezel câmnı içtik içeli

A. Yener. "İki Rübâî", *Salon*, C. 2 (30), s. 472.

Gazel

Zülfünün zincirine bağlandığım bilmez misin?
Ruhunun şem'ine suzan olduğum bilmez misin?

Kalbimi bin pare etti bir bakışta gözlerin
Çeşm-i efsunkâra dil verdiğim bilmez misin?
Gamzenizden can veren âşıkların feryadına
Ten harab olsa bir anda sen nigâh etmez misin?

İltifatın ruha neş'e bahşederse çok mudur?
Sevdiğim, canım efendim merhamet etmez misin?

K. Akdeniz. "Gazel". *Salon*, C. 2 (31), s. 488

Bir Kalenin Önünde

Asırlardır yosunlaşan taşında,

Sevdalardır uçuşanlar başında,
Efsaneler, kimbilir kaç yaşında?
Sakalından eser, serin rüzgârın,
Başından eksilmez dumanın, karın...
Sen bir gazi, kulelerin kılıçtır.
Kır atın altında, şahlanan hınçtır.
Zaferler oyuncak, fetihse hiçtir.
Asırlar ilinden geçtin de geldin;
Yılları yıllardan, seçtin de geldin...
Asırdide taşın, muhteşem başın.
İhtiyar tarihtir, yaşıt kardaşın;
Dünya potasında kaynıyor aşın.
Ey kale! Sen neler gördün dünyada.
Dünya denen bu bitmeyen rüyada..

K. Ertürk. "Bir kalenin önünde". *Salon*, C. 2 (36), s. 568
Ömür

Damla damla akan bir pınar gibi
Boyuna durmadan dökülür ömür,
Siyah ipe geçmiş bir tespîh gibi
Feleğin elinde çekilir ömür

Âdeta çürümüş bir ağaç gibi,
Bir günde kökünden yıkılır ömür,
Sanki bitecek bir tohum gibi
Kara topraklara ekilir ömür.

A. Sönmez. "Ömür". *Salon*, C. 2 (40), s. 656

Aşağıdaki şiirler de askerlik ve yurt savunmasını konu edindikleri için buraya alınmıştır.

Hayali Meleşime
-Askere giderken-

Artık gidiyorum, masum kalbini
Hicran ateşi ile dağlama Melek!
Her yerde, her zaman düşünüp beni,
Sararıp, solmanı sağlama Melek!
Askerim: yurt hizmet istiyor benden.
Vatanım elbette azizdir senden
Sel gibi yaş döküp şuh gözlerinden,
Coşkun sular gibi çağlama Melek!

Kederlenme, orada on yıl kalsam da,
Hiç unutmam seni, unutulsam da.
Bu vatan uğruna, şehit olsam da
Yaş tutup karalar bağlama Melek!

Yurt, namus bekçisi, Eroğlu erim:
Babamın öldüğü siperdir yerim
Şu anda benim de dolu gözlerim,
Lakin yine de sen ağlama Melek!

N. Özer. "Hayâli Meleşime". *Salon*, C. 2 (44), s. 720

Orduya selâm
Türk askeri Mehmetçik olsun sana armağan
Yirmi milyon milletin şükranları her zaman.

Ezellerden ebede sernûviştin hep zafer

Bulunur mu dünyada senin gibi gazanfer?

Ey yurddaşım karıştır toğrağını âlemin,
Çevir safha be safha tarihini âdemin;

Yemenlerden Kosvaya, ovalardan dağlara
Şehit Türkün bulursun kemiğini bir ara!

Ölüsiyle dirisi kalbi hüdaya karşı
Heybetinden titretir kâinatı ve arşı

Türk askeri Mehmetcik Allahıma emanet
Serhadlerde bizleri sensin eden siyanet!

N. Özer. “Orduya selâm”. *Salon*, C. 2 (41), s. 672

3.3. *Salon* Dergisinde Müstakil Sütunda Şiiri Yayımlanan Şairler

Salon dergisinde “Güzel Şiirler” sütununda bir sayıda en az bir, en fazla on altı şiir topluca yayınlanmıştır. Yirmi üç farklı şairin altmış yedi şiiri ise bir sayfada müstakil metin olarak neşredilmiştir. Dergide şiirleri müstakil bir sütunda yer alan şairler şunlardır: Yahyâ Kemal Beyatlı (14), Faruk Nafiz Çamlıbel (22), Tevfik Fikret (2), C. Ş. Gedikoğlu (1), Ayhan Hünalp (1) Makbule Başaraner (2), İ. Galip Arcan (5), Fazıl Ahmet Aykaç⁵⁵(2), Meliha Avni Sözen (2), Nevzat Nazif, Safa Önal, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Halis Erginer, Mehmet Deligönül, Hikmet Şinasi Önkol, Nijad Tahsin Alper, A. Şevket Bohça, Fatma Müzeyyen, Cemil Cahit Kutun, Doktor Asın Neşet Sözmen, Salih Zeki Aktay. 8. sayıda K.B. imzasıyla bir koşma neşredilmiştir. Ayhan Hünalp, C. Ş. Gedikoğlu ve Nijad Tahsin Alper’in bazı sayılarda “Güzel Şiirler” sütununda da şiirleri çıkmıştır. Kemalettin Kâmi Kamu’nun vefatı sebebiyle, şairi anmak için, bir şiiri yayımlanmıştır. Eşref Şefik’in bir makalesinin sonunda da Sultan Cem’e ait iki gazel yer almaktadır. “Şehzade Cem’in Avrupadaki Aşk Maceraları”. *Salon*, C. 3, (56), s. 954

Yahyâ Kemal Beyatlı’nın ve Faruk Nafiz Çamlıbel’in şiirleri “Münif Fehim” imzalı çizim veya desenlerle okura sunulmuştur. Bu desenler şiirlerin muhtevasını yansıtmaktadır.

⁵⁵*Salon* dergisinde Fazıl Ahmet Aykaç’ın iki şiiri yayımlanmıştır. Bunlardan 15. sayıda “*Diyedir*” başlığı ile yayımlanan şiir gazel formundadır. Mahlas kullanılmıştır. Dört beyittir. Aruzun Fe’ilâtün / fe’ilâtün / fe’ilâtün / fe’ilâtün kalıbı kullanılmıştır. Klasik şiirden farklı olarak başlık kullanılmıştır. Başlık öncesi *Eski yol*: şeklinde bir açıklama düşülmüştür. Bu şiirin yanında Fazıl Ahmet’in imzalı bir fotoğrafı vardır. Fotoğrafın altında “Türk edebiyatının en mümtaz imzalarıyla iftihar duyan (*Salon*), okuyucularına bu sayısında kıymetli ve zarif edibimiz Fazıl Ahmet Aykaç’ın bir şiirini takdim ediyor.” (“*Diyedir*”, *Salon*, C. 1 S 15, s. 224) açıklaması düşülmüştür. *Salon* dergisinin 17. sayısında yayımlanan “Cemil Bey’i Anarak” isimli şiir kaside nazım biçimiyle yazılmıştır. 23 beyittir. Şairin son şiir kitabı *İkinci Sis* (1952)’te “Cemil Beyi Anarken...” isimli bir şiir bulunmaktadır. (Çoruk, 1999: 329)

3.3.1. Yahyâ Kemal Beyatlı (1884-1958)

Salon dergisinin ilk yedi sayısında Yahyâ Kemal Beyatlı'nın on dört eseri okuyuculara takdim edilir. Daha sonraki sayıda da Yahyâ Kemal'e yer verileceği yazar ama devamı gelmez. Ayrıca Faruk Nafiz Çamlıbel de "Cihan Şairi Yahyâ Kemal" (C. 3, S 51, s. 854) başlıklı bir yazıda Yahyâ Kemal'i konu edinir. Bu makale Yahya Kemal'in doğum gününden bir gün önce kaleme alınmıştır.

Türk edebiyatında saf şiir anlayışında öne çıkan isimlerden biri Yahyâ Kemal Beyatlı'dır. Nihad Sami Banarlı da Yahyâ Kemal'in sadece kendi neslini ve kendinden sonraki nesli değil, kendinden önceki neslin hayatta bulunanlarını da kuvvetli ve devamlı etkilediğini ifade eder. Banarlı devamında Yahyâ Kemal'in kitap olarak neşredilmeden evvel her şiirinin edebiyat ve neşriyat âleminde hadise yarattığını ifade eder. (Banarlı, 1978: 1168) Dergide Yahyâ Kemal'e, Doktor Asım Neşet Sözmen gazel ("Üstad Yahya Kemal'e", *Salon*, C. 1 S 5, s. 68-69), Faruk Kadri Demirtaş da rubâî ("Başlangıç". *Salon*, C. 2 S 34, s. 536) ithaf eder. Bu rubâî bu çalışmanın 60. sayfasında yer almaktadır. Halis Erginer ("Yahya Kemal'e Gazel". *Salon*, C. 2 S 40, s. 657) ve Arif Dünder Ataker'in de ("Yahyâ Kemal'e Gazel". *Salon*, C. 2 S 29, s. 428) Yahya Kemal'i konu edinen gazelleri dergide yayımlanmıştır.

Dergide yayımlanan şiirlerin şekil ve içerik olarak klasik edebiyat tarzı olduğu yukarıda ifade edilmişti. İnci Enginün de (2001: 22) Cumhuriyet Döneminde divan şiirinin itibar kazanmasında Yahyâ Kemal'in rolünü vurgular. Dergide şiiri neşredilen Fazıl Ahmet Aykaç ve Faruk Nafiz Çamlıbel gibi şairlerde de Yahyâ Kemal etkisi ve hayranlığı bilinmektedir. Bu iki şair de bir ara mesafeli oldukları divan şiirine son dönemlerinde tekrar dönerler. Yahyâ Kemal Beyatlı da derginin beşinci sayısında Fuad Ömer'e ithaf ettiği rubâîde, kendisini takip edenlerin güzelden güzele kapıldıkça aldıkları neşe ile gazele can vereceklerini ve şi'r-i kadîm dediği klasik şiirin haşr seherine kadar sönmeyecek bir meşale olduğunu ve elden ele devredildiğini ifade eder:

"Fuad Ömer'e
Eslâf kapıldıkça güzelden güzele
Fer vermiş o neşve'yle gazelden gazele
Sönmez seher-i haşre kadar şi'r-i kadîm
Bir meş'aledir devr edilir elden ele"

Y. K. Beyatlı. "Fuad Ömer'e". *Salon*, C. 1(5), s. 65

Yahyâ Kemal Beyatlı'nın dergide sekiz rubâisi, beş gazeli ve bir de kıt'ası vardır. Bu manzumeler herhangi değişiklik olmadan *Rubâiler ve Hayyam Rubâilerini Türkçe Söyleyiş* (1983) adlı kitapta toplanmıştır. Banarlı (1978: 1190), Yahyâ Kemal'in, rubâî tarzını sevdiğini

ve Türkçede gazel gibi, rubâiye de yeni bir hayat kazandırdığını, rubâileri yayıldıkça ve sevildikçe şevkinin arttığını, onları birer birer dostlarına ithaf ederek yayımladığını söyler.

Salon dergisindeki sekiz rubâisi şairin dost çevresinden sekiz farklı isme ithaf edilmiştir. Bu isimlerden bazıları İhsan Kongar (Felsefe Öğretmeni), Halis Erginer (Edebiyat Hocası), Halil Vehbi Eralp, Salim Rıza (Edebiyat Öğretmeni), Tevfik Celiz'dir. (Türkiyat Enstitüsü Müdürü). “Yahyâ Kemal, sevdiği bu dostlarını tanıtmak için arada sırada manevi armağanlara boğar, kimisine bir rubâi, kimisine bir gazel ya da şiir ithaf ederdi.” (Tanyol, 1985: 62-63) Bu isimler dışında Cemal Yeşil'e, Fuat Bayramoğlu'na ve Fuat Ömer'e rubâi ithaf edilmiştir. Bu kişiler de (Cemal Yeşil, Fuat Bayramoğlu) Yahyâ Kemal gibi 1940'lı yıllarda büyükelçilik görevlerinde bulunmuş ve şairin edebiyat meclislerinde yer almışlardır. Ayrıca *Hâlis*'e başlığı ile Halis Erginer'e kıt'a hediye edilmiştir.

“Rubâi Neşvesi” (“Rübâi Neşvesi”. *Salon*, C. 1 S 2, s. 11) isimli eseri de bu nazım şeklinden aldığı hazzı göstermektedir. Şair bu şiirde rubâilerinin Hayyam'ı dahi neşelendirdiğini ve kendisinin söz üstadı olduğunu ifade eder.

Şairin dergide “Siste Söyleyiş”, “Zevkâbâd”, “Tûr'dan Mülhem”, “Tazmin”, “Söz Meydanı” isimli gazelleri de yer almaktadır. Bu gazeller ve Halis Erginer'e ithaf ettiği kıt'a, *Eski Şiirin Rüzgârıyla* isimli kitapta yayımlanmıştır (Beyatlı, 1962). Dergide yayımlanan “Zevkâbâd” isimli gazelde ithaf yoktur. Kitapta ise bu gazel “Yenişehirli Avni Bey'in ruhuna gazel” ithafıyla yayımlanmıştır. Dergide, Kıt'a açıklaması altında Hâlis'e başlığı ile yayımlanmıştır. Kitapta ise Kıt'a başlığı altında -Hâlis Erginer'e- şeklinde bir hitap vardır.

“Yahyâ Kemal'e Gazel
Bir böyle ses duyulmadı mâzide, hâlde
Söz beste oldu sâye-i Yahyâ Kemâl'de

Üstâdlık kelâmı güzel söyleyiştedir,
Lâfz olmayınca şi'r görünmez meâlde.

Üslûbunun metâneti yok Nâili'de de
Geçmiş fezây-i Hâmid'i vüs'i hayâlde.

Şi'rinde başka câzibe, nutkunda başka renk
Bir âlem-i beyan yaratır bir mekaalde.

Devr-i Kemâle şayet erişseydi eskiler.
Ancak olurdu yerleri saff-ı neâlde.

Şâir odur ki bence bugün terk-i râh edip,
İsr-i Kemâle zevk bulur imtisâlde.

Üstâd-i bihemâlime arz ettiğim gazel,
Örnek sayılsa var yeri sihr-i halâlde.”

Yahyâ Kemal derginin bazı sayılarında da “üstad” unvanı ile anılır, kendisinden nükteler okuyuculara aktarılır. (İsimsiz. *Salon*, C. 1 (1), s. 7) Yahya Kemal Beyatlı’nın *Salon* dergisinde yayımlanan şiirleri değişiklik olmadan kitaplarına alınmıştır. Tekrara düşmemek için Yahya Kemal Beyatlı’nın dergideki şiirleri buraya alınmamıştır.

3.3.2. Faruk Nafiz Çamlıbel (1898-1973)

Salon dergisinin yayımlandığı (1947-1951) yılların ardından şairin *Heyecan ve Sükûn* (1959), *Zindan Duvarları* (1967), *Han Duvarları* (1969), *Bir Ömür Böyle Geçti* (1972) isimli kitapları yayımlanır. Bu kitaplardan *Zindan Duvarları* hariç üçü seçkidir.

Heyecan ve Sükûn’da (1959) *Salon* dergisinde yayımlanan 22 şiirin 19’u yer alır. Yakup Öztürk (2017: 92), bu kitabın “olgunluk devri” şiirlerini ihtiva ettiğini belirtir. İnci Enginün (2001: 22) de, Cumhuriyet döneminde bazı şairlerin *olgunluk döneminde* tekrar aruza döndüklerini ifade eder. Özcan (1993: 147), doktora çalışmasında bu kitaptaki şiirleri; sosyal hayattaki düzensizliğin sevkiyle, Allah’a, dinî değerlere sığınma duygusunun işlendiği şiirler; aşk temasının tefekkürle birleştirilerek işlendiği şiirler, tabiata sığınma arzusu; mâziye, tarihe sığınma arzusu; insan sevgisi olarak beş başlık altında incelemiştir. *Heyecan ve Sükûn*, Ahmet Kabaklı’nın (2006: 538) düşünce şiirleri diye tanımladığı dönemde yayımlanmıştır. Kabaklı, (2006: 538) bu şiirlerin olgunluk çağı verimleri olduğunu ifade ederek bu şiirlerde Allah, din, tasavvuf, engin ruh arayışlarına; fizik ötesi duyuşlara, mistik aşklara ve daha renkli tabiat tasvirlerine rastlandığını söyler. Bu kitaptaki şiirlerin “hatıra olmuş, yüceliğe özenen, iddiasız ve durulmuş hisleri anlattığını” belirtir.

Faruk Nafiz Çamlıbel’in, *Salon* dergisinde ilk şiiri 15 Kasım 1947’de son şiiri de 1 Mayıs 1950’de yayımlanmıştır. 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 22, 23, 27, 29, 37, 39, 41, 49, 53 ve 61. sayılardaki eserleriyle, müstakil sütunda, en fazla şiiri neşredilen şairdir.

Salon dergisinden *Heyecan ve Sükûn* adlı kitaba seçilen bazı şiirlerde epey kelime değiştirilmiştir. Bu değişiklikler vezni bozmaz ama anlamın yönünü değiştirir. Bazı şiirlerin başlığı değişmiş, bazısında mısra eklenmiş, bazısında mısralar terk edilmiştir. Şiirlerin hepsi aruz ölçüsü ile yazılmıştır. Bazı şiirlerde aruzun 14’lü ve 15’li kalıpları bir arada kullanılmıştır. Dergideki 7 şiir, 1969’da tekrar *Han Duvarları*’nda yayımlanır. “Denizle Konuşan Adam” isimli şiiri ise daha önce *Akarsu* isimli kitabının birinci ve ikinci baskısında yayımlanmıştır. *Salon*

dergisinde çıkan eserlerden üç kitapta birden yayımlanan tek şiiirdir. Dergide yayımlanan “Çiçekten Adalar” ve “Vahdet-i Vücûd” isimli eserler eşi Azize Hanım’a yazılmıştır.⁵⁶

Faruk Nafiz Çamlıbel’in ise bazı şiiirleri hiçbir kitabına girmemiş, *Salon* dergisinde kalmıştır. Sadece bu şiiirler çalışmaya alınacaktır. Diğer şiiirlerdeki değişikliklerden örnekler verilecektir.

“Aslanla Ceylan” (C.1 S 2, s. 13) *Salon*’da ilk neşredilen şiiiridir. Bu şiiir hiçbir kitabına girmemiştir.

“Bir Günden Bir Ömür”. *Salon*, C. 1 (3), s. 36-37 adlı şiiir de kitaplarına alınmamıştır.

“Bir Gazel” (*Salon*, C. 1 S 6, s. 84) *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 162) adlı eserde değişiklik olmadan yer almıştır.

“Bir Şarkı” (*Salon*, C. 1 S 6, s. 85) *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959:172) adlı kitapta yer almıştır. Kitabın Serv-i Sîmin adlı bölümünde Terennümler başlığı altında yayımlanan nazım parçaları arasında VII numaralı şiiirdir. Sadece “Göklerde ne *buldiyse* o gözler yere serdi” mısraı kitapta “Göklerde ne *gördüyse* o gözler yere serdi” şeklinde yer almıştır.

“Yûsuf ile Zeliha” (*Salon*, C. 1 S 8, s. 117) adlı şiiir *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 191) adlı kitabında yer almıştır. Dergiden kitaba alınırken pek çok kelime değişikliği olmuştur. Bazı farklılıklar şunlardır: “Ve o gözler ki harîminde yanar *bir* şamdan” mısraı “Ve o gözler ki harîminde yanar *bin* şamdan”, “Gonca yüz, servi boyun, hangi gülüstânındır” mısraı “*Gül yüzün*, servi boyun, hangi gülüstânındır” şeklinde değiştirilerek kitaba alınmıştır.

“Şarkı” (*Salon*, C. 1 S 8, s. 129). Başlıklı şiiirin ilk dörtlüğü *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 171)’da yer almıştır. Kitabın *Serv-i Sîmin*” adlı bölümünde “Terennümler” başlığı altında yayımlanan nazım parçaları arasında III numaralı dörtlüktür. İkinci dörtlüğüne başka bir eserde yer verilmemiştir.

“Manzara” (*Salon*, C. 1 S 10, s. 129). Bu şiiir daha sonra *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959:38) isimli kitaba da girmiştir. Kitapta şiiirin yazıldığı tarih 1948 olarak verilmiştir. *Salon* dergisinde de 1948 yılının mart ayında yayımlanmıştır. Yalnız “Seni *vîran* yalılar dâvet ederken hüzne” mısraı “Seni *mahzun* yalılar dâvet ederken hüzne”, “Dalarım ben de *henüz* çizgiler inmiş yüzüne” mısraı “Dalarım ben de *senin* çizgiler inmiş yüzüne” değişikliği ile kitaba alınmıştır.

“Bahar” (*Salon*, C. 1 S 11, s. 161). Bu şiiir daha sonra üzerinde hiçbir değişiklik olmadan “Bahâra Kasîde” adıyla *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 135) adlı kitaba da girmiştir.

---

⁵⁶Sermed Sami Uysal tarafından 1954 tarihinde Faruk Nafiz Çamlıbel’in eşi ile Cumhuriyet gazetesi için gerçekleştirilen bir mülakatta ayrıca *Hüsnü Aşk* isimli şiiirin de eşi için yazıldığını öğreniriz. (Yücebaş: 1974: 93)

“Lâle Devri” (*Salon*, C. 1 S 12, s. 180-181). Bu şiir *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959:49) ile *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 61) isimli kitaplara da alınmıştır. “Her lâleden gurura yakın bir hicâb akar;/Gülden ziyâde lâlelerin hakkıdır vekar;/Bir devre vermiş ismini bir kahraman gibi.” mısraları “Vurdukça lâleler, derelerden şarâb akar;/Hâlinde gizli bir azamet, haklı bir vekaar:/Târihe vermiş ismini bir kahraman gibi.” gibi değişikliklerle kitapta yer almıştır.

“Çiçekten Adalar” (*Salon*, C. 1 S 14, s. 209) *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 11) ile *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 102) isimli kitaplara da alınmıştır. Bu kitaplarda şiirin 1942 yılında yazıldığı bilgisi vardır. Dergide neşredildiği tarih ise 1948’dir. Kitaplardaki eserlerde farklılık yoktur. Kitaplardaki metinler ile *Salon* dergisindeki bazı farklılıklar şunlardır: “Her saniye bir başka üzüntüyle geçerken” mısraı kitapta “Her mevsimimiz başka bir iklimde geçerken” şeklinde yer almıştır. Beşinci mısrada “birden” kelimesi yerini “bir gün” kelimesine, dergide yedinci mısrada geçen “Zâlim kader” ifadesi kitapta yerini “Talih bize” kelimelerine bırakmıştır.

“Bir Pencereden” (*Salon*, C. 1 S 15, s. 228-229). Bu şiir “Pencereden” adıyla *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 96) isimli kitaba da alınmıştır. *Salon* dergisindeki bazı farklılıklar şunlardır: Dergide “Donmuş gibi vaktiyle çıkıp gittiği yerden” mısraı “Dönmüş gibi mâzinin uçup gittiği yerden”, “Dünden bize sesler getiren rüzgârı dinle!” mısraı “Geçmişleri inşâda gelen rüzgârı dinle!”, “Hâlâ izi dağlardadır evvelki hayatın” mısraı “Hâlâ izi var kırdan bir evvelki hayatın” şeklindeki değişikliklerle kitapta yer almıştır.

“Nuhun Teknesi” (*Salon*, C. 1 S 17, s. 258-259). Bu şiir *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 183) isimli kitabında “Nûhun Gemisi” ismiyle yer alır. Dergide “Ki bugün lûtf ile ihsân umarız göklerden?” mısraı kitapta “Ki bugün *adl* ile ihsân umarız göklerden?” biçiminde yer almıştır.

“Seninle ve Sensiz” (*Salon*, C. 1 S 17, s. 258-259). Şiir ilk olarak *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 22)’da neşredilmiştir. Bu şiir, şairin *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 42) isimli eserinde “Sinâ’ya İnen Nur” ismiyle yer almaktadır. Bu kitapta şiir 1949 tarihlidir. Dergide 1 Ağustos 1948 tarihinde neşredilmiştir. Dergiden kitaba geçerken “Gönlüm kanat sesinde, gözüm pencerededir” dizesi “Gönlüm ayak sesinde, gözüm merdivenedir”; “Ferman sürer seninle bu dünyâda hüsn ü ân” dizesi “Ferman sürer seninle bu âlemde hüsn ü ân” şeklinde değişiklik olmuştur.

“Sonbahara Kasîde” (*Salon*, C. 1 S 22, s. 332). H. Hadi Bulut (1988: 95) şairin şiirlerini tasnif ederken *Karikatür* dergisinin 27 Eylül 1945 tarihli 508 numaralı sayısında aynı adı taşıyan bir şiire yer verildiğini ve bu şiire kitaplarda rastlanılmadığını ifade eder.

“Denizle Konuşan Adam” (*Salon*, C. 1 S. 23, s. 355). Bu şiir; Bulut (1988: 36)’un tespitine göre *Akarsu* (1940: 49), *Heyecan ve Sükûn* (1959: 9), *Han Duvarları* (1969: 40) kitaplarına alınmıştır. Kitaplarda şiirin altında 1934 tarihi vardır. Dergide 1 Ekim 1948 tarihinde neşredilmiştir. *Salon* dergisindeki bazı farklılıklar şunlardır: “Kim o *Dârâ*, ki şeref kardeşidir bunlarla?” mısraı kitapta “Kim o *Kayser*, ki şeref kardeşidir bunlarla?”, “Yedi kat gökteki yıldızlara *olmuş* hâkim?” mısraı kitapta “Yedi kat gökteki yıldızlara *oldun* hâkim?” kelime ve ek değişiklikleri ile yayımlanmıştır.

“İki Kış Ortasında” (*Salon*, C. 2 S 29, s. 449). *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 95) isimli kitaba alınmıştır. *Salon* dergisindeki bazı farklılıklar şunlardır: “*Gözler ve gönüllerden ateş tüttüğü anda*” mısraı “*Gönlümde yanardağlar ateşlendiği anda*”, “*Kar titretemez bizleri, kış korkutamazdı!*” mısraı da “*Kış titretemez gövdeyi, kar donduramazdı!*” şeklinde değişerek kitaba girmiştir. Kitapta ikinci dördlük ve üçüncü dördlük yer değiştirmiştir.

“Vahdet-i Vücûd” (*Salon*, C. 2 S 37, s. 389) *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 80) ile *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 71) isimli kitaplara da alınmıştır. 1969 tarihli baskıda; dergide “*Lûtfunla, azâbından eser kalmaz o hâlin*” mısraı “*Lûtfunla eser kalmaz azabından o hâlin*”, “*Teskîne yeter bir nice hicrân-ı visâlin*” mısraı “*Merhem yetişir bir nice hicrana visalin*” şeklinde yer almıştır. Bu baskıda şiirin tarihi 1949 olarak yazılmıştır. Dergide basıldığı tarih de 1949’dur.

“Şarâba Kasîde” (*Salon*, C. 2 S 27, s. 417) *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 140) ile *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 74) isimli kitaplara da alınmıştır. Yalnız “*Cem, devredince âleme tılsımlı câmını*” mısraı “*Sunmakla Cem bu âleme tılsımlı câmını*”, Devran *nizamını* aksine dönmüş o câm ile; mısraı Devran *nizamı* aksine dönmüş o câm ile gibi değişiklikler ile kitaba alınmıştır.

“Gülistan” (*Salon*, C. 2 S 41, s. 675). *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 48) ile *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 62) isimli kitaplara da alınmıştır. Yalnız dergideki “*Arzetti bir âlem ki bahâr, aynı gülistân.*” mısraı kitaplarda “*Halketti bir âlem ki bahar, aynı gülistan.*”, Cennet görünür *şevk ile gayyâ bu dem* elbet,” mısraı kitaplarda “*Cennet görünür şâire dünyâ bugün* elbet:” şeklinde yer almıştır. “*Ta’kibe koşar bûseyi câm, işreti sohbet;*” mısraı *Heyecan ve*

Sükûn (Çamlıbel, 1959:48)'da aynı şekilde yer alırken Han Duvarları (Çamlıbel, 1969:62)'nda “Tâkîbe koşar *bûse-yi cam, işret-i sohbet;*” şeklinde yer almıştır.

“Çocukluğumdaki Gözlerle” (*Salon*, C. 3 S 49 s. 817). *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 36)'da yer almıştır. Şiirin altında 1941 tarihi vardır. Dergideki “*O vâhimeyle hayât aldı tanyerinde babam*” mısraı “*Hemen o sâniye canlandı minderinde babam*”, “Onunla her *günü bayram* kesilmiş eski yalı” mısraı “Onunla her *yeri cennet* kesilmiş eski yalı”, “İkizleriyle tanınmış balıkçı âilesi” mısraı “İkiz kiziyle tanınmış balıkçı âilesi” şeklinde değiştirilerek kitaba alınmıştır. “Ateşle oynamanın zevki vardı, âh, o zaman/Ki her kıvılcımı güç söndürürdü bir umman...” mısraları kitaba alınmamış ve “Ne koyda eski *musun* var ne ayda eski ziyâ!” mısraında ise *müsün* kelimesi füsün olarak düzeltilmiştir.

“Gazel” (*Salon*, C. 3 S 53, s. 897). Bu şiir hiçbir değişiklik olmadan *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 165)'da yer almıştır.

“Lâyemut” (*Salon*, C. 3 S 61, s. 1055). Bu şiir “Ölmiyen Fâniler” adıyla *Heyecan ve Sükûn* (Çamlıbel, 1959: 24)'da ve “Ölmeyen Fâniler” adıyla *Han Duvarları* (Çamlıbel, 1969: 78)'nda yer almıştır. Şiirin altında 1940 tarihi vardır. Dergide basıldığı tarih ise 1 Mayıs 1950'dir. Dergide “Bir baharsın ki *garib* ıtrını bin rengiyle” mısraı “Bir baharsın ki nefis ıtrını bin rengiyle”, “Seyredenlerde ve bir müddet için hâkimse” mısraı “Gören insanda ve bir müddet için hâkimse”, “Görmiyenler *demek asla seni hissetmeyecek*” mısraı “Görmeyenler *seni dünyâda demek bilmeyecek*”, “Ve yarın kalmıyacak *hüsünü* hayran kimse” mısraı “Ve yarın kalmayacak *şirine* hayran kimse!” şeklinde değiştirilerek kitaplara girmiştir. Son iki beyit kitaplarda yer almamaktadır. Onların yerine kitapta “Gülün ömrünce açar, bülbülün ömrünce şakır,/Her kim ardında bırakmazsa uzun bir şarkı!” mısraları şiirin sonunda yer almaktadır.

3.3.3. Tevfik Fikret (1867-1915)

Tevfik Fikret, *Salon* mecmuasında üç şiiriyle yer alır. Bunlardan ilki “Subhiyecik İçin” (*Salon*, C. 1 S 16, s. 243) başlıklı şiirdir. Esra Sazyek, Tevfik Fikret'in kişi şiirleri içinde iki çocuğun bulunduğunu söyler:

Bu çocuklardan biri maarif nazırı Abdüllatif Suphi Paşa'nın küçük torunu Suphiye, diğeri de Recaiade Ekrem'in oğlu Nijad'dır. “Kocamemiler” olarak tanınan ünlü ailenin mensubu Suphiye, küçük bir çocukken vefat eder. Fikret, dostu olduğu ailenin bu talihsiz küçük merhumesinin anısına “Subhiyecik İçin” başlıklı bir şiir kaleme alır. Tahminen 1894 yılında yazılan; ancak 1918'de basılan şiir, Fikret'in Servet-i Fünun öncesi örneklediği yeni biçim denemelerinden biridir. İlk sonenin farklı bir versiyonu gibi görünen; ancak, ilk ve son dize bölüklerinin sonundaki kısa dizelerle serbest müstezada da yakın duran manzume, -“Mehmet Tevfik” imzasını taşımakla birlikte- nekrolojik bir metin olma anlamında da edebî gelenekten ayrılır. Şair, on beş dizelik şiirin ilk sekiz dizesinde hedef kişiyi anmadan hayat insan ilişkisi üzerine yorumlar yapar. Özellikle şiirin ilk dizelerindeki söyleyiş tarzı ve bakış açısı çok yenidir. (Sazyek, 2020: 4)

“*Salon* büyük şairimiz Tevfik Fikret’in şimdiye kadar hiçbir yerde intişar etmemiş olan bir şiirini okuyucularına sunmakla bahtiyardır. Aşağıdaki klişe, şairin kendi el yazısıyla yazılmış olan ‘Suphiyecik İçin’ başlıklı şiirdir.” Açıklamasıyla yayınlanır. İsmail Parlatır ve Nurullah Çetin tarafından hazırlanan *Tevfik Fikret’in Bütün Şiirleri* isimli eserde ise bu şiirin altında *Düşünce* mecmuasının Nüsha-i Mahsûsa’sında 1915 yılında yayımlandığı bilgisi vardır. (Tevfik Fikret, 2004: 89) Bu kitapta da Esra Sazyek’in belirttiği gibi *Mehmet Tevfik* imzası vardır. Dergideki şiirde *Tevfik Fikret* imzası vardır. Bir de imzadan önce “Bütün ihtiramat-i ta’zietkârânemle” ifadesi vardır. Şairin Osmanlı Türkçesi ile el yazısına yer verilir.

“Subhiyecik İçin” de “İlk Sâniha” da *Düşünce* mecmuasında “Nüsha-i Fevkalade Fikret’in Gayrimatbu Eşarından” başlığı ile verilir. (Özlük, 2011: 336)

Şairin ikinci şiiri “İlk Sâniha” ismini taşır. Aynı sayfada bir otoportre, bir çiçek demeti resmi ve açıklama yazısı mevcuttur. Yazıda ölüm yıl dönümünde, bu şiirle, Tevfik Fikret anılır. Şair 19 Ağustos’ta vefat etmiştir. Derginin tarihi 15 Ağustos’tur. Ölümünün üzerinden 33 yıl geçmiştir. Hakkında ileri geri pek çok şey söylenmesinin onun kıymetinden ileri geldiği ifade edilerek onun hatırasını saygı ile andıkları ve işin dedikodu kısmına iltifat etmedikleri, edebiyat tarihimizin bu ünlü simasını tanımak ve tanıtmak bahtiyarlığına eriştikleri için bahtiyar hissettikleri açıklanır. Bu şiirin, “şairin evrak-ı perişanı” arasında bulunduğu belirtilir. Şiirle birlikte şairin kendisi tarafından resmedilen portresine ve “Çiçekler” tablosuna yer verilir. Fikret’in ressam yönüne vurgu yapılır. Bu eserlerin Hüseyin Pektaş’ın⁵⁷ koleksiyonundan alındığı vurgulanır. Bu yazı imzasızdır.

İLK SÂNİHA

Bir çiçekten kelebek hâliyle
Neydi karşımda uçan zıll-i zarif?
Küçücük mervaha-i bâliyle
Okşıyor fikrimi, âheste, hafif...
Bana bir lezzet-i hülyâ verdi.

Neydi karşımda uçan zıll-i zarif;
Kelebek hâline girmiş o çiçek?
Şûh-i hüsnü olunmaz ta’rif.
Şunu ikrar edeyim ben, gerçek,
Bu çiçek ruhuma sevda verdi!

Küçücük mervaha-i bâliyle
Bu çiçekten müteşekkil kelebek,
Aşkımın en güzel âmâliyle,
Bana dünyâyı güzel gösterek
Tâze bir zevk-i temâşa verdi.

⁵⁷Hüseyin Pektaş (1884-1970), Robert Kolejinde tarih öğretmenliği yapmıştır. Tevfik Fikret’ten edebiyat, Arapça ve Farsça dersleri aldığını; Tevfik Fikret hastalanıp okula gelemediği günlerde Tevfik Fikret’in yerine Türkçe derslerine girdiği ifade eder. (Tevetoğlu, 2022)

Okşıyor fikrimi, âheste, hafif...
Küçük mervaha-i bâliyle;
Neydi karşımda uçan zıll-i zarif?
O çiçekten kelebek hâliyle
Hâb-ı şûrideme rü'yâ verdi!

Tevfik Fikret. "İlk Sâniha". *Salon*, Cilt 1 (20), s. 243

Bu şiirde de şimdiye kadar hiçbir yerde basılmamış açıklamasına yer verilir fakat *Düşünce* mecmuasının Nüsha-i Mahsûsa'sında daha önce yayımlanmıştır. Bu dergideki yayında "Bu çiçekten müteşekkil kelebek" mısraındaki müteşekkil kelimesi yerine mütemessil kelimesi vardır. (Tevfik Fikret, 2004: s. 7-8)

Üçüncü şiir "Dün" (Tevfik Fikret. "Dün". *Salon*, C. 3 S 50, s. 837) isimli eserdir. Necmi Rıza bu şiire takdim yazısı yazmıştır. Takdim yazısı "Ramiz Beyefendi" hitabıyla başlar. Bir hanımefendi tanıdığına şairin el yazısı ile kaleme alınmış bu şiiri gördüğünü ifade eder. Şiirin daha önce hiçbir yerde neşredilmediği açıklanır.

Dün
Sana geldim dün korkarak
Gizli bir cürmüm var gibi
Sana koştum, bir yavrucak
Ninesine koşar gibi...
Beni gördün, güldün, yine?
Ben ağladım sine sine?

Tâ kalbime eğilmiş de
Soruyordun: Bu sen misin?
Hâlâ kulağında işte
Beni senden soran sesin...
Sonra birden güldün yine?
Ben ağladım sine sine?

-Fakat sonra?- Sonra, hazin;
Sonra elem ve ayrılık...
Ayrılacak ve gideceksin...
—Ayrılacak mıyız? Yazık!
Yazık! dedim; güldün yine?
Ben ağladım sine sine

Evet böyle gülerken sen
Ben ağladım için için
Bana gülmen can verirken
Yine dün ağladım, niçin?
Hayır, sen gül, sen gül yine
Ben ağlayayım sine sine!

Tevfik Fikret 17 Temmuz 1329 (1911)

Bu şiire başka basılı kaynakta rastlanılmamıştır. Ergur, "Tevfik Fikret'in Koltuğu" başlıklı yazısında bu şiirin şairin ilk dönem şiirlerinden olduğunu ifade eder. (Ergur, 2023) Bir web sitesinde de şiirin, Hasan Şanlıtürk tarafından bestelendiği tespit edilmiştir. (Dîvân Makam, 2018)

4. Nesir

Salon dergisinde nesir olarak sohbet ve köşe yazısı fikra yoğunluktadır. 298 sohbet yazısı tespit edilmiştir. Sohbet yazılarının geneli salon hayatını anlatır ve kadın konusundadır. Ardından ülkedeki bilim insanları ve sanatkârların kendi alanlarıyla ilgili öğretici yazılar öne çıkar. Ayrıca kültür sanat hadiselerini anlatan haber yazıları da zaman zaman ad değiştiren sütunlarda yer alır. Haber yazılarının çoğunluğu sinema ve sinema sanatçıları üzerinedir. Derginin yayımlandığı yıllarda çekilen Türk filmlerini kritik eden yazılar ise eleştiri türüne örnektir. Özellikle M. Rona'nın yazıları teknik bilgisiyle dikkat çeker. Ayrıca dönemin önde gelen şahsiyetleri ve sanatkârları ile gerçekleştiren mülakatlar da dergide yer alır. Refi' Cevad Ulunay ve Ercümen Ekrem Talû genellikle eski zamanları anan yazılar kaleme alır. Nesirde en çok kalem oynatan Sabri Esat Siyavuşgil ise günlük hayatı konu edinir. Güncel edebiyat ve sanat tartışmalarına ucundan kıyısından da olsa dahil olur. Ama ne Sabri Esat ne de *Salon* dergisi herhangi bir edebî münakaşanın bizzat içinde yer almamış ve bu tartışmalarda taraf olmamışlardır.

Bu çalışmanın sonunda yazar ve şairlerin türlere göre fihristi verilecektir.

4.1. *Salon* Dergisinde Yayımlanan Hikâyelere Genel Bir Bakış ve Hikâyelerdeki Temalar

Dergide 54 hikâye yayımlanmıştır. Hikâye metinleri ikinci ciltte yoğunlaşır. Dergide Halikarnas Balıkcısı'nın on dört, Muazzez Tahsin Berkand'ın on üç, Sait Faik'in dört hikâyesi yayımlanmıştır. Feridun Fazıl Tülbentçi üç, Zahir Güvemli üç, Ercümen Ekrem Talû üç, Cahit Uçuk iki hikâye yayımlarken Reşat Ekrem Koçu, Zeyyad Selimoğlu, Vahdet Gültekin, Bedia Ozan, F. Celâlettin (Fahri Celâl Göktulga), Refi' Cevad Ulunay, Ertuğrul Şevket, Leyla Soykut, Ferdi Öner, Ahmet Koçer isimli yazarların birer hikâyesi yayımlanmıştır. Bir hikâye de "isimsiz" yayımlanmıştır. Hikâyelerin konusunu ifade eden fotoğraf ve resimler kullanılmıştır. 44. sayıda yayımlanan "Adadan Adaya" isimli hikâyede "yazan ve çizen" ifadesi bulunur. Diğer hikâyelerdeki resimler imzasızdır. Dergide en çok hikâyesi neşredilen yazar, Muazzez Tahsin Berkand ve Halikarnas Balıkcısı'dır.

Dergide Muazzez Tahsin Berkand ile en çok hikayesi neşredilen yazar Halikarnas Balıkcısı'dır. *Salon* dergisinde on dört hikâyesi yayımlanmıştır.⁵⁸

Halikarnas Balıkcısı müstearıyla *Salon* dergisinde yer alan Musa Cevat Şakir Kabaağaçlı (1890-1973), Cumhuriyet sonrası Türk edebiyatında eserlerini hemen hemen

---

⁵⁸ Halikarnas Balıkcısı'nın *Salon* dergisindeki hikayeleri (Çetinkol ve Öztürk, 2024) tarafından incelenmiştir.

tamamen denize hasreden en önemli yazardır. *Salon* dergisindeki hikâyelerinde Arşipel'i, Arşipel'in adalarını, Yunan mitolojisini, deniz canlılarını, deniz kıyısında yaşayan Türkmenleri, balıkçıları, kaçakçıları konu edinir. Bazı hikâyeleri romanlarından alınmadır, bazıları romanın habercisidir. Bazıları hiçbir kitabına girmemiştir. Dergideki hikâyeler ile kitaplardaki hikâyeler çeşitli noktalardan benzeşmemektedir. Dergide yayımlanan hikâyeler dönemin kelimelerini barındırır. Şadan Gökovaalı (Halikarnas Balıkçısı, 1998: 9) da derleme yaparken yazarın sağlığındaki uyarılarını dikkate alarak “eskimiş kelimeleri Türkçeleştirdiğini” ifade eder. Yazar, hikâyelerinde mitolojik kahramanların isimlerini Türkçe söylenişi ile yazmıştır.

Halikarnas Balıkçısı'nın hikâyelerinde öne çıkan hususlar şunlardır:

“Anfitritin Ölümü”nde Sporad Adaları'nın açığında, iki insanın sığabileceği, üstünde şemsiye şeklinde tek bir çam ağacı taşıyan bir adacığın kayalığına sıkışmış Pina içerisinden Anfitrit'in zuhur etmesi anlatılır. Hiçbir eserinde yer almamıştır. Hikâye sonradan yayımlanacak bir hikâyenin karalaması, taslak çalışması intibayı verir.

“Çiçeklerin Düğünü”nde ise çiçeklerin de insanlar gibi sevip düğün şenliği ile kavuşması ve aşklarının meyve vermesidir. *Çiçeklerin Düğünü* (Halikarnas Balıkçısı, 1996: 13-15) adlı eserde yer alır. Eserde *Bu Kitaba Özel* başlığı altında yayımlanan üç hikâyeden biridir. Şadan Gökovaalı, ön sözde bu hikâyelerin daha önceki kitaplara girmemiş olduğunu belirtir. *Çiçeklerin Düğünü* adlı hikâyenin altına ise açıklama olarak “Balıkçı'nın çok sevdiği, ‘Mavi Sürgün’ dahil, birkaç yapıtında değindiği konuyu toparlayan ve 50'lerde bir dergide çıkan yazısıdır (ŞG) s. 13.” notu düşülmüştür. Aynı eserin ön sözünde Gökovaalı'ya göre “Balıkçı” öyküyü “bir oturumluk yazı” olarak tanımlar ve “Balıkçı”ya göre öykü bir oturuşta yazılır ve bir oturuşta okunabilir. Hikâye kitabında yer alması ve Gökovaalı'nın bu açıklaması neticesinde eser buraya alınmıştır. Hikâyenin *Salon* dergisinde yayımlanma tarihi ise 1948'dir. Özbek (2018: 325) çiçek ve bitkilere farklı bir bakış açısıyla yaklaşılacak bu metnin, hikâye kitabında yer alsa da deneme olarak değerlendirmek gerektiğini ifade eder. Doğaya farklı bir açıdan yaklaşım Mavi Anadolu anlayışının keşfetme dürtüsüne uygundur.

“Uçurumun Yüreği”, çerçeve hikâye tekniği ile kurgulanmıştır. Ayrıntıya girilirse de hikâyede üç farklı insan manzarası vardır: Balıkçılar, kaçakçılar, dağı mesken tutan Türkmenler. Âdem Özbek (2018: 113) hazırladığı doktora tezinde “Halikarnas Balıkçısı'nın Kitaplarına Girmeyen Yazıları Tablosu”nda *Demokrat İzmir* gazetesinin 18.04.1954 tarihli 3517. sayısının 4. sayfasında bu adla yayımlanan bir hikâyeye yer verilmiştir. Şu an hiçbir kitabında yer almamaktadır.

“Işık Teli”. *Demokrat İzmir* gazetesinin 15 Mart 1953 yayımlanan 3016. sayısında bu adla bir hikâye vardır. (Gökçek, 2011: 275) Yine *Çiçeklerin Düğünü* (Halikarnas Balıkcısı, 1996: 91-55) adlı eserde bu adla bir öykü vardır. Kitaptaki öyküde kahraman Avaramet (Âvare Ahmet)’tir, annesi Emet Bacı’dır. Çakır Hanife’nin köy çeşmesinden yüzüne su atması sonucu gökkuşağını görür ve Hanife’ye gökkuşağından çevre örmeye koyulur. Bir de başka biriyle evlenecek olan Çakır Hanife’nin başlık parasını veren, düğüne davetli, Eşkiya Çakıcı vardır. Dergideki metin durum hikâyesi olsa da kitaptaki metin olay hikâyesi özelliği taşımaktadır. Kitaptaki hikâye tema açısından dergideki hikâyeye birdir.

“Korsanın Kılıcı”. Bu hikâye dergide “Bugün Denizcilik (Kabotaj) Bayramıdır. Türk limanlarının tarihî istiklallerini yaşatmak üzere Halikarnas Balıkcısının mecmuamız için hazırladığı ve büyük Turgut Reisin henüz (Turgutça) olduğu devre ait nefis bir yazıyı okuyucularımıza takdim ediyoruz.” açıklamasıyla neşredilmiştir. Bu hikâye dergide neşredildikten iki ay sonra *Cumhuriyet* gazetesinde tefrika edilecek *Turgut Reis* isimli romanda Turgut Reis’in çocukluğunu anlatan bölümle (Halikarnas Balıkcısı, 1994: 13-15) bir çobanın oğlunun korsanlığa ilk adımını anlatması yönünden paraleldir. *Turgut Reis* (Halikarnas Balıkcısı, 1994) ilk kez *Cumhuriyet* gazetesinde 11 Eylül 1949 ile 18 Aralık 1949 tarihleri arasında 88 tefrika ile yayımlanmıştır. Kitap olarak basımı ise 1966 yılındadır. (Özbek, 2018: 226) *Salon* dergisinin 54. sayısında yayımlanan “Deniz Adaleti” isimli hikâye de bu romanın bir bölümüdür.

“Edepsiz Herif”. *Gençlik Denizlerinde* (Halikarnas Balıkcısı, 1995: 257-261) adlı kitapta “Vay Gidi Edepsiz Herif!” başlığı altında yayımlanmıştır. Tema ve konu aynı olmakla beraber kelime ile cümle değişiklikleri mevcuttur. Metin, çerçeve hikâye tekniği ile yazılmıştır.

“Adadan Adaya”. Yayımlandığı *Parmak Damgası* (Halikarnas Balıkcısı, 1998: 100-104) adlı kitapta yer alan metinle *Salon* dergisindeki metin arasında bir fark yoktur.

“Yakışık Alırmı[Orijinal hâli], Deli Kız”. *Gençlik Denizlerinde* (Halikarnas Balıkcısı, 1995: 205-212) bu adla bir hikâye vardır. Tema ve konu aynı olmakla beraber kitaptaki hikâyede olay akışı farklıdır. Dergideki hikâye, kısaltılmış intibai verip olay kurgusu da kesiktir.

“Posaydon’un Sonu”. Hikâyede dizgi hataları vardır. Satırlar birbirine karışmıştır. Hikâyedeki deniz tabanı tasvirleri *Gençlik Denizlerinde* isimli kitapta yer alan “Amfitrit’i Nasıl Tuttum?” (Halikarnas Balıkcısı, 1995: 126) adlı hikâye ile benzerdir. Yalnız kitaptaki hikâye ile dergideki hikâye bazı kahramanlar ve çözüm bölümü bakımından farklıdır. Her iki hikâyede

de Poseydon ve Amfitrit vardır. Ama kitaptaki hikâyede bir de Balıkçı Hüseyin ve köylüler vardır. Her iki hikâyede de Poseydon ve insanların (faniler) birbirine müdahalesi söz konusudur. Kitaptaki hikâye, türün özelliklerini taşıırken dergideki hikâye tamamlanmadan bırakılmış ya da eksik baskı intibasını verir.

“Ölünün Gelini”. Haçlılar tarafından köyü basılıp eşi, çocuğu öldürülen ve esir edilen Fatma’nın öyküsüdür. Hiçbir kitabına girmemiştir.

“Evohe!”. Hayatta gün yüzü görmeyen Kara Ayşe’nin iç dünyası anlatılır. Evohe- (Evohe-Evan)- "Oğlum, cesaret oğlum ... " anlamına gelen bu kelime Dionysos'un lakabı idi. Çünkü devlerle yapılan savaşta Zeus onu arsalana çevirmiş ve savaş sırasında onu teşvik için "oğlum cesaret" diye bağırmıştı. Dionysos şerefine yapılan ayinlerde " Evohe" diye bağırarak adet olmuştu.” (Can, 1994: 414) Bu hikâye hiçbir kitabına girmemiştir.

“Deniz Adaleti”. *Salon* dergisinde yer alan metin başlı başına bir hikâye özelliği taşır lakin bu metin *Turgut Reis* (Halikarnas Balıkçısı, 1994: 204-208) adlı romanın aynı adı taşıyan müstakil bir bölümüdür. Kitapta kızın ismi Hamra olarak geçer. Genç korsanın adı da Sarı Hamdi’dir.

“Silla”. Skylla, Kharybdis'le birlikte Odysseia'da sözü geçen deniz canavarlarının en korkuncudur. (Erhat, 1996: 889) Mitolojide Skylla bir peridir (Nymphe). Deniz tanrısı Glaucus, karada yaşayan Skylla’ya âşık olur ve kavuşmak için Kirke’den yardım ister. Kirke ise sözlerinin, nasihatının tesir etmediği Glaucus’a âşık olur. Glaucus, Skylla’dan vazgeçmediği için Kirke, Skylla’yı deniz canavarına dönüştürür. (Can, 1994: 228-230) Ayrıca bkz. (Temür: 2009), (Brooklyn Museum, 2006) Bu hikâyede mekân müzedir. Hikâyenin kahramanı Mehmet Sevcen, Arkeoloji Müzesi’nde Glaucus heykeli karşısında hayale dalar, zamanın farkında değildir ve mesainin bitmesi ile kapılar üzerine kapanır. Derken heykel konuşmaya başlar ve “Glaucus’a sevdiği “Silla”ya on bin sene sonra kavuşacağını ifade eder. Tam kavuşma esnasında müzenin kapıları gürültüyle açılır ve vuslat yine gerçekleşmez. Bu hikâyeye başka kaynakta rastlanılmamıştır.

“Kristof Kolomb’un Zincirleri.” Şadan Gökovalı, Halikarnas Balıkçısı’nın *Merhaba Anadolu* isimli eserinin ön sözünde eserleri arasında H.N. Finger’den *Kristof Kolomb* adlı çevirisi olduğunu da ifade eder. Literatür taramasında bu kitaba rastlanılmamıştır. Bu hikâyeye basılı kitaplarında da rastlanılmamıştır.

Salon dergisinin yayımlandığı yıllarda Halikarnas Balıkçısı, çocuklarının eğitimi için 1947’de İzmir’e yerleşir. Bu tarihten sonra ismine *Demokrat İzmir* gazetesinde rastlanır.

Onun yazı hayatında Demokrat İzmir'in yeri oldukça önemlidir. Çeyrek asırdan fazla yaşadığı İzmir'de bölgenin en prestijli gazetelerinden olan Demokrat İzmir gazetesi, Halikarnas Balıkcısı'nın uzun yıllar yazarlık yaptığı süreli yayım olması bakımından oldukça önemli bir konumdadır... Demokrat İzmir gazetesinde 1948- 1958 arasındaki on yıl boyunca, nadiren görülen aksamalar göz ardı edilirse, düzenli olarak her hafta Halikarnas Balıkcısı imzası bulunmaktadır. Halikarnas Balıkcısı, okuyucusunu, bazen birkaç gün ara vermeksizin artarda yayımlanan deneme veya inceleme türünde bir yazıyla selamlarken ertesi gün bir hikâyesiyle karşılamaktadır. (Özbek, 2018: 98)

Halikarnas Balıkcısı'nın *Salon* dergisinde yayımlanan hikayelerinin bir özelliği de çizimlerdir. Roma'da Güzel Sanatlar Akademisi'ne giren, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde resim ve minyatür çalışmaları yapan yazarın hayatında resim ve karikatür önemli yer tutmuştur. Özbek'in (2018:164-169) aktardığına göre; Halikarnas Balıkcısı'nın bu konudaki çalışmaları şunlardır: tezhip, kitap ve dergi kapakları, kendi kitaplarındaki resimler, yağlı boya ve *Demokrat İzmir* gazetesindeki resimler.

Salon dergisinde yer alan on dört hikâyeden yedisi resimlendirilmiştir. Bu resimlerin beşinde imza yoktur. 56. sayıda yer alan "Silla" isimli hikâyede yer alan resmin sağında belli belirsiz bir imza vardır. *Salon* dergisinin 44. sayısında yayımlanan "Adadan Adaya" isimli hikâyesinde yazan ve çizen ifadesi bulunur. 23. sayıda yayımlanan "Amfitrit'in Ölümü" isimli hikâyenin çizimi de 44. sayıdaki çizim göz önüne getirildiğinde Halikarnas Balıkcısı'nı anımsatır.

Asıl adı Meryem Muazzez olan Muazzez Tahsin Berkand'ın (1899-1984) *Salon* dergisindeki on üç hikayesi de beşerî aşk üzerinedir. Behçet Necatigil (2017: 100-101), kitapları halk arasında çok okunan, popüler kadın romancılarımızdan dediği Berkand'ın pek çok çeviri ve adapte eseri bulunduğunu ve eserlerinin çoğunun beş-altı baskı yaptığını ifade ederek filme alınmış romanlarında hep aşk konusunu işlediğini belirtir. Öğretmenlik ve bir bankada çevirmenlik yapan Berkand'ın Halide Edip Adıvar ile birlikte Suriye'ye giden genç öğretmenler arasında yer aldığını belirten İnci Enginün (2001 :288), yazarın Halide Edip Adıvar'a yazdığı mektubun genç bir öğretmenin duygularını ifade ettiğini ve hayranı olduğu yazardan yazarlık için tavsiyeler istediğini söyler. Şükran Kurdakul (1973: 91), 933'ten bu yana yayımladığı elliye yakın aşk ve serüven romanında dönemin sanat beğenilerinin uzağında kaldığını belirtir.

Hülya Tepedelenli, Muazzez Tahsin Berkand'ın küçük yaşta yazı denemelerine başladığını ve on iki yaşında öykü, on beş yaşında ise ilk romanı *Kırılan Ümitler*'i yazdığını söyler. Yazarın neşredilen ve tanınmasını sağlayan ilk eserinin ise 1933'te *Milliyet*'te tefrika edilen ve aynı yıl *Resimli Ay* tarafından basılan *Sen ve Ben* romanı olduğunu belirtir. Tepedelenli, yazarın eserlerinde sosyal tarih araştırmacıları için zengin sayılabilecek derecede gündelik hayata yer verdiğini ve beş çayı, balo, yeni dans ve kıyafetler, briç partileri gibi unsurları romanlara taşıdığını söyler. Bununla birlikte Berkan'ın eserlerinde öne çıkan bir diğer

unsurun da kadın olduğunu belirtir. Muazzez Tahsin Berkand'ın Cumhuriyet döneminde yaratılmak istenen yeni kadın tipinin örneklerini verdiğini söyler. Bu bağlamda eserlerindeki kadınların toplumdaki yerlerini sağlamlaştırma çabası içinde olduklarını; eğitilmiş, kültürlü ve yetenekli birer birey olarak yetiştikleri görüldüğünü ifade ederek özgür, güzel ve modern olan bu kadınların aynı zamanda ve yardımsever, merhametli ve fedakâr olduklarını belirtir. Muazzez Tahsin Berkand'ın eser verdiği bir diğer tür de çocuk kitaplarıdır. *Yeni Mecmua*'nın çocuk kitapları bölümünde Muazzez Tahsin Berkand'la Sabiha Zekeriya Sertel, Mükerrer Kamil Su, Hasan Âli Ediz, R. Gökalp Arkın, Hasan Bedrettin, Mümtaz Zeki Taştan yer almış ve 1940'da 20 kitaplık bir seri hazırlamışlardır. (TEİS, 2020) Muazzez Tahsin Berkand'ın eserlerinin teması aşağıdaki tabloya çıkarılmıştır.

Derginin 26. sayısında “Gelecek Sayımızda” başlığı altında “Yeni neslin en kuvvetli hikâyecisi Sait Faik'in nefis bir hikâyesi: Karanfiller ve Domates Suyu” ifadeleri ile Sait Faik okurlara ilan edilir.

Sait Faik Abasıyanık'ın (1906-1954) *Salon* dergisinde dört hikâyesi yayımlanmıştır. Bu dört hikâyeden üçü (Karanfiller ve Domates Suyu, Ermeni Balıkçı ile Topal Martı, Sinağrit Baba) 1950 yılında Varlık Yayınları'ndan çıkan *Mahalle Kahvesi* isimli kitabına alınmıştır. “Sokaktan Geçen Kadın” isimli hikâyeye ise hiçbir eserine girmemiştir. Tuncay Birkan, bu durumu yazarın şahsi tercihinine bağlar. (URL10) Belki de ileride çıkacak bir kitabına yakıştırmıştır, diye tahminde bulunur. *Mahalle Kahvesi* ilk olarak 1950 yılında Varlık Yayınevi ve daha sonra Bilgi Yayınevi tarafından yayımlanmıştır. 2012 yılından itibaren ise Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından yayımlanmaktadır. YKY'deki Mart 2006 tarihli 10. baskıda bu üç hikâyeye yer almaktadır. Hikâyelerin ilk sayfasına “Bu hikâyeye herhangi bir dergide yayımlanmamış, yazar tarafından doğrudan kitaba alınmıştır. (Yay. N.)” şeklinde bir not düşülmüştür. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından Aralık 2021 tarihli baskıda ise böyle bir açıklama yoktur.

Birkan, aynı yazısında 1945 sonrası *Yedigün*, *Aile* ve *Salon* isimli dergileri “edebiyatlı magazin” olarak tavsif eder ve her daim para ihtiyacı duyan Sait Faik'in rekabet aşkıyla daha çok para verebilecek bu cins dergilerde yazmış olabileceğini iddia eder. Sait Faik Abasıyanık, 11 Kasım 1949 tarihli *Akşam* gazetesinde Sadeddin Gökçepınar'ın “Muharrir Neden Yetişmiyor” adlı anketinde sözün bir kısmında şunları söyler:

(...) Güçlükler bundan ibaret değildir. Patronlardan gelenler de var. Bir zamanlar Varlık'da muntazaman hikâyeler yazıyordum. Mevzularım hoşlarına gitmedi. Başka şeyler yazmamı söylediler. Ismarlama şeyler yazamıyorum, ayrıldım. Zaten verdikleri ne? Bir hikâyeye 5, 7,5, haydi bilemediniz 10 lira. Ayda dört hikâyeye yazacaktınız da bu zamanda kazancımızla geçineceksiniz! Mamafih daha fazla para verenler oldu, oldu amma bu sefer başka şeyler çıktı. Aile mecmuasına yazdığım hikâyelere 25 lira veriyorlardı. (Gaste Arşivi, 2023ç)

Akşam gazetesinin 22 Kasım 1949 tarihli nüshasının 6. sayfasında bu konuyla ilgili bir tashihi yayınlanır. Önceki ankette “Bir zamanlar Varlık’da muntazaman hikâyeler yazıyordum. Mevzularım hoşlarına gitmedi. Başka şeyler yazmamı söylediler.” cümlesindeki dergi ismi *Salon* olarak düzeltilir. Derginin 53. sayısında imzasız yayımlanan “Salona Gelen Kitaplar” sütununda yeni yayımlanan *Mahalle Kahvesi* adlı kitapta yer alan hikâyeler ve Sait Faik değerlendirilir:

Hiçbir endişesi yokmuş gibi denecek kadar perişan olan Sait Faik, yine de şahsi bir üslup sahibi bir sanatkârdır. Birkaçını *Salon*’da okuduğunuz son hikâyelerini ‘Mahalle Kahvesi’ adıyla neşretti. Bilhassa bu kitabıyla, artık iyice anlıyoruz ki, Sait Faik, en realist görünen hikâyelerinde dahi, dış dünyaya ait sahneleri vesile ederek, onları anlatır görünerek kendi iç âlemini gösteriyor. Yine anlıyoruz ki, âdeta bir tesadüf, muharriri şair olmaktan alıkoymuş, içini, bize şiir şeklinde değil, hikâye kılığında gösteriyor. ‘Şarkılı Kahve’ isimli bir şiir kitabını istisna edersek, üstad Fahri Celâl’in ‘Avur Zavur Kalesi’ ile ‘Bizim Mahalle’ romanında Kemal Altinkaya’nın merkezileştirdiği o harikulâde mahalle kahvesi örneğinden sonra Sait Faik’in bu isimdeki hikâyesi, son yılların kahve edebiyatına yahut edebiyat kahvesine, daha doğrusu kahveden hareket eden hikâyeye üçüncü mahalle örneğini ilâve etti. ‘Mahalle Kahvesi’nde ‘Baba-Oğul’ gibi, ‘Neden Böyle Yapıyorum?’ gibi, ‘Bir Sarhoşluk’ gibi birbiri peşi sıra geldiği halde her bakımdan birbirinden ayrı, kendini kabul ettiren hikâyelerin yanında ‘Karanfiller ve Domates Suyu’ ile ‘Plajdaki Ayna’ gibi cidden çok kuvvetli, nefis hikâyeler var. Bütün benliğini ve sanatını yalnız hikâye yolunda ve tarzında ifade ısrarını temsil eden değerli sanatkârın bu eserini okuyucularımıza tavsiye ederiz. (“Mahalle Kahvesi”. *Salon*. C 3 S 53, s. 905)

Tuncay Birkan (2016), aynı yazıda, 1950 sonrası Sait Faik’in *Varlık* gibi, *Yenilik* gibi salt edebiyata yer veren dergilerde yazmaya başladığını ifade eder. Zaten şikâyet ettiği dergiye neden bu kadar hikâye versin ki diyerek tashihi doğrular. Tahir Alangu da (1956: 26-17) Sait Faik’in kitaplarının çoğunun ilk baskısının *Varlık* Yayınları olduğunu ifade eder.

Salon dergisi her ayın 1’inde ve 25’inde yayımlanmıştır. Sait Faik’in hikâyeleri de 1 Aralık 1948, 1 Ocak 1949, 1 Şubat 1949 ve 1 Nisan 1949 tarihlerinde yayımlanmıştır, bu da anketteki “muntazaman” ifadesini doğrular. *Salon* dergisinin mevzu ettiği kişiler genelde cemiyet hayatına mensuptur neticede Sait Faik’in kişileri ile zıtlık olduğu ortadır.

Salon dergisinde hikâye yayımlandığı dönemde Sait Faik Abasınık’ın *Lüzumsuz Adam* (1948) ve *Mahalle Kahvesi* (1950) adlı kitapları yayımlanır. Zahir Güvemli, Sait Faik’in 1940 ve 1945 arası zor ve az yazdığını ifade eder. Sonra, birdenbire “velût” bir hikâyeci hâline geldiğini ve hastalığı (siroz) sebebiyle hayata daha çok bağlandığını belirtir. (Alangu, 1956: 128) Alangu, 1944-1948 yılları arasında ise duraklama geçirdiğini ifade ederek 1944 yılında *Medar-ı Maişet Motoru* adlı eserinin toplatılması ve uğradığı tahkikat kendisini daha içine kapanık hâle getirdiğini söyler. (1956: 15)

Hastalığı ve içki yasağı 1945 yılı ortalarına rastlar. İç dünyası çelişkilerle dolu olan Sait Faik yeni bir sıkıntının kaynağı olmuştur. Bu olay onu daha çok yalnızlığa sürüklemiş, daha çok uyumsuzlaşmıştır. Bu dönemde yazdığı hikâyelerde daha özgün bir yapı dikkat çeker. Tamamen kendi dünyasına yönelmiş, dış dünyayı daha ferdi bir tarzda yorumlamaya başlamıştır. (Kavaz, 1990: 37)

Sait Faik, *Salon* dergisinde hikâyelerinin yayımlandığı yıllarda hastalığı sebebiyle İstanbul'a pek az iner. Günlerini Burgazada'da geçirir. Kendi dünyasına kapanmıştır. Adanın insanlarını, balıkçılarını, balıklarını dergiye yazdığı dört hikâyede de görürüz. Dergide sadece bir hikâyesi yayımlanan Zeyyat Selimoğlu da ömrünün çoğunu Heybeliada'da geçmiştir, deniz insanıdır. Babasının işi olan gemi ticaretini sürdürür. Özellikle hayatının son günlerinde yazın hep Heybeliada'dadır. Yeğeni Osman Kulein bir mülakatta şunları söyler:

Yaptığı seyahatlerde, ne kadar ticaretten hoşlanmasa da, gemi adamları ona bir ilham verdi. Doğaya çok ilgisi vardı. Bizim de şu anda oturduğumuz Heybeliada'da ikamet ediyordu. Ada olunca birebir denizle ilgiliydi. Bahçede otururken bile deniz, Karadenizli olması, babasının işi, gemi adamları ve özel olarak denize düşkünlüğünden dolayı... (Başer, 2011: 139)

F. Celâlettin ismiyle bir hikâyesi yayımlanan Dr. Fahri Celâl Göktulga (1895-1975) çeşitli hastanelerde akıl ve sinir hastalıkları uzmanı olarak çalışmıştır. Yazar, “Hikâyelerinin kahramanlarını genelde zararsız ruh hastalarından seçmiştir.” (Necatigil, 2007: 186) Dergideki hikâyesi haricinde sohbet ve deneme ile de dergide yer alır. Bir önceki sayıdan hikâyesi okura müjdelenmiş ve eseri “Üstad Zahir Güvemli'ye hürmetle” ithafıyla yayımlanmıştır. Göktulga'nın 1948 yılında Ahmet Sait Kitabevinden çıkan *Avur Zavur Kahvesi* isimli kitabının ön sözünde yazarın sanatı ve eserlerini konu alan Zahir Güvemli'ye ait uzun bir yazı vardır.

Antoloji ve sanat tarihi çalışmalarıyla öne çıkan Zahir Güvemli'nin (1913-2004) üç hikâyesi yayımlanmıştır. Diğer yazı türlerinde de *Salon*'da yazıları yayımlanmıştır. Fahrettin Kerim Gökay da 24. sayıdaki yazısının girişinde Zahir Güvemli'nin kendisinden *Salon* dergisi için yazı istediğini belirtir.

Zeyyat Selimoğlu'nun dergide bir hikâyesi yayımlanmıştır. Selimoğlu, 1949 yılında *Cumhuriyet* gazetesinin düzenlediği “Bir Yurt Yazısı” konulu Yunus Nadi Armağanı'nı “Rize'nin Köylerinden” adlı yazısıyla kazanır. (Başer, 2011: 23)

Zeyyat Selimoğlu ikinci ödülünü *Direğin Tepesinde Bir Adam* adlı kitabıyla Sait Faik Armağanı'na layık görülerek kazanır. Sonraki yıllarda da *Koca Deniz'de İki Nokta*'yla 1974 Türk Dil Kurumu Hikâye Ödülü'nü, *Derin Dondurucu İçin Öykü* adlı kitabıyla da 1994 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü kazandı. Ayrıca yazara Edebiyatçılar Derneğince Onur Ödülü, *Hürriyet Gösteri* dergisi tarafından da Türkçeye katkılarından dolayı teşekkür plaketi verilmiştir. Hikâyeciliğinin yanında iki roman bir de hatıra kitabı kaleme alan yazarın yirminin üzerinde çevirisi ve bir de radyo oyunu bulunmaktadır. (Başer, 2011: 24)

Şiir konusunda da değinildiği gibi dergi yayım sürecinde bazı şairleri vefatları sebebiyle anmıştır. Ancak Sabahattin Ali'nin 2 Nisan 1948 yılında ölümüne dair dergide herhangi bir haber bile yer almamıştır. Dönemin ruhuna uygun olarak dergi, komünizmle suçlanan yazar ve şairlerden uzak durmuştur. Bu minvaldeki toplumcu anlayışa da dergide rastlanmaz.

Dergide yayımlanan hikâyelerin türü ve temaları, yayımlanma sırasına, göre şu şekildedir:

Tablo 3.2. *Salon* Dergisinde Yayımlanan Hikâyelerin Yazarı, Türü ve Teması

Hikâyenin Adı	Yazarı	Tür	Tema
Yosunlu Durak	Cahit Uçuk	Durum hikâyesi	Beşerî aşk
Parrrrrrra	Vahdet Gültekin	Olay hikâyesi	Maddiyat, para
Siyah Taşlı Yüzük	Bedia Ozan	Olay hikâyesi	Beşerî aşk
Karanfiller	Cahit Uçuk	Olay hikâyesi	Aşk, ihanet
Cihazında Ülkeler Getiren Kadın	Feridun Fazıl Tülbentçi	Olay hikâyesi	Güç, debdebe
Şairin Ölümü	Reşat Ekrem Koçu	Durum hikâyesi	Aşk
Şeydâ Bey ile Rânâ Hanım	Reşat Ekrem Koçu	Durum hikâyesi	Aşk
Muhteşem Düğün	Feridun Fazıl Tülbentçi	Olay hikâyesi	Güç, debdebe, dostluk
Toprağı Cennet, Suyu Kevser İstanbul	Ercümend Ekrem Talû	Olay hikâyesi	İstanbul
Anfiritin Ölümü	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Karşılıksız aşk
Bizansın En Güzel Kadını	Feridun Fazıl Tülbentçi	Olay hikâyesi	Aşk ve ihtiras
Dönüş Göçleri	Ercümend Ekrem Talû	Durum hikayesi	Hayatın olağan akışının getirdikleri, götürdükleri
Çiçeklerin Düğünü	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Ağaçların ve çiçeklerin ön planda olduğu, tabiattaki düğün görüntüsü
Senin Gibi Bir Kadın	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	İstismar, dostluğa ihanet, pişmanlık

Tablonun devamı

Bir Alın Yazısı	F. Celâlettin	Olay hikâyesi	Yalnızlık, ölüm
Horoz Döğüşü	Refi' Cevad Ulunay	Olay hikayesi	Tutku, oyun düşkünlüğü.
Karanfiller ve Domates Suyu	Sait Faik Abasıyanık	Durum hikâyesi	Azîm, çalışkanlık
İnanmak İstiyorum	Berkand, Muazzez Tahsin	Durum hikâyesi	Vehim, ihanet
Ermeni Balıkçı ve Topal Martı	Sait Faik Abasıyanık	Durum hikâyesi	Hayvan sevgisi
İlk Aşk	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	Aşk
Sokaktan Geçen Kadın	Sait Faik Abasıyanık	Durum hikâyesi	Buhran, yüz üstü bırakılma, ihanet
Kırılan Bebek	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	Sevgisiz çocukluk, ayrımcılık
Baykuş Yuvası	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	İhanet
Sinağrit Baba	Sait Faik Abasıyanık	Durum hikâyesi	Pişmanlık
Eşyaların Talihi	Ercümend Ekrem Talû	Durum hikâyesi	Kadirbilmezlik
Yanık Mektup	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	Geçmişini unutup yeni bir hayata başlama.
Uçurumun Yüreği	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Mutlu inziva, yalnızlık
Telefondaki Ses	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikayesi	Kıskançlık, güven, sevgi
Işık Teli	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Hayal kırıklığı ve yoksulluk
Sevgimin Masalı	Muazzez Tahsin Berkand	Durum hikâyesi	Aşk
Korsanın Kılıcı	Halikarnas Balıkcısı	Olay hikâyesi	Kahramanlık, cengâverlik, sabır

Beyaz Gül	Muazzez Tahsin Berkand	Durum hikâyesi	Sevgi, bağlılık
Edepsiz Herif	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Yanlış anlama
Uzaklaşan Sevgili	Muazzez Tahsin Berkand	Durum hikâyesi	Aşk
Ümit	Ertuğrul Şevket	Durum hikâyesi	Ümitsiz kişiye cemiyetin kayıtsızlığı
Adadan Adaya	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Özgürlük, sevgi
Erkek Arkadaş	Leyla Soykut	Olay Hikayesi	Kadın erkek ilişkileri
Gülen Gözler	Muazzez Tahsin Berkand	Durum hikâyesi	Sevgi
Yakışık Alırmı[Orijinal hâli], Deli Kız	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	İyilikseverlik, uçarılık, yanlış anlaşılma
Komşunun Kızı	Muazzez Tahsin Berkand	Olay hikâyesi	Acıma, sınıf farklılığı, sevgi
Posaydon'un Sonu	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	İlahî kudret, mitoloji
Ölünün Gelini	Halikarnas Balıkcısı	Olay hikâyesi	Fedakârlık, Türk kadınının gözü pekliği, Haçlıların vahşeti
Geleceksin Sandım!	Muazzez Tahsin Berkand	Durum hikâyesi	Aile bütünlüğü, çocuk
Herkes Kendi Yolunda	Zahir Güvemli	Durum hikâyesi	Tereddüt, bîkarar, bilinmezlik
Evohe!	Halikarnas Balıkcısı	Durum hikâyesi	Yabancılaşma, toplumdan soyutlanma, halüsinasyon
Portakal Soyan Kız	Zahir Güvemli	Durum hikâyesi	Hayal, rüya, halüsinasyon

Sevgiliyi Kaybetmemek İçin	İsimsiz	Olay hikâyesi	Kadın erkek ilişkileri, sadakat
Hızır Aleyhisselâm	Ferdi Öner	Olay hikâyesi	Yankesicilik, helal- haram
Deniz Adaleti	Halikarnas Balıkçısı	Olay hikâyesi	İhanet, intikam
Son Mektup	Ahmet Koçer	Durum hikâyesi	Yanlış anlaşılma, karşılıksız sevgi
Sevgilimle Düşmanı	Zahir Güvemli	Durum hikâyesi	Karşılıksız aşk, terk edilme
Silla	Halikarnas Balıkçısı	Durum hikâyesi	Rüya, sevdiğine kavuşamama
Kristof Kolomb'un Zincirleri	Halikarnas Balıkçısı	Durum hikâyesi	Azim, başarı, haset
Mektup	Zeyyad Selimoğlu	Durum hikâyesi	Karamsarlık, hayattan bezme

4.2. Diğer Yazı Türleri

Şiir ve hikâye ile birlikte en yoğun olan yazı türü sohbetir. Sabri Esat Siyavuşgil'in çoğu yazısı ve Fitne Fücür, ENES, KANCA müstarlarının ve de Güzin Dalmen, Leyla Soykut ve Eşref Şefik'in yazıları bu türdedir.

Fitne Fücür, ENES, KANCA ile “Salondan Salona” yazı dizisi ile cemiyet hayatında yaşananları aktarır.

Fitne Fücür; dublaj sanatçısı, yazar, özel galeri sahibi ve çevirmen Adalet Cimcoz'un müstearıdır. *Salon* dergisinin 24. sayısında yer alan “Bir Yıldan Beri Salon'da Birleşenler” fotoğraf albümünde F.F. alt yazılı fotoğraf Adalet Cimcoz'a aittir. *Salon* dergisinden önce *Yıldız* (1938-1954) ve sonrasında *Senaryo* (1953) dergilerinde aynı takma adla aynı minvalde balo ve toplantılardan izlenimlerini yazar. Dedikodu yazınının, dedikodu kültürünün ilk köşe yazarıdır (ISUR, 2023). Söğüt (2019: 42), bulabildiği, Adalet Cimcoz'un bu müstearla yazdığı, en eski yazıların 45-46 yılları arasında *Tasvir* gazetesinde olduğunu söyler. *Salon* dergisinde Güzel Sanatlar Akademisi (Ankara), Lebon ve Markiz Pastaneleri, Parkoteli Paviyonu, CHP Balosu gibi mekanlardan ve konserlerden tanınmış simaları çeşitli yönlerden (Elbise, tavır, mücevher, dekolte ve alınan kilolar vb.) anlatır. İlki ikinci sayıda sonuncusu on dördüncü sayıda olmak

üzere on iki köşe yazısı yayımlanmıştır. Türk edebiyatından Yahyâ Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Tanpınar Güzel Sanatlar Akademisi'nin kokteyl partisinde gördüğü edebiyatçılardır. “Yahyâ Kemal’i; Melek Sofu, Selam Gandur, Ressam Nurullah Berk ve entresant karısı Münevver’in grubunda gördüğünü ve belki yeni bir şiirinin mısralarını dinleyebilirim düşüncesinde” olduğunu söyler. Partide “Ahmet Hamdi Tanpınar’ı aynı gün ‘d’ grubu sergisinden (Sanat mücadelesi) nden sonra sükununu kadehlerde arıyor. Halbuki etrafından ona uzanan kaç tane kadın eli var. (Kendi el çizgilerini çok güzel okur.)” ifadeleriyle Tanpınar’ı anlatır. (*Salon*, C. 1 (2), s. 8) “Esat Mahmut Karakurtla sohbet eden Markopaşa, Merhumpaşa, ve sonunda Ali Baba olan S. Ali’yi ... Parkotelinde gördüm” (*Salon*, C. 1 (6), s. 88). “İstiklâl caddesine çıkıp da Haşet Kütüphanesine uğramadan geçemiyenlerin başında ... Asaf Hâlet Çelebi, Âdile Aydanın itirazlarına rağmen bizi bize çok güzel anlatmasını bilen Said Faik... Orhan Veli de buraya uğramadan geçemezdi, ama son zamanlarda müellifi belli olmıyan canlı bir eser okuyormuş dediler. Bu canlı mahlûk Orhan Veliye Edgar Po’dan İngilizce şiirler terennüm ediyormuş, bu gidişle Orhan ya İngilizce ders alacak, yahut da İngilizce öğretmeni Türk bayana Karagözün Bursa safasını ezberletecek”. (*Salon*, C. 1 (14), s. 216) Bu isimlerin haricinde Burhan Felek, Vasfi Rıza Zobu, Ercüment Ekrem Talu, Bedri Rahmi Eyüpoğlu ve eşi Eren Eyüpoğlu, İ. Galip Arcan, Valâ Nurettin, Hakkı Tarık, Fazıl Ahmet, Orhan Arıburnu, (*İstanbul’un yegâne edebî gazetesi sayılabilecek XXnci asrın sahibi*) Fikret Akdora, Müzehher Vâ-Nu (*namı diğer Nihal Karamağaralı*), Vedat Nedim Tör ve eşi, Cahit Irgat; ses sanatçıları Zehra Bilir, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla, Necmi Rıza, Akile Artun; resamlardan Fikret Adil, Nazmi Acar, Melek Celâl, Peride Celâl, Nurullah Berk, Ercüment Kalmuk, Cemal Tollu, Celal Esat Arseven gibi isimler ve ağabeyi dublaj sanatçısı, aktör Ferdi Tayfur Fitne Fücür’un cemiyet hayatından aksettirdiği simalardır. Fitne Fücür’dan sonra *Salon* dergisinde bu tarz haberleri yazan isim KANCA olur. Bu müstearın arkasındaki isim bilinmemektedir.

Güzin Dalmen de “Biz Bize” sütununda sadece kadınları ilgilendiren konuları ele almıştır. Serinin ilk yazısında Dalmen, “Bu köşede yalnız kadın okuyucularla baş başa kalmak, kadınları yakından alâkadar eden mevzulara temas etmek istiyorum.” der. Yazılarında genç ve yaşlı, kadınların dertlerini, arzularını, görüşlerini, incelemeye çalıştığını ifade eder. Kinci cilt müddetince bu konuda yirmi iki yazı yayımlanır. Biz Bize başlığı altında “Kocamız, Genç Kızlar”, “Kumarbaz Kadınlar”, “Çalışan Evli Kadınlar”, “Kadın ve Renk”, “Kıskanç Kadınlar” ele alınan konulardan bazılarıdır. Yazarın “Namus Telakkileri ve Kadın Kıyafeti” başlıklı yazısından yukarıda bahsedilmiştir.

Güzin Dalmen'in ismine literatürde tesadüf edilmemiştir. Yalnız 30 Nisan 1930'da *Son Posta* gazetesinde tefrikaya başlayan *Bülbül Yuvası* adlı romanının altında Güzin Dalmen imzası vardır. (Gaste Arşivi, 2023a) Bu tefrika ile Muazzez Tahsin Berkand'ın ilk kez 1943 yılında yayınlanan *Bülbül Yuvası* isimli romanın girişi birebir aynıdır. (Berkand, 1973) Bu romanın 1973 baskısında yazarın isminden önce nakleden ifadesi vardır. Tefrikanın 60 numaralı parçası aynı gazetede 29 Haziran 1939 yılında yayınlanmıştır. Arkası var ibaresine rağmen gazetenin temmuz ve ağustos sayılarında Güzin Dalmen imzalı *Bülbül Yuvası*'nın tefrikasına rastlanmamıştır. Berkand'ın romanı 1970 yılında filme çekilmiştir. (Fanatik Klasik Film, 2013) Film de tefrika ile hemen hemen benzerdir.

Muazzez Tahsin Berkand'ın *Mualla* isimli romanı da aynı gazetede tefrika edilmiştir. Gazetenin 1 Mayıs günü yayımlanan nüshasında Berkand'ın *Babamı Kaybettim* adlı hikayesi ile Güzin Dalmen imzalı tefrika alt alta verilmiştir. (Gaste Arşivi, 2023b)

Salon dergisinde roman tefrika edilmemiştir. Okurların roman tefrika edilmesi talebine dergi olumlu cevap vermemiştir. Her biri roman özelliğindeki telif hikayelerle okuyucularımızın bu ihtiyacını karşılamaya çalışıyoruz, denilir. ("Salon Konuşmaları", *Salon*, C. 1 S 27, s. 412)

Vahdet Gültekin de *Salon* dergisinde ilki beşinci sayıda sonuncusu da otuz üçüncü sayıda olmak üzere dünya edebiyatından yirmi bir romanı tanıtmış ve bu eserlerden bölümler sunmuştur. Bu eserlerden biri Macar, beşi İngiliz ve on beşi Amerikan edebiyatına aittir. Bu eserler çoğunlukla kadın yazarlara ait aşk temalı romanlardır. 1938 yılında Nobel Edebiyat Ödülü kazanan Pearl S. Buck, Andre Gide, Louis Bromfield, Thomas B. Costain, Vivian Connel, A. J. Cronin, Földes Jolan eserleri *Salon* okuyucularına anlatılan yazarlardır.

Mülakat yazıları konuşan, anlatan açıklamasıyla verilir. Mülakatlardan bazı örnekler aşağıya çıkarılmıştır.

Sermet Sami Uysal'nın dergide yedi mülakatı yayımlanır. Doğan Hızlan, Uysal'ın vefatının ardından kaleme aldığı yazıda çeviriden sözlük çalışmalarına ve edebiyat tarihine kadar geniş bir yazı alanı olduğunu söyler. Özellikler Yahyâ Kemal üzerine yazdığı yazıyla popülerlik kazandığını ekler. (Hızlan, 2016) (Erişim Tarihi: 06.01.2024). (Nakleden) Sermet Sami Uysal üst başlığı ile verilen "İstanbul'da İlk Sinemalar" (*Salon*, 15 Mayıs 1949, C. 2 S 38, s. 409) başlıklı mülakat M. Niko Cangopulos ile gerçekleştirilmiştir. Sinemanın tarihinden

kısaca bahsederek konuya giren Uysal, bu hususta salahiyyetli şahıslardan diye takdim ettiği M. Niko Cangopulos'tan⁵⁹ Türkiye'deki sinema tarihini nakleder.

Konuşan Sermet Sami Uysal üst başlığı ile verilen "Atatürk'ün Bilardo Hocası Cankopulos Anlatıyor" (*Salon*, C. 2 S 40, s. 656) adlı görüşme de Osmanlı ülkesinde bilardonun kısa tarihidir. Ülkede bilardonun gelişimi ve devlet ricalinden bilardo oynayanlardan bahsedilmiştir. Atatürk'ün Parkotelde etrafındakilere kendisini (M. Niko Cankopulos'u) "Benim bilardo hocam" diye takdim ettiğini söyleyen Cankopulos katıldığı turnuvalarının, başarılarının yanı sıra bilardo hakkında teknik bilgi de vermiştir.

"Lokantacıların Şahı Pandeli Anlatıyor" (*Salon*, C. 2 S 35, s. 561) Nakleden Sermet Sami Uysal ibaresi ile verilen yazıda Pandeli Lokantasının sahibi Pandeli Çobanođlu iş yerinde bir gününden ve prensiplerinden bahseder. Rum asıllı olan Pandeli "Biz Türkler ezelden beri midemize kıymet verdiğimiz için, zannetmem ki başka milletler Türkler kadar iyi yemek seçsin" der. Balıkpazarı'nda; kışın çamurlu, yazın tozlu olan bu sapa yerinden neden daha işlek bir yere taşınmadığının sorulduğunu anlatan Pandeli, başka yere taşınırsa akşam yemeği vermek zorunda kalacağını bunun da mümkün olmadığını söyler. Çünkü mutfağın ihtiyacını sabahleyin pazardan bizzat kendisi alır, (İki aşçısı olmasına rağmen) on ikiye kadar yemekleri bizzat kendisi pişirir ve saat üç buçukta son müşteri lokantayı terk edermiş. Günde seksen çeşit yemek yaptığını belirten Pandeli, icatlarına orijinal isimler koyduğuna Kâğıtta Levrek yemeğini örnek verir. Pandeli'nin lokantası bugün hâlâ Balıkpazarı'nda ve Kâğıtta Levrek hâlâ lokantanın menüsündedir. (Vogue, 2018) Hem Café Lüksemburg hem Saray Sineması hem de Pandeli Lokantası İstanbul'un şehirhafızası yansıttığı için burada ele alınmıştır.

"Topkapı Saray Müzesi Müdürü Tahsin Öz Anlatıyor" (*Salon*, C. 2 S 35, s. 561) adlı mülakatta (1928-1953) yıllarında müzenin müdürü olan Öz, Topkapı Sarayı Müzesini tanıtmış ve müze koleksiyonu hakkında bilgi vermiştir. Yazının girişinde sarayın tarihini kısaca veren Öz; sarayın *mimarî, kütüphane, arşiv* ve ganayim, peşkeş ve satın alınmak suretiyle toplanmış olan *tarihî eserler* olmak üzere dört başlık altında önemine değinir. Öz, kütüphanede çeşitli

---

⁵⁹ 20. yüzyılın ilk yarısında İstanbul'un önemli sinema işletmecilerindendir. Soyisminin yazılışında dergi esas alınmıştır. Sula Bozis (2011: 179), 1910'da İstanbul'da elektririk kullanımıyla artmasıyla açılan sinemaların tümünün Pera'da Cadde-i Kebir'de bulunduğunu ve eğlence sektörünün %83'ünün Rum işletmecilerine ait olduğunu ifade ederek Kostas ve Nikos Çangopulos kardeşlerin Gomon (1913) sinemasını devralarak Lüksemburg adıyla daha sonra da Saray adıyla işlettiklerini söyler. Saray Sinemasının yer aldığı binanın 1875'te Mimar Giovanni Barborini tarafından inşa edildiğini, Saray Sinemasının yerinde daha önce aynı aileye ait "Café et Restaurant Luxembourg" adlı mekânın bulunduğunu ve buranın bir asırdan fazla İstanbulluların sinema ve müzikle bağlarını kurdukları yer olduğunu söyler. Çangopulos'la gerçekleşen ikinci mülakatta Lüksemburg'tan bilardolu kahve diye söz ederler.

türlerde 30.000'e yakın eser bulunduğunu, Orhan zamanından itibaren sayısı 200.000'i aşan arşiv belgesinin de tasnif edildiğini ve bazılarının kılavuzlarının yayınlandığını ifade eder.

Derginin salon hassasiyetine binaen “Dekorasyon” firmasının sahibi Selâhattin Refik Sırmalı ile de “Salon ve Vitrin” adlı bir mülakat yayımlanır. Görüşmenin konusu salonların tefrişidir.

58. sayıdan itibaren Eşref Şefik, Salih Fuat Keçeci ile bir mülakat yapar. Bu mülakatlar; “Türk Konakları ve Salonları Nasıldı”, “Osmanlı Sarayları ve Konaklarının Tefriş Tazları”, “Eski Tefrişat ve Âdetlerimiz”, “Eski Sarayların İç Hayatı”, “Harem Hayatı ve Kadın Kıyafetleri” başlıklarını taşır.

Kitap tanıtma yazılarına ise “Salon’a Gelen Kitaplar” sütunundaki metinler bir örnektir. Bu sütunda o dönem neşredilen kitaplar tanıtılır. Eserlerin yayınevi, yazarı ve kısaca içeriği anlatılır. Bazı sütunlarda fiyat ve yayınevi bilgisi varken bazılarında sadece kitap eleştirisi vardır. Sütunlar imzasızdır. Bu sütundan bazı örnekler şunlardır:

49. sayıda Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* adlı romanı değerlendirilir.

Yazının başlangıcında Peyami Safa'nın belli başlı romancılarımızdan olduğu belirtilir. “Epeyce kitabının şöhret yaptığı” söylenir. “*Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* müstesna kendi bütünü içinde mühim aksaklıkları olmayan hiçbir kitabı yok” ifadesinden sonra romanın tanıtımına geçilir. “İki kısımdan oluşan eserin asıl roman birinci kısımdan ibarettir, öyle görünüyor ki romancı 3-4 ciltlik bir eser planı ile işe başlamış, birinci kısmı yazıp tamamladıktan sonra kim bilir ne sebeple birdenbire eserini bitirmeye karar vermiş.” yargısından sonra eserin iki ayrı bütün manzarası kazandığı ve birinci kısmın roman ikinci kısmın ise essay olduğu kanaati ifade edilir. Yazı, “vak’a kahramanı Ferit’in tıp tahsilini yarıda bırakmış olmasının, Peyami’nin Ferit’e yüklediği asabî ve ilmî hüviyeti izaha kâfi geldiğini” belirtir. “Harikulâde kuvvetli bir realizm ve iç içe inkişaf eden sağlam bir metod” kullanılan romanda “İstanbul’un muhtelif tabakalarından alınma tiplerle bir evin odalarından hareketle” kahramanların “kendi mazilerine doğru uzanarak eseri bir tahlil romanı olmaktan çıkarıp içtimaî müşahadeye imkân verdiği” belirtilir. “Muharririn öteden beri güttüğü haklı davaya, şark-garp davasına burada da rastlıyoruz.” değerlendirilmesiyle yazı sona erer. (İsimsiz, “Salona Gelen Kitaplar”, *Salon*, C. 3 S 49, s. 827)

34. sayıda üç kitap tanıtılır. Maruf İngiliz yazarı Arcibald Joseph Cronin’in *Üç Aşk* isimli eserinin Arif Bolat Kitabevi’nden beş lira fiyatla yayınlandığı ifade edilir. “Türkçe metni beş yüz sahifeyi bulan bu muazzam romanda Cronin’in her vakitki gibi insan ruhunun en

karanlık ve gizli köşelerini kuvvetli bir projektör ışığı altında aydınlattığı” söylenir. “Memleketimizin en tanınmış ve sevilmiş mizahçılarından Burhan Felek, Cumhuriyet gazetesinde her hafta ‘Pazar Şakaları’ adı altında neşrettiği mizahî hikayelerin en güzellerini *Felek* ismiyle ve 2 cilt olarak kitaplaştırılmıştır.” İfadesiyle başlayan değerlendirmede iki ciltten ibaret olan Felek’in beher cildinin 250 kuruşa satıldığı söylenilerek “Bu gamlı günlerde neşelenmek isteyenlere tavsiye olunur.” önerisinde bulunulur. Zahir Güvemli’nin Varlık Yayınları’ndan çıkan *Mizah Edebiyatı Antolojisi*’nin Türk mizah tarihi üzerinde deneme mahiyetinde bir mükaddemeye neşredildiği tespiti ile başlayan yazıda eserin her türlü neşe çeşitlerini ve mizahî yazılar yazan simalarını sunduğu ifade edilir. (İsimsiz, “Salona Gelen Kitaplar”, *Salon*, C. 2 S 34, s. 545)

Bu sütündeki diğer eserler şunlardır:

12. sayıda Nebioğlu Yayınları’ndan; *Zümrüt* (İhsan Koza), *Unutulmaz Hatıralar* (Rachel Field), *Güzel Konuşma Sanatı*, *İki Yavru* (M. K. Rawlings), *Yeşilyunus Sokağı* (Elizabeth Goudge); Arif Bolat Kitabevi yayınlarından *Nişan Yüzüğü* (Muazzez Tahsin Berkant), *Cennetin Anahtarları* (A. J. Caronin); İnsel Yayınevi, *Hayatım ve Maceralarım* (Pitigrilli); Ülkü Yayınları, *Vakitsiz İhtiyarlamanın Sebepleri ve Genç Kalmanın Sırları* (Selim Sırrı Tarcan).

14. sayıda Nebioğlu Yayınları’ndan; *1950 Rus-Amerikan Harbi* (Leonard Engel-E. Piller); Arif Bolat Kitabevi yayınlarından *Şahane Kadın* (Rosamond Marshall) *Dünün ve Bugünün Meşhurları* (Carnegie); Ahmet Halit Kitabevi’nden *İzmirli Dimitrios*. Çocuk neşriyatı başlığı altında: *Aşk İçin Söylenenler*, *Düşünceler ve Öğütler*, *Ballar Balını Buldum* (Burhan Toprak), *İkiz Kangurular*, *Hayvanlar Alemi*, *Gülbahar Sultan*, *Yusuf’un Borcu*.

52. sayıda *Yıldızlar Bakarken* (A. J. Coronin, çev. Vahdet Gültekin).

55. sayıda *Kadınlık Sanatı* (Margery Wilson). 53. sayı *Mahalle Kahvesi* ⁶⁰(Sait Faik).

Dergide kitap reklamları da yer alır: 18. sayıda “Victor Hugo’nun manzum faciası Ruy Blas’ın, Cyrano tercümesindeki büyük muvaffakiyeti ile edebiyatımıza unutulmaz hizmet eden, Sabri Esat Siyavuşgil tarafından manzum olarak tercüme edildiği” açıklanarak bütün kitapçılarda satıldığı ilan edilir. Bu tercümeden bir bölüm derginin 8. sayısında yayımlanır. Ve filme çekilen eserin bir sahnesinin fotoğrafına yer verilir. Beşinci sayıda Üstat Halil Nihat Boztepe’nin *Ağaç Kasidesi* adlı büyük eserini mutlaka okuyunuz, denilir. 27. sayıda Fuat

---

⁶⁰ Yukarıda bu yazıya yer verilmişti.

Gedik'in *Amerika* adlı nefis eserini okurlarımıza tavsiye ederiz, denilir. 56. sayıda, dergide de eserleri yayımlanan, Hüsamettin Toros'un şiirlerini *Yonca* ismi altında topladığı belirtilerek okunması tavsiye edilir. Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Seçme Şiirler* kitabı "en güzel bahar hediyesi" başlığı ile sunulur ve mutlaka okuyunuz, denilir. 50. sayıda "Rahika"⁶¹ şimdiye kadar okuduğunuz romanların en güzeli" açıklamasıyla duyurulur.

Gezi yazısı türünde yayımlanan yirmi bir eserin onu Sabri Esat Siyavuşgil'e aittir. Siyavuşgil, bu yazılarında ağırlıklı olarak İsviçre, Paris ve Londra izlenimlerini kaleme alır. Derginin yurtdışı muhabiri Belkis ise Avrupa'daki cemiyet hayatını bu türle okuyucularına aktarır.

19 ve 20. sayılarda "... *Salon*... İstanbul'un asırlar görmüş çınarları ve onların gölgesine sığınan kahveleri millî cemiyet tarihimize şiirli bir vesikalar halinde tespit etmek istiyor" açıklamasıyla yayımlanan "İstanbul'un Çınaraltları" başlıklı yazılarda derginin sahibi ve yayıncısı Ramiz Gökçe'nin imzası vardır. Bu yazılarda Emirgân Kahvesi, Çengelköy Çınar Altı, Yakacık Çınarı, Todori'nin Bahçesi tanıtılır. Yahyâ Kemal ve Faruk Nafiz'in de Emirgan Kahvesi'nin müdavimi olduğu bu yazıda söz konusu edilir.

Mülakatta *konusan, anlatan* ifadelerine mukabil Sermet Sami Uysal'ın 41. sayıda yer alan "İstanbul'un Adak Yerleri" başlıklı yazısı dolaşan ifadesiyle verilmiştir.

Sermet Sami Uysal, "Plajdan Plaja" başlıklı yazısında da (C. 1 S 19, s. 292-293) İstanbul'un meşhur plajlarını dolaşır. Suadiye, Lido, Fenerbahçe, Yürükali, Süreyya Plajı, Caddebostanı, Florya plajları ulaşım, yeme içme, coğrafi özellikleri bakımından tanıtılır.

"Uludağ Mektubu" adlı yazının altında Nedim Akçae'r'in imzası vardır. Yazar; İstanbul'dan Bursa'ya, Uludağ'a yolculuğun başlangıcından itibaren Uludağ'ın coğrafi özelliklerini, Bursa'nın Uludağ'a dayalı turizm kapasitesini gözleme dayanarak ayrıntılı bir şekilde işler.

4.3. *Salon* Dergisinde Edebiyatı Konu Edinen Yazılardan Örnekler

Farklı mesleklerden pek çok uzmanın kendi alanında yazısını yayımlayan *Salon* dergisinde dönemin önemli yazarlarından Sabri Esat Siyavuşgil, Refi' Cevad Ulunay, Ercümen Ekrem Talû'nun yanı sıra Şemsettin Sami, Zahir Güvemli bazı yazılarında edebî

⁶¹ F. Esen (1949). *Rahika*, İstanbul: Pulhan Matbaası.

konuları işlenmişlerdir. Siyavuşgil günlük tartışmalara taraf olmadan güncel edebî konulara girerken Refi' Cevad Ulunay ve Ercümen Ekrem Talû geçmiş dönemi konu edinmiştir.

Tablo 3.3. *Salon* Dergisinde Edebiyatı Konu Edinen Yazıların Künyesi

Yazar/Şair	Başlık	Tür	Tarih-Cilt-Sayı-Sayfa
Alper, Nejat Tahsin	Türk Şiirinde Kadın Saçları	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 564
Güvemli, Zahir	Kızlar ve Romanlar	Sohbet	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 344
İsimsiz	Çelebiler ve Zenneler	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (41), s. 683
Koçdemir, Hadi	Ramazanda Nedim!..	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 273
Koçu, Reşat Ekrem	Tiryaki Sohbeti/ Kadın, Karı, Kız, Hanım, Bayan Bâbında	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 404
Kutlu, Şemsettin	Edebiyatımızda Tütün ve Kahve	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 102
Kutlu, Şemsettin	Eski Şiirimizin Gülen Tarafı	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 150
Kutlu, Şemsettin	Sultan Şairler ve Saltanatlı Şiirler	Sohbet	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 163
Kutlu, Şemsettin	Şiir Bahçesinden Güller	Sohbet	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 210
SES	Neden Kadınlardan Yalnız Romancı Çıkar?	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 273
SES	Ses Diyor ki: Kimler Roman Okur?	Sohbet	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 516
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bize Bir Akademi Lâzım	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 31
Siyavuşgil, Sabri Esat	Edebiyat Mükâfatları	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), Sohbet. 47
Siyavuşgil, Sabri Esat	İstanbul ve Semtleri	Sohbet	1 Şubat 1948, C.1 (7), s. 95
Siyavuşgil, Sabri Esat	Tiyatroyu Sevenler	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 175
Siyavuşgil, Sabri Esat	İstanbul'da Tiyatro	Sohbet	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 113
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bizde Roman	Eleştiri	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 127
Siyavuşgil, Sabri Esat	Eski Mecmualar	Deneme	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 143
Siyavuşgil, Sabri Esat	Eski Şiirimiz ve Deniz	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 253

Tablonun devamı

Siyavuşgil, Sabri Esat	Amerikan Romanlarına Rağbet	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 474
Siyavuşgil, Sabri Esat	Edebiyatta Hürriyet	Sohbet	1 Nisan 1949, C.2 (35), s. 554
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bugünün Karagözleri ve Hacivatları	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 674
Talû, Ercümen Ekrem	Üstad Ekrem ve Aşk	Hatıra	1 Şubat 1948, C.1 (7), s. 96
Talû, Ercümen Ekrem	Şahâne Gözler	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 146
Talû, Ercümen Ekrem	BezmiCem	Sohbet	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 318
Talû, Ercümen Ekrem	Recaizade'nin Matemleri	Biyografi	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 512
Ulunay, Refi' Cevad	Semai Kahveleri	Hatıra	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 115
Ulunay, Refi' Cevad	Ney ve Mevlevî	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 130
Ulunay, Refi' Cevad	Bilmece ve Edebiyyat	Sohbet	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 242
Ulunay, Refi' Cevad	Hayat Bir Muammadır!	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (38), s. 408

Sabri Esat Siyavuşgil'in edebiyat üzerine değerlendirmelerinin olduğu yazılarda öne çıkan noktalar şunlardır:

“Bize Bir Akademi Lâzım” başlıklı yazısının girişinde dönemin dil ve edebiyat manzarası çizilir:

Şikayetlerimiz çok. Edebiyatımızın kısır bir hale geldiğinden şikâyet ediyoruz. Kabahati tercümenin sırtına yüklüyoruz. Edebî tenkidimizin gevşek, temelsiz, havâî ve mekânsız olmasından şikâyet ediyoruz. Kabahati gazete ve mecmua sahiplerinin sırtına yüklüyoruz. İmlâmımızın düzensiz, Türkçemizin gelişi güzel ve kıvamsız olmasından şikâyet ediyoruz. Kabahati mektebe ve dil cemiyetine yüklüyoruz. Ciddi eserlerimizin derleme ve devşirme, fikir hayatımızın dayanaksız ve kararsız, kıymet hükümlerimizin ölçsüz ve ayarsız olmasından şikâyet ediyoruz ve kabahati yükliyecek sırt arıyoruz. (*Salon*. C. 1 S 3, s. 31)

Yazar, bu duruma kılavuz eksiliğinin sebep olduğunu belirtir. “Encümen-i Daniş”in akademi olmadığı için uzun ömürlü olmadığını ve hiçbir münevverin kendini hiçbir fikir işinden mesul saymadığını, hiç kimseye böyle “mesul bir hüviyet” tanınmadığını belirtir. Bize imlâmımızdan edebiyatımıza, sanatımızdan ilmimize kadar her şeyimize çekidüzen verecek, hür ve müstakil bir akademi lazım denilerek manen ve fikren kalkınmanın ancak böyle bir akademi ile olacağını söyler. Böyle bir akademiye kavuşulduğu zaman sallapatilikten ve curcunadan kurtulabileceğimizi iddia eder. Siyavuşgil, yaşadığı dönemi bir bakıma bu şekilde tavsif eder.

“Edebiyat Mükâfatları”. Yazı, edebiyat ödüllerinin nasıl verilmesi, nelere dikkat edilmesiyle ilgilidir. Fransız Goncourt Akademisi’nin ödül mekanizması ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Ardından yazar, üç defa ödül jürisinde yer aldığını ifade ederek Türkiye’de “göç yolda düzülür” mantığı ile amacına uygun olmayan bir düzen olduğunu açıklar.

Bugünkü jargona göre sistem kelimesinin yerine düzen kelimesini kullandık ama Siyavuşgil yazısında “*tertipsizlik*” kelimesini kullanır ki Türkiye’de bir düzensizliğin olduğunu ifade eder.

“İstanbul ve Semtleri”, “Asırlardan beri İstanbul şehrinin haritasını bozup çizen iki mimar vardır: Yangın ve moda.” diye başlayan yazıda şehrin sakinlerinin devrin zevk ve hevesinin bazı semtleri öne çıkardığı ve bu durumun edebiyata yansıdığı belirtilir:

İstanbuluları devir devir muhtelif semtlere çeken cazibenin akislerini son bir asırlık edebiyatımızda da adım adım takip edebiliriz. Namık Kemal, Rezaizade Ekrem ve Hâmid, Çamlıca’ya meftundurlar. Sergüzeşti Ali Bey, Araba Sevdası ve Garam’da Çamlıca, sadece bir dekor değil, vak’aya karışan canlı bir varlık, insanların ruhuna sinen bir atmosfer, muayyen bir hayat ve güzellik tablosudur. Boğaziçi, Tepebaşı ve Adalar, Serveti Fünuncuların rikkatle, ihtimamla, melankolik bir sevgiyle yaşattıkları birer tabiat köşesi, âdeta uçuk sonbahar renkleri ile canlandırdıkları birere sulu boyadır. Ada şairi Celâlin şiirlerinde, çamlar arasında hayal gibi dolaşan, denize ve gökyüzüne mağmum nazarlarla bakan ve etrafa sinen sükûnun içinde öksürdüklerini unutmağa çalışan bir ruhun tabiata gizli münacatını hissederiz. Hüseyin Rahmi ve Ahmet Rasim, bizi moda semtlerin füsünundan uzaklaştırıp İstanbulun köhne semtlerine götürürler. Biz onların peşine takılarak surlar civarına, ezan seslerinin pek berrak duyulduğu ahşap mahallelere, kanat çırpıntıları ve servi fısıltıları dolu loş mezarlıklara doğru yollandığımız zaman, gözlerimiz arkada, şiirin ve lüksün harelediği güzel semtlerde kalır. (*Salon*. C. 1 S 7, s. 95)

“Tiyatroyu Sevenler” başlıklı yazıda tiyatro konusunda hem toplumda hem de siyaset kurumundaki atalet ve kayıtsızlık eleştirilmiştir.

İki büyükşehirimizde pek az aralıklarla patlak veren ve dedikoduları hâlâ sürüp giden o mâlum hâdiselerden bahsedecek değilim... Yalnız bu iki nümayişin gelecekte daha acıklı ve daha vahim hâdiselere öncülük etmesinden korkulur. Bunun için ve daha bir birçok sebepler olduğu için bir tiyatro sevenler cemiyetine ihtiyacımız var. (*Salon*. C. 1 S 12, s. 175)

Yukarıdaki açıklama ile başlayan yazıda o günkü olumsuzluklar ifade edilir: İstanbul’da tiyatro binasının kadük kalması, Devlet Tiyatroları Kanunu’nun çıkmaması, emekli sanatkârlar yurdunun “tatlı bir emel halinde” kalması, telif hakları dâvası, İstanbul Konservatuvarında tiyatro şubesinin olmaması, yetenekli gençlerin cihanın büyük sanat merkezlerine göndermeyi pek seyrek akıl etmemiz.

Gazetelerin tiyatro haberlerine kayıtsızlığı; tiyatronun tarihine, tekniğine, estetiğine dair çıkan kitapların sayısı ve sürümünün içler acısı hâli, tiyatrodaki telifi harekete geçirecek mükafatı kurmağı düşünmememiz eleştirilir. Mükafat kurmak ifadesi ile yazar nitelikli bir ödül mekanizmasını kastetmektedir.

Edebiyatın da sahneye sırt çevirdiği ifade edilir. Edebiyatın sahneyi hor gördüğü ve sahnenin edebiyata arabanın beşinci tekerleği gözü ile baktığını ifade eder. Halkın tiyatroya alakasının ise hoşça vakit geçirme hududunu aşmadığını ve her gece salondan faraşlar dolusu fıstık kabuğu toplandığını belirtir.

Yazara göre tiyatroyu sevenler cemiyetinin kurulması yukarıda bahsedilen sorunların çözümünde bir adım olacaktır.

“İstanbul’da Tiyatro” adlı yazıda bir önceki metinde kadük kaldığı ifade edilen Şehir Tiyatrosunun müstakbel binasının inşaatının yarım kalması ve metruk hâli eleştirilmiştir. Tiyatronun ehemmiyeti ve bir ülkenin ufkunda açacağı ilhamlar sarahatle açıklanmış, İstanbul gibi bir şehirde Şehir Tiyatrosu’nun köhne bir binaya mahkûm olmasından yakınılmıştır. Bu inşaatın İnönü Gezisi’nin ucunda yer aldığı yazıda geçer. Binanın şu an kullanılan İBB Şehir Tiyatroları Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi olması kuvvetle muhtemeldir. Sabri Esat Siyavuşgil’in “Tiyatroyu Sevenler” başlıklı yazısıyla aynı sayfada yer alan “Aktüalite” sütununda bir inşaat görseline yer verilerek “İstanbul Sergi ve Spor Sarayı tamamlandıktan sonra resimdeki şekli olacak ve bina şehrimiz için büyük bir kazanç olacak.” (*Salon*. C.1 S 8, s. 113) denilir.

“Bizde Roman”. Türkiye’de o yıllarda tartışılan tercüme roman meselesi noktasında Türk edebiyatında roman türünün durumu ve okuyucu profili göz önüne serilmiştir. Yazar, tercüme romanın yerli romanı boğduğu, yayıncıların kötü mütercim çalıştırmak sureti ile eserlere ve Türkçeye zarar verdiğini söyleyenlerin görüşlerine yer verir. Bu kişilerin çözüm olarak devletin sert tedbirler alıp milletlerarası telif anlaşmasına imza koyarak bu duruma set çekmesini önerdiklerini söyler.

Yazar, devlet eliyle tercümenin engellemesine karşıdır. Yabancı eserlerin tercüme edilip Türkçeye kazandırılmasına taraftardır. Yerli romanın münevverlerin kafasını ve ruhunu doyurmaktan uzak olduğunu ve dün *Aşk-ı Memnu* ile *Eylül* okuyan münevverlerin bugün bu estetik zevk ihtiyacını tercüme romanlardan aldığını belirtir. Okuyucuların bilgi ve zevkçe terfi etmesini memleketin irfanı hesabına bir kazanç sayar. Eski, *Hasan Melah* ve *Gulyabani* okuyan ve daha kalabalık olan kalitesiz yerli roman okuyucusunun şimdinin yerli aşk romanlarından zevk aldığını ifade eder. Münevver okuyucuların bugünün bir Halit Ziya’sı yok tespitinin sebeplerini şöyle sıralar: Romanın Türk edebiyatından zuhur etmesinin daha dün olması, cemiyet hayatının davalı ve meseleli olmaması; toplumda duygu cereyanları, fikir cereyanları, içtimaî hâdiselerin görülmemesi, böyle bir hadise olsa bile romancının bunları eserine

yansıtacak hürriyetten mahrum olması, mutlakiyet idaresinin baskısı ve sansürü. Mevzusu tahdit edilen romanın tekniğinin de monoton, cılız ve sevimsiz kaldığı ifade edilir. “Halbuki garp, en az iki asırlık tecrübesi, hudutsuz hürriyeti, usareli kültürü sayesinde romancılıkta her şeyi denedi, sanat ve tekniğin şah eserlerini yarattı. Tercüme yolu açılınca da bu üstün kaliteli eserler, münevverimizi cezbetti.” (*Salon*. C.1 S 9, s. 127) diyen yazar kendi romanlarımızın kaliteli eserlerine kavuşuncaya kadar münevver okuyucunun tercüme tiryakisi olmaya devam edeceğini, romancıların da garplı meslektaşları ile boy ölçüşecek güce sahip oluncaya kadar ancak sabık Tahir ile Zühre kari’leri arasında kendilerine müşteri bulacağını söyler. “Hakikat hazin. Fakat hakikati görmemek gayreti ile gözümüzü yummak daha hazin olacak.” uyarısı ile yazı son bulur.

1946 seçimlerinden sonra Tercüme Bürosu’nun kapatılmasına, Yaşar Nabi Nayır’ın bu konudaki faaliyetlerine ve Saadettin Gökçepınar’ın “Muharrir Neden Yetişmiyor?” başlıklı anketinde ediplerine sorulan tercüme roman konusuna yukarıda yer verilmişti.

“Eski Mecmualar”. Yazar eski mecmualarda yer alan fotoğraf ve resimlerden yola çıkarak kronolojiyi gözeterek toplumsal değişimleri anlatır. Yazıda; sahaf dükkanlarının önünde cilt cilt yatan, kütüphanelerin en alt raflarında kalan *Malûmat*, *Serveti Fünûn*, *Şehbal*, *Resimli Kitap* gibi dergileri için şimdi “Zamanın gençliği için hiyeroglif veya saray dilsizi gibi içlerini dökmeyen, ebedî sükûta mahkûm birer eski zaman hatırasıdır.” (*Salon*. C.1 S 10, s. 150) denilir.

“Amerikan Romanlarına Rağbet”. Bu yazıda Avrupa’da İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerikan romanlarına ilginin artması irdelenir. İki kıtanın bu konudaki kültürel kodlarına, romanlarının özelliklerine değinilir. Yazı, Amerikan romanının Avrupa’da yayılışı ve yaşlı kıtanın Amerikalı yazarları, onların romanlarını kabul ediş sürecini göz önüne serer. Siyavuşgil, Avrupa’da ilk öncelerde hangi Amerikalı yazar ve eserlerin okunduğunu da örnekler.

Vahdet Gültekin de *Salon* dergisinde ilki beşinci sayıda sonuncusu da otuz üçüncü sayıda olmak üzere dünya edebiyatından yirmi bir romanı tanıttığı yukarıda ifade edilmişti.

“Eski Şiirimiz ve Deniz”. Derginin “deniz” özel sayısında yayımlanmış bir yazdır. Divan edebiyatı şairlerinin deniz konusunda kayıtsız kalması eleştirilmiştir.

Deniz, Divan şairinin nazarında ya bir katre sudur, yahut da umman. Fakat her iki halde de şair denize bakınca bulutları, dalgaları, gemileri, engine açılan ümitleri ve hüsrancı görmez, bir damlada yahut yekpare bir su kütesinde mutlak vücudun azametine hayran olur. Onun ruhu bu sembol âlemine, okyanusları fethetmiş bir gemici ihtirasıyla değil, denize kavuşmak isteyen bir ırmak iştiyakiyle hemen katılır. Bir bakışta tamamlanan bu asla dönüşün sonunda şair söner. Sular saman çöpünü alıp götürmüştür. Ortada artık ne denizden, ne de şairden eser kalmıştır. (*Salon*. C. 1 S 17, s. 253)

Yazar; divan şairleri arasında, Boğaz'da, mehtaplı gecelerde kayık sefası edenlerin; Akdeniz adaları arasında yolculuk edenlerin de olduğunu ama hiçbirinin şiirinde denizin iki boyutlu bir ayna olmaktan kurtulamadığını söyler. Hakikatin sırrı öğrenildikten sonra bir tarafa bırakılıverilen garip bir ayna olduğunu da ekler. Siyavuşgil; şair denizi duymamışsa, denizin şarkısını söylememişse, kabahatin ancak gözlerine inen tasavvuf perdesiyle dudaklarından eksilmeyen câm-ı cem'de olduğunu söyler. “Denizin türküsünü, onun tuzunu tadanlarla yosununu koklayanlar söyler.” (*Salon*. C. 1 S 17, s. 253) ifadeleriyle yazı sona erer.

“Edebiyatta Hürriyet.” Türk edebiyatında özellikle roman türünde hürriyet yoksunluğunun edebî gelişmeyi engellediği çeşitli romanlardan söz açılarak açıklanır.

Tanzimattan önceki fikir hayatımızı bir tarafa bırakıyorum. Saray, medrese ve ocağın nefes aldırmayan ceberrutu altında kafalara Rönesans ruhunun giremeyeceği tabii idi. O devirde bizim en büyük hüsranimız, insanı başlı başına bir kıymet saymamız, ferdi ümmetten ayırd edemememiz, topluluğun nizamı karşısında şahsın hak ve hürriyet payını unutmamız olmuştur. (*Salon*, C. 2 S 35, s. 554)

Bu konuda Namık Kemal ve çağdaşı Fransız yazarlar karşılaştırılmıştır. Fransa'da kralın himayesinde bazı isimlerin yükseldiği işlenmiştir. Aynı dönemde diğer yazarlarla beraber, özellikle, arkasında böyle bir koruma olmayan Namık Kemal'i kastederek aşağıdaki tespit ve eleştiri ile yazı sona erer.

Zavallı romancı, tabiat tasvirleri ile sevda tahayyüllerinden başka ne yapabilirdi? Meşrutiyetten bugüne cemiyetin, ara ara fasılalar da olsa, edebiyat üzerindeki kontrol ve sansürü devamlı ve zaman zaman şiddetli olmuştur. Yalnız Hüseyin Rahmi bir fırsatını bulunca efsuncuları, vurguncuları, alafranga düşkünü züppeleri, Harbi Umuminin açlık ve sefaletini teşhir edebilmiş ve kendisinden sonra gelenler, içtimaî hiciv bakımından, onun kurduğu bu kadroyu aşmak cesaretini gösterememişlerdir. Henüz yakın zamanlarda hürriyet kasidesini bile eksiksiz okumanın hoş görülmediği, tiyatronun resmî bir murakabe altında tutulduğu, dile hükümet otoritesinin müdahale ettiği cemiyetimizde edebiyatın bu kadar silik ve söntük oluşuna şaşmak, tecahülü ârifaneden başka bir şey olmasa gerek! (*Salon*. C. 2 S 35, s. 554)

“Bugünün Karagözleri ve Hacivatları”. Yazının kaleme alındığı dönemde hâl ve tavırlarıyla, konuşmalarıyla, davranışlarıyla Karagöz ve Hacivat'ı anımsatan insanlar anlatılmıştır. Hayal perdesinin bu karakterlerinin geçmişteki özellikleri ve yeni hüviyetler karşılaştırmalı olarak açıklanır. Psikolog olan Siyavuşgil'in Karagöz üzerine iki eseri vardır. (TEİS, 2020i)

Salon dergisinde “Çelebiler ve Zenneler” başlığı ile imzasız bir yazıda da gölge oyunu konu edilmiştir. Gölge oyunundaki çelebi ve zenne tasvirlerinin yıllar içinde değişen kıyafetleri ve aksesuarları açıklanır. “*Salon*, hususî bir koleksiyondan temin ettiği bu Çelebi ve Zenne tasvirlerini okuyucularına arzetmekle hem eski hatıraları tazelemek, hem de mazideki giyim gustomuzdan ve sanat kabiliyetimizden bazı örnekler vermek istedi.” (*Salon*. C. 2 S 41, s. 683) denilerek yazının altında ve üstünde tasvirlerin resimlerine yer verilir.

SES müstarıyla yayımlanan yazıların konu ve üslup olarak Siyavuşgil'i hatırlattığı yukarıda belirtilmiştir. SES imzasıyla edebî konulara da değinilmiştir. “Kimler Roman Okur?” bu yazılardan ilkidir. Yazıda, geçmişten yazının yazıldığı döneme kadar Türk toplumunda roman okuma ritüelleri ve okuyucu tipleri irdelenmiştir. Roman okurunun geçmişten itibaren tahlili yapılmıştır. Yazının son paragrafı bir tespiti ortaya koyar: “Hiç roman okumayanlar da var. Mahalle kahvesi müdavimleriyle edebiyat hocaları bunlar arasında bulunur. Mahalle kahvesine gidenler, vakitleri olmadığı için, edebiyat hocaları ise okunacak roman bulamadıkları için ellerine kitap almazlar.” (*Salon*, C. 2 S 32, s. 516)

İkinci yazı “Neden Kadınlardan Yalnız Romancı Çıkar?” başlığı ile yayımlanmıştır. Kadınların, güzel sanatların hiçbir şubesinde muvaffak olamadıkları yalnız roman sahasında başarı olduklarını mizahî bir dille anlatılır. SES bu duruma; kadınlardaki anlatma, konuşma, kendinden bahsetmek ihtiyacının sebep olduğunu ifade eder.

Fakat diyecersiniz ki, kadın romancıların eserlerini en çok okuyanlar, yine erkeklerdir. O da doğrudur. Amma sebebi var: Tecessüs ve merak. Erkekler, hayatta anlayamadıkları kadın muammasını, latif cinsin romancıları ağızından öğrenmek hevesiyle kitaplara saldırılar. Fakat her defasında hayal sukutuna uğrarlar. (*Salon*, C. 1 S 18, s. 273)

Salon dergisinde Sabri Esat Siyavuşgil'in ardından en çok yazısı yayımlanan yazarlardan biri de Ercümend Ekrem Talû'dur. (1888-1956). Nihat Sami Banarlı (1978: 1244), Ercümend Ekrem'i mizâhî roman, fıkra ve hikâye vâdisinde ise devrin en dikkate değer sîması olarak görür. Banarlı, onun Hüseyin Rahmi ve bilhassa Ahmed Râsim tarzı tahkiyeyi daha yeni ve zeki çizgilerle birleştirerek nükte edebiyatımızın imzasıyla değerlendirdiğini ifade eder. Meşhur tanzimat romancısı Recaîzadenin oğludur, bilgisini de ekler. Talû'nun *Salon* dergisinde üç hikâyesi mevcuttur. Bunların haricinde deneme, sohbet, hatıra, biyografi türlerinde otuz üç yazısı daha vardır. Talû'nun edebiyatı konu edinen yazılarında öne çıkanlar kısımlar şunlardır:

“Üstad Ekrem ve Aşk”. “Ölümünün otuz beşinci yıldönümü münasebetiyle” üst başlığı ile verilen bu yazıda yazar, babasının ölümünden sonra yakılmasını vasiyet ettiği bir sandıkta bulup okuduğu şiirlerde yer alan Recaîzade Mahmut Ekrem'in sevgililerine seslenişini anlatır. Bu sevgililer klasik edebiyatın kurmaca dünyasına aittir. Recaîzade'nin aşk ızdırabını gösterir. Talû, sandığı yakma niyetinde iken Süleyman Nazif'in telkini ile açar ve içindekileri okur. Daha sonra yakılıp yakılmadığı ile ilgili herhangi bir açıklama yoktur.

“Şahâne Gözler”. Divan edebiyatında göz mazmununun yerini örneklerle açıklayan bir yazıdır. Bâki, Nef'i, Nedim, Yavuz Sultan Selim, Recaîzade Mahmur Ekrem, Yahyâ Kemal'den bu mazmunla ilgili alıntılar vardır.

“BezmiCem”. İçki meclislerinin nizamı, adabı; Yahyâ Kemal, Aynî, Riyazî’den alınan beyitlerle; Ahmet Rasim’den anekdotla açıklanmıştır.

“Recaizadenin Matemleri”. Recaizade Mahmut Ekrem’in çocukluğunda başlayan ve aile kurduğunda da evlatlarını yitirmesi ile da devam eden acıları konu edinmiştir. Yazı bir bakıma kısa bir biyografidir. Bu kayıplara Namık Kemal, ağabeyi Celâl Bey, dostu Damat Necip Paşa’nın eklenmesiyle Recaizadenin acısının da katlandığı vurgulanır. Yazar, bu sebeplerle Recaizade’nin “elem şairi” olarak adlandırıldığını ifade eder.

Refi’ Cevad Ulunay’ın *Salon* dergisindeki yazıları hatıra niteliği gösterir. Özellikle Mevlevilik ve klâsik Türk müziği konusundaki yazıları dergide öne çıkar. Yazar, “Semaî Kahveleri” başlıklı yazısında ramazan ayında, İstanbul’un bazı semtlerinde açılan “çalgılı kahve” ya da “semaî kahveleri”nde icra edilen halk edebiyatı nazım ürünlerine değinir. Bu konuda öne çıkan kişilerin adlarını anar. Atılan ayağa binaen semaî, mâni, koşma, divan, destan okunduğu ve yarışmaların yapıldığı belirtilir. Asılan muammalara örnek verilir. Yazı, “Bugün bu halk edebiyatının kendisi değil namı bile kalmadı.” (*Salon*. C. 1 S 8, s. 115) serzenişiyle biter.

“Ney ve Mevlevî”. Mevlevilerin Konya Meram’da yazın göç ettikleri sayfiyenin tavsif edilmesiyle başlayan yazının teması müziktir. Sema törenlerinden dem vurulan yazıda ney ve kudüm konu edilir. “Mevlevîlik, Türk edebiyatı ile Türk musikisine pek büyük hizmetler etmiştir. İnsanlarda ilâhî aşkı uyandırmak için en kestirme yolu tercih etmişler. Türk edebiyatının en büyük şairleri ekseriya Mevleviliğe intisap etmişler.” (*Salon*. C. 1 S 9, s. 130) diyen yazar, mevlevî postnişin Veled Çelebi (Yazar, amcam diye hitap ederek akrabalığını vurgular), Şeyh Galip ve Sadeddin Çelebi’den (Udî olduğu ifade edilir) anekdotlar ile İzzet Molla, Nef’i, Nâili gibi şairlerden beyitler aktarılır. Beyitler Mevlâna ve ney ile ilgilidir. Ayrıca yazıda Neyzen Tefvik de anılır. Yazıdan sonra gelen sayfada ney üfleyen bir mevlevînin resmi altında ilâhî aşkı anlatan bir rubaî vardır. Resim de rubâî de imzasızdır.

“Bilmece ve Edebiyyat”. Yunan mitolojisinden konusu bilmece olan bir anlatıyla başlar. Yazar, alıntılarla klâsik Türk edebiyatında muammanın yerine değinmiştir. Sultan Mahmut’a ait bilmeceli bir fıkra ile yazıya son verilir.

“Hayat Bir Muammadır!”. “Bilmece ve Edebiyyat” başlıklı yazının biraz genişletilmiş hâlidir. Daha farklı bilmecelelere yer verilir. İlk yazıdaki bazı anekdotlar tekrarlanır.

Şemsettin Kutlu da geçmiş dönemin edebiyatını konu edinir.

“Edebiyatımızda Tütün ve Kahve”. Bu yazının giriş bölümünde klasik edebiyatın *hayatî* olmadığı iddiası reddedilir. Eski anlayışa göre edebiyatın “maali”den ibaret olduğu düşünüldüğü için bu çeşit eserlere kıymet verildiği ama onun dışındakilerin hafif sayılarak edebiyat dışı addedildiği anlatılır. Halbuki ihtilâller, aziller, nasıplar, yangın, sel, soğuk afetlerinin yanı sıra çeşitli sosyal hareketleri sınıf ve zümre yaşayış ile münasebetlerin anlatıldığı zengin şiir, nesir, hikâye ve destanların “alelâde şeyler” sayılarak bir tarafta kaldığı ve yazmalarda ve mecmuai eş’arda kaldığı ifade edilir. Edebiyatta mevzu olan tütün ve kahvenin hayatın hakiki yönü olduğu ifade edilerek bu mükeyyifatın kullanılmasına ve kullanımının men edilmesine dair beyitler alıntılanır. Anonim beyitlerin yanında Ahizade, Azmizade ve Feyzullah Efendi’den de beyitler alıntılanır.

“Eski Şiirimizin Gülen Tarafı”. Yazıda Veysî, Zeki gibi şairlerin eserlerinin Zaik tarafından eleştirilmesine, Revanî’nin şiirine Sultan Süleyman tarafından yazılan mizahi nazire örneklerine yer verilir.

Eski şiirimizin ciltler, divanlar dolduran ağır başlı çatik kaşlı naat, münacat, kaside ve gazelleri arasında âfaki ve alaylı sözler, zeki hicviyeler, nükteli şakalara da rastlanılmaktadır. Divan Edebiyatının esasta hemen tamamen muhayyel, mücerret, mevzular üzerinde işlemesine bedel onun bu gülen tarafı nisbeten daha canlı bir mahiyet gösterir. (*Salon*. C. 1 S 10, s. 150)

Ayrıca Sultan İbrahim’in samur merakından İstanbul’da samur merakının artması; aziller, nasıplar, soğuk havada elde edilen bir kürk, sosyal hayattaki aksaklıklar, rüşvetler, istimler; Keçecizâde İzzet Molla, Nâbî, Vehbî, Zaik’in beyitleriyle örneklendirilir.

“Sultan Şairler ve Saltanatlı Şiirler”. Osmanlı devletinde şair olan padişahların şiirlerinden örnekler verilir. Bu şair padişahlar; İkinci Murat, Yavuz Sultan Selim, İkinci Beyazıt, Kanuni Sultan Süleyman, Üçüncü Murat, Dördüncü Murat, Sultan İbrahim, Üçüncü Selim ve İkinci Mahmut’tur. Alıntılan beyitler klâsik Türk edebiyatının özelliklerini taşıırken Dördüncü Murat’ın, gözdesi Musa Çelebi’nin öldürülmesi üzerine halk şiiri motifli bir mersiyesinden de örnek verilir. Sultan şairlerin aşk ve lirizm içeren şiirlerinin örneklendirildiği bu yazının akabinde sonraki haftalar da ise aynı şairlerin kalemi kılıç gibi kullanan ve erkek seslerle haykıran millî şiirleri üzerinde durulacağı söylenir. Planlanan bu yazıya derginin sonraki sayılarında tesadüf edilmemiştir.

“Şiir Bahçesinden Güller”. Klasik Türk edebiyatında “gül”e dair söylenmiş şiirlerden alınma beyitlerle, gülün bu şiir sahasındaki yeri anlatılmıştır. Şairi verilmemiş şiir parçalarının yanı sıra Bâki’den, Şem’i’den, Şeyh Galip’ten, Enderunlu Vasıf’tan, Yahyâ Kemal’den alıntılar vardır.

Yukarıda zikredilen yazarlar haricinde Hadi Koçdemir “Ramazanda Nedim!..,” başlıklı yazısında ramazan ayı öncesi ve oruç ayı boyunca Nedim’deki tavır değişiklikleri; şairin ramazan karşısındaki tutumu şiirlerinden alınan beyitlerle hikâyeleştirilmiştir. Zahir Güvemli “Kızlar ve Romanlar” adlı yazısında genç kızlar özelinde okunası romanların özellikleri açıklanmıştır. Yazar, para kazanmak hırsıyla yazılan zararlı neşriyata bazı romanları da dahil ederek bu değersiz neşriyatın en büyük zararının insanı zevksizliğe götürmesi olduğunu belirtir. Bu eserlerinin sanat zevkinin teşekkülüne engel olmakla beraber birçok zevki körelttiği de vurgulanır: “Genç kızlar, bunlardan bilhassa kaçmalı, kitap reklamlarına aldanmamalıdır. Çünkü, reklâm, daima ’malı metheder’, eseri değil. Reklâmı yapan, kitabın yazarı değil, neşreden ticaret müessesidir.” (*Salon*. C. 1 S 22, s. 344)

Bu kelimelerle isimlendirilen yiyecek ve içecekler de yazıda geçer. Aynı zamanda yarım kalmış bir İstanbul Ansiklopedisi de hazırlayan Koçu; bu kelimeleri İstanbul’la da ilişkilendirir: Kızkulesi, Kızlarağası, Hanım İğnesi (Kayık çeşidi), Kız Ali (İstanbul zabıtasını uğraştırmış yaman bir sabıkalı) mevzubahis edilir. Şehzadelere mürebbilik eden kadınlara Kanuni Süleyman’ın “daya kadın”ını örnek verir. Bu kadının siyasî bir nüfuzu olduğunu belirterek inşa ettirdiği camiye ve kabrinin nerede olduğunu aktarır. Bu da yazarın İstanbul konusundaki ansiklopedik bilgisini ortaya koyar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİHRİST

Tablo 4.1. *Salon* Dergisinde Yayımlanan Edebî Metinlerin Künyesi

Yazar/Şair	Başlık	Tür	Tarih-Cilt-Sayı-Sayfa
Abdullohoğlu, Ali Haydar	Bir Ağaça	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Abdullohoğlu, Ali Haydar	Sual	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Abdullohoğlu, Ali Haydar	Geceler	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Abdullohoğlu, Ali Haydar	İnziva	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Abdullohoğlu, Ali Haydar	Muhabbet	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Abdullohoğlu, Ali Haydar	Ömrüm	Şiir	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 949
Adıvar, Halide Edib	Yar! Kadına Dair	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 35
Ahıskan, Necmi Rıza	Sanatkâra Hürmet	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 54
Ahıskan, Necmi Rıza	Rakım Hoca	Biyografi	1 Ocak 1949, C. 1 (29), s. 458
Ak, Sadık	Seni	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Akçaer, Nedim	Uludağ Mektubu	Gezi Yazısı	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 328
Akçaer, Nedim	Paradan Çıldırınlar	Hatıra	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 421
Akçaer, Nedim	Borsa'da Kazananlar	Hatıra	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 460
Akçaer, Nedim	Karagöz İstanbul'da	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 905
Akçer, Nedim	Bebek Sergisi	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1045
Akçer, Nedim	Bale Pantomim	Bilgilendirme yazısı	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1058
Akdeniz, Kâzım	Gazel	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Aksal, Zeki	Sevdiceğim	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Akdora, İskender Fikret	Hayal İçinde	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Akın, Rüstem	Serzeniş	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Akkoyunlu, N. Kemal	Mehtaba Sitem	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Aktay, Salih Zeki	Hasret	Şiir	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 52

Tablonun devamı

Akyay, Z.	Cennet Bahçelerinde	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Albayrak, Hasan	Gece Güneşi	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Alp, Esat	Rüya	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Alper, Nejat Tahsin	Şarkı	Şiir	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 100-101
Alper, Nejat Tahsin	Rüya	Şiir	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 327
Alper, Nejat Tahsin	Deniz Kızı	Şiir	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 399
Alper, Nejat Tahsin	Türk Şiirinde Kadın Saçları	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 564
Alus, Sermet Muhtar	Esirciler	Tarihî anekdot	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 899
Alus, Sermet Muhtar	Yağlıkçı Reşide Hanım	Biyografi	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 918
Arıbal, Dikmen	Ona	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Âşık Bikes	Gönül Evinden	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Arar, Muin	Yurt Dışında Salon: Bir Avrupa Seyahatinden Notlar	Haber Metni	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 675
Arar, Muin	Yurt Dışında Salon: Bir Avrupa Seyahatinden Notlar	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 699
Arcan, İ. Galip	Diyemedim...	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 13
Arcan, İ. Galip	Ceketime Mersiye	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (3), s. 42
Arcan, İ. Galip	Makyaj	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 814
Arıbal, Sevil	Giden Sevgiliye	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Arıbal, Sevil	Yıllar Önce	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Artun, Âkile	Türk Musikisinde İbلاغ Kudreti	Deneme	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 198
Arar, Muin	Yurt Dışında Salon: Bir Avrupa Seyahatinden Notlar	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 699
Ataker, Arif Dünder	Yahyâ Kemal'e Gazel	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Ayberk, Dr. Nuri Fehmi	Gözler ve Gözlükler	Sohbet	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 169
Ayberk, Dr. Nuri Fehmi	Göz	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 106
Ayberli, Fezâl	Şarkı	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Aygün, Abdülkerim	Yıllar	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Aygün, Abdülkerim	Ben Olayım	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736

Aygün, Abdülkerim	Bedbaht Adam	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Aygün, Abdülkerim	Yalvarış	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Aygün, Abdülkerim	Sorarım	Şiir	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 892
Ayla, Safiye	Takdir ve Sanatkâr	Anı	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 8
Ayla, Safiye	Takdir ve Sanatkâr	Anı	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 38
Avcı, Mustafa	Marmara'da	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Aykaç, Fazıl Ahmet	Diyedir	Şiir	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 224
Aykaç, Fazıl Ahmet	Cemil Bey'i Anarak	Şiir	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 257
Aykın, Cemalettin	Koşma	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Aylıkçı, M. Şükrü	Gelen Sevgili	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Azmi Nihad	Âvâre Kadınlar	Sohbet	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 243
Başaraner, Makbule	Kalbimin Sahibine	Şiir	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 85
Başaraner, Makbule	Bir Gecenin Hatırası	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 958
Başbelâsı	Salondan Salona: Dedi Kodu	Haber Metni	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 823
Baysal, Mevlüt	Lale	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 179
Baysal, Mevlüt	Gül	Sohbet	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 193
Baysal, Mevlüt	Glâyöl	Sohbet	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 799
Baytok, Ali	Mânilerim	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Bebe	Tavşanın Dinlediği Konser	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 746
Belen, M. Kemal	Gel	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Belen, M. Kemal	İzin Yok	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Belen, M. Kemal	Düş Peşime	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Belen, M. Kemal	Bahar	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Belen, M. Kemal	Bırak Gelsin	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Belen, M. Kemal	Renkler	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Belen, M. Kemal	İnlemekte	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Belgün, Attilâ	Belki	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Belgün, Attilâ	Güzel	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Belgün, Attilâ	İstedim	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Belkıs	San Remo'da Yaz	Haber Metni	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 396
Belkıs	Yurt Dışında Salon Paris Dedikoduları	Haber Metni	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 426

Belkıs	Yurt Dışında Salon Paris Dedikoduları	Haber Metni	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 659
Belkıs	Kumarbaz İtalya	Gezi Yazısı	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 693
Belkıs	Cotes d'Azıire'de Milyonerler Nasıl Eğleniyorlar?	Gezi Yazısı	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 732
Belkıs	Yurt Dışında Salon: Hırsızlara Bahşiş Veren Adam ve Son Balo	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 743
Belkıs	Yurt Dışında Salon: Denizde Bir Âlem	Haber Metni	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 759
Belkıs	Yurt Dışında Salon: Balo	Haber Metni	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 783
Belkıs	Yurt Dışında Salon: Paris Kuvaförleri	Haber Metni	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 802
Belkıs	Yurt Dışında Salon: 1950'de 1900 Hatıraları	Gezi yazısı	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1044
Belkıs, B.	Ali Han Yakında Evleniyor	Haber Metni	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 412
Belli, Şemsi	Sen	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Berkand, Muazzez Tahsin	Senin Gibi Bir Kadın	Hikâye	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 393
Berkand, Muazzez Tahsin	İnanmak İstiyorum	Hikâye	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 441
Berkand, Muazzez Tahsin	İlk Aşk	Hikâye	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 485
Berkand, Muazzez Tahsin	Kırılan Bebek	Hikâye	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 517
Berkand, Muazzez Tahsin	Baykuş Yuvası	Hikâye	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Berkand, Muazzez Tahsin	Yanık Mektup	Hikâye	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 581
Berkand, Muazzez Tahsin	Telefondaki Ses	Hikâye	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 413
Berkand, Muazzez Tahsin	Sevgimin Masalı	Hikâye	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 669
Berkand, Muazzez Tahsin	Beyaz Gül	Hikâye	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 685
Berkand, Muazzez Tahsin	Uzaklaşan Sevgili	Hikâye	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 717
Berkand, Muazzez Tahsin	Gülen Gözler	Hikâye	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 744
Berkand, Muazzez Tahsin	Komşunun Kızı	Hikâye	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 779

Berkand, Muazzez Tahsin	Geleceksin Sandım!	Hikâye	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 832
Beşkardeş, H. Nizami	Uyuyan Belde	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Beyatlı, Yahyâ Kemal	İhsan'a	Şiir	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 7
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Vehbi'ye	Şiir	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 7
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Sâlim'e	Şiir	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 8
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Hâlis'e	Şiir	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 8
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Söz Meydanı	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 11
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Rübai Neşvesi	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 11
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Tevfik'e	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 11
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Tazmin	Şiir	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 33
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Zevkâbâd	Şiir	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 50
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Cemal Yeşil'e	Şiir	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 65
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Fuat Bayramoğlu'na	Şiir	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 65
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Fuat Ömer'e	Şiir	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 65
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Siste Söyleniş	Şiir	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 81
Beyatlı, Yahyâ Kemal	Tûr'dan Mülhem	Şiir	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 97
Birgöl, F.	Salonların İç Yüzü	Sohbet	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1046
Bodson, Belkis	Yurt Dışında Salon: Paris Haberleri	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 979
Bodson, Belkis	Yurt Dışında Salon: Paris Haberleri	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 998
Bodson, Belkis	B.Belkis	Mektup	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 42
Bohça, A. Şevket	Gazel-i Mükerrer	Şiir	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 213
Bohça, A. Şevket	Şarkı	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Bolkan, Hamdi	Münacaat	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Borazan, Nuri	Salkım Söğüt	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072

Boztepe, Hilmi	Karanlık Odamda	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Boztepe, Hilmi	Tereddüt	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Bülbül, Ali Ridvan	Yâra Maniler	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Bülbül, Ali Ridvan	Sılamdan Uzakta	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Bülbül, Ali Ridvan	Yetişir	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Bürün, Cemal	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 22
Candan, Suat	Aradığım İklim	Şiir	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 820
Canan, S .	Burgaz	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Cem, Cemil Cahit	Masallar ve Hakikatler/Deniz Kızı	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 257
Cenan, S.	Kehkeşan	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Cenan, S.	Küçüksü	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Çalı, Kudret Sinan	Ada Hasreti	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 226
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Aslanla Ceylan	Şiir	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 14-15
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bir Günden Bir Ömür	Şiir	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 36-37
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bir Gazel	Şiir	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 81
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bir Şarkı	Şiir	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 84-85
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Yûsuf ile Zeliha	Şiir	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 117
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Şarkı	Şiir	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 129
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Manzara	Şiir	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 145
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bahar	Şiir	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 161
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Lale Devri	Şiir	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 180-181
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Çiçekten Adalar	Şiir	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 209

Tablonun devamı

Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bir Pencereden	Şiir	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 228-229
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Nuh'un Teknesi	Şiir	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 258-259
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Seninle ve Sensiz	Şiir	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 288
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Sonbahara Kasîde	Şiir	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 332
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Denizle Konuşan Adam	Şiir	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 355
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Şarâba Kasîde	Şiir	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 417
Çamlıbel, Faruk Nafiz	İki Kış Ortasında	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 449
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Vahdet-i Vücûd	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Gülîstan	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Çocukluğumdaki Gözlerle	Şiir	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 817
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Harem Selamlık Salon	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 811
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Misafir Odası	Sohbet	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 834
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Cihan Şairi Yahyâ Kemal	Deneme	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 854-855
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Salonlar Konuşuyor: Bir Portakal Sandığı	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 873
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Üç Yılbaşı	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 894
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Gazel	Şiir	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 897
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Vapur Salonları	Sohbet	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 935
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Bir Kahve Fincanı	Sohbet	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 955
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Aşk ve Sanat	Sohbet	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 973
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Kadın Güzel Bir Şarkıdır	Sohbet	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 993
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Hayal ve Hatıra	Sohbet	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1013
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Çizgiler ve Aklar	Sohbet	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Çamlıbel, Faruk Nafiz	Layemut	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (61), s. 1055
Çakırtaş, Mehmet	Ne Olur?	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472

Tablonun devamı

ÇENGEL	Salondan Salona: Dedikodu Kokteyli	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 744
ÇENGEL	Salondan Salona: İstanbul'da Olanlar	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 760
ÇENGEL	Salondan Salona: Partiler Faaliyette	Haber Metni	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 806
ÇENGEL	Salondan Salona: Sergiden Sergiye	Haber Metni	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 838
ÇENGEL	Salondan Salona: Dedikodu Kokteyli	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 744
Çınarlı, Mehmet	Neler Ağlar?	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Çolak, Hüseyin	Yâr ile Söyleşme	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Çumralı, Celal	Eski Şarkı	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Çumralı, Celal	Memnu Meyva	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Dalmen, Güzin	Biz Bize	Sohbet	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 391
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Genç Kızlar	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 405
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Kumarbaz Kadınlar	Sohbet	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 423
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Çalışan Evli Kadınlar	Sohbet	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 436
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Moda Esiri Kadınlar Moda Düşmanı Kadınlar	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 465
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Çocuk Oyuncak Değildir	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 484
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Kadın ve Renk		1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 497
Dalmen, Güzin	Kıskanç Kadınlar		15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 516
Dalmen, Güzin	Biz Bize: İyi Giyinmek Sanatı	Sohbet	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 531
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Erkeklerin Eğlendikleri ve Evlendikleri Kızlar	Sohbet	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 547
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Sinema Artistlerine Özenen Kadınlar	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 564
Dalmen, Güzin	Biz Bize: İlkbaharda Yüz ve Vücut Güzelliği	Sohbet	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 580
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Ucuz Giyinmenin Sırrı	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 396
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Erkeği Kışkırtan Kadınlar	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 412

Tablonun devamı

Dalmen, Güzin	Biz Bize: Yapmacık Kadınlar	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 428
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Şımarık Kadınlar	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 668
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Plaj ve Kadın	Sohbet	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 699
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Pantolonlu Kadınlar	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 715
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Namus Telakkileri ve Kadın Kıyafeti	Sohbet	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 729
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Ev Kadını	Sohbet	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 746
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Kadın ve Neş'e	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 763
Dalmen, Güzin	Biz Bize: Süs Kadını	Sohbet	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 785
Deligönül, Mehmet	Rubâiler	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 437
Demirtaş, Faruk Kadri	Başlangıç	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Demirtaş, Faruk Kadri	Hicran	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Demiroy, Perihan	Hüzün	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Demiroy, Perihan	Akşam	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Demiroy, Perihan	Ayşem	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Demiroy, Perihan	Gurbette İlk Akşam	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Deren, Celal	Hayal ile Başbaşa	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Doğruer, Feyzullah	Tabiat Güzelliği ve Dişler	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 17
Doğruer, Feyzullah	Sanat'da Güzellik	Deneme	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 121
Doğruer, Feyzullah	Şahane Düğünler	Hatıra	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 462
Doludizgin	Çoban	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Eğilli, Behzat	Öğüt	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Ekran	Garip Bir Evlenme: Linda Christian- Tyrone Power	Haber Metni	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 511
Eliboler, Mustafa	Gemi	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Eliboler, Mustafa	Kırda Akşam	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
En-Es	Amerikalı Moda Mütahassısı Diyor ki...	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 103
ENES	Kadınlara Uyunmaz	Sohbet	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 121

ENES	Kadınlara Göre Erkekler Sevmesini Bilmiyorlar	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 137
Enes	Kadın Diktatör	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 151
ENES	Kadın Avcıları	Sohbet	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 168
ENES	Kadınlarla Yaşanmaz	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 183
ENES	Kadınlar Ateş Püskürüyorlar	Sohbet	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 199
ENES	Erkekler mi Daha Sadıktırlar Yoksa Kadınlar mı?	Sohbet	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 215
ENES	Seç Seç Al	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 232
ENES	Çenesi Düşükler	Sohbet	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 249
ENES	Ve Minel Aşk	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 262
ENES	Gözcüler ve Gözetleyiciler	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 278
ENES	Erkek Avcıları	Sohbet	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 294
ENES	Kadın Mektupları	Sohbet	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 310
ENES	Ruhlara İnanır Mısınız	Sohbet	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 326
ENES	Hanımların Günleri	Sohbet	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 359
ENES	Siyamlı İkizler	Biyografi	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 375
ENES	Yeni İlet: Çiklet	Sohbet	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 388
ENES	Koca Tipleri	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 401
ENES	Alkolik Kadınlar	Sohbet	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 420
ENES	Toplantılar	Sohbet	1 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 439
ENES	Hollywood Rovüsü	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 466
ENES	Ne Olurdu Sanki	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 483
Enes	İmam Suyu	Sohbet	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 500
ENES	Beş Yaşında Bir Anne	Haber Metni	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 532
ENES	Tekerlekli Melekler	Sohbet	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 545
ENES	Enes Yazıyor: Medyomlar Kralı	Biyografi	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 560
ENES	Enes'e Bakarsanız: Yanıklar	Mizah Yazısı	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 579
ENES	Enes'e Göre: Bahar Hezeyanları	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 395
ENES	Uğursuz "Hope" Elması	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 411

Tablonun devamı

ENES	Enes “Hareme Dönmeli” Diyor	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 668
ENES	Nuh’un Gemisi Peşinde		1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 680
Enis Bülent	Gül	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Enis Bülent	Vuslat Gecesi	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Erdoğan, Yakup	Kıt’a	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Erersin, Feriha	Akşam	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Erginer, Halis.	Yahyâ Kemal’e Gazel	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Ergüven, Abdullah Rıza	Edison	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Ersavaş, Fahri	Deniz Kenarında	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Ersavaş, Fahri	Bir Dostum’a	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Ertuğrul Şevket	Salon Hayatımız	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 4
Ertuğrul Şevket	Sonbahar	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 16
Ertuğrul Şevket	Kadına İnanılır mı?	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 34
Ertuğrul Şevket	Kabuğuna Çekilmiş Adam	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 51
Ertuğrul Şevket	Alışkanlık	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 67
Ertuğrul Şevket	Bu Öyle Bir Netice ki...	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 83
Ertuğrul Şevket	Züppe	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 99
Ertuğrul Şevket	Aşkın Rengi	Sohbet	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 114
Ertuğrul Şevket	Genç Kızlar Neden Memnun Değiller?	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 134
Ertuğrul Şevket	Dün Bugün: Meyhaneler	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 709
Ertuğrul Şevket	Ümit	Hikâye	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 725
Ertuğrul Şevket	Günah	Sohbet	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 842
Ertuğrul Şevket	Gecekondu Yahut: Ayvansaraydan Kervansaraya	Sohbet	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 863
Ertürk, İhsan N.	Köşebaşı	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Ertürk, İhsan N.	Ağrı’m	Şiir	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 892
Ertürk, Kâzım	Bir Kalenin Önünde	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Esen, M. Süheyl	Matemli Akşamlarda	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488

Tablonun devamı

Eseni, M. Süheyl	Yeter Bu Hicrân	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Esertepe, Burhan	Bu Gece	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Esin, Neriman	Japon Kadını	Tanıtım yazısı	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 862
Esin, Neriman	İdeal Hayat Arkadaşı Nasıl Olmalıdır?	Anket değerlendirmesi	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 879
Esin, Neriman	Kekemeler Hatip Olabilir mi?	Bilgilendirme Yazısı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 906
Esin, Neriman	Kadınlar Mutfağı!	Sohbet	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 960
Esin, Neriman	Saadet Mektebi	Sohbet	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1017
Esin, Neriman	Aşkta Samimiyet	Sohbet	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1084
Eşref Şefik	Güzel Giyinmek	Deneme	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 459
Eşref Şefik	Şahane Metresler	Biyografi	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 476
Eşref Şefik	Şahane Metresler	Biyografi	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 499
Eşref Şefik	Edith Piaf	Biyografi	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 507
Eşref Şefik	Hatice Sultan: Latin Harfleriyle Türkçe Mektup Yazan Sultan	Biyografi	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 525
Eşref Şefik	Sultan Abdülmecit/Fransızca Konuşan, Ecnebi Nişanı Kabul Eden ve Baloya Giden İlk Padişah	Biyografi	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 541
Eşref Şefik	Amiral Nelson'dan Kalan İki Kanlı Hatıra	Biyografi	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 557
Eşref Şefik	Efendilik Nereden Geliyor?	Sohbet	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 573
Eşref Şefik	Baharda Mesireler ve Sayfiyeler	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 393
Eşref Şefik	Kaç - Göç	Hatıra	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 403
Eşref Şefik	Eski Düğünler ve Düğün Alayları	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 419
Eşref Şefik	Kırkpınar'da Esen Ruh	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 660
Eşref Şefik	İki Florya ve İki Ejderi	Hatıra	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 691
Eşref Şefik	Dayak Zevki	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 707

Eşref Şefik	Kavgalı Yarışlar	Sohbet	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 728
Eşref Şefik	İstanbul'un 500'üncü Yılı Kutlamaya Hazırlanırken / Fatih ve İlme Verdiği Değer	Hatıra/Tarihî Anekdöt	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 742
Eşref Şefik	İstanbul'un 500'üncü Yılı Kutlamaya Hazırlanırken / Fatih ve Feda Ettiği Bizans Dilberi	Hatıra/Tarihî Anekdöt	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 758
Eşref Şefik	İstanbul'un 500'üncü Yılı Kutlamaya Hazırlanırken / Fatih	Tarihî Anekdöt	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 781
Eşref Şefik	Kosova Muharebesinde Kadın Parmağı	Tarihî Anekdöt	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 797
Eşref Şefik	Eski Sürre Alayları	Tarihî Anekdöt	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 816
Eşref Şefik	Ayasofya'nın Efsaneleri	Efsane	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 836
Eşref Şefik	Osmanlı Saltanatında Dayak Yiyen Elçiler	Tarihi anekdot	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 58
Eşref Şefik	Sulukule ve Sulukuleliler	Hatıra	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 860-861
Eşref Şefik	Kanlı Bir Mevkibi Hümayun	Tarihî anekdot	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 874
Eşref Şefik	Cinli- Perili Adalardan Yassı Ada	Efsane	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 896
Eşref Şefik	Diktatöre Son Mektup	Tarihî anekdot	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 916
Eşref Şefik	Şubat Ayı ve Murâdı Râbi'	Tarihî anekdot	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 937
Eşref Şefik	Şehzade Cem'in Avrupa'daki Aşk Maceraları	Tarihî anekdot	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 954
Eşref Şefik	Türk Konakları ve Salonları Nasıldı?	Tarihî anekdot	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1000-1001
Eşref Şefik	Kendi Tarihlerini Kanlarıyla Yazan Pehlivanlar	Bilgilendirme yazısı/ tarihî anekdot	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 996-997
Eşref Şefik	500 Cariyeli, 130 Evlatlı Padişahın Ölümü	Tarihî anekdot	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1016
Eşref Şefik	Osmanlı Sarayları ve Konaklarının Tefriş Tarzları	Mülakat	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1020-1021

Eşref Şefik	Kanuni'nin Hemşiresini Döğmeye Yürüyen Damat	Tarihî anekdot	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1033
Eşref Şefik	Eski Teşrifât ve Âdetlerimiz	Mülakat	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1040-1041
Eşref Şefik	Boğdurulan Kardeşin Âhı	Tarihî anekdot	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1053
Eşref Şefik	Eski Sarayların İç Hayatı	Mülakat	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1060-1061
Eşref Şefik	Osmanlı Sarayına Gelen En Güzel Hristiyan Gelini	Tarihî anekdot	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1076
Eşref Şefik	Harem Hayatı ve Kadın Kıyafetleri	Mülakat	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1080-1081
Dr. Fahri Celâl	Zemane Tırnaklarına Dair	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 5
F. Celâlettin	Bir Alın Yazısı	Hikâye	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 406
Fatma Müzeyyen	Güller	Şiir	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 196
Fitne Fücür	Salondan Salona: Akademide Kokteyl Parti	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 18
Fitne Fücür	Salondan Salona: Lebon	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 40
Fitne Fücür	Salondan Salona: Parkoteli Pavyonu	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 72
Fitne Fücür	Salondan Salona	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 88
Fitne Fücür	Salondan Salona: Artistlerin Toplantısı	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 104
Fitne Fücür	Salondan Salona: Gazeteciler Cemiyetinin Konseri	Sohbet	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 120
Fitne Fücür	Salondan Salona: Mithat Fenmen ve Orhan Borar Düosu ile İmre Ungarın Konserleri	Haber Metni	1 Mart 1948, C. 1 (9), s.140
Fitne Fücür	Salondan Salona:3 Mart Balosu	Haber Metni	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 152
Fitne Fücür	Salondan Salona: Basın Balosu ve Bedri Rahmi Sergisi	Haber Metni	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 166

Tablonun devamı

Fitne Fücür	Salondan Salona: Senenin En Güzeli Balosu	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 184
Fitne Fücür	Salondan Salona: Necmi Rıza Konseri- Julius Katchen ve Viyana Çocuk Korosu	Haber Metni	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 200
Fitne Fücür	Salondan Salona: Penceremden	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 216
GAMMAZ	Fuar Pavilyonu	Haber Metni	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 200
GAMMAZ	Tüccar Kulübünün Açılış Töreni	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 218
Geçer, İlhan	Manzara	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Geçer, İlhan	Düşünmüyorum	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Geçer, İlhan	Musiki	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Gedik, Ali Fuat	Aldatılan Kocaya Niçin Güleriz / Psiko- Sosyolojik Bir Fantezi	Deneme	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 884
Gedik, Ali Fuat	Aldatılan Kocaya Niçin Güleriz	Deneme	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 907
Gedik, Ali Fuat	Aldatılan Kocaya Niçin Güleriz	Deneme	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 928
Gedikoğlu, C. Ş.	Şarkı	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Gedikoğlu, C. Ş.	Şarkı	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Gedikoğlu, C. Ş.	Kıt'a	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Gedikoğlu, C. Ş.	Şarkı	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Gedikoğlu, C. Ş.	Şarkı	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (57), s. 981
Giray, Suat	Görsem	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Giray, Vahit	Maniler	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Giray, Vahit	Düşünmüyorum	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Gökay, Pr. Dr. Fahrettin Kerim	Geçimsizlik Sebepleri	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 9
Gökay, Ord. Prof. Fahrettin Kerim	Hasta Karşısında Doktor Hali Ruhîyesi	Deneme	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 367
Gökay, Ord. Prof. Fahrettin Kerim	Neşe ve Hayat	Deneme	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 454

Tablonun devamı

Gökçe, Ramiz	İstanbul'un Çınaraltları	Gezi Yazısı	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 290-291
Gökçe, Ramiz	İstanbul'un Çınaraltları	Gezi Yazısı	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 306
Gönenç, Salahaddin	Türk Halıları	Makale	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 340
Görgün, Arif R.	Gönlümün Sultanına	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Gören, Ferdi	Ayrılık	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Gören, Ferdi	Gönlüm	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Gövsa, İbrahim Alâattin	Salonlar ve Etekler	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 3
Gövsa, İbrahim Alâattin	Kadınlar ve Meyveler	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 13
Gülen, Nejat	Bahar Geliyor	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Gültekin, Vahdet	Parrrrrrra	Hikâye	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 21
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Aşka İnan	Romandan parça	1 Ocak 1947, C. 1 (5), s. 75
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Bulanık Hayat	Romandan parça	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 91
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Kara Gül	Romandan parça	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 107
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Gizli Nikâh	Romandan parça	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 123
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Acı Hatıra	Romandan parça	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 139
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Arzu Rüzgârı	Romandan parça	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 155
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Sevilmek İstiyorum	Romandan parça	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 171
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Bu Aşk Burada Bitsin	Romandan parça	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 187

Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Altın Uyku	Romandan parça	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 201
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Kâbus Şatosu	Romandan parça	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 219
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Kırmızı Kadife	Romandan parça	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 235
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Garip Meyve	Romandan parça	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 251
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Geç Gelen Saadet	Romandan parça	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 265
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Bir Kalbin Macerası	Romandan parça	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 281
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Altın Kúpeler	Romandan parça	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 297
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Saadet Düşmanı	Romandan parça	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 311
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Melissa	Romandan parça	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 329
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Aşkı Felaketimdir	Romandan parça	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 345
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Aşk Tatlıdır	Romandan parça	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 361
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Acı Lotüs	Romandan parça	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 377
Gültekin, Vahdet (Romanı kısaca anlatan)	Kır Senfonisi	Romandan parça	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 533
Gültekin, Vahdet	Kütüphanemde Bir Saat: Pervasızlık	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 826
Günalp, Ziya	Ben	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Gürkan, K. İ	İki ihtar, bir üzüntü!	Hatıra	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 230

Tablonun devamı

Gürkan, Muzaffer Saliha	Hatıralar	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Gürkan, Muzaffer Saliha	Mehtaba Hazırlık	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Gürkan, Muzaffer Saliha	Sen Benden Anlamazsın	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Gürkan, Muzaffer Saliha	Rüya	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Gürsel, M.	Ay Doğarken	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Gürkan, K. İ	İki ihtar, bir üzüntü!	Hatıra	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 230
Gürkan, Muzaffer Saliha	Hatıralar	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Gürkan, M. Saliha	Yaralandım	Mektup	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1089
Gürpınar, Nihat Yılmaz	Bu Ses	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Gürsoy, Bedri	Yeni Yıl, Kırk Beş Yaş ve Ömür!	Deneme	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 927
Güvemli, Zahir	Kızlar ve Romanlar	Sohbet	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 344
Güvemli, Zahir	Genç Kızların Beğendiği TIPLER	Sohbet	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 386
Güvemli, Zahir	Hayırlı Olsun	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 468
Güvemli, Zahir	Kadın Ressamlar Sergisinde	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 577
Güvemli, Zahir	Baharda	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 388
Güvemli, Zahir	Hint Dansı	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 405
Güvemli, Zahir	Elbiselerde Gezinti	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 713
Güvemli, Zahir	Herkes Kendi Yolunda!	Hikâye	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 852
Güvemli, Zahir	Salon Süslerimize Rağmen, Asıl ve Asil Kadınlarımız	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 880-881
Güvemli, Zahir	Portakal Soyan Kız	Hikâye	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 892
Güvemli, Zahir	Sevgilimle Düşmanı	Hikâye	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 952
Güvemli, Zahir	Ressam Sabiha Rüştü Bozçalı	Biyografi	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 351
Hadi, Doğan	Bir Yılbaşı Hatırası	Hatıra	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 448
Hakgüden, H. Nevin	Renkler	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Halikarnas Balıkcısı	Anfitritin Ölümü	Hikâye	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 354

Halikarnas Balıkcısı	Çiçeklerin Düğünü	Hikâye	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 373
Halikarnas Balıkcısı	Uçurumun Yüreği	Hikâye	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 397
Halikarnas Balıkcısı	Işık Teli	Hikâye	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Halikarnas Balıkcısı	Korsanın Kılıcı	Hikâye	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 685
Halikarnas Balıkcısı	Edepsiz Herif	Hikâye	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 701
Halikarnas Balıkcısı	Adadan Adaya	Hikâye	15 Temmuz 1949, C. 2 (44), s. 733
Halikarnas Balıkcısı	Yakışık Alırmı[Orijinal hâli], Deli Kız	Hikâye	15 Eylül 1949, C.2 (46), s.765
Halikarnas Balıkcısı	Posaydon'un Sonu	Hikâye	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 795
Halikarnas Balıkcısı	Ölünün Gelini	Hikâye	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 810
Halikarnas Balıkcısı	Evohe!	Hikâye	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 872
Halikarnas Balıkcısı	Deniz Adaleti	Hikâye	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 929
Halikarnas Balıkcısı	Silla	Hikâye	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 959
Halikarnas Balıkcısı	Kristof Kolomb'un Zincirleri	Hikâye	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 974
Hanoğlu, M. Arif	Muvaffak Olmuş İş Adamlarımızdan: Cemil Filmer	Biyografi	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 939
Hanoğlu, M. Arif	Muvaffak Olmuş İş Adamlarımızdan: Kurukahveci Mehmet Ef.	Biyografi	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 965
Hanoğlu, M. Arif	Rosa Avril	Biyografi	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 977
Hanoğlu, A.	Zozo Sapuncakis	Biyografi	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1025
Hanoğlu, Arif	Erkeklerle Bir Hasbihal	Sohbet	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1062
HASO	Son Defile	Haber Metni	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1082
Harzem, Oğuz	Şarkı	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Harzem, Oğuz	Bahar	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Hünalp, Ayhan	Eylül	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Hünalp, Ayhan	Eylül II	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536

Hüenalp, Ayhan	Sokaklar	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Hüenalp, Ayhan	Venedik	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Hüenalp, Ayhan	Kervân	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Hüenalp, Ayhan	Kervan	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Hüenalp, Ayhan	Bir Eylül Rüyası	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Hüenalp, Ayhan	On Üç Ay	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 957
Hüenalp, Ayhan	Pendik	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (61), s. 1058
Işıl, Sedat	Sensizliğim	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
İsimsiz	Şahane Bir Gelin	Haber Metni	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 44
İsimsiz	Aktualite	Haber Metni	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 31
İsimsiz	Salonlarda Hayatlar	Haber Metni	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 9
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 47
İsimsiz	İstanbul Vapurunda Yolculuk	Anekdöt	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 58
İsimsiz	Mes'ut Çiftler	Haber Metni	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 58
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 60
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Ocak 1947, C. 1 (5), s. 63
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Ocak 1947, C. 1 (5), s. 76
İsimsiz	Salonlarda Hayat	Haber Metni	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 79
İsimsiz	Talih, Yardım, Sırça Köşk	Haber Metni	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 84
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 86
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 92
İsimsiz	Salonlarda Hayat	Haber Metni	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 95
İsimsiz	Yetim Kediler	Haber Metni	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 100
İsimsiz	İki Otuzluk	Haber Metni	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 101
İsimsiz	Bar Siyaseti	Haber Metni	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 104
İsimsiz	Elim Bir Ziya'ı	Haber Metni	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 105
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 108
İsimsiz	Salonlarda Hayat	Haber Metni	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 111
İsimsiz	Mes'ut Çiftler	Haber Metni	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 119
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 124

Tablonun devamı

İsimsiz	Salonlarda Hayat	Haber Metni	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 127
İsimsiz	Geçmiş Olsun, Dekorlar Değişiyor, Suyu Çıktı	Haber Metni	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 132
İsimsiz	Bilmece, Afiyet Olsun, Eski Ağıza Yeni Taam, Çalınan Pırlanta	Haber Metni	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 133
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 140
İsimsiz	Salonlarda Hayat	Haber Metni	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 1143
İsimsiz	Çiçek	Haber Metni	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 148
İsimsiz	Üçüncü Cephe	Haber Metni	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 149
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 156
İsimsiz	Salonlarda Hayat		1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 159
İsimsiz	Güzelliği dillere destan Prenses Nilüfer, Dört Bucaktan	Haber Metni	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 167
İsimsiz	İzmir'de Cemiyet Hayatı	Haber Metni	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 170
İsimsiz	Fıkralar	Mizahi Fıkra	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 170
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 172
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 175
İsimsiz	Aşk Mektubuna Karşılık, Kadın Tayyareci İçin Ağır Bir Vazife	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 180
İsimsiz	Bir Aktrisin Tarziyesi, Biri Normal de Biri Skandal	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 181
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 185
İsimsiz	İzmir'de Cemiyet Hayatı	Haber Metni	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 186
İsimsiz	Salon'a Gelen Kitaplar	Kitap Tanıtımı	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 186

Tablonun devamı

İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 188
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 191
İsimsiz	Fıkralar	Mizahi Fıkra	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 193
İsimsiz	Dedikodu	Haber Metni	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 196-197
İsimsiz	İzmir'de Cemiyet Hayatı	Haber Metni	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 200
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 202
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 207
İsimsiz	Kadına Dair Büyük Lakırdılar	Özlü Sözler	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 212
İsimsiz	Mes'ut Çiftler	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 216
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 216
İsimsiz	Salon'a Gelen Kitaplar	Kitap Tanıtımı	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 217
İsimsiz	İzmir'de Cemiyet Hayatı	Haber Metni	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 218
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 220
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 223
İsimsiz	Sinema Âleminde Birkaç Haber	Haber Metni	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 227
İsimsiz	Fıkralar	Mizahi Fıkra	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 228-229
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 233
İsimsiz	İzmir'de Cemiyet Hayatı	Haber Metni	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 234
İsimsiz	Moda	Bilgilendirme Yazısı	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 236
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 239
İsimsiz	Lübnanlı Sanatkârlar	Haber Metni	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 241
İsimsiz	Sermed Sami (Konuşan), Tepeden Tırnağa	Mülakat	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 246-247

Tablonun devamı

İsimsiz	Hokkabazlar	Haber Metni	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 248
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 250
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 253
İsimsiz	Kadın Kapalı Bir Kutudur	Özlu Sözler	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 162
İsimsiz	Sermed Sami (Konuşan), Dans	Röportaj	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 276-277
İsimsiz	Jimnastik	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 275
İsimsiz	Suda Martılar	Haber Metni	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 279
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 280
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 285
İsimsiz	Çarşaf ve Mayo	Resim altı yazısı	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 295
İsimsiz	Dört Bucaktan	Haber Metni	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 296
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 301
İsimsiz	Tevfik Fikret	Anma Yazısı	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 303
İsimsiz	Kızlar Kampı	Tanıtım Yazısı	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 305
İsimsiz	Zamane Mayoları	Resim altı yazısı	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 301
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 317
İsimsiz	Sinema Dedikoduları	Haber Metni	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 322-323
İsimsiz	Kokteyl, Mes'ut Çiftler	Haber Metni	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 324
İsimsiz	Aktüalite	Haber Metni	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 333
İsimsiz	Sinema Dedikoduları	Biyografi	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 338-339

İsimsiz	İngiliz Filmciliğinde Direktörler	Haber Metni	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 338-339
İsimsiz	Denize Veda	Resim altı yazısı	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 341
İsimsiz	Reklam ve Sanatkâr	Sohbet	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 356
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 360
İsimsiz	Bir Yıldan Beri Salon'da Birleşenler	Tanıtım Yazısı	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 370-371
İsimsiz	Sanat Haberleri	Haber Metni	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 372
İsimsiz	Şaptan Şekerden	Mizahi Fıkra	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 75
İsimsiz	Orman Yangını	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
İsimsiz	SALON Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 381
İsimsiz	Caz Bülbülleri Sevim-Sevinç Kardeşler	Tanıtım Yazısı	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 387
İsimsiz	Moda Haberleri	Haber Metni	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 392
İsimsiz	SALON Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 397
İsimsiz	Olur a!	Anekdote	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 400
İsimsiz	Türk Komedi Sanatkârları	Tanıtım Yazısı	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 402-403
İsimsiz	On Beş Günde	Haber Metni	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 405
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 407
İsimsiz	Bar ve Dans	Resim Altı Yazısı	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 416
İsimsiz	Olur A!	Anekdote	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 416
İsimsiz	Kadının Hâkimi Kadındır	Fotoğraf Altı Yazısı	15 Kasım 1948, C. 1 (26), s. 408
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 412
İsimsiz	Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 413

Tablonun devamı

İsimsiz	Türk Komedi Sanatkârları	Tanıtım Yazısı	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 418
İsimsiz	Dikkat! Perdede Polis Var	Tanıtım Yazısı	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 420
İsimsiz	Onbeş Günde	Haber Metni	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 423
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 424
İsimsiz	Olur a	Haber Metni	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 434
İsimsiz	Beğendirmek İçin	Deneme	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 435
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 440
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 444
İsimsiz	Olur A	Haber Metni	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s.454
İsimsiz	Türk Komedi Sanatkârları	Tanıtım Yazısı	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 456
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 467
İsimsiz	Bekleyiş	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
İsimsiz	Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 473
İsimsiz	Cahide Sonku	Haber Metni	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 479
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
İsimsiz	Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 489
İsimsiz	Rita'nın Peri Masalı	Haber Metni	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 494-495
İsimsiz	Tuhaf Şey	Mizahi Fıkra	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 547
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 553
İsimsiz	Hollywood Dedikoduları	Haber Metni	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 558-559

Tablonun devamı

İsimsiz	Olur a!	Mizahi Fıkra	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 563
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 569
İsimsiz	Sinema Haberleri ve Dedikoduları	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 574-575
İsimsiz	B. B. Belkıs	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 578
İsimsiz	On Beş Günde	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 580
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
İsimsiz	Olur a!	Haber Metni	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 388
İsimsiz	Sinema Dedikoduları, Hollywood Nükteleri	Haber Metni	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 390
İsimsiz	Sinema Bahar Faaliyeti	Haber Metni	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 391
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 401
İsimsiz	Hollywood Dedikoduları	Haber Metni	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 406-407
İsimsiz	Salon Konuşmaları	Eleştiri	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
İsimsiz	Salon Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 417
İsimsiz	Boğayı Yenen Kadın: Conchita Cintron	Biyografi	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 421
İsimsiz	Salonda Sinema	Haber Metni	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 422-423
İsimsiz	Moda	Haber Metni	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 428
İsimsiz	Aktüalite Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 657
İsimsiz	Moda	Haber Metni	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 659
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 663
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 681
İsimsiz	Genç Bestekâr Osman Nihat Akın Anlatıyor	Mülakat	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 682
İsimsiz	Çelebiler ve Zenneler	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 683
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 689

Tablonun devamı

İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 694-695
İsimsiz	Köpekler Adası	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 700
İsimsiz	Tatil Nasıl Geçiyor	Resim altı yazısı	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 710
İsimsiz	Karmen'in Aşkları Rita'nın Son Filmi mi Oluyor?	Haber Metni	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 711
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
İsimsiz	Gel de İnan!	Haber Metni	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 725
İsimsiz	Sinema Haberleri	Haber Metni	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 727
İsimsiz	Plajlara Hücum	Haber Metni	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 731
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 737
İsimsiz	Üzümünü Ye...	Hatıra	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 741
İsimsiz	Selâhattin Refik Sırmalı (Anlatan), Salon ve Vitrin	Mülakat	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 745
İsimsiz	Son Turfandalar	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 747
İsimsiz	Sinema	Haber Metni	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 748
İsimsiz	Aktüalite: Fotoğrafla Hadiseler	Haber Metni	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 753
İsimsiz	1 Şarkının Hikâyesi	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 761
İsimsiz	Terno Trupu İzmir Fuarında	Haber Metni	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 762
İsimsiz	Gel de İnan!	Haber Metni	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 763
İsimsiz	Sinema	Haber Metni	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 764
İsimsiz	Kurban Bayramı	Sohbet	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 779
İsimsiz	İnanılır Şeyler Değil Amma...	Haber Metni	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 782
İsimsiz	Salondan Salona: Salon Dedikoduları	Haber Metni	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 786
İsimsiz	Meşhurlara Dair	Hatıra	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 787
İsimsiz	Sinema	Haber Metni	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 789
İsimsiz	Sanat Mevsimine Girerken	Haber Metni	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 790

Tablonun devamı

İsimsiz	İstanbul Sergisinde Göze Batanlar	Haber Metni	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 795
İsimsiz	Beğen Beğendiğini	Mizahi Fıkra	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 799
İsimsiz	Karınızın Genç Kalması Size Bağlı!	Sohbet	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 800
İsimsiz	Tansiyona Dikkat	Bilgilendirme Yazısı	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 801
İsimsiz	Hollywood'ta Yasak Sahneler!	Haber Metni	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 803
İsimsiz	Rahat Bir Uyku Uyumak Elimizdedir	Sohbet	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 804-805
İsimsiz	Bir Gönül Hikâyesi	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
İsimsiz	Kadınlar Okusun	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 810
İsimsiz	15 Günün Ansiklopedisi	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 822
İsimsiz	Tarihten Fıkralar: Voltaire'den	Mizahi Fıkra	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 824
İsimsiz	Buket	Haber Metni	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 825
İsimsiz	15 Günün Ansiklopedisi: Bizim Atatürk	Sohbet	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 833
İsimsiz	Eski Salonlarda Hanımefendiler	Biyografi	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 835
İsimsiz	Saçlarınız Hakkında	Bilgilendirme Yazısı	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 843
İsimsiz	Tarihten Fıkralar: Voltaire'den	Mizahi Fıkra	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 845
İsimsiz	Aşk ve İstatistik	Sohbet	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 847
İsimsiz	Buket	Mizahi Fıkra	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 848
İsimsiz	Kadınlar İşte Sakınacağınız Çapkınlık Usulleri	Haber Metni	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 848
İsimsiz	Yehudi Menuhin	Biyografi	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 849
İsimsiz	Yahyâ Kemal'den Nükteler	Mizahi Fıkra	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 855
İsimsiz	Eski Salonlarda Hanımefendiler	Biyografi	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 856
İsimsiz	Buket	Mizahi Fıkra	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 861

İsimsiz	Kadınlar Niçin Ağlar?	Sohbet	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 864
İsimsiz	Yahya Kemal'den Nükteler	Mizahi Fıkra	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 864
İsimsiz	Dünyayı Yeni Bir Tehlike Tehdit Ediyor	Haber Metni	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 868
İsimsiz	Olmuş Bir Vaka: Basit Bir Hareket	Haber Metni	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 872
İsimsiz	Eski Salonlarda Hanımefendiler	Biyografi	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 877
İsimsiz	Sinir Kızlar ve Oğlanlar	Tanıtma Yazısı	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 878
İsimsiz	Aç Besmeleyle İç Suyu Han Ahmede Eyle Dua ...	Fotoğraf Altı Yazısı	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 879
İsimsiz	15 Günün Ansiklopedisi	Haber Metni	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 883
İsimsiz	Salona Gelen Kitaplar: Yıldızlar Bakarken	Kitap Tanıtımı	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 890
İsimsiz	Tarihten Fıkralar: Ahmet Haşim'den	Mizahi Fıkra	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 890
İsimsiz	Erkeklere Paydos!	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 890
İsimsiz	1950	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 893
İsimsiz	Necmi Rıza	Haber Metni	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 894
İsimsiz	Yurt Dışında Salon: Selânik Dedikoduları	Gezi Yazısı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 897
İsimsiz	Buket	Mizahi Fıkra	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 898
İsimsiz	Asil Türk Kadınının Hayat Mücadelesi	Gezi Yazısı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 900-901
İsimsiz	Salon Dedikoduları: Dört Bucaktan	Haber Metni	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 903
İsimsiz	Evlilik Hayatında Bellibaşlı Dönüm Noktaları	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 904
İsimsiz	Bir Kadın	Mizahi Fıkra	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 904
İsimsiz	Salona Gelen Kitaplar: Mahalle Kahvesi	Kitap Tanıtımı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 905
İsimsiz	Tarihten Fıkralar: Voltaire'den	Mizahi Fıkra	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 906
İsimsiz	15 Günün Ansiklopedisi	Bilgilendirme Yazısı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 908
İsimsiz	Sevgiliyi Kaybetmemek İçin	Hikâye	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 912
İsimsiz	Dedikodu	Mizahi Fıkra	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 913

Tablonun devamı

İsimsiz	Bir Sakal Hikâyesi	Fotoğraf Altı Yazısı	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 915
İsimsiz	Aşkın 4 Mevsimi	Sohbet	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 919
İsimsiz	Anadolu Kadını: Hayattan Sahneler	Sohbet	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 920-921
İsimsiz	Buket	Mizahi Fıkra	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 923
İsimsiz	İnci Körmükçü	Tanıtma Yazısı	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 924
İsimsiz	15 Günün Ansiklopedisi	Haber Metni	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 912
İsimsiz	Salona Gelen Kitaplar: Kadınlık Sanatı	Kitap Tanıtımı	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 932
İsimsiz	İtalya'nın Çakırcısı	Biyografi	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 933
İsimsiz	Haberler	Haber Metni	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 934
İsimsiz	Toreadorun İki Büyük Düşmanı: Aşk ve Korku	Gezi Yazısı	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 940-941
İsimsiz	Şükran Özer	Biyografi	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 946
İsimsiz	Dedikodu	Mizahi Fıkra	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 913
İsimsiz	İşit ve İnan!	Haber Metni	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 953
İsimsiz	Nasıl Tanıştırlardı, Nasıl Tanışıyorlar?	Bilgilendirme Yazısı	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 961
İsimsiz	Rose Avril	Fotoğraf Altı Yazısı	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 962
İsimsiz	Salon Dedikoduları: Dört Bucaktan	Haber Metni	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 965
İsimsiz	Dubara	Eleştiri	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 966
İsimsiz	Sinema: Çete	Film Tanıtımı	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 968
İsimsiz	Kadın Güzelliğinin Yeni Ölçüleri	Bilgilendirme Yazısı	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 976
İsimsiz	Dünyada Olup Biten Meraklı Hadiseler	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 978
İsimsiz	Türk Salonu	Tanıtma Yazısı	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 980
İsimsiz	Kendi Tarihlerini Kanlarıyla Yazan Pehlivanlar	Bilgilendirme Yazısı	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 982-983

Tablonun devamı

İsimsiz	Tribün Dedikoduları	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 983
İsimsiz	Florence Kirk, Jose İturbi	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 985
İsimsiz	Münir Nureddin Selçuk	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 985
İsimsiz	Zati Sungur	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 987
İsimsiz	Dedikodu Kokteyli	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 987
İsimsiz	İstanbul'da 3 Zarif Kadın	Anket	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 987
İsimsiz	Uçuruma Doğru	Film Tanıtımı	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 988
İsimsiz	Sizin Sokak	Eleştiri	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 988
İsimsiz	Ruhsar Eneren Radyoda	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 997
İsimsiz	İzmir'den Bir Demet	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 997
İsimsiz	Danielle Darrieux, Mischa Auer'i Nasıl Mestetti?	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1005
İsimsiz	Fener-Beşiktaş Maçında Numaralı Tribün	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1006
İsimsiz	G.S.-B.J.K. Maçında	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1006
İsimsiz	İstanbul'da 3 Zarif Kadın	Anket	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1007
İsimsiz	Erkeğe Gözyaşı Yaraşır mı?	Deneme	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1012
İsimsiz	65 Yaşında Sahne Yıldızı	Biyografi	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1015
İsimsiz	Sevinç Turneye Çıkıyor...	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1024
İsimsiz	Hayatına Son Vermek İsteyen Genç Kız	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1024
İsimsiz	İdeal Genç Bir Kız Nasıl Olmalı?	Sohbet	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1026
İsimsiz	İstanbul'da 3 Zarif Kadın	Anket	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1027
İsimsiz	1600 Lirete Bir Çocuk Resmi: Ama Ingrid'in Çocuğu	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1029
İsimsiz	Mısır Kralının Aşkına Kim Mani Oluyor?	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1029
İsimsiz	Kadınların Sevgilisi	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1032
İsimsiz	Kaçamak Yapan Kocalar Nasıl Belli Olur, Nasıl Yakalanırlar?	Sohbet	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1036

Tablonun devamı

İsimsiz	Kaçamak Yapan Kadınlar Nasıl Belli Olur, Nasıl Yakalanırlar?	Sohbet	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1037
İsimsiz	20.000 Sun'ı Çocuk	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1038
İsimsiz	Dedikodu Kokteyli	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1043
İsimsiz	Memleket Hareketleri	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1047
İsimsiz	İstanbul'da 3 Zarif Kadın	Anket	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1048
İsimsiz	Kıskançlık	Deneme	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1049
İsimsiz	Vücudun Tabii Ziyneti Tırnak ve Delalet Ettiği Hususiyetler	Bilgilendirme Yazısı	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1056-1057
İsimsiz	Novy Gilbert	Biyografi	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1057
İsimsiz	Amerika'da İran Şahını Ağırlayan Sarışın Türk Kızı: Nevin Nişli	Haber Metni	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1063
İsimsiz	İstanbul'da 3 Zarif Kadın	Anket	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1064
İsimsiz	Kadınlar Nasıl Erkeklerden Hoşlanırlar?	Sohbet	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1065
İsimsiz	Memlekettten Akisler	Fotoğraf Altı Yazısı	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1066
İsimsiz	Ellerinizin Çizgileri Diyor ki	Bilgilendirme Yazısı	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1077
İsimsiz	Tebessüm Sihhattir	Deneme	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1079
İsimsiz	Çiçek Bayramı	Fotoğraf Altı Yazısı	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1083
İsimsiz	Sevinç	Haber Metni	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1085
İsimsiz	Rakamlarla Seksapel	Haber Metni	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1087
İsimsiz	Onların Hayatı Bu...	Sohbet	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1088
İstifham	Donjuan	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 39
İnan, Hakkı	Akrostiş	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
İzgi, Aydın	Gözlerim	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428

Tablonun devamı

İzgi, Aydın	Sensiz Gece	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
İzgi, Aydın	Aşk Pınarları	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
İzgi, Aydın	Ne Olur?	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
İzgi, Aydın	Şarkı	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
K. S.	Bendim	Şiir	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 114
Kaçar, Ahmet	Su Kıyıları	Şiir	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 412
Kamacı, Faruk	Duyuş	Şiir	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 820
Kamu, Kemalettin Kâmi	Kitabe	Şiir	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 148-149
Kan, M. Kenan	Mücevher	Sohbet	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 431
Kan, M. Kenan	İhtilal Koparan Mücevher	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 449
Kan, M. Kenan	Koyumcuyu İflâs Ettiren Elmas	Haber Metni	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 669
KANCA	Salondan Salona: Moda Deniz Kulübü Balosu	Haber Metni	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 308
KANCA	Salondan Salona: Çocuk Esirgeme Kurumu Balosu	Haber Metni	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 325
KANCA	Salondan Salona: Kadıköy Yolcuları	Sohbet	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 342
KANCA	Salondan Salona: Tarabya “Konak” Pavyonunda Mevsim Sonu	(Sohbet)	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 358
KANCA	Salondan Salona: Martıların Bayramı	Sohbet	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 374
KANCA	Salondan Salona: Mevsimin İlk Konseri	Haber Metni	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 390
KANCA	Avcılar ve Kadın Avcıları	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 406
KANCA	Yabancı Diyarlardaki Tanıdıklar	Haber Metni	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 422
KANCA	Meslek Kadınları: 1 Salondan Salona: Avukat Hanımlarımız	Sohbet	15 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 437
KANCA	Meslek Kadınları: 2 Salondan Salona: Doktor Hanımlarımız	Haber Metni	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 464

Tablonun devamı

KANCA	Meslek Kadınları: 3 Salondan Salona: Ses Sanatkâri Hanımlarımız	Haber Metni	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 482
KANCA	Salondan Salona: Yardımsseverler Derneğinin Balosu	Haber Metni	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 498
KANCA	Sanatkârlar Balosunda	Haber Metni	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 530
KANCA	Salondan Salona: Kulüpler Arasında...	Haber Metni	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 546
KANCA	Salondan Salona: Akademi ve Basın Baloları	Haber Metni	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 562-563
KANCA	Salondan Salona: Ankara Pavyonunda Bir Gece	Haber Metni	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 578
KANCA	Salondan Salona: Komşuda Bir Gece	Haber Metni	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 394
KANCA	Salondan Salona: Dağcılık Klübünde Kokteyl Parti	Haber Metni	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 410
KANCA	Salondan Salona: Kadınlara Dikiş Diken Beyler	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 425
KANCA	Salondan Salona: Ankara At Yarışlarında	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 684
KANCA	Salondan Salona: İstanbul Dedikoduları	Haber Metni	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 698
KANCA	Salondan Salona: Öteden Beriden Dedikodular	Haber Metni	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 714
Kandiya, M. Cenâni	Şarkı	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Kandiya, M. Cenâni	Şarkı	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Karabağ, Necip	İnkisar	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Karabağ, Necip	Hasret	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Karabağ, Necip	Hasret	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Karabağ, Necip	Aşk Kitabı	Şiir	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 866
Karaca, K. Gani	Tedailer	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Kazancıgil, Tevfik Remzi	Hormon Nedir? “İnsanı Bütünleştiren Kudrete Dair”	Bilgilendirme Yazısı	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 41
KARŞIYAKA	İtirafname	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380

Kemal Selim	Tesbihler	Bilgilendirme yazısı	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 2264
Kılıç, Mahmut	Sıla'ya	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Kalpakçioğlu, Özdemir	İstek	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Kınaytürk, Nedret	Gece,	Şiir	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 412
Kınaytürk, Nedret	Ne Acı	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Kınaytürk, Nedret	Gül Eğlen	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Kınaytürk, Nedret	Bahar Geldi	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Koçer, Ahmet	Son Mektup	Hikâye	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 932
Koçer, Ahmet	Sevilen Kadın Güzeldir	Sohbet/ Anekdöt	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 869
Koçdemir, Hadi	Ramazanda Nedim!..	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 273
Koçdemir, Hadi	Gazel	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Koçu, Reşat Ekrem	Şairin Ölümü	Hikâye	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 80
Koçu, Reşat Ekrem	Tiryaki Sohbeti/ Kadın Karı, Kız, Hanım ve Bayan Bâbında	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 404
Koçu, Reşat Ekrem	Tiryaki Sohbeti: Üsküdar'a Gider İken	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 427
Koçu, Reşat Ekrem	Hocânım	Sohbet	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 696
Koru, M. Nedim	Bazan	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Kumaşçioğlu, Mehmet	Ne Beklerim	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Kumaşçioğlu, Mehmet	Nedir Bu Naz?	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Kumbağı, Kemal	Sensiz Bahar	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Kumbağı, Kemal	Aşktan Sonra	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Kuşçu, Lale	Koka-Kola	Haber Metni	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 820
Kuşçu, Lale	İhtiyarlıkla Savaş	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 827
Kuşçu, Lale	Keşfettiğim Amerika	Gezi Yazısı	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 867

Tablonun devamı

Kuşçu, Lale	Sinema ve Hakiki Aşk	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 888
Kuşçu, Lale	Edebiyatçı Kızlar	Röportaj	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 922-923
Kuşçu, Lale	Tıp Fakültesi ve Fedâi Kızlar	Röportaj	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 944-945
Kuşçu, Lale	1 Buse	Sohbet	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 967
Kuşlu, Nihat	Ölmeyen Hatıralar	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Kutan, Cemil Cahit	Nedim Yolunda	Şiir	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 132-133
Kutlu, Şemseddin	Edebiyatımızda Tütün ve Kahve	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 102
Kutlu, Şemseddin	Bir Demet Şark Çiçeği	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 135
Kutlu, Şemseddin	Eski Şiirimizin Gülen Tarafı	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 150
Kutlu, Şemseddin	Sultan Şairler ve Saltanatlı Şiirler	Sohbet	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 163
Kutlu, Şemseddin	Bir Demet Şark Çiçeği	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 182
Kutlu, Şemseddin	Şiir Bahçesinden Güller	Sohbet	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 210
Kutlu, Şemseddin	Bir Kış Hatırası	Hatıra	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 461
Kutlu, Şemseddin	İki Ahbap Çavuşlar	Sohbet	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 529
Kuzucu, Yıldırım	Gurbette Akşam	Şiir	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 412
Kuzucu, Yıldırım	Sen de	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Kuzucu, Yıldırım	Anış	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Kuzucu, Yıldırım	Sana	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Kuzucu, Yıldırım	Dalgalar Karşısında	Şiir	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 888
M. A. H.	Apartıman Mezatları	Haber Metni	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 938
M. A. H.	İstanbul'u Hayran Eden Yıldız: Jose İturbi	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 999
MEMO	Salondan Salona: Yılbaşı Nasıl Geçti	Haber Metni	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 914-915
MEMO	Salondan Salona: İki Konserdekilerle Bir Haber	Haber Metni	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 943
MEMO	Paviyonlarda: Gece Safası	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1008

Tablonun devamı

MEMO	Salondan Salona: Kızılay/Akademi/ Galatasaray Balosu	Haber Metni	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1002-1003
MEMO	Salondan Salona: Basın Balosu	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1022-1023
MEMO	Defile	Haber Metni	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1028
MEMO	Salondan Salona: C.H.P. Balosu	Haber Metni	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1042-1043
MEMO	Sosyete Haberleri	Haber Metni	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1083
Memo	Salondan Salona: Ç.E.K.nın Gece Eğlencesi Ve...	Haber Metni	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 964
Memo	Salondan Salona: Yüksek Mimarlar Balosu	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 986
Menemenciöğlu, T. R.	Sır!	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Menemenciöğlu, T. Rıfat	Kıt'a!	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Menemenciöğlu, T. Rıfat	Hüsrân!..	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
N. A.	Melike: Louise Carletti'ye Şöhret Yaptıran Film	Tanıtm Yazısı	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 372
Nadir, Ziyaeddin	Köy Düğünü	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Nadir, Ziyaeddin	Bulduğum Sevgili	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Nadir, Ziyaeddin	Sevgilim Anadolu'm	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Nadir, Ziyaeddin	Hayâl-Meyal	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Necef, Belma	O'nu Anarken	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Necef, Semra	Orduya Selam	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Necmi Rıza	Fikret'in Şiiri	Mektup	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 837
Nevzat Nazif	Sensin	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Nevzat Nazif	Hâtıra	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Nevzat Nazif	Ereğli Mehtabı	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Nevzat Nazif	Bir Yılbaşı Hikâyesi	Şiir	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 903
Nizamettin Nazif	Kadın Güzel Olmayı Bilmelidir	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 9
Nizamettin Nazif	Yaşatan Kadın	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 20

Tablonun devamı

Nugay, Raziye	Oyuncak	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Nugay, Zekiye	Söğüt	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Okçu, Yaşar	Rüya	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Okyaltırık, Nihad	O Tatlı Günler	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Okyaltırık, Nihad	Karşıyaka	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Oğuz, Vildan	Bu Gece	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Oğuz, Vildan	Mazi	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Oğuz, Vildan	Çoban	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Oğuz, Vildan	Hayaline Susadım	Şiir	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1072
Ongan, Halit	Altın Sahil	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Ongan, Halit	Sonbahar	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Orhon, Orhan Seyfi	İstanbul'un Fethi	Şiir	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 837
Ortaç, Yusuf Ziya	Sen	Şiir	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 820
Ortaç, Yusuf Ziya	Fetih Yılı ve Sanat	Eleştiri	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 837
Ozan, AYTEKİN	İki Bahar	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Ozan, AYTEKİN	Sevgilim	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Ozan, Bedia	Siyah Taşlı Yüzük	Hikâye	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 42
Ökte, Burhanettin	Sanatkâr ve Dinleyici	Hatıra	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 209
Önal, Fahrettin	Göz	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Önal, Safa	Hayal Gibi	Şiir	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 908
Önal, Safa	Toprak ve Çiçek	Şiir	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 949
Öncel, Adviyeye	Zehir	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Öncel, Adviyeye	Bugün İçin	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Öner, Ferdi	Erkek Avcısı Fındık Fatma	Biyografik Haber	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 818-819
Öner, Ferdi	Eyüplü Halit, Kadın Avcısı	Biyografik Haber	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 844-845
Öner, Ferdi	Alma Yetimin Ahını...	Hatıra/ anekdot	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 882-883
Öner, Ferdi	Kolaylık Şirketi	Haber Metni	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 902
Öner, Ferdi	Hızır Aleyhisselâm	Hikâye	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 926-927
Öner, Ferdi	Dikkat, Dikkat Yeni Tıp Bir Şantajcı Var!	Haber Metni	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 936
Öner, Ferdi	Kadınları ve Artistleriyle Tımarhane!	Haber Metni	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 956-957

Öner, Ferdi	Çöpçatanlar Müessesesi	Haber Metni	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 984-985
Öner, Ferdi	Rufâilik: Cesaret mi, Keramet mi, Elçabukluğu mu, Marifet mi	Haber metni, Anı	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 1004-1005
Öngül, Nejat	Dudağın ve Tebessüm	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Öngül, Nejat	Fırtına	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Öngül, Nejat	Kalbim	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Önol, Hikmet Şinasi	Bir Şarkı	Şiir	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 376
Öz, Tahsin	200 Senelik Sünbüller	Deneme	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 447
Özbay, Saadet	Gönlüm	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (57), s. 972
Özbayrak, Şeref	Rüya	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Özdemir, Yahya	Geçen Zaman	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Özdemir, Yahya	Ona	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Özer, Ali Rıza	Al Yüzlüm Mavi Gözlüm	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Özer, Ali Rıza	İstanbul'un Suları	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Özer, Ali Rıza	Gel Sevgilim	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Özer, Ali Rıza	Mehtapta Aşk	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Özer, Ali Rıza	Aman Dilber	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Özer, Ali Rıza	Baharda Aşk	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Özer, Ali Rıza	Süzgün Süzgün	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Özer, Ali Rıza	Bahar Senfonisi	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Özer, Ali Rıza	Aşksız	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Özer, Ali Rıza	Sen	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Özer, Ali Rıza	Çerkes Kızı	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Özer, Ali Rıza	Sende	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Özer, Ali Rıza	Kollarda	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Özer, Ali Rıza	Zalim Kız	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Özer, Nihat	Uyuyor	Şiir	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 552
Özer, Nihat	Bedbinlikten Nikbinliğe	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Özer, Nihat	Hayâli Meleşime	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721

Tablonun devamı

Özer, Nihat	Mersiye	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Özer, Nihat	Benim Ya	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Özer, Nihat	Gönlüme	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 959
Öztemiz, Abdullah	Yokluk Acısı	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Öztemiz, Abdullah	Başbaşa	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Öztemiz, Abdullah	Yarı Kalan Masal	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Öztemiz, Abdullah	Gözyaşı	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Öztoprak, Rifat	Leylâ	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Öztoprak, Rıza Rifat	Maşallah	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Petridis, Temi	Paris'te Moda	Haber metni	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 372
Raşit Rıza	Hayatın Komedileri	Hatıra	1 Ocak 1947, C. 1 (5), s. 74
Raşit Rıza	Aslımı Aratmıyan Taklit	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 667
Raşit Rıza	Sanatkâr ve İkinci Şahsiyet	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Reman, Dr. Rıza R.	Kadın ve Su	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 86
Rona, M.	Bir Fırtına Gecesi	Eleştiri	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1018
Rona, M.	Lüküs Hayat	Eleştiri	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1035
Rona, M.	Ateşten Gömlek	Eleştiri	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1056
Safa, Peyami	Anahtar ve Kilit	Deneme	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 994
Sugandu, Namık Veli	İssız Gecede	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Sugandu, Namık Veli	Ey Sevgili	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Sait Faik	Karanfiller ve Domates Suyu	Hikâye	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 425
Sait Faik	Ermeni Balıkçı ve Topal Martı	Hikâye	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 469
Sait Faik	Sokaktan Geçen Kadın	Hikâye	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 501
Sait Faik	Sinağrit Baba	Hikâye	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 565
Salcıoğlu, Neriman	Yanan Kalbim	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Saral, Süheylâ	Sahte Venüsler	Sohbet	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 311

Tablonun devamı

Sazyek, M. Yılmaz	Gölge	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Seden, Güner	Hastane	Şiir	15 Şubat 1950, C. 3 (59), s. 1029
Semih Sevi	Davet	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Semih Sevi	Kıt'a	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Semih Sevi	Gönlüm	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Semih Sevi	Rubâi	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Semih Sevi	Mey Meclisi	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Semih Sevi	Hûlûsi'ye Gazel	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Sedes, Selâmi İzzet	Kadın	Mizahî Fıkra	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 50
Sedes, Selâmi İzzet	Kadına Kısrğa Dair	Deneme	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 106
Sedes, Selâmi İzzet	Masal: Mavi Gül	Masal	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 138
Sedes, Selâmi İzzet	Batıya Doğru	Tarihi anekdot/eleştiri	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 839
Sedes, Selâmi İzzet	Altına Hücum	Tarihi anekdot	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 859
Sedes, Selâmi İzzet	Tarlardan Salona	Hatıra/ anekdot	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 875
Sedes, Selâmi İzzet	Dünkü ve Bugünkü Aşk...	Sohbet	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 947
Sedes, Selâmi İzzet	Aşk	Kıssa	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 87
Sel, Kemal Salih	1 Tedkik ve 1 Müşahede	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 50
Selçuk, Münir Nureddin	Musikimizde Kadın	Deneme	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 12
Zeyyat Selimoğlu	Mektup	Hikâye	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1067
Şengel, (Eyubi)Ali Rıza	Musikimizde Melâl	Hatıra	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 118
Selim Emre	Moda	Bilgilendirme yazısı	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 12
Selimoğlu, Zeyyad	Mektup	Hikâye	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1067
Servet, İmre	Buluşma Yerleri	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 824-825

SES	Hayatımızda Çiçek	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 179
SES	Neden Kadınlardan Yalnız Romancı Çıkar	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 273
SES	Kart Postallar	Sohbet	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 289
SES	Kınalıada Mektubu	Sohbet	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 310
SES	Erkekler Kadınlaşıyor Mu?	Sohbet	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 417
SES	Sakal Modası	Sohbet	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 437
SES	Ses Diyor ki: Kimler Roman Okur?	Sohbet	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 516
SES	Ses Diyor ki: Sinemaya Niçin Giderler?	Sohbet	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 548
SES	Ses'ten Bir Ses: Yalanı Meydana Çıkaran Makine	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 429
Seyhun, Kemal Niyazi	Kıymetli Musiki Sanatkârlarımızdan Leylâ Hanım	Biyografi	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 555
Sine, Hayri	Bel Bağladım	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Siyavuşgil, Sabri Esat	Evlerimiz ve Kitap	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 9
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bize Bir Akademi Lâzım	Sohbet	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 31
Siyavuşgil, Sabri Esat	Edebiyat Mükâfatları	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 47
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yeni Yıla Girerken	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 63
Siyavuşgil, Sabri Esat	Hatıralar	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 79
Siyavuşgil, Sabri Esat	İstanbul ve Semtleri	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 95
Siyavuşgil, Sabri Esat	İstanbul'a Tiyatro	Sohbet	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 111
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bizde Roman	Eleştiri	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 127
Siyavuşgil, Sabri Esat	Eski Mecmualar	Deneme	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 143
Siyavuşgil, Sabri Esat	Baharı Girerken	Deneme	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 159
Siyavuşgil, Sabri Esat	Tiyatroyu Sevenler	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 175

Tablonun devamı

Siyavuşgil, Sabri Esat	Müzeler Açılırken	Sohbet	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 191
Siyavuşgil, Sabri Esat	Kırlara Çıkış	Sohbet	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 207
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yolculuklar	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 223
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yaz ve Sayfiye	Sohbet	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 239
Siyavuşgil, Sabri Esat	Eski Şiirimiz ve Deniz	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 253
Siyavuşgil, Sabri Esat	Meraklılar	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 269
Siyavuşgil, Sabri Esat	Dinlenmek	Hatıra	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 285
Siyavuşgil, Sabri Esat	Gençlik ve Olimpiyad	Sohbet	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 301
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yalnızlık	Sohbet	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 317
Siyavuşgil, Sabri Esat	Müstehcene Dair	Sohbet	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 333
Siyavuşgil, Sabri Esat	Aşk ve Moda	Sohbet	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 349
Siyavuşgil, Sabri Esat	Lüks ve Konfor	Sohbet	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 365
Siyavuşgil, Sabri Esat	Kırkından Sonra	Sohbet	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 382
Siyavuşgil, Sabri Esat	Geçimsizlik ve Karakter	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 399
Siyavuşgil, Sabri Esat	Gülen İnsanlar	Deneme	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 414
Siyavuşgil, Sabri Esat	Asık Suratlılar	Deneme	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 430
Siyavuşgil, Sabri Esat	Çam Ağacı	Deneme	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 446
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bir Komedyen: Hüseyin Kemal Gürmen	Biyografi	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 457
Siyavuşgil, Sabri Esat	Amerikan Romanlarına Rağbet	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 474
Siyavuşgil, Sabri Esat	İstanbul Radyosu	Sohbet	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 490
Siyavuşgil, Sabri Esat	Hayal Kurmak	Sohbet	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 506
Siyavuşgil, Sabri Esat	Heyecan	Sohbet	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 522
Siyavuşgil, Sabri Esat	Sivriiler Yuvarlaklar	Sohbet	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 538

Tablonun devamı

Siyavuşgil, Sabri Esat	Edebiyatta Hürriyet	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 554
Siyavuşgil, Sabri Esat	Kitap Merakı	Sohbet	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 570
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bahar Seyranı	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 385
Siyavuşgil, Sabri Esat	Ev Zevki	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 402
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bahçe	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 418
Siyavuşgil, Sabri Esat	Sıcaklar	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 658
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bugünün Karagöz ve Hacivatları	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 674
Siyavuşgil, Sabri Esat	Adaların Ölümü	Sohbet	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 690
Siyavuşgil, Sabri Esat	Otomobil Safası	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 706
Siyavuşgil, Sabri Esat	Biraz da Fantezi	Sohbet	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 722
Siyavuşgil, Sabri Esat	Denize Hasret	Sohbet	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 738
Siyavuşgil, Sabri Esat	Resim Sevgisi	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 754
Siyavuşgil, Sabri Esat	Vapur Yolculuğu	Gezi Yazısı	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 780
Siyavuşgil, Sabri Esat	İsviçre	Gezi Yazısı	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 796
Siyavuşgil, Sabri Esat	Paris Mektubu	Gezi Yazısı	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 813
Siyavuşgil, Sabri Esat	Paris Mektubu: Parisde Sonbahar	Gezi Yazısı	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 843
Siyavuşgil, Sabri Esat	Hayat Temposu	Sohbet	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 853
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yağmur Fantezisi	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 876
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bayram Havası	Gezi Yazısı	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 895
Siyavuşgil, Sabri Esat	Süs	Gezi Yazısı	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 913
Siyavuşgil, Sabri Esat	Bir Oyuncakçı Dükkânı Önünde	Sohbet	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 934
Siyavuşgil, Sabri Esat	Kar'a Hasret	Sohbet	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 953
Siyavuşgil, Sabri Esat	1 Mahalle Müzesi	Gezi yazısı	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 981

Tablonun devamı

Siyavuşgil, Sabri Esat	Moda ve Parisli Kadın	Gezi yazısı	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1014
Siyavuşgil, Sabri Esat	Opera	Sohbet	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1034
Siyavuşgil, Sabri Esat	Hyde Park'da	Gezi yazısı	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1054
Siyavuşgil, Sabri Esat	Londra'nın Sisi	Gezi yazısı	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1074
Siyavuşgil, Sabri Esat	Yolculuklar	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 223
Soykut, Leyla	Gözler Neler Söyler, Neler Anlatır?	Sohbet	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 730
Soykut, Leyla	Erkek Arkadaş	Hikâye	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 739
Soykut, Leyla	Yerinde Yeller Esen Etiket	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 755
Soykut, Leyla	İlk Adımı Kim Atar?	Sohbet	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 788
Soykut, Leyla	Telepati	Sohbet	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 812-813
Soykut, Leyla	Fil Aşk ve Sarhoşluğu	Sohbet	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 866
Soykut, Leyla	Kadın Parmağı	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 909
Soykut, Leyla	Nişanlılık Uzun mu Sürmeli, Kısa mı?	Sohbet	1 Ocak 1950, C. 3 (53), s. 898
Soykut, Leyla	Dünyayı Zapteden Samba	Mülakat	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 917
Soykut, Leyla	Son Rüyalar	Biyografi	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 942
Soykut, Leyla	Kadının Fedakârı	Deneme	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 958
Soykut, Leyla	Bernard Shaw	Biyografi	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 975
Soykut, Leyla	Dost Seçmek	Deneme	1 Nisan 1950, C. 3 (59), s. 1019
Soykut, Leyla	İçimizdeki Boşluk	Sohbet	15 Nisan 1950, C. 3 (60), s. 1039
Soykut, Leyla	Genç Kızlarda Ahlâk Bozuluyor mu?	Sohbet	1 Mayıs 1950, C. 3 (61), s. 1059
Soykut, Leyla	Afrikalı Sihirbazlar	Bilgilendirme Yazısı	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1078-1079
Soykan, S.	Model ve Sanatkâr	Resim Altı Yazısı	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 369
Soykan, S.	İngiltere Kralına Tahtını Bıraktıran Aşk Macerasının Gizli Faili Ali Handı, Ağa Hanın Oğlu	Haber Metni	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 712
Soykan, S.	Yurt Dışında Salon: Dünyanın Kumar Merkezi Montekarlo	Haber Metni	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 724

Tablonun devamı

Soykan, S.	Libido değil Kepazelik	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 757
Soykan, S.	Modern Hayatta Kadın	Sohbet	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 782
Soykan, S.	Radyofonik Musiki	Sohbet	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 798
Soykan, S.	Chopin	Biyografi	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 815
Soykan, S.	Genç Kalmak Sanatı	Sohbet	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 846
Soykan, S.	Nuh'un Gemisi	Tanıtım Yazısı	1 Aralık 1949, C. 3 (51), s. 857
Soykan, S.	Ondan Tatlı Bir Şey Olmaz!	Sohbet	15 Aralık 1949, C. 3 (52), s. 885
Soykan, S.	Kaybolan Millî Sanatlar: Dünkü Seramik	Sohbet	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 924
Soykan, S.	İngrid Bergman Yakında Anne Oluyor	Haber Metni	1 Şubat 1950, C. 3 (55), s. 948
Soykan, S.	Evlilikte Saadetin Anahtarı	Sohbet	15 Şubat 1950, C. 3 (56), s. 963
Soykan, S.	Delilik ve Dehâ	Deneme	1 Mart 1950, C. 3 (57), s. 972
Soykan, S.	Kadın ve Aşk	Deneme	15 Mart 1950, C. 3 (58), s. 992
Soykan, S.	Kadınlar Neleriyle Meşhur Olmalı?	Sohbet	15 Mayıs 1950, C. 3 (62), s. 1075
Spirit	Yola Gelenler, Manto, Sevda, Park Otelde	Haber Metni	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 36-37
Spirit	Paylaşılamayan Erkek, Güzellik Enstitüsü	Haber Metni	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 52
Spirit	Değişiklik, Merak, Evlenme, Ceza mı	Haber Metni	1 Ocak 1947, C. 1 (5), s. 68-69
Sonuç, İlhan	Boğaz ve Sevgili	Şiir	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 412
Sönmez, Ayhan	Ömür	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Sözen, Meliha Avni	Duydum Artık	Şiir	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 39
Sözen, Meliha Avni	Ben Sana Geliyorum	Şiir	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 74
Sözmen, Doktor Asım Neşet	Üstad Yahyâ Kemal'e	Şiir	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 68-69
Sungar, Turgut	Gitti	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Sungar, Turgut	Handan	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Sü(e)rdem, Hasan Fehmi	Hilkatin Sırrı	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Şakir, Rebia	Rehin ve Terhin	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 154
Şehidoğlu, M. N.	Serviler	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Şehidoğlu, M. N.	Âşıkların Katığı	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504

Şevki	Ümid	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Şevki	Bahar ve Şair	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Sirman, Sevda	Çoban Yıldızına Karşı	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Talû, Ercümemd Ekrem	Geçmiş Günlerde: Kibar Âile Kadını	Hatıra	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 10
Talû, Ercümemd Ekrem	Bir Devrin Bir Cephesi	Hatıra	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 32
Talû, Ercümemd Ekrem	Nedim Namında Bir Şair-i Cihan Var İmiş	Tarihî Anekdöt	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 48
Talû, Ercümemd Ekrem	Kış	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 70
Talû, Ercümemd Ekrem	Üstat Ekrem ve Aşk	Hatıra	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 96
Talû, Ercümemd Ekrem	Kadın ve Araba	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 128
Talû, Ercümemd Ekrem	Şahane Gözler	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 146
Talû, Ercümemd Ekrem	İstanbul'un Öyledir Baharı	Hatıra	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 160
Talû, Ercümemd Ekrem	Türk Çiçeği: Lâle	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 176
Talû, Ercümemd Ekrem	Şeydâ Bey ile Rânâ Hanım	Hikâye	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 192
Talû, Ercümemd Ekrem	Dalları Bastı Kiraz	Hatıra	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 209
Talû, Ercümemd Ekrem	Meyveler Sultanı: Çilek	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 224
Talû, Ercümemd Ekrem	Toprağı Cennet, Suyu Kevser İstanbul	Hikâye	15 Haziran 1948, C. 1(16), s. 240
Talû, Ercümemd Ekrem	Toprağı Cennet Suyu Kevser İstanbul	Hikâye	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 240
Talû, Ercümemd Ekrem	Kadın Deniz Gibidir	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 254
Talû, Ercümemd Ekrem	Rumeli'nin Sesi	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 270
Talû, Ercümemd Ekrem	Çöldeki Mezar	Hatıra	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 286
Talû, Ercümemd Ekrem	Göksu	Hatıra	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 302
Talû, Ercümemd Ekrem	Bezmi Cem	Sohbet	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 318
Talû, Ercümemd Ekrem	İstanbul'da Sonbahar	Sohbet	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 334

Tablonun devamı

Talû, Ercümend Ekrem	İstanbul Damları Altında	Sohbet	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 353
Talû, Ercümend Ekrem	Geceliyin Sokaklar	Deneme	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 383
Talû, Ercümend Ekrem	Kaşlar	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 399
Talû, Ercümend Ekrem	Karlar Altında İstanbul	Sohbet	1 Aralık 1948, C. 2 (27), s. 415
Talû, Ercümend Ekrem	Yılbaşı ve Kumar	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 452
Talû, Ercümend Ekrem	Kış Yemekleri	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 480
Talû, Ercümend Ekrem	Dün... Bugün	Sohbet	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 490
Talû, Ercümend Ekrem	Recaizade'nin Matemleri	Biyografi	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 512
Talû, Ercümend Ekrem	Rüya Âlemi	Deneme	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 544
Talû, Ercümend Ekrem	Eşyaların Talihi	Hikâye	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 576
Talû, Ercümend Ekrem	Yılbaşı ve Kumar	Sohbet	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 452
Talû, Ercümend Ekrem	Bahar	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 386
Talû, Ercümend Ekrem	Kır Sevgisi	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 420
Talû, Ercümend Ekrem	İntihar Eden Sandal	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 666
Talû, Ercümend Ekrem	Bir Kâsedir Alev Dolu Gönlüm	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 673
Tanık, Emin Âli	Davet	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s.380
Tanık, Emin Âli	Şarkı	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Tansu, Rüştü	Bir Bakışın	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Tansu, Rüştü	Çökünce Gece	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Tansu, Rüştü	Hicran	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Tarcan, Selim Sırrı	Kadınlar Nasıl Güzelleşebilirler?	Sohbet	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 10
Tarcan, Selim Sırrı	Güzel Kimdir?	Sohbet	15 Kasım 1947, C. 1 (2), s. 19
Tarcan, Selim Sırrı	Şişmanlık ve Zayıflık Derdi	Deneme	1 Aralık 1947, C. 1 (3), s. 41
Tarcan, Selim Sırrı	İhtiyarlamak Sanatı	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 71

Tablonun devamı

Tarcan, Selim Sırrı	Güzellik Ölçüleri	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 89
Tarcan, Selim Sırrı	Şişmanlık Tehlikeli Bir Hastalıktır	Sohbet	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 1104
Tarcan, Selim Sırrı	Para İnsanı Mesut Edebilir mi?	Deneme	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 119
Tarcan, Selim Sırrı	Heyecan	Deneme	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 153
Tarcan, Selim Sırrı	Kuruntu	Deneme	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 214
Tarcan, Selim Sırrı	Aşk ve İzdivaç	Deneme	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 230
Tarım, Sami	O Ninni Bitmeseydi	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Tarım, Sami	Gülüm	Şiir	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 842
Tevfik Fikret	Subhiyecik İçin	Şiir	15 Haziran 1948, C. 1(16), s. 243
Tevfik Fikret	İlk Saniha	Şiir	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 303
Tevfik Fikret	Dün	Şiir	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 837
Timur, Mürüvvet	Kurtuluş	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Timur, Mürüvvet	Katırtırnağı	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Timur, Mürüvvet	Maddi Adam	Şiir	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Tiner, Dr. Şükrü Hazım	Kadın ve Sinir	Sohbet	15 Aralık 1947, C. 1 (4), s. 55
Tipi, Alev	Sönen Alev	Şiir	15 Ocak 1950, C. 3 (54), s. 912
Topçu, Halis	Her İki Yolda	Şiir	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 504
Topçu, Halis	Bilinmez	Şiir	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 520
Topçu, Halis	Cerrahpaşa'ya	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Toros, H.	Teklif	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Toros, H.	Bittim	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Toros, Hüsamettin	Ayrılış	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Toros, H.	Senin İçin	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Toros, Hüsamettin	Çağrı	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Toros, Hüsamettin	Çilem	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Toros, Hüsamettin	Şarkı	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Toros, Hüsamettin	İki Pul Değer	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Toros, Hüsamettin	Ben Buyum!..	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Toros, Hüsamettin	Niyaz	Şiir	1 Kasım 1949, C. 3 (49), s. 820

Tablonun devamı

Tunara, Girizan	Mülakat vermeyen büyük bestekar Yesari Asım Neler Anlatıyor?	Mülakat	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 661
Tuncer, Cengiz	Kitâbe	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Feridun Fazıl Tülbentçi	Cihazında Ülkeler Getiren Kadın	Hikâye	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 64
Feridun Fazıl Tülbentçi	Muhteşem Düğün	Hikâye	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 195
Tülbentçi, Feridun Fazıl	Bizansın En Güzel Kadını	Hikâye	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 357
Türel, Süleyman Necip	Geçer Mi?	Şiir	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 536
Tüzdil, Nevzat	Hayvan Sevgisi ve Kadın	Deneme	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 90
Tüzdil, Nevzat	Salonların Canlı Biblosu: Kedi	Deneme	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 256
Tüzdil, Nevzat	Krizantem'in Hazin Hikâyesi	Deneme	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 528
Tüzdil, Nevzat	Bir Senbernar'ın Son Vazifesi	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 665
Tüzdil, Nevzat	İlim Göziyle: Hayvanlarda Aşk	Sohbet	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 756
Tüzdil, Nevzat	İsviçre'de Kadının Seçme Hakkı Yok	Hatıra	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 481
Uçuk, Cahit	Yosunlu Durak	Hikâye	1 Kasım 1947, C. 1 (1), s. 11
Uçuk, Cahit	Karanfiller	Hikâye	15 Aralık 1947, C.1 (4), s. 59
Ulunay, Refi' Cevat	Musiki ve Mey	Sohbet	1 Ocak 1948, C. 1 (5), s. 66
Ulunay, Refi' Cevat	İstanbul Bir Çiçek Bahçesi İdi	Sohbet	15 Ocak 1948, C. 1 (6), s. 82
Ulunay, Refi' Cevat	Dinle Tanburun Eninin	Hatıra	1 Şubat 1948, C. 1 (7), s. 98
Ulunay, Refi' Cevat	Semai Kahveleri	Hatıra	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 115
Ulunay, Refi' Cevat	Ney ve Mevlevi	Sohbet	1 Mart 1948, C. 1 (9), s. 130
Ulunay, Refi' Cevat	İnsan Bülbüller	Sohbet	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 144
Ulunay, Refi' Cevat	Esdi Nesîm-i Nev Bahâr...	Sohbet	1 Nisan 1948, C. 1 (11), s. 162
Ulunay, Refi' Cevat	Lale-Şi'r- Kadın	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 178
Ulunay, Refi' Cevat	Bülbüllerin Gülleri	Sohbet	1 Mayıs 1948, C. 1 (13), s. 194

Tablonun devam

Ulunay, Refi' Cevat	Cami Güvercinleri	Sohbet	15 Mayıs 1948, C. 1 (14), s. 210
Ulunay, Refi' Cevat	Şarkılar ve Semtler	Sohbet	1 Haziran 1948, C. 1 (15), s. 225
Ulunay, Refi' Cevat	Bilmece ve Edebiyyat	Sohbet	15 Haziran 1948, C. 1 (16), s. 242
Ulunay, Refi' Cevat	Sahiller Âlemler Nükteler	Sohbet	1 Temmuz 1948, C. 1 (17), s. 255
Ulunay, Refi' Cevat	Keyif Erbabı	Sohbet	15 Temmuz 1948, C. 1 (18), s. 271
Ulunay, Refi' Cevat	Bedesten ve Hâcegileri	Sohbet	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 287
Ulunay, Refi' Cevat	Perili Evler	Hatıra	15 Ağustos 1948, C. 1 (20), s. 304
Ulunay, Refi' Cevat	İhtişamlı Kadınlar	Biyografi	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 319
Ulunay, Refi' Cevat	İhtişamlı Kadınlar/ Kaptanpaşa Kızı: Hamide Hanımefendi	Biyografi	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 337
Ulunay, Refi' Cevat	İhtişamlı Kadınlar: Valde Paşa Hazretleri	Biyografi	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 350
Ulunay, Refi' Cevat	Kurban Bayramı	Sohbet	1 Ekim 1948, C. 1 (23), s. 368
Ulunay, Refi' Cevat	Kumar ve Kumarbazlar: Tavla	Sohbet	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 385
Ulunay, Refi' Cevat	Kuşlar ve Kuş Avcıları	Sohbet	15 Kasım 1948, C. 2 (26), s. 400
Ulunay, Refi' Cevat	Türk Yemeği	Sohbet	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 432
Ulunay, Refi' Cevat	La Dam O Kamelya	Skeç	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 450
Ulunay, Refi' Cevat	Deliler, Meczublar	Sohbet	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 475
Ulunay, Refi' Cevat	Uğurlu, Uğursuz!	Sohbet	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 509
Ulunay, Refi' Cevat	Meraklar, Meraklılar	Sohbet	1 Mart 1949, C. 2 (33), s. 524
Ulunay, Refi' Cevat	Nazar	Sohbet	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 540
Ulunay, Refi' Cevat	Mirasyediliğe ve Mirasyedilere Dair	Sohbet	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 556
Ulunay, Refi' Cevat	Pire Tiyatrosu	Hatıra	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 572
Ulunay, Refi' Cevat	Bahar ve Kâğıthane	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 387
Ulunay, Refi' Cevat	Hayat Bir Muammadır	Sohbet	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 408

Tablonun devam

Ulunay, Refi' Cevat	Pehlivanlar ve Hatıralar	Sohbet	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 424
Ulunay, Refi' Cevat	Kocakarı İlaçları	Sohbet	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 664
Ulunay, Refi' Cevat	Memnu Olmayan Meyvalar	Sohbet	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 676
Ulunay, Refi' Cevat	Ramazan Sergileri	Sohbet	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 692
Ulunay, Refi' Cevat	Tatlı Yiyelim, Tatlı Konuşalım	Sohbet	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 708
Ulunay, Refi' Cevat	Hezârfenler	Sohbet	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 723
Ulunay, Refi' Cevat	Nam-ı Diğer Mekteb-i Sultani	Hatıra	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 740
Uysal, Sermet Sami	Plajdan Plaja	Gezi Yazısı	1 Ağustos 1948, C. 1 (19), s. 291-293
Uysal, Sermet Sami	Bar Yıldızları	Hatıra	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 463
Uysal, Sermet Sami	(Anlatıcı) Rıza Özerman, Antikacı Rıza	Mülakat	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 491
Uysal, Sermet Sami	Kadınlar Avukatı İrfan Emin Anlatıyor	Mülakat	15 Şubat 1949, C. 2 (32), s. 513
Uysal, Sermet Sami	Lokman Hekim	Mülakat	15 Mart 1949, C. 2 (34), s. 539
Uysal, Sermet Sami	Lokantacıların Şahı Pandeli Anlatıyor	Mülakat	1 Nisan 1949, C. 2 (35), s. 561
Uysal, Sermet Sami	Topkapı Saray Müzesi Müdürü Tahsin Öz Anlatıyor	Mülakat	15 Nisan 1949, C. 2 (36), s. 571
Uysal, Sermet Sami	İstanbul Dilencileri	Sohbet	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 392
Uysal, Sermet Sami	İstanbul'da İlk Sinemalar	Araştırma Yazısı	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 409
Uysal, Sermet Sami	Atatürk'ün Bilardo Hocası Cankopulos Anlatıyor	Mülakat	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Uysal, Sermet Sami	İstanbul'un Adak Yerleri Dolaşan kelimesini vurgula	Gezi Yazısı	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 678-679
Uysal, Sermet Sami	Her Fal Çıksaydı	Sohbet	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 697
Uysal, Sermet Sami	Yeşil Hoca	Hatıra	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 784-785
Uysal, Sermet Sami	Lüks Şoförler	Mülakat/Magazin Haberi	15 Kasım 1949, C. 3 (50), s. 840-841

Tablonun devam

Ulutekin, Hanefi	Nişanlı	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Usal, Şadi	Şarkı	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Uzun, M. Naci	Dilek	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Ünal, Fikret	Yeter	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Ünsal, Namık Kemal	Dargın Mıdır?	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Ünver, Dr. Süheyl	Türklerde Çiçek Zevki	Sohbet	15 Nisan 1948, C. 1 (12), s. 177
Varoğlu, Hamdi	Masal Gibi Bir Sevda	Biyografi	1 Eylül 1948, C. 1 (21), s. 321
Varoğlu, Hamdi	Aşk Tarihinden Bir Yaprak: Fragonard'ın Talebesi	Biyografi	15 Eylül 1948, C. 1 (22), s. 343
Varoğlu, Hamdi	Pampadour'un İntikamı	Biyografi	15 Ekim 1948, C. 1 (24), s. 376
Viktor Hugo	(Çev. Sabri Esat Siyavuşgil), Ruy Blas	Manzum Piyes	15 Şubat 1948, C. 1 (8), s. 122
Yaşın, M. Özker	Cennet Rüyası	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Yaşın, M. Özker	Tablo	Şiir	1 Haziran 1949, C. 2 (39), s. 416
Yaşın, M. Özker	Sonsuz Uyku	Şiir	15 Ağustos 1949, C. 2 (44), s. 721
Yaşın, M. Özker	Kış	Şiir	15 Eylül 1949, C. 2 (46), s. 752
Yener, Ahmet	Biziz	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Yener, Ahmet	İki Rubâi	Şiir	15 Ocak 1949, C. 2 (30), s. 472
Yener, Ahmet	Şarkı	Şiir	1 Mayıs 1949, C. 2 (37), s. 384
Yener, Ahmet	Âşiyân'da	Şiir	1 Ağustos 1949, C. 2 (43), s. 704
Yener, Ahmet	Mehmet Âkif'in Mezar Taşı	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736
Yener, Ahmet	Ufka Doğru	Şiir	1 Ekim 1949, C. 2 (47), s. 791
Yener, Ahmet	Pembe	Şiir	15 Ekim 1949, C. 2 (48), s. 807
Yener, Prof. Dr. Muzaffer Şevki	Şişmanlık	Deneme	15 Mart 1948, C. 1 (10), s. 147
Yeşildal, Kemal	Bir Yolcu Uğurladım	Şiir	15 Haziran 1949, C. 2 (40), s. 656
Yeşildal, Kemal	Nasıl Gittin?	Şiir	1 Temmuz 1949, C. 2 (41), s. 672
Yeşildal, Kemal	Arapkir Akşamları	Şiir	15 Temmuz 1949, C. 2 (42), s. 688
Yurdman, Reşad	Kumsal	Şiir	1 Şubat 1949, C. 2 (31), s. 488
Yurdören, İbrahim	O Belde	Şiir	1 Kasım 1948, C. 2 (25), s. 380
Yücebıyık, Muzaffer	Duvaklı Gelin	Şiir	15 Aralık 1948, C. 2 (28), s. 428
Yücebıyık, Muzaffer	Hasret	Şiir	1 Ocak 1949, C. 2 (29), s. 445
Yücebıyık, Muzaffer	Şarkı	Şiir	15 Mayıs 1949, C. 2 (38), s. 400
Zorlutuna, M. Yaşar	Aşkınla	Şiir	1 Eylül 1949, C. 2 (45), s. 736

SONUÇ

Sanatın bireyselliğini vurgulayanlar olsa da eserlerin meydana getirilmesinde veya ortaya çıkmasında toplulukların etkisi yadsınamaz. Edipler belli mekânların müdavimi olarak içerisinde buldukları topluluktan etkilenir, topluluğu etkilerler. Yazarlar ve şairler bir araya geldikleri topluluğun parçası olarak ortak bir anlayışla hareket ederler. Edebiyatçıların uğrağı olan, bir araya geldikleri simge mekânlar; kendi dönemlerinde belli bir edebiyat kanonunu ortaya koyar. Topluluk, var olan edebiyat kanonundan etkilenir ya da kanonu değiştirmek için çaba sarf eder. Simgesiz mekânlar olan edebî mahfillerde tarihî akış içerisinde saraydan salona, salondan sokağına değişim olmuştur.

Gazete ve dergiler de edebiyat dünyası için simgesiz mekânlardır. Toplulukla anılan yayınlar olduğu gibi süreli yayına prestij katan edipler de olmuştur. Okurun yazarla, toplulukla, topluluğun fikirleriyle ilk karşılaştığı mecra süreli yayınlardır.

Türkiye’de ilk özel gazetenin yayınlanmasından sonra kendini gösteren özel dergiler okura uzun süreli bir okuma sunar. Dergiler yazarlara da derinlikli bir alan açar. Uzun süreli yayın aralığına sahip olması ve yazarların daha rahat kalem oynattıkları bir mecra olması sebebiyle dergiler günlük olayların geçiciliğini yaşamazlar. Günlük yaşananlar her gazete sayısında değişirken dergiler dosya hüviyeti taşır. Tarihe tanıklıkları ve geleceğe taşıdıkları daha bir kıymetlidir. Bir bakıma dergiler toplumun ve yazarların “kırkambarı”dır. Toplumun o dönemdeki düşündükleri ve aksiyonları ile yazarların eserlerindeki biçim ve içeriğindeki değişimleri veya değişmeyenleri dergilerde daha açık bir şekilde müşahade ederiz.

Toplumunu yönlendiren başta siyaset kurumu olmak üzere çeşitli sosyal hareketlilikler de yayın dünyasını köreltir veya canlandırır. İkinci Abdülhamit Dönemi ile 1908 tarihinden sonra İkinci Meşrutiyet sonrası dergi ve gazete sayısı farklılık arz eder. Özellikle savaş dönemlerinde yaşanan ekonomik sorunlar da yayın dünyasını etkiler. Dönemsel özellikler nicelik ve nitelik kadar yayımlanan dergilerin içeriğini de belirler.

İkinci Dünya Savaşı ile milliyetçiliğı savunan dergilerde artış olmuş ve bu dergiler ön plana geçmiştir. Bu dergilerin karşısında da toplumcu dergiler yayımlanmıştır.

Savaş sonrasında Batı bloğına dahil olan Türkiye’de yaşanan Amerikan etkisini yoğun olarak göreceğimiz yayınlardan biri de *Salon* dergisidir. Ülkedeki siyasi, sosyal ve edebî tartışmalara yer vermeyen dergi yayımladığı sinema haberleri ve Amerikan kültür öğeleriyle toplumdaki değişimi ve dönüşümü sayfalarına aksettirir. Bununla birlikte dergi, klasik Türk müziğine geniş yer vererek Türk kültür öğelerini öne çıkararak şiirde de aruza tekrar dönen şairleriyle bir bakıma geleneğin gözeticisi olmuştur.

Derginin sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Ramiz Gökçe, Cumhuriyet öncesi başladığı sanat hayatını Cumhuriyet sonrası da sürdürmüştür; dönemin önde gelen dergilerinde eser yayımlamıştır. Cemal Nadir ile ismi anılan birkaç karikatüristten biri olmuştur. Karikatürleri ile Atatürk ilkelerinin savunucusu olmuştur. 1940'lı yıllardan itibaren sanatının ilk döneminden beri birlikte olduğu Sedat Simavi ve Yusuf Ziya Ortaç'ın dergilerinden ayrılarak önce *Mizah*, sonra *Salon* ve *Peri* dergilerini yayımlamıştır. Çizdiği karikatürler ve ortaya koyduğu Tombul Teyze, Hacı Ağa gibi tiplerle eserlerinde Cumhuriyet'in ilk elli yılını müşahade etmek mümkündür.

1 Kasım 1947 ile 15 Mayıs 1950 yılları arasında 62 sayı ve 1090 sayfa yayımlanan *Salon* dergisinin hacminin yarısını edebî ürünler kaplarken önemli bir kısmında da kültür-sanat ve sinema haberleri yer alır.

Derginin teması hayatın her alanında olabilen modern kadındır. Ama *Salon* sadece kadınlara yönelik bir dergi değildir. Dergi, geniş konu yelpazesıyla toplumun her kesimine hitap eder. Okur mektuplarında da görülebileceği gibi Anadolu'nun her köşesinden takipçisi olan bir dergidir.

Dergide en çok yer verilen edebi ürün şiirdir. Yahyâ Kemal Beyatlı'nın şiirlerine ilk sekiz sayısında yer vererek kendine alan açmak isteyen dergi, Faruk Nafiz Çamlıbel'in yirmi iki şiiri ile yayın dünyasındaki yerini güçlendirmiştir. Derginin sahibi Ramiz Gökçe'nin bizzat tanıdığı bu şairlerin şiirlerini gene Ramiz Gökçe'nin illüstratör arkadaşı Münif Fehim Özarman'ın eserleri çerçeveler. Dönemin öne çıkan toplumcu anlayışına karşı dergi, klasik Türk şiiri ve halk edebiyatı örneklerine yer verir. Faruk Nafiz Çamlıbel ve Ahmet Fazıl Aykaç da eserlerinde aruzu ve beyti tercih ederler. Faruk Nafiz aslını ortaya çıkarırcasına lirik şiirleriyle *Salon*'da yerini alır. Şairin memleket/Anadolu şiirleri dergide yoktur. Bunun yanı sıra dergi genç şairlere de sayfalarını açarak onları şiir konusunda yönlendirir. Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Mehmet Çakırtaş, Şemsi Belli, M. Özker Yaşın, Ali Rıza Özer bu şairlerden bazılarıdır. Ölüm yıldönümünde Tevfik Fikret ve vefatı sebebiyle Kemalettin Kamu ile Rıza Tevfik de anılır.

Her ne kadar bir bildiri ile yayın hayatına başlamamış da olsa derginin şiir konusundaki anlayışı kendilerine okurları tarafından gönderilen şiirleri eleştirmelerinde ortaya çıkmaktadır. Yayımladıkları eserler de bu konuda bilgi sağlamaktadır. Bu eleştirilerde derginin saf şiiri önelediği görülür. Şiirin ölçüsü ve kafiyesi, kelimelerin seçimi gibi noktalarda okurlar uyarılır. Özellikle aruz ve klasik Türk şiirinin nazım biçimleri konusunda söylenenler bu eleştirileri yazanların konuya hakimiyetini gösterir. Değerlendirmeler imzasızdır. Değerlendirmelerde net bir söylem benimsenmiştir. Okurla tartışmaya kapalı bir üslup kullanılmıştır.

Salon dergisinde yayımlanan hikâyelerde her yazar kendi sınırları içinde kalmıştır. Şairlerdeki aruza dönüş gibi bir eksen değişikliği söz konusu değildir. Dönemin popüler romancısı Muazzez Tahsin Berkand beşerî aşk konusunda yazarken Halikarnas Balıkcısı ise Ege denizini insanları ve mitolojisiyle dergiye taşır. Sait Faik Abasıyanık da kısa bir süre dergide hikâye yayımlar. Özellikle Halikarnas Balıkcısı'nın hikâyeleri, yazarın, edebî serüveni açısından incelenmeye değerdir. Zeyyat Selimoğlu da gençlik döneminden bir hikâye ile dergide yer alır.

Dergi, dönemin edebî tartışmalarına uzaktır. Ne Garip şiiri ne Toplumcu gerçekçi anlayış ve Nazım Hikmet ile Sabahattin Ali özelinde yaşanan tartışmalar dergide yer almaz. Bu dönemde Orhan Veli ve arkadaşları ile Asaf Halet Çelebi bopstil olmakla yaftalanmışlardır. Bu konuda sadece Ertuğrul Şevket “Züppe” başlıklı bir yazı kaleme almıştır. Bu yazıda züppeleri tasvir eder. Dönemin edebî mevzularına dergide yalnızca Sabri Esat Siyavuşgil temas eder. Kaleme aldığı yazılarla Türk edebiyatında roman, roman okuru, tercüme faaliyetleri, edebî mahalde ödül verme anlayışı, İstanbul'daki tiyatro binasının âtil hâli konularını işler. Birkaç yazısında da eski klâsik Türk edebiyatını yeren bir tavır takınır. Siyavuşgil'in dergideki yazıları ayrı bir çalışmanın konusu olacak kadar geniştir. Refi' Cevad Ulunay mevlevilik, klâsik Türk müziği ve Cumhuriyet öncesi edebiyatı konu edindir. Bu mevzularla birlikte günlük hayatı, geçmiş günleri konu edinen yazılarda Refi' Cevad Ulunay, Ercümen Ekrem Talû ile beraberdir. Her iki yazarın eserleri de bir dönemi okumak için önemlidir.

Edebiyat ürünleri kadar dönemin kültür-sanat hadiseleri ve sinema da dergide önemli yer işgal eder. Bir dönem radyolarda yasaklanan klasik Türk musikisi sanatçıları ve konserleri Refi' Cevad Ulunay'ın yazılarıyla sürekli işlenir. Bunun yanında Batı kaynaklı ses sanatçılarının konserleri ve danslar da haberleştirilir. Cemiyet hayatı canlı bir şekilde okura sunulur. Sinema dünyasından gelişmeler, sinema oyuncularının hayatı, Türk sinemasının o yıl çekilen filmleri ve sanatçıları okura sunulur. Türkiye'de görsel sanatların, sanatçısı ve filmleriyle Hollywood'un algılanışı açısından *Salon*, önemli bir bellektir.

Türkiye'nin en önemli karikatüristlerinden Ramiz Gökçe'nin yayıncılık macerasını göz önüne seren, Türk şiirinde Garip ve toplumcularla büyük değişimin yaşandığı 1940'lı yıllarda yayımladığı klasik dönem şiirleri ve bu şiirleri mevzu eden, bu şiirleri alıntılayan nesirleri ile *Salon*, incelenmiştir.

Bu çalışma Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiir yayımladığı son yayınlardan biri olması, Halikarnas Balıkcısı'nın İzmir günlerinde *Demokrat İzmir* gazetesi haricinde en fazla eser verdiği yayınlardan biri olması, Sait Faik Abasıyanık'ın yayımlanmamış bir hikayesine yer

vermesi, Sabri Esat Siyavuşgil, Refi' Cevad Ulunay ve Ercümend Ekrem Talû'nun yazı külliyatı dolayısıyla *Salon* dergisini literatüre kazandırmıştır.

KAYNAKÇA

- Abiç, T.** (2010). *Özker Yaşın: Hayatı-Eserleri-Sanatı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akçura, G.** (2019). *Saray Sineması'nda "Büyük Caz Festivali" Bir El İlanının Analizi*. [Erişim: 06.01.2024, <https://manifold.press/saray-sinemasi-nda-buyuk-caz-festivali>]
- Alabbasi, B.** (2021). *Türkiye'de Mizah: 1936-1948 Yılları Arası Karikatür Dergisi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Ankay, N. – Depe, D.** (2015). *Muharrir Neden Yetişmiyor?* Ankara: Kelime Yayıncılık.
- Anar, T.** (2020). *Mekândan Taşan Edebiyat Yeni Türk Edebiyatında Edebiyat Mahfilleri*. İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Aşit, U.** (2019). *1946-1954 Bitlis Seçimleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Atatürk Ansiklopedisi** (2024). *Selim Sırrı Tarcan (1874-1957)*. [Erişim: 06.01.2024, <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/selim-sirri-tarcan-1874-1957>]
- Avcı, Y.** (2007). "Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Döneminde "Otoriter Modernleşme" ve Kadının Özgürleşmesi Meselesi", *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Dergisi (ATOM)*, 21(21), 1-18.
- Balcıoğlu S. ve Öngören F.** (1976). *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*. 3. Baskı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Banarlı, N. B.** (1978). "Yahyâ Kemal Beyatlı 1884-1958", *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt 2, s. 1168-1200.
- Banarlı, N. B.** (1978). "Ercümen Ekrem Talû 1888-1956", *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt 2, s. 1244.
- Başer, H. İ.** (2011). *Zeyyat Selimoğlu'nun Hikayeciliği Üzerine Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Berkand, M. T.** (Nakleden) (1973). *Bülbül Yuvası*. 9. Baskı. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri.
- Beyatlı, Y. K.** (1962). *Eski Şiirin Rüzgârıyla*. İstanbul: Yahyâ Kemal Enstitüsü.

- Beyatlı, Y. K.** (1974). *Kendi Gök Kubbemiz*. İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul: Yahya Kemal Enstitüsü Yayını.
- Beyatlı, Y. K.** (1983). *Rubâiler ve Hayyam Rubâilerini Türkçe Söyleyiş*, (2. Baskı), İstanbul Fetih Cemiyeti, İstanbul: Yahya Kemal Enstitüsü Yayını.
- Birkan, T.** (2016). *Kitapsız Kalmış Metinler–Sait Faik*. [Erişim: 30.09.2023, https://t24.com.tr/k24/yazi/tuncaybirkan1,537#_edn1]
- Bozis, Sula** (2011). *İstanbulu Rumlar*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Bozkurt, E.** (2020). *Sezai Karakoç'un Şiir ve Hikâyelerinde Kadın İmgeleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.
- Brooklyn Museum** (2006). *Glaukos*. [Erişim: 07.02.2024, <https://www.brooklynmuseum.org/opencollection/objects/111446>.]
- Bulut, H. H.** (1988). *Faruk Nafiz Çamlıbel'in Şiirleri-Derleme-Tasnif-İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Can, Ş.** (1994). *Klâsik Yunan Mitolojisi*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Canberk, Eray.** 1940 Kuşağı Şiiri ve Günümüz Şiirine Etkileri, *Hece Türk Şiiri Özel Sayısı*, S.53-54-55, Mayıs-Haziran-Temmuz 2001.
- Çamlıbel, F. N.** (1969). *Han Duvarları*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Çamlıbel, F. N.** (1959). *Heyecan ve Sükûn*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Çetinkol, M., & Öztürk, Y.** (2024). Halikarnas Balıkcısı'nın *Salon* Dergisinde Yayımlanan Hikâyeleri. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 9(1), 22-45.
- Çevik, M.** (2017). *Yedigün Dergisi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırıkkale.
- Çınarlı, M.** (1979). *Sanatçı Dostlarım*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Çonoğlu, S.** (2012). "Ahmet Mithat'ın Letaif-i Rivayat Adlı Eserinde Kadın", *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Mart, s. 221-242.
- Çoruk, A. Ş.** (1999). *Fazıl Ahmet Aykaç (Hayatı ve Eserleri)*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Diken** (2024). *Bu gazete*. [Erişim: 03.06.2024, <https://www.diken.com.tr/bu-gazete/>]
- Dıvân Makam** (2018). *Sana Geldim Dün Korkarak- Hasan şanlıtürk – Nihavend*. [Erişim: 20.05.2024, <https://divanmakam.com/forum/sana-geldim-dun-korkarak-hasan-sanliturk-nihavend.30224/>]
- Emiroğlu, Ö.** (2000). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebi Faaliyetleri*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çubuk, Z.** (2014). Modernitenin Kadınları: Dandizetteler. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 9(17), s. 41-48.
- Enginün, İ.** (2001). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Fanatik Klasik Film (2013)**. *Bülbül Yuvası- Eski Türk Filmi Tek Parça*. [Erişim: 17.11.2024, <https://www.youtube.com/watch?v=ZPB1IPo0Rpo>]
- Fikriyat** (2019). *Osman Nihat Akın Kimdir, Besteleri Nelerdir?* [Erişim: 08.04.2024, <https://www.fikriyat.com/galeri/muzik/osman-nihat-akin-kimdir-besteleri-nelerdir>]
- Emre Kongar'ın Resmi İnternet Sitesi (EKİRİS)** (2018). *Emre Kongar'ın Kısa Yaşam Öyküsü*. [Erişim: 06.01.2024, <https://www.kongar.org/CVtrk.php>]
- Ergur, A.** (2023). *Tevfik Fikret'in Koltuğu*. [Erişim: 20.05.2024, <https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/ali-ergur/tevfik-fikret-in-koltugu/3070/>]
- Gaste Arşivi** (2023a). *30 Nisan 1939 Tarihli Son Posta Gazetesi Sayfa 7*. [Erişim: 18.11.2024, https://www.gastearsivi.com/gazete/son_posta/1939-04-30/7]
- Gaste Arşivi** (2023b). *1 Mayıs 1939 Tarihli Son Posta Gazetesi Sayfa 12*. [Erişim: 17.11.2024, https://www.gastearsivi.com/gazete/son_posta/1939-05-01/12]
- Gaste Arşivi** (2024c). *1 Mart 1945 Tarihli Akşam Gazetesi Sayfa 3*. [Erişim: 06.01.2024, <https://www.gastearsivi.com/gazete/aksam/1945-03-01/3>]
- Gaste Arşivi** (2023ç). *11 Kasım 1945 Tarihli Akşam Gazetesi Sayfa 5*. [Erişim: 09.08.2023, <https://www.gastearsivi.com/gazete/aksam/1949-11-11/5>]
- Geçer, İ.** (1990). *Cumhuriyet Döneminde Türk Şiiri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Girgin, O. A.** (2021). *Ziya şakir Soku'nun Osmanlı Dönemini Ele Alan Romanlarında Bireysel Bir Tema Olarak Aşk*. Fevzi Karademir, Onur ER, Elif Emine Balta, Yahya Aydın, Hakan Sartiken (ed.). *Ulusal Yunus Emre Öğrenci Sempozyumu Bildiri Tam Metin Kitabı*. TEKE Akademi, 2021, s.23-59.

Günalan, E. (2023). *Diyabette Beslenmenin Bir Asırlık Serüveni: Dr. Mehmet Kâmil ve Dr. Muzaffer Beylerin Şekerliler Ne Yemelidir? Adlı Eseri-Değerlendirme ve Çeviriyazı*, 909-944. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 24 (2), 9176-917.

Güncel Türkçe Sözlük (GTS) (2023). *Salon*. [Erişim: 19.09.2023, <https://sozluk.gov.tr/?ara=salon>]

Güncel Türkçe Sözlük (GTS) (2024). *Fantezi*. [Erişim: 16.08.2024, <https://sozluk.gov.tr/?ara=Fantezi>]

Güzel, Ş. (1985). “*Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Toplumsal Değişim ve Kadın*”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi* 3-4. İstanbul: İletişim Yayınları. s. 857-876.

Halikarnas Balıkcısı (1996). *Çiçeklerin Düğünü*. der. Şadan Gökovalı. 2. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Halikarnas Balıkcısı (1995). *Gençlik Denizlerinde*. der. Şadan Gökovalı. 3. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Halikarnas Balıkcısı (1998). *Parmak Damgası*. der. Şadan Gökovalı. 4. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi

Halikarnas Balıkcısı (1994). *Turgut Reis*. 6. Basım. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Halikarnas Balıkcısı (1995). *Bütün Eserleri 12: Gençlik Denizlerinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Hızlan, D. (2016). *Sermet Sami Uysal’ın ardından*. [Erişim: 17.11.2024, <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/dogan-hizlan/sermet-sami-uysalin-ardindan-40079087>]

IMDb (2023). *Bir Fırtına Gecesi*. [Erişim: 9.9.2023, <https://www.imdb.com/title/tt0312486/>]

Istanbul Sehir University Repository (ISUR) (2023). *Adalet Cimcoz*. [Erişim: 30.09.2023, <https://core.ac.uk/reader/95043896>]

İldoğan, M. (2012). *Ayhan Hünelp’in Hayatı, Sanatı ve Eserleri Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.

İBB KÜLTÜR (2024). *Mazhar Osman* [Erişim: 06.01.2024, <https://kultursanat.istanbul/mazhar-osman-ve-istanbul/>]

İBB Yordam (2024). *Rıza Reman*. [Erişim: 06.01.2024, https://katalog.ibb.gov.tr/yordam/?dil=0&p=1&q=r%C4%B1za+reman&alan=tum_txt]

İBB Yordam (2023). *Salon*. [Erişim: 26.09.2023, [https://katalog.ibb.gov.tr/yordam/?p=1&dil=0&q=&fq\[\]=kunyeBirliktelikKN_str:HY%C3%96/692](https://katalog.ibb.gov.tr/yordam/?p=1&dil=0&q=&fq[]=kunyeBirliktelikKN_str:HY%C3%96/692)]

İnan, A. A. (1993), *Mustafa Kemal Atatürk'ün Karlsbad Hatıraları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

İslam, Ayşenur Külahlıoğlu (2004). *Cumhuriyet Dönemi Türk Hikayesi* (ed. Ramazan Korkmaz), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı (1839–2000)*, Ankara: Grafiker Yayıncılık, s. 357-362.

İslamcı Dergiler (2024). *Ali Rıza Özer*. [Erişim: 29.04.2024, [https://katalog.idp.org.tr/arama?authors\[\]=2361](https://katalog.idp.org.tr/arama?authors[]=2361)]

İstanbul, O. (2019). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Sineması Tarihi (1918-1950)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü. Ankara.

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı (İÜİTFFTVRABD) (2024). *Yetiştirdiğimiz Uzmanlar*. [Erişim: 06.01.2024, <https://www.istanbulftr.org/yetistirdigimiz-uzmanlar/>]

Kabaklı, A. (2006). *Türk Edebiyatı (IV)*. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Kahraman, A. (2006). *Türk Edebiyatında Hikâye Literatürü: Cumhuriyet Dönemi*. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, (7), 129-141.

Kaplan, M. (1973). *Cumhuriyet Devri Türk Şiiri*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

Karakoç, S. (2021). Gün Doğmadan “Zamana Adanmış Sözler”. İstanbul: Diriliş Yayınları.

Karataş, T. (1998). *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Karikatürcüler Derneği (2023). *Ramiz Gökçe*. [Erişim: 30.12.2023, <https://www.karikaturculerdernegi.com/onculerimiz/ramiz-gokce/>]

Kayış, Y. (2011). *Muhalefet Saflarından İktidar Saflarına Ramiz Gökçe'nin Mizah Dergisi. Gülmenin Arkeolojisi ve Medyada Mizah Olgusu*. Ö. Barlı ve D. Tellan (ed.). *Ulusal İletişim Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde. (s. 561-573). Ulusal İletişim Kongresi'nde sunulan bildiri. Erzurum: Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Kavaz, İ. (1990). *Sait Faik Abasıyanık -Yazar ve Eser-*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Kavcar, C. (1995). *Batılılaşma Açısından Servet-i Fünun Romanı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Kenan Harun (2009). *1940'lardan Birkaç Kesit: Servetifünun ve Özdemir Asaf*. Kitaplık (133), 4-16.

Koç, Ç. T. (2019). *Modernleşme Sürecinde Batı'da ve Osmanlı'da Feminizm ve Kadın Dergileri (1869-1927)*. 1. Baskı, Ankara: Gece Akademi.

Kubbealtı Lugatı (2024). *Modern*. [Erişim: 06.11.2024, <https://lugatim.com/s/MODERN>]

Kumsar, İ. A. (2022). *Kaybedenlerin Tarihi Türk Edebiyatında Malûmât Hareketi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kurdakul, Şükran (1973). *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Kurnaz, Ş. (1991). *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1939-1923)*. Ankara: BAAK Yayını.

Malumatfuruş (2023). *Atatürk'ün Gericiliği Sembolize Eden 4 Başlı Canavarı Öldürdüğünü Resmeden Karikatür*. [Erişim: 30.09.2023, <https://www.malumatfurus.org/inkilap-dusmanlari/>]

Mardin, Ş. (1991). *Türk Modernleşmesi*. 1. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.

Milliyetçi Dergiler (2024). *Ali Rıza Özer*. [Erişim: 29.04.2024, <https://www.milliyetci.org/yazar/6903>]

Musikî İnkılâbı: "Türk Müziği Yasaklanıyor" (MITMY) (2023). *Atatürk ve Türk Müziği*. [Erişim: 08.04.2024, https://www.youtube.com/watch?v=ffLS3k_PLr0]

Mutluay, R. (1970). *100 Soruda Türk Edebiyatı*. (Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı). İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Mutluay, R. (1976). *50 Yılın Türk Edebiyatı*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Nâzım'ın Hikâyesi (2023). *Putları Yıkıyoruz*. [Erişim:10.02.2023, <http://www.naziminhikayesi.com/3-putlari-yikiyoruz/putlari-yikiyoruz>]

Necatigil, B. (2007). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. Varlık Yayınları: İstanbul.

Niğde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (NİKVTM) (2024). *Emin Ali Tanık*. [Erişim: 29.04.2024, <https://nigde.ktb.gov.tr/TR-213558/nigde39nin-yetistirdigi-onemli-sahsiyetler.html>]

Nişanyan Sözlük (2020a). *Fanztezi*. [Erişim: 26.09.2023, <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/fantezi>]

Nişanyan Sözlük (2020b). *Kurdele*. [Erişim:17.08.2024, <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/kurdele>]

Nişanyan Sözlük (2020c). *Salon*. [Erişim: 26.09.2023, <https://www.nisanyansozluk.com/kelime/salon>]

Oğuzhan, E. (2011). *Sedat Simavi 'nin Türk Basın ve Basım Faaliyetleri*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Osmanağaoğlu, Ş. (2010). *Türk Tarihinde Veteriner Hekim Büyüklerimiz*. Veteriner Hekimler Derneği Dergisi. 2010; 81(1): 3-7.

Özalp, N. (2000). *Türk Musikisi Tarihi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özbek, Â. (2018). *Cevad Şakir Kabağaçlı Hayatı-Eserleri-Sanatı Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özcan, E. (1993). *Faruk Nafiz Çamlıbel Hayatı ve Eserleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Özcan, T., & Oruç, S. (2020). *Cumhuriyet Dönemi (1923-1938) Türk Romanında Kadın İmgesi: Kafesin Ardından Kur(T)Uluşa*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30(2), s. 121-131.

Özçubukçu, Y. (2013). *Erken Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Toplumsal Değişmenin Tanığı Olarak Karikatürler (1928-1940)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özen, İ. (2021). *Kısa Pantol Bol Caket Bobstile Maşallah Erken Cumhuriyet Devri'nde Bobstil Modanın Türk Edebiyatına Yansımaları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Özer, S. (2014). *"TÜRKİYE'DE TRAHOMLA MÜCADELE (1925-1945)"*. Atatürk Yolu Dergisi C 14 S 54 s.129.

Özgül, M. K. (2003). "Encümen-i Şuarâ", Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü. C II. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. s. 359–360.

Özgül, M. K. (2018). *Dîvan Yolu'ndan Pera'ya Selâmetle Modern Türk Şiirinin Doğuşu*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

- Özlük, N.** (2011). *Düşünce Mecmuası ve Sistematik İndeksi*. Journal of Turkology, 21 (1), 329-344.
- Özön, N.** (2010). *Türk Sineması Tarihi 1896-1960*. 3. Basım. İstanbul: Doruk Yayımcılık.
- Öztürk, R.** (2017). *Hareket Dergisi: 1939-1962*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, Y.** (2017). *Memleket Mektep Meclis Arasında Bir Hayat Faruk Nafiz Çamlıbel*. Ankara: Ebabil Yayınları.
- Palavar, A. A.** (2023). *Cumhuriyetin Kuruluş Dönemi'nde (1923-1938) Türk Kadınının Modernleşmesi (Konya Yerel Basın Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Parlak, Z.** (2019). *Türk Amerikan İlişkileri: İki Yüzyıllık Süreç ve Ötesi, Türk Amerikan Kültürel İlişkileri*. Ankara: Barış Kitabevi.
- Uçar, A.** (2007). *1950'ler Türkiye'sinde Edebiyat Dergiciliği: Poetikalar ve Politikalar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ülken, H. Z.** (1992). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*. 3. Baskı, İstanbul: Ülken Yayınları.
- Salon** Dergisi, S. 1-62, 1 Kasım 1947-15 Mayıs 1950. İstanbul: Cumhuriyet Matbaası. (İlk iki sayı Pulhan Matbaasında, sonraki dört sayı Kenan Matbaasında diğer sayılar ise İstanbul Cumhuriyet Matbaasında basılmıştır).
- Sağlam, F.** (2019). *Demokrat Parti Döneminde Ezanın Arapça'ya Çevrilmesi ve Basındaki Yansımaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir.
- Sancar, S.** (2014). *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar*. 3. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sazyek, E.** (2020). *Tevfik Fikret'in 'Kişi Şiirleri'*. Turkish Studies- Language and Literature
- Sazyek, H.** (1996). *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Selçuk, S.** (2007). *Ali Rıdvan Bülbül Hayatı, Sanatı, Eserleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Sinematürk (2023a). *Ateşten Gömlek*. [Erişim: 9.9.2023, <https://www.sinematurk.com/film/1879-atesten-goemlek>]

Sinematürk (2023b). *Kanlı Döşek*. [Erişim: 9.9.2023, <https://www.sinematurk.com/film/4304-kanli-doeseek>]

Sinematürk (2024a). *Çıldırın Kadın*. [Erişim: 08.04.2024, <https://www.sinematurk.com/film/2741-cildiran-kadin>]

Sinematürk (2024b). *Harmankaya*. [Erişim: 08.04.2024, <https://www.sinemalar.com/film/10407/harmankaya>.]

Soy, E. (2019). *Modernleşme Ekseninde Türk Romanında Kadın Merkezli Değişim Ve Feminist Edebiyat Kuramıyla Ahmet Mithat Efendi'nin "Vah" İsimli Romanının İncelenmesi*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), s. 77-106.

Söğüt, M. (2019). *Adalet Cimcoz-Bir Yaşamöyküsü Denemesi*. 5. Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

Tanyol, C. (1985). *Türk Edebiyatında Yahyâ Kemal İnceleme ve Anılar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tataryan Aslan, N. (2023). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde Bir Kültürel üretim Mekânı Olarak Salon*. P. M. Yelsalı Parmaksız (ed.). *EV Tarihsel, Toplumsal ve Sembolik Bir Mekân Olarak Anlamı ve Dönüşümü* adlı kitabın içinde. (s. 35-46). Ankara: Nika Yayınevi.

Taş, S. (2018). *İlhan Geçer'in Şiirlerindeki Değişmeler*. Turkish Studies Language / Literature Volume 13/12, Spring 2018, p. 427-469.

Tevetoğlu, Dr. F. (2022). *Mustafa Kemal Paşa – General Harbord Görüşmesi Tanık ve Tercümanı: Prof. Dr. Hulusi Y. Hüseyin (Pektaş)*. [Erişim: 09.11.2022, <https://web.archive.org/web/20130908071954/http://atam.gov.tr/mustafa-kemal-pasa-general-harbord-gorusmesi-tanik-ve-tercumani-prof-dr-hulusi-y-huseyin-pektas>]

Tevfik Fikret (2004). *Bütün Şiirleri*. (haz. İsmail Parlatır, Nurullah Çetin), Ankara: TDK.

TO-KAT Ulusal Toplu Katalog (UTK) (2024). *Hasan Fehmi Süerdem*. [Erişim: 02.05.2024, https://www.toplukatalog.gov.tr/?cwid=2&keyword=S%C3%BCerdem%2C+Hasan+Fehmi%2C+1889-&tokat_search_field=3&order=0#1]

Topçu A. D., & Önrmen O. (2018). *Kültür Endüstrisinin Eğlencelik Yüzleri: Fotoroman'dan Caps'e Bir Bakış*. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 263-283.

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020a). *Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu.*

[Erişim: 25.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hacitahiroglu-abdullah-oztemiz>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020b). *Ali Baytok.* [Erişim:10.05.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-ali-baytok>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020c). *Ayhan Hünalp.* [Erişim:16.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hunalp-ayhan>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020ç). *Celal Çumralı.* [Erişim: 29.04.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cumrali-celal>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (2020d). *Gavsi Ozansoy.* [Erişim:10.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ozansoy-gavsi>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020e). *İhsan Devrim.* [Erişim: 13.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ihsan-devrim>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (2020f). *İ. Galip Arcan.* [Erişim:10.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/arcan-galip>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020g). *İskender Fikret Akdora.* [Erişim:17.11.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/akdora-iskender-fikret>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (2020ğ). *Kenan Harun.* [Erişim: 21.11.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kenan-harun>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020h). *Mehmet Çakırtaş.* [Erişim: 18.08.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mehmet-cakirtas>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020ı). *Muazzez Tahsin Berkand.* [Erişim tarihi:17.11.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/berkand-muazzez-tahsin>.]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020i). *Sabri Esat Siyavuşgil.* [Erişim Tarihi: 07.02.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-esat-siyavusgil>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020j). *Sait Maden.* [Erişim:13.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/maden-sait>]

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) (2020k). *Şemsi Belli.* [Erişim:10.05.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-belli>]

- Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)** (2020). *Yasin Özker*. [Erişim: 16.02.2023, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yasin-ozker>]
- Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü** (2020m). *Yaşar Kemal*. [Erişim: 17.08.2024, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yasar-kemal>]
- TürkçeBilgi** (2023). *M. Cenani Kandiya*. [Erişim: 13.02.2023, https://www.turkcebilgi.com/m.cenani_kandiya]
- Türk Sineması Araştırmaları (TSA)** (2023a). *Cemil Filmer*. [Erişim: 9.9.2023, <https://www.tsa.org.tr/tr/kisi/kisibio/890/cemil-filmer>]
- Türk Sineması Araştırmaları (TSA)** (2023b). *Salon-Hollywood-Sesi*. [Erişim: 26.09.2023, <https://www.tsa.org.tr/tr/dergi/dergigoster/76/salon-hollywood-sesi>]
- Türk Sineması Araştırmaları (TSA)** (2023c). *Uçuruma Doğru*. [Erişim: 9.9.2023, <https://tsa.org.tr/tr/film/filmgoster/5447/ucuruma-dogru>]
- Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (TDVİA)** (2023). *Ahmet Süheyl Ünver*. [Erişim: 01.09.2023, <https://islamansiklopedisi.org.tr/unver-ahmet-suheyl>]
- Varlık** (2023). *Varlık'ın Öyküsü*. [Erişim: 02.10.2023, <https://www.varlik.com.tr/tarihce.aspx>]
- Vogue** (2018). *Son İstanbul Beyi: Pandeli Restoran*. [Erişim: 17.11.2024, <https://vogue.com.tr/metropol/son-istanbul-beyi-pandeli-restoran>]
- Wikipedia** (2023a). *Akbaba (dergi)*. [Erişim: 30.12.2023, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Akbaba_\(dergi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Akbaba_(dergi))]
- Wikipedia** (2023b). *Çete (Film, 1950)*. [Erişim: 9.9.2023, [https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ete_\(film,_1950\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ete_(film,_1950))]
- Wikipedia** (2023c). *Hayat (Film, 1950)*. [Erişim: 9.9.2023, [https://tr.wikipedia.org/wiki/L%C3%BCk%C3%BCs_Hayat_\(film,_1950\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/L%C3%BCk%C3%BCs_Hayat_(film,_1950))]
- Wikipedia** (2023ç). *Rıfat Turgut Menemencioğlu*. [Erişim: 21.11.2024, https://tr.wikipedia.org/wiki/R%C4%B1fat_Turgut_Menemencio%C4%9Flu]
- Wikipedia** (2024a). *Dosya: Salon de Madame Geoffrin.jpg*. [Erişim: 21.07.2024, https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Salon_de_Madame_Geoffrin.jpg]
- Wikipedia** (2024b). *Fahrettin Kerim Gökay*. [Erişim: 06.01.2024, https://tr.wikipedia.org/wiki/Fahrettin_Kerim_G%C3%B6kay]

Wikipedia (2024c). *Yunus Nadi Ödülleri*. [Erişim: 17.08.2024, https://tr.wikipedia.org/wiki/Yunus_Nadi_%C3%96d%C3%BClleri]

Yalın, A. İ. (2012). *Bir Şiir Mektebi Olarak Yedigün Mecmuası*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yaşar Nabi (1959). *Yıllar Boyunca (1947-1957) Edebiyatımız Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Varlık Yayınları. s.19-23. s. 6-10.

Yapar Gönenç, A. (2007). *Türkiye’de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal, 0 (29).

Yıldızcan, Ö. Ö. (2013). *Erken Cumhuriyet Döneminde Hollywood’un Alımlanması: Kadınlar, Gençler ve Modernlik*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, E. B. (2018). *Düşman Kazanma Sanatında Mahir Bir Yazar: Tarık Buğra*. Türk Dili Dergisi, 804, 254-264.

Yiğit, H. (2024). *Yazın Kişi Adbilim Açısından Ahmet Mithat Efendi’nin Roman Kahramanları*. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2), 523-542.

Yücebaş, H. (1959). *Karikatür Üstatlarımız-Cem ve Ramiz*. İstanbul: Nuri Dizerkonca Matbaası.

Yücebaş, H. (1974). *Faruk Nafiz Çamlıbel/Bütün Cepheleriyle Hayatı-Hatıratı-Şiirleri*. İstanbul: Yaylacık Matbaası.

EKLER

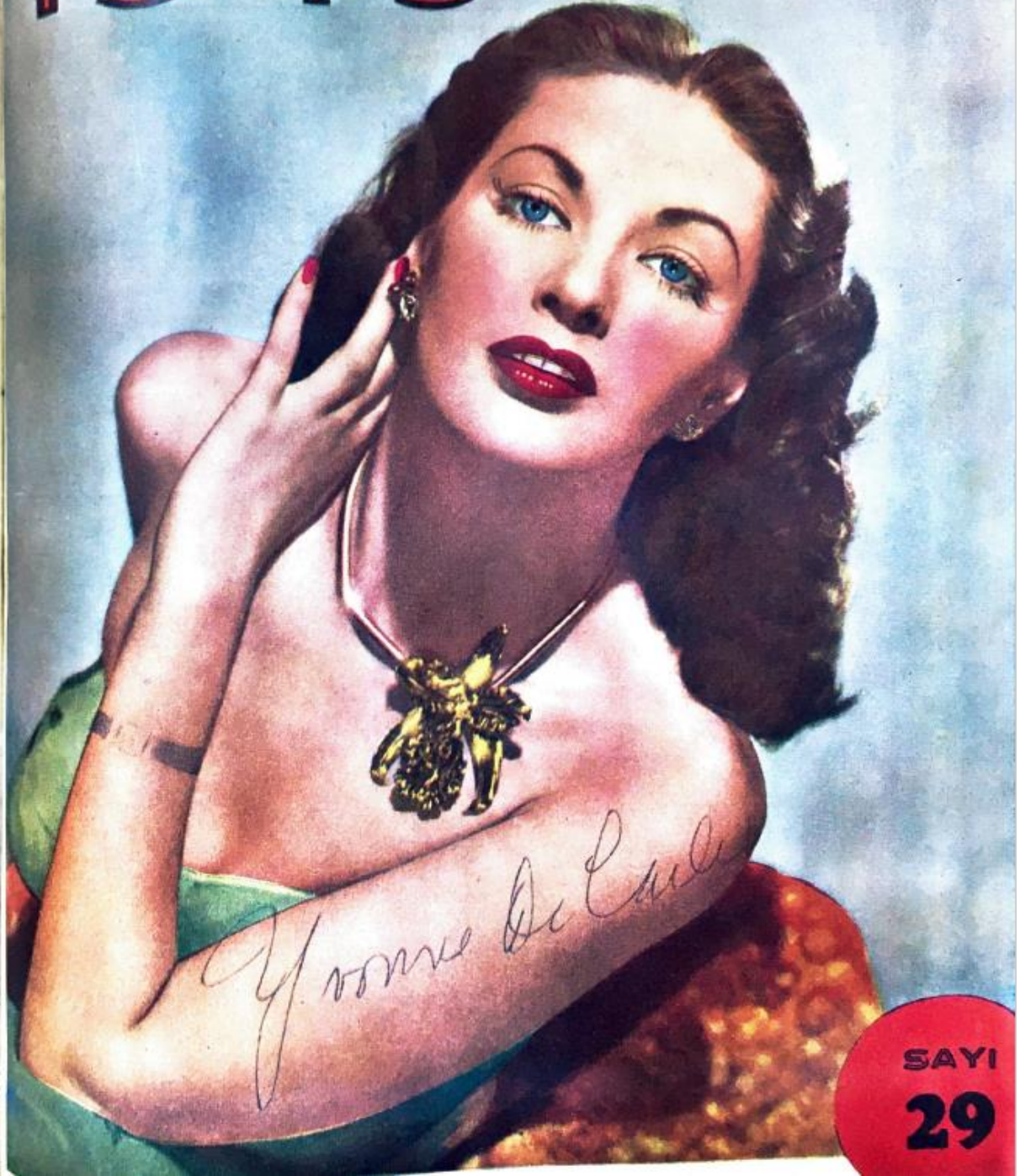
EK-1: SALON DERGİSİNDEN GÖRSEL ÖRNEKLER

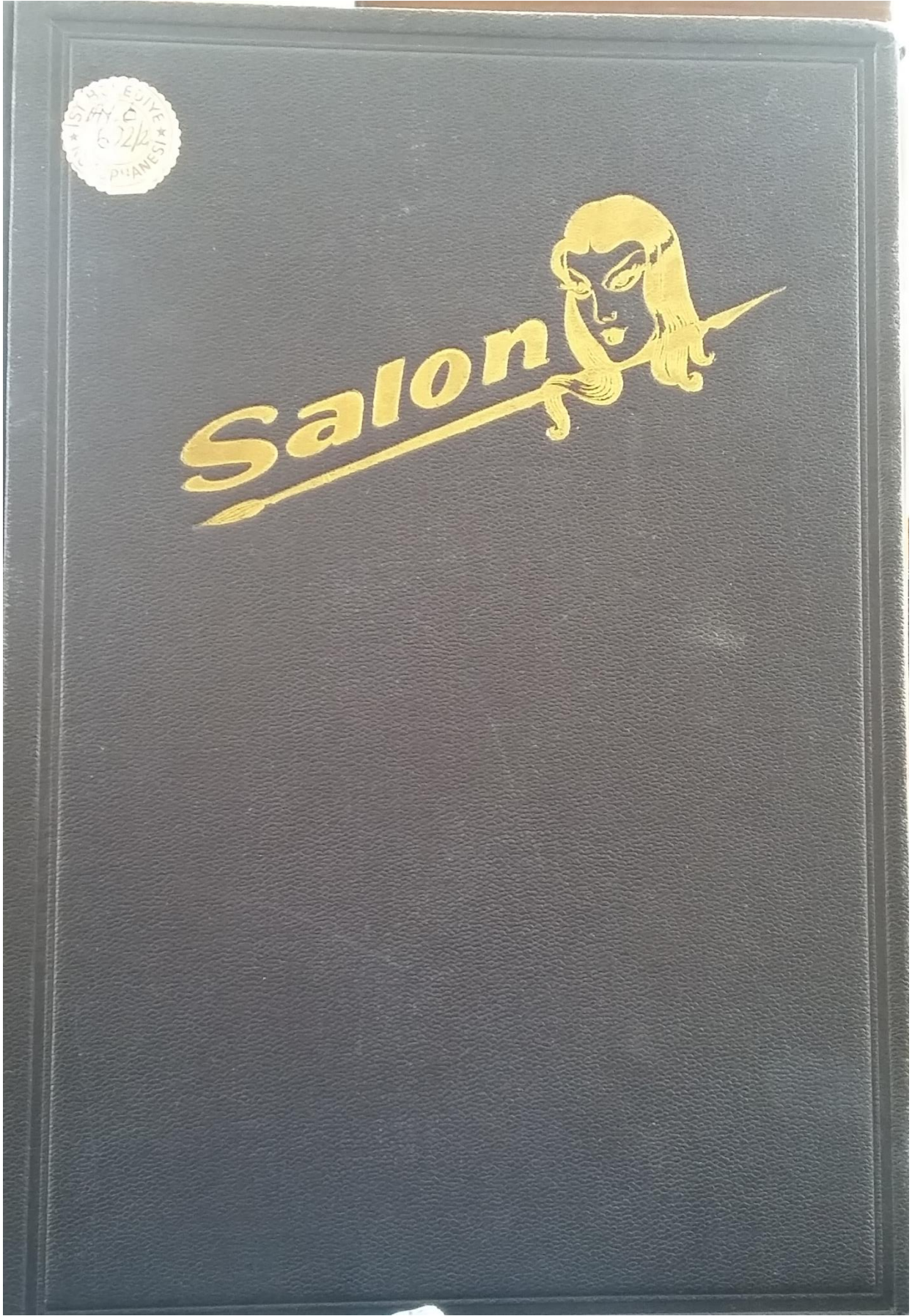
Resim 1: *Salon* dergisinin Ramiz Gökçe imzalı ilk kapağı. Amerika deniz piyadelerini anımsatan kıyafetli bir kadının Türk yelkenlisine selam durmaktadır. (*Salon*, 1 Kasım 1947, C.1 S 1)

Salon

1949

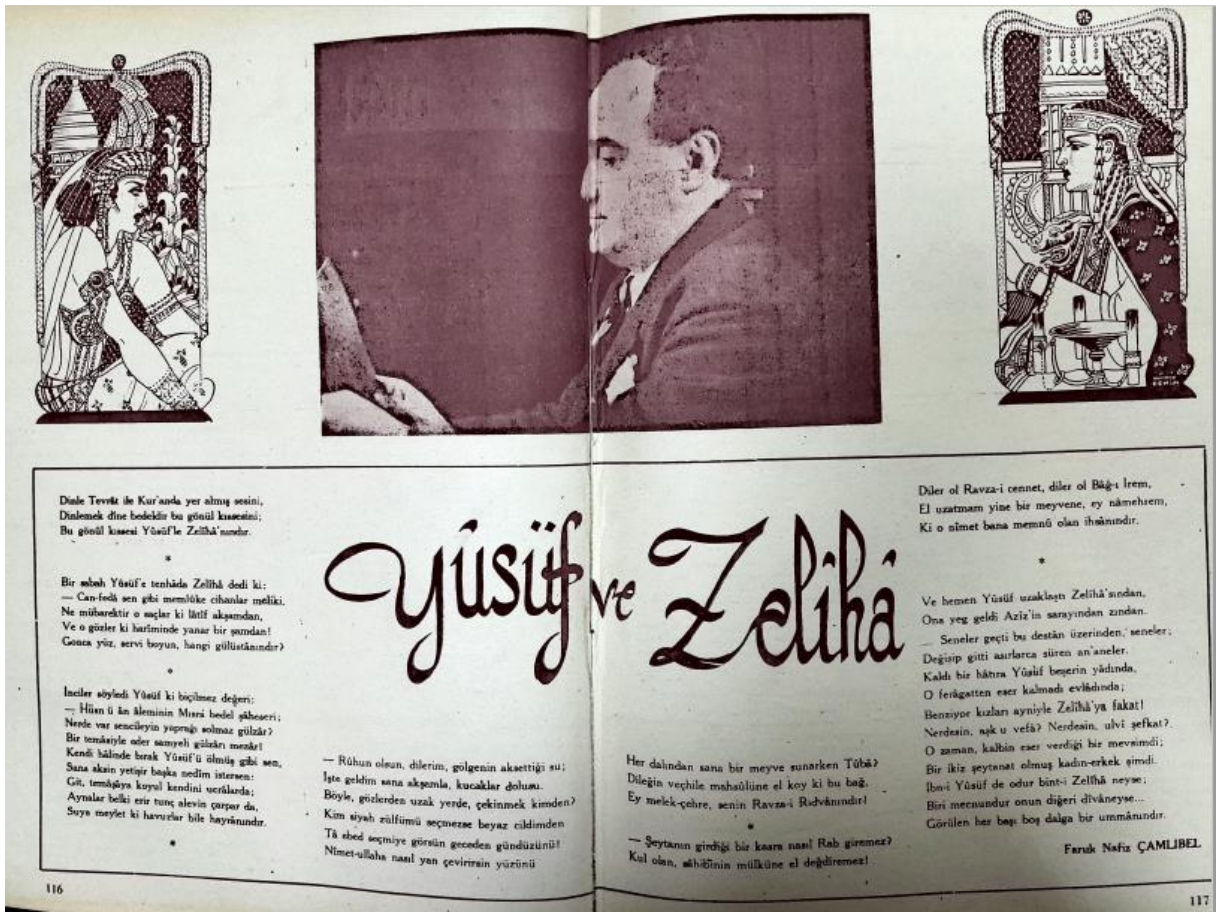
Resim 2: 25. sayıdan itibaren son sayıya kadar derginin kapağının sol alt köşesinde kaçınıcı sayı olduğu vurgulanır. (Salon, 1 Ocak 1949, C. 2 S 29)

Resim 3: Dergi idaresinin hazırladığı cilt kapağı. 25 sayıdaki ilanda “SALON birinci cildi tamamlandı. Cilt kapakları gayet zarif bir şekilde hazırlandı. Mecmuaları biriktirmiş olan okuyucularımız üç lira mukabilinde idarehanemizden cilt kapaklarını alabilirler. Salon ciltli olarak da satışa çıkarılmıştır. Fiyatı on bir liradır. Baştan aşağı ve pek mahdut miktarda kuşe kağıda bastırılmış hususi lüks ciltlerin fiyatı 15 liradır.” denilmektedir.

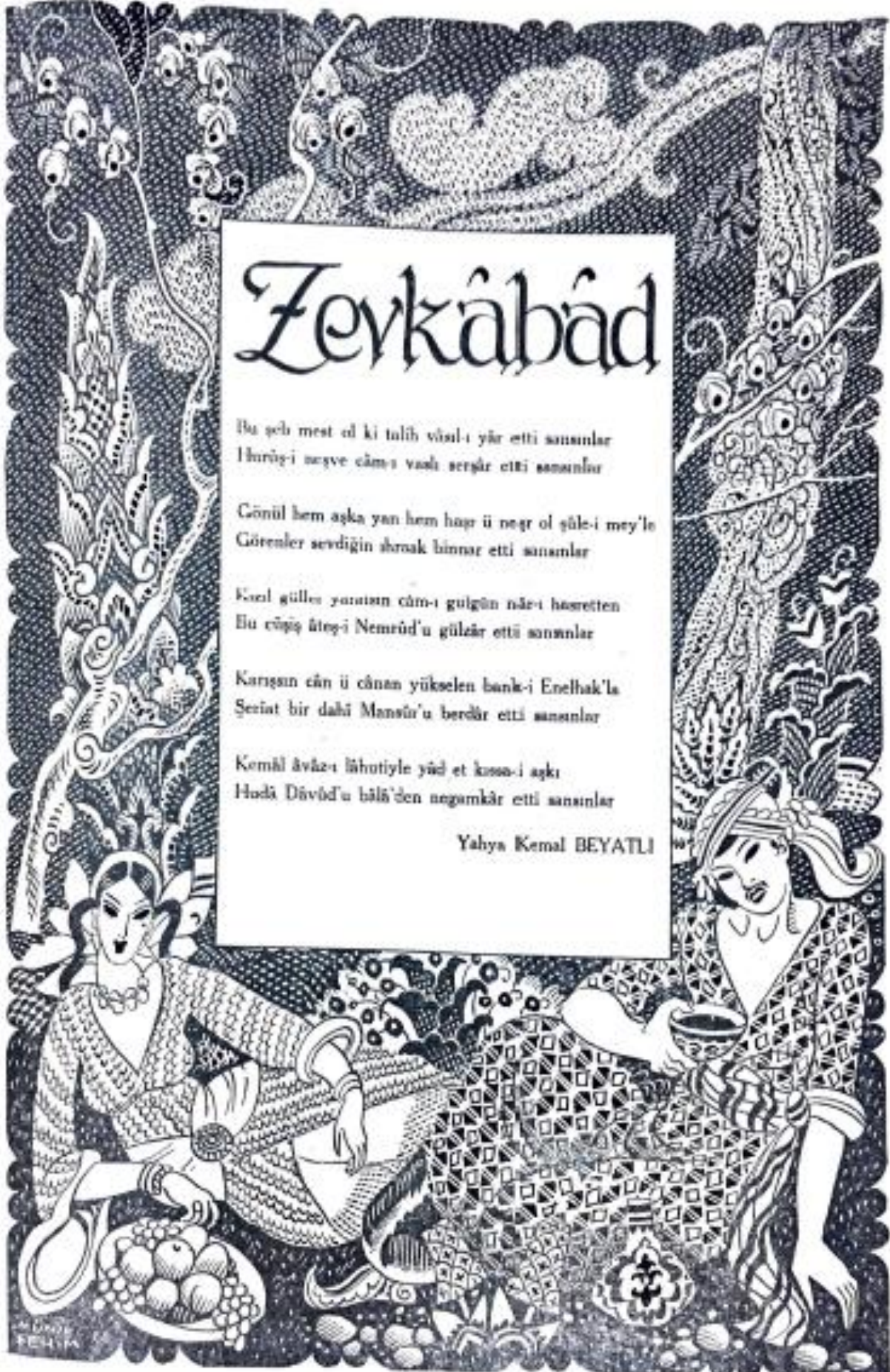
Resim 4: Salon dergisinin ilk sayısında yer alan künye (Salon, 1 Kasım 1947, C. 1 S 1)

Resim 5: Faruk Nafiz Çamlıbel'in fotoğrafı ve eseri, Münif Fehim'in illüstrasyonu ile.

Resim 6: Yahyâ Kemal Beyatlı'nın "Tazmin" adlı eseri, Münif Fehim'in ilüstrasyonu ile.

Zevkâbâd

Bu şeb mest ed ki talih vâsil-i yâr etti sanınlar
Hürriy-i neşve cân-ı vâsil serşâr etti sanınlar

Gönül hem aşka yan hem haşr ü neqr ol şüle-i mey'le
Götenler sevdiğin şrnak hınar etti sanınlar

Kozul güller yarattın cân-ı gulgün nâle-i hasretten
Eü cüçüq âteş-i Nemrud'u gülzâr etti sanınlar

Karışın cân ü cânan yükselen bank-i Enelhak'la
Şeriat bir dahâ Mansûr'u berdar etti sanınlar

Kemâl âvâz-ı lâhutiyle yâd et kasso-i aşkı
Hadâ Dâvûd'u bâlâ'den neğmekâr etti sanınlar

Yahya Kemal BEYATLI

Resim 7: Yahyâ Kemal Beyatlı'nın "Zevkâbâd" adlı eseri, Münif Fehim'in ilüstrasyonu ile.

عجبیہ جہان پرچہ :

- لکھی چیز - دور دور ... آؤں (و عجب دور دور)
لکھیہ بہ خیالت دور ، لکھیہ سوز ( )
سوز - یازیبی - حیات عجبانہ بشر
برآمد قند .

نکدہ اور آمد قند . اولیوں سوز دور ،
دوق قنادیہ ، گور گور دور : سوز ، دوق قنادیہ ،
گولڈ نہ بکد اکلادانہ سوز : سوز بہ
گر بکد ہم پر نہ آؤں ، دور دور سوز .

صی ... آؤں نہ خیاب روح زار ،
آؤں تفرقہ سوز بکد حوسہ زار
حوسہ ، سوز دغار دوشہ زارہ بلار ،
آؤں نازنا دور صی : پیشہ لکھیہ رائفہ .

نہ تیکدہ ، صی ، سوز زارہ ناچوہ صی
نہ نہ بکد ، ... فقط آواہ سوز سوز ؟
دور بر آید خندہ جب ، سوز بر حوسہ
زورہ سکوت !

روزہ افغانہ تہ سوز زارہ
تہ سوز

Resim 8: Tevfik Fikret'in el yazısı ile "Subhiyecik İçin." adlı eser

Resim 9: Tevfik Fikret'in otoportresi. (*Salon*, C. 1 (20), 15 Haziran 1948, s. 303)

Resim 10: Tevfik Fikret'in "Çiçekler" adlı çalışması. (*Salon*, 15 Haziran 1948, C. 1 S 20, s. 303)

YARIN, Yahya Kemal altmış beşinci doğum yılına tesadüf ediyor. Aralık - ayının ikinci günü, altmış beş yıl önce, yeryüzünde büyük sanatkarın kudümüne meydan hazırlamakla takvimin diğer günleri arasında müstesna bir mevki kazanmıştır. Yarın, genç, ihtiyar, kadın, erkek, bütün münevverlerimiz münasibi bir sevinçle karşılayacağı bu sadetli gün, her müslüman Türk gibi, Yahya Kemal'in de çok sevdiği Cumaya isabet etmekle mübarek bir mânâ almaktadır: Yarınki Cuma, Yahya Kemale ve onu candan sevenlere mübarek olsun!

Yegâne üstadımız, özünü bir dakikasında: «Talihli bir adam olsaydık, aralık'ta doğmazdık!» demişti. Yahya Kemal'in talihli veya talihsiz olduğunu münakaşa ederek bu güzel günü hem ona, hem kendimize haram etmek niyetinde değiliz. Cihan ölçüsündeki vatan şairlerinin ruhunda, her zaman tatmin edilmeyen bir arzunun hasreti yaşar; Yahya Kemal'in de yakından duyduğu bu hasret, «Açık Deniz» şiirinde kuvvetle ifade edilmişti:

Durduramaz, anlad'm bunu,
hiç bir güzel kıyı
Bir bitmeyen susuzluğa benzer bu ağrıyı.

Bu tatmin edilmeyen arzunun ne olduğunu, daha önce, Galip Dedenin bir gazeline okumuştuk:

Gönülden de nihan bir matlab-ı dil-hâh var dilde

Böyle elle tutulup gözle görülmeyen bir arzunun, dünyayı bağışlasalar, tatmin olunmasına imkân yoktur. Zaten bu arzu tatmin edildiği gün, cihan ölçüsündeki vatan şairleri, hemen imtiyazlı mevkilerinden inerek alelade meslekdaşlarının sıralarında yer almaya mecbur olurlar. Bu itibarla Yahya Kemal'in talihsizliğini ulvi bir ıstırap telâkki etmeliyiz. Yahya Kemal, büyük emsali gibi, bu mukaddes ıstırapı çekmeseydi biz onun yıllar boyunca elimize sunduğu şaheserlerin hasretini çekerdik. Bu acı, fakat lezzetli hakikate istinat ederek diyebiliriz ki, Yahya Kemal, talihli veya talihsiz olmuş, ne çıkar?... Onun devrinde yaşayanlar, muhakkak talihli adamlardır!

Yahya Kemal'in şiirini, kendi devrinde yaşayanlar gibi, kendi devrinden sonra yaşaya-

Cihan Şairi

Yahya Kemal

Yazan: Faruk Nafiz Çamlıbel

Üstad Yahya Kemal'in gençlik resmi

cak olanlar da eiden düşürmeyeceklerdir; bu cihetten, bugünkü hayranlarıyla yarınki aşıkla-rının yıldızları aynı parlaklıkta görünürse de arada ince bir fark olduğuna şüphe yoktur: Yahya Kemal'in şiirlerini okumak kadar derin bir zevk ifade eder. Bu sebeple, onun şiirini kendisinden dinliyenlerin yıldızı bir-kat daha parlaktır. Yahya Kemal devrini idrak edenlere üstün talihlerinin yıllar yılı devam etmesini gönülden dileriz:

Büyük sanatkarın hemen her şiiri, birer kitap gibi, ayrı ayrı tahlil edildiğinden onlar hakkında bir iki makale ile etraflı bir mütalea yürütmenin imkânsız-

lığı meydandadır. Biz ancak onun şiirleri nisbetinde zevkli, fakat şairliğinden daha az tanınmış olan bir cephesine temas etmek istiyoruz: Sohbetine. Yahya Kemal'in sanatındaki mimari ile sohbetindeki mimarının müsterek bir üslupta işlenmiş olduğunu kabul etmek hususunda bütün dostların kanaatlerinde itiraz vardır. Edebiyatın yanba-sında tarihin, siyasetin ve bütün canlı mevzuların zenginleştirdiği bu sohbet, yegâne üstadın etrafında, her zaman, her yerde ve her yaşta alâkalar toplanmaktadır. Bir otel salonunda, bir Boğaz gazinosunda, bir kır kahvesinde, bir masayı çerçevelemiş bir kalabalık görürseniz, bu cemiyetin kimin etrafında

etmemenizi tavsiye ederiz. Bu balkanın pırlantası mutlaka Yahya Kemal'dir.

Yahya Kemal'den, niçin az yazıyor, niçin yazdıklarını bastır-mıyor diye şikâyet edenleri hep gün dinlemekteyiz. Yahya Kemal gibi az yazıp az bastırıldığı halde Yahya Kemal kadar çok eser negreden ikinci bir deha tanımıyoruz. Kanaatimizce, onun her sohbeti başka bir eserdir ki bunlar her gün intişar etmekle beraber hiç bir zaman ta'bedil-miş değildir. Bu bakımdan Yahya Kemal'i, yalnız kendi devrinin değil, tarihin üstünde bir şahsiyet olarak kabul etmek mecburiyetindeyiz: Üstad, bugün bile, tarihten evvelki şifahi edebiyat ve destanlar devrinin yaşamaaktadır.

Bu devri idrak eden bahtiyar-lara gelecek nesillerin gıpta et-mekte yerden göğe kadar hakla-rı vardır.

Yazının şekle girmiş söz ol-duğuna bakılırsa, yegâne üsta-dın sanatı ile cemiyet arasında-ki yakın münasebet kendiliğinden meydana çıkar; ona: «Yaz-mıyor!» diye sitem edenlere bir: «O, daima söylüyor; siz neden onun söylediklerini yazmıyorsa-nuz?...» mukabelesinde buluna-biliriz.

..

Yahya Kemal ile şirmitizin kaderi değiştiği gibi sohbetleri-mizin şekli de başkalaşmıştır. Yahya Kemal'den önce, musahabe-ler, ağır veya hafif bir lâkirdi zincirinden mürekkepti. Yahya Kemal, şiire kattığı zevk nisbe-tinde, sohbetlerimize de nüfuz ve zarafet eklemeye muvaffak olmuş emsalsiz bir cemiyet ada-mıdır. Büyük edibimizin şerh verdiği bütün harem ve selâmlıklar, bütün misafir odaları ve salonlar, bu zarif musahabelerin hatırlarıyla kıymetlenmiştir. O, sanatta olduğu gibi, sohbette de yeni bir mektep kurmuş ve derslerinden istifade etmesini bilen şâkirdler yetiştirmiş, bu suretle bütün memlekete şirayet imkânını bulmuş bir üstad-üstadır. Bu fırsatla Abdülhak Hâmidin Şinasi hakkındaki bey-tini tekrar edeceğiz:

Öyle bir mekteb eyledin icid.

Çıktı tilmizler bütün üstad!

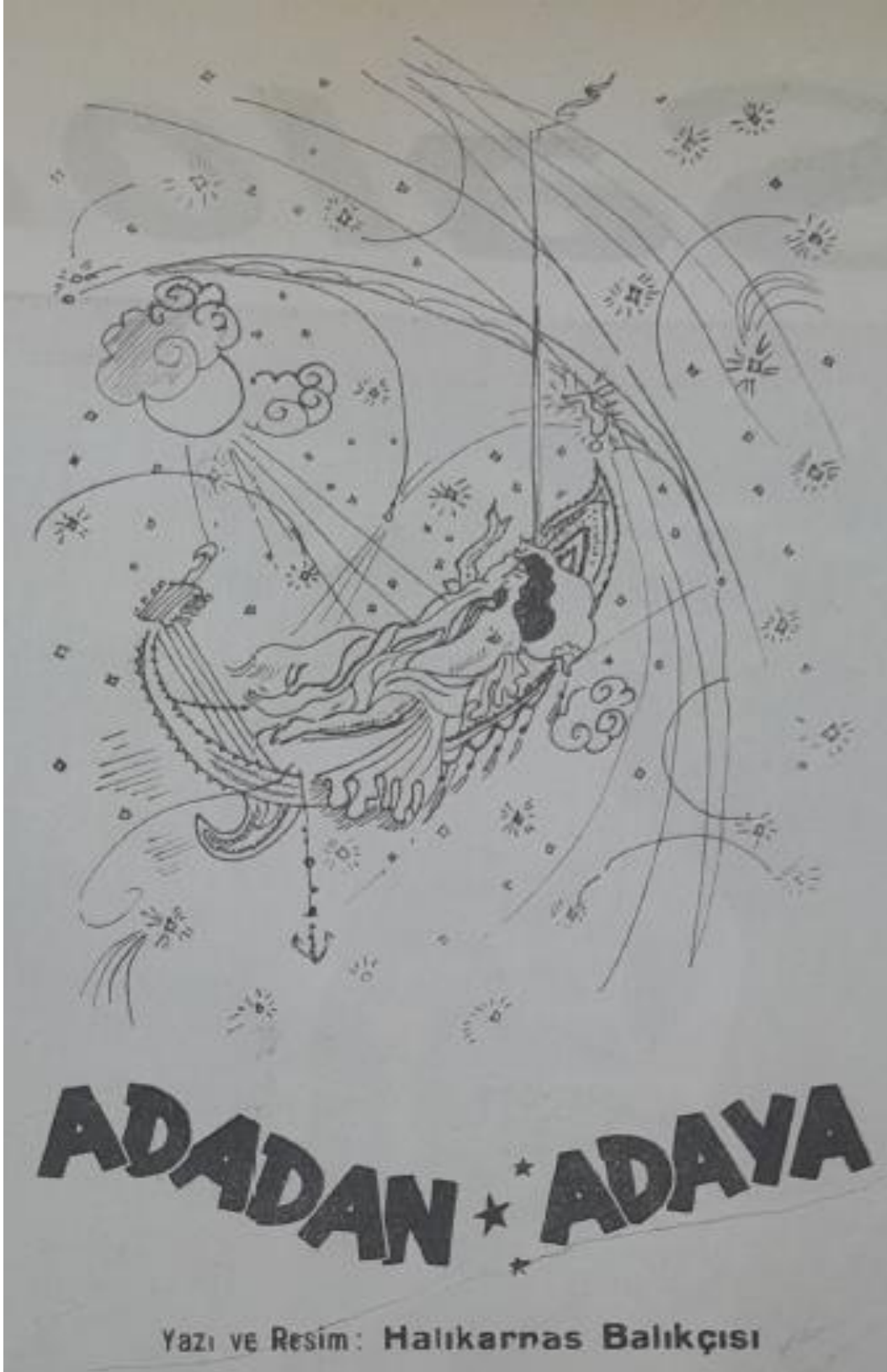
Yahya Kemal'in yazı ile yap-maya meydan bulamayınca söze ile memleketin geniş irfan mu-hitine yapmış olduğu hizmetleri hülâsa etmek için birden ziyade «Altın Kitap» a ihtiyac vardı.

Bir yıldan beri Salon'da birleşenler

Salon, bu sayfa ile birinci cildini tamamladı. Salon, bir yıldan beri imzalarıyla sahnelenmiş ve aralarından enjane satan tanındığı muharrirleri (resimlerini temin edemediklerimiz) tressürle istisna ederek) sizlere takdim için zevk duyuyor.

(Resimler, sayıların alfabe sırasına göre dizilmiştir.)

Resim 12: Birinci cildin son sayısında geçmiş sayıdaki yazarların fotoğrafları verilir. ("Bir Yıldan Beri Salon'da Birleşenler". *Salon*, 15 Ekim 1948, C. 1 S 24, , s. 370-371)

Resim 13: Halikarnas Balıkçısı'nın "Adadan Ada"ya hikayesinde yer alan çizim (*Salon*, 15 Ağustos 1949, C. 2 S 44, s. 733)

AÇIKTA, Sporad adalarının minimini bir yavrucuğu iki insan boyu yüksekliğinde ufak bir adacıktı. Üzerinde şemsiye şeklinde tek bir çam ağacı taşıyordu. Çam ancak iki kişinin uzanabileceği bir çimen parçasını geliyordu. Adacık, sanki o ağaca saksı olmak üzere koyu mavimsi Arşipelin üzerine konulmuştu.

Uzaktan gelen dalgalar, adaya yaklaşınca heyecandan delgelmiş gibi seslerini zımlıyorlar, denizin lâyemut ruhuna tercüman olan şarkılarını, bağrılarını parçalıyarak yükseltiyorlar, sonra gökgürültüsü ve beyaz köpük halinde altın kumların üzerine döşüyorlardı. Adayı çevre çeviren bir kaç adamlık kum sahasından sonraki kayaların bir çatlağına kocamir bir pına (bir biçim midyadır) sıkışmıştı. Adaya biraz önce varmış olan bir ihtiyar balıkçı kabağın sedefine hayran kalmış bakıyordu.

Pına kabukları bir metreden biraz daha büyük olabilirler. Fakat bu kabuk bir insanın boyu boyunca uzanabileceği kadar uzundu. Batıda ölen gün akşam loşluğunun toplanmakta olduğu göklere bazar yelpaze gibi açılan nur huzmeleri gönderir a. İşte midyanın dış tarafı da dudakına doğru, öylece yol ışıklarıyla harenliyordu. İç tarafı ise bambaskaydı. Sanki orada güneşin kız kardeşi Eos o gül renkli uzun ve ince parmaklarının uçlarını lühuti harpinin ateş kollarının değdirince etrafa vingg... vingg... diye hâle hâle titriyen bir musiki yayarak kâinatı gündüze uyandırmıştı. Renk âdeti ses olmaksızın anlatıyordu.

«İç içe gördüğün âlemsemalar, günün uyanışı değil, fakat ölümün karanlığında hayatın şafağıdır. Çünkü ben hayatın ilk şekillerinden bir naimeyim. İşte bundan dolayı da hayatın yeni zamanda beşiyim. Ben biricik gövdemde hem âşk, hem masuk, hem erkek, hem de dişi olduğum için, koynurda can canana ve Leylâ Mecnuna kavuşmuş bulunuyordum. Benim bağrında Romeo ile Juliyet, Kleopatra ile Mark Antuvan deniz diplerinin tatlı ay ışığında masum ömürlerini yaşadılar. Sonraları ayrılıp da karaya çıkınca acı bir nostaljiyle yaşamış oldukları o ömrün hasretini çektiler.»

«İşte sevgi rüyasına dalgın olarak zaman akıntusunda ve deryanın içinde yaşarken kendi gövdem ve cismim olan bu sedefin üzerine canımın seyyaleleri, birizminin dalgaları renk renk yayıldı. Fakat bu kadarla da kalmadım. Sevgim oluş seyrinde devamlı, bir nar damlası, bir inci halini aldı. İnci bî-

Resim 14: Halikarnas Balıkcısı, "Anfitrit'in Ölümü", Salon, 1 Ekim 1948, C. 2 S 23, s. 354)

Yıldırımlı, ve deniz âlihesi Anfitrit olarak benim sedef peşlerini araladı, ve denize yüzdü. Denizden sabah yıldızı gibi çırpıncak çıkar, saçlarından damlalar pırlantalar gibi parıldıyor parıldıyor kayarak, bu ada çamının gölgesine gider oturdu. Rüzgârlar kanat çarpışlarıyla onu yelpazelerle, çamın yaprakları arasından ona müjdeler fısıldılar, deniz de adanın kıyısına çepçevre fısıldı. İnsan ve kayık görürse hemen denize dalar ve sedef kabuğuna kaçardı. Ne var ki denizden geçerken onu gören deniz tanrısı ona âşik oldu. Posaydonun tahtı buradan elli mil uzakta bir sığın üzerindeydi. Posaydon uçur balıklara ve yunus balıklarına, «Onu alın ve getirin» derdi. Uçur balıklar Erosun sevgi okları gibi havaya fırlar, ve buraya yunus gibi yetişirdi. Biraz sonra yunus balıkları, triton ve deniz perileri nerediler denizi göğüleriyle karlar gibi koşarak gelirlerdi. Rüzgâr cam gibi durgun denizin yüzüne koyu mavimsi bir yol kıllını sererdi. Bunun üzerinden, sedefe uzanmış Anfitrit yunus balıkları tarafından çekilirdi.»

«Kısa bir zaman önce yine Posaydonun çağırışı adaya ulaştı. Birdenbire bütün kıyı boyunca yeşil, mavimsi ve pembe taneler Okyanusların derinliğini andıran göklerin mavisine daldılar. Yarı balık, yarı erkek tritonları, yarı bahçıvan, yarı kadın deniz perileri, nerediler, göl perisi kızları naiyadlar ve etman perileri dryadlar, Anfitriti sardılar. Müzik, renk, sevgi ve sevinç halinde eoginin üzerinden geçmekte olduğumuna şüphe gökleri bütünü aydınlandı. Işık bir infilak şiddetini buldu.»

Posaydonun denizaltı tahtı olan, koca sağa vardık. Orada kimsesizlik yoktu. Bir aralık bir kupes balığı alayı güney kuzeyleri gibi mor diplerde kayboldular. Altın üstüvanesler çekilmedi birkaç orfos balığı datenbil, kuyruk kıvrımlarıyla denizdediler. Anfitrit, yarı balık yarı insan tritonlara, denizin yüzüne çıkıp seyran minarelerini göndermelerini ve Posaydonu çağırmasını emretti. Arşipel baştan başa mahmur bir çağırışla inledi. Fakat deniz tanrısı Posaydon görünmüyordu.

Bunun üzerine, hülya ve rüyadan yapılmış oldukları için deniz, göl ve orman perileri mavilerde eriyip mavimsi olup gittiler, ve artık onlara Arşipelde rast gelinmez oldu.

Denizle Konuşan Adam

Silmek istersem içimden ne zaman bir sıyrı
Açıyor koynunu kardeş gibi karşımda kıyı.

Bir nefes geçti mi inlerse nasıl bin yaprak.
Rüzgâr estikçe denizden sayısız ses duyarım:
«Kime benzer benim Atlas Denizinden koparak
«Seni tâ Marmara ufkunda bulan dalgalarım?»

«Kim o kayser, ki cihangir olarak yoktur eşi?
«Kim o Fatih, ki dayanmış kılıcın kabzasına,
«Doğduğundanberi Tanrı'yla boy ölçen güneşi
«Geçirir miğferinin tuğ gibi altın tasına?»

«Kim o Dârâ, ki şeref kardeşidir bunlarla?
«Çarmıhından sana bir put çıkaran İsa kim?
«Kim o dâhi, ki onun yaptığı kanunlarla
«Yedi kat gökteki yıldızlara olmuş hâkim?»

«Kahrzamanlar zaferin sırtını benden duydu,
«Benden öğrendi gönüller sevdiğini...
«Dalgalar coşmuş olsaydı hayat uykuydu,
«Fırçalar rengini bulmazdı ve teller sesini!»

... Dağın zehre dönerken sine benzer kederim,
Görürüm, yükseliyor başlarım üstünde kafam,
Ve, nasıl bir tutar manaları kendile, derim,
Böyle kardeş gibi enginle konuşmuş bir adam?..

Faruk Nafiz Çamlıbel

(Üçüncü baskısı yapılan «Faruk Nafiz» adlı eserden)

Resim 15: Halikarnas Balıkçısı, «Anfitrit'in Ölümü», *Salon*, 1 Ekim 1948, C. 2 S 23, s. 355)

F. N. Çamlıbel, «Denizle Konuşan Adam», *Salon*, 1 Ekim 1948, C. 2 S 23, s. 355)

Sinema

«Duru Film» tarafından çevrilen «Çete», rejisörlük ve operatörlük bakımlarından, kelimenin tam mânâsiyle acemilikler ve bilgisizlikler resmigeçmiştir.

1920 senesinde Adanada, keçe kulâh üzerine renkli ve püsküllü çevre saran, Bosna işi elbise giyen halk var mıydı ki Çete efradına böyle elbiseler giydirildi?

Kırımlı Bekirof'u Tarabyadaki otelde kabul eden Prenses (Nina)ya uzun bir sabahlık giydirerek belini bir kuşakla sıkıtırıp göğsünü biraz açarak takdim etmek niçin düşünülmedi!

Bekirof «Nina» yı kereste yüklü bir arkadaş motörüyle kaçıracağını vaadettiği halde rüzgârsız bir havada yelken açan (!) çekirme motürün boş anbarı da ne demek. Hele takip neticesi ateş başlayınca bu boş anbarı göstermek için «Nina» yı onun içine atlatarak korunmasını temin etmek niye?

Fransızca öğretmeni, Türk subayı hasletlerini üzerinde taşıyan mülâzım efendi, kazazede bir kadını kalede o şekilde mi karşılar? Hazır sigara bulamadığını söyleyen mülâzım efendi ne zaman, nasıl ve nereden (Nina) ya o paha biçilmez elbiseleri aldırttı da hediye etti?

Carpışmalara gelince: Çete harbinin nasıl yapılacağını gösteren kitapları rejisör okumak külfetinde bulunsaydı bu tezatlara düşmezdi.

Fenerbahçeden teferrüce çıkan Fransız emir subayı ile «Nina»nın bindikleri aynaklı sandalda hatanın İstanbul çapında bir heykeli var.

Sivri, ince yapılı bir Kurba-

968

ÇETE

«Çete» filminin yaratıcısı Neriman, yukarıda ve aşağıda filmden iki sahnedir. Ortada portresi.

ğalidere sandalı, yaldızlı, arkalı, piriç dümen yekeli, ve kadife burma yeke kordonları ve aynı renk döşemeleri ve Fars keçesi ile ne güzel olurdu. İşte böyle bir sandalda (Nina) şemsiye açabilirdi. (Nina)nın motörden yüzerek sahile bitkin bir vaziyette çıkıp kumsalda banyo yapması sahnesinde mokesen pa-buçlarının ayağında kalabilmesi ne ile izah edilebilir.

Kezban, Anadolu yollarında...

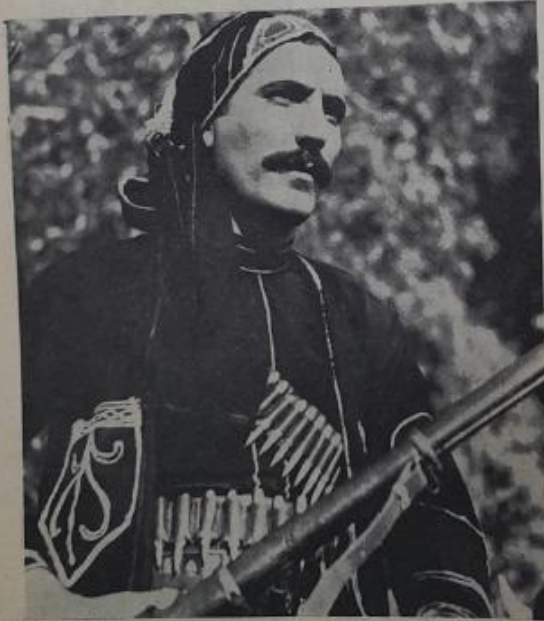
Ateşten Gömlek

BU hafta, «Kale» Film, tanınmış edibimiz Halide Edip Adivar'ın milli romanını hususi bir matinede nisbeten muvaffak olmuş bir kordelâ halinde takdim etti.

Yine yazmaktan kendimi alamıyacağım. Paralarını bu işe yatıran film amillerimiz acaba niçin taze filmleri ellerine tevdi ettikleri rejisörler hakkında tetkik yapmaz, titiz davranmazlar. Hele bu gibi rejisörlerin eserleri meydanda iken neden kontrollerde bulunmazlar. Rejisörlük demek şöyle böyle hazırlanmış bir sahnenin film operatörüne çektilmesidir. Acaba ellerine verilen senaryoların eksik ve fazla tarafları neledir? Sahnelerin tertibinde, vak'aların hâdiselerin geçtiği mevkilerin zamanı bakımından durumları nasıl olmalıdır?

Film operatörünü tebrik ederiz. Müfrez komutanı tecrübesizliğine rağmen filmin Ayşe hemşiresiyle beraber en muvaffak olmuş artistleridir. Ali çavuşu da beğendik ama biraz fazla mübalâgalı rol yapıyor. Filmin askeri sahneleri herhalde dublajda kesilip atılmış olacak ki pek kısır geldi bize. Objektif sahneler üzerinde tesbiti, açılıp kapanması sık sık tekrar edince göz yoruluyor. Halbuki objektif gezmelidir. Hareketleri takip etmelidir. İhsan Bey rolünde Refik Arduman daha mütevazı ve bir genç kıza daha müsahakâr davranmalıydı. Kale Filmin daha iyi kordelâları daha iyi rejisörler elinde çevireceği ümidindeyim.

M. RONA

«Ateşten Gömlek» te Milli Mücadele kahramanlarından biri..

ROSE AVRİL

Tanınmış Fransız şarkıcı sı. Taksim Belediye Gazinosunda günlerdenberi hayranlarını mesteden bu hakikaten kuvvetli sanatkar sade ses güzelliğine değil, mânâ ve ifade hususiyetleri itibariyle sahne artistliği kuvvetine de sahiptir. Rose Avril, yani Nisan Gülü adıyla maruf olan sanatkarın ismiyle kendi arasında, dinleyicileri büyük bir müşaheret ve iştirak bulmaktadır.

962

Resim 18: Fransız şarkıcı ve oyuncu Rose Avril'in (1920-1973) reklamı ve sanatçının *Salon* dergisine hediye ettiği imzalı fotoğrafı. *Salon*, 15 Şubat 1950, C. 3 S 56, s. 962

Rose Avril

ÜSTAD Ali Naci Karacan'a Maurice Chevalier'vari şarkılar söyleyen, mahdum Taranto ile İzmirli Bay Osman Kibar'a pist üzerinde geziler yaptırtıp çiftetelli oynatan ve bütün bunlar yetemiyormuş gibi sanatkar Zebra Bilir'i saz heyetiyle Pavyona koşturtup akompanye ettiren bu zeki ve sehhar Fransız şantözü haftalardır İstanbul gece eğlencelerine düşkün sosyetesini kahkahalara boğmaktadır.

Kendisini, ilk gece tanıştığım zaman Salon okuyucuları için sorduğum suallere cevap verebilmek için mühlet istemişti. Geçen pazar şarkılarını söyledikten sonra füsunkâr gözlerinin içi güle güle koltuğa gömülüp ihtisaslarını şöylece hülâsa etti.

— «İstanbulun iyi havalarıda her yeri ayrı güzel... Bilhassa Bosfor'a bayıldım. Sihir ve füsün tabiatın içinde. Kelimenin tam mânâsıyla bir aşk diyarı.

Türk kadınlarını tetkik ettim. Harikulâde buldum. Bilhassa gözleri çok güzel.. Mütenasip vücudü ve zevk sahibidirler. Giyimleri Avrupaidir.

Hayatta üç aşkımdır. Birisini henüz on altı yaşında iken Vincent Scotto'nun benim için yazdığı «ilk aşkımdır» şarkısında yaşadım.

İkinci şarkı söylemeye başladığım zamandanberi devam ediyor. Üçüncüsü ise aile aşkımdır.

Kokulardan Arpeji tercih et-

(Foto Salon - Kulüp)

Rose Avril, muharririmizden, SALON hakkında izahat alıyor (Foto Salon - Kulüp)

der, koyu kırmızı güllere bayılırım. İspanya, Belçika, İsviçre, Lüksemburg, Yunanistan ve Mısırda turneler yaptım. Son olarak Lübnandan Türkiyeye geldim. Yakında Parise yeni bir filmde rol almak üzere döneceğim. Bir oğlum var. Onu Fransada bıraktım.

Babam Fransız demiryollarında memur, orta halli bir ailenin kızıydım. Küçük yaşarındandanberi şarkı söyledim, 14 yaşında modellığa başladım. Bilâhara bir yere daktılloluğa girdim. Fakat vazife esnasında da şarkı söylediğimden etraftımı işgal ediyor, ihmalkârlıklara sebep oluyordum. Mecburen bu işi bıraktım. 17 yaşında iken Jean Beletiere radyofonik bir seans-

ta beni görüp beğendi. Bu zat Lucien Boyer'i lâise eden meşhur bir adamdı. Beni tecrübe etti. Muvafık buldu ve onun sayesinde tanındım.

İstanbuldan çok memnunum. Bilhassa Pavyon misafirlerinin Fransızca'yı bu kadar iyi bilmelerini her yerde görmedim diyebilirim.»

Gizli olarak kendisine son bir soru sordum. Hemen şu cevabı verdi.

— «Çok beğeniyorum. Mânâlt ve mütehakkim oluyorlar. Dejenere tiplerden nefret ederim.»

(Salon) hakkında fikrini sordum.

— «İstanbulun en güzel mecmuası muhakkak bu magazindir.» dedi. A. Hânoğlu

HAYATTAN SAHNELER..

920

ÇAPASINI bıraktı. Tarlanın kenarındaki hendeğe doğru kıvrılarak yürüdü. Ayagındaki şalvarı güçlükle çıkardı ve hafifçe uzanarak rahat bir nefes aldı. Sonra derin, zorla zayıp edilmiş bir inilti... Bu inilti, etrafın sessizliği içinde dalgalanma dalgasına yayıldı. Ta... u. zıklarda, ama çok uzaklarda, yankı yüzü bir toprak çocuğu birdenbire ısıtmış gibi bu ses, doğruldu ve hızlı koşarak ötedeki tarlada çalışan yaşlı bir kadına haber vermeğe gitti.

Akşama köye dönerlerken içlerinden biri hafifçe sendeliyordu, fakat omuzunda bezlere sarılı yeni bir yük vardı...

Bu sahne, Anadolu kadınının hayatında, doğuya doğru gidip dikçe örneklerine daha sık rastlanan facialardan biridir.

Kaderi yalnız acıdan ve ıstıraptan örülmüş görünen Anadolu kadını için ebe, doktor, hastane, klinik, bakım, başka dünyalar kadar meçhul, yıldızlar kadar uzak mefhumlar olmakta ne zaman çıkacak, bilmez...

★

Büyük, fakat harap bir kapı... Kapının ağzında yaşlı bir Türk anası, makaranın ipini çekmiş. Biraz sonra içeri girecek ve o toprak yer odasında şöyle bir sahne görecektir:

Hasta kızı otlar üzerinde yatıyor, büyük oğlu tarladan dönmüş, fakat ince hastalık elçilerini kemirdiği için, kuvvetten düşmüş... Torunları, ellerinde, kuru, simsiyah birer ekmeğe kabuğuyla boş midelerini susturmağa çalışıyorlar... Nine, onların karşısına güler yüzle çıkabilmek için, daha dışarıda yüzünün çizgilerini ayarlamağa kendini mecbur hissedecek kadar düşünceli ve duygulu...

Fakat ne yapabilir? Vergisini vaktinde vermek, tohumluk borcunu vaktinde ödeyebilmek için zaten yıpranmış olan barış bedenini daha fazla nasıl çalıştırabilir? Tek başına, bunca şey gördükten sonra bir de kızına, oğluna, torunlarına nasıl bakarsın? İnsan takatini çoktan sepmiş olan ihtiyaçları o yaşta nasıl karşılasın?

★

Vaktiyle oğlu dağa çıkmıştı. Kızını dağa kaldırdılar. Torun-

Resim 20: Cemiyet hayatından kadınları anlatan *Salon* dergisinin üçüncü cildinde Anadolu kadını anlatan dört sayılı yayımlanmış bir yazı dizisi vardır. Bu yazılardan biri yukarıda verilmiştir. İmsiz, "Anadolu Kadını", *Salon*, 15 Ocak 1950, C. 3 S 54, s. 920.

SALON

FOTOĞRAFLA HADISELER

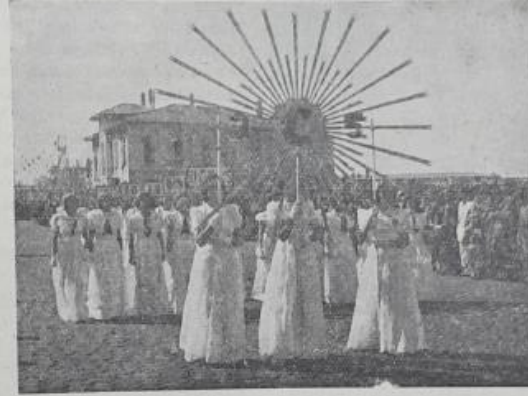
Amerika'ya, memleketin yüzde sekseninin iştirak ettiği valilikler, umumî kongre azalıkları ve Cümhur Başkanlığı seçimi neticesinde, eski Cümhur Başkanı Mr. Truman'ın yeniden kazanmış olduğu malumdur. Başkanın mevkîsinde kalmak üzere tekrar seçilmiş, sade Amerikada değil, bütün dünyada yeni yeni teessüse başlayan emniyet ve itimat havasını sağlamaştıran bir hadise diye telâkki edilmektedir. Truman, bu rüsdan, dünyada sulhun ve zedelemiş Avrupada da kalkınmanın sembolü haline gelmiştir. İntihabı tebrik ederiz.

Geçen hafta okuyucularımıza taktim ettiğimiz sanatkar Elisabeth Szanto Pickering, İzmir Fuar Gazinosunda repertuarına devam etmektedir. Artistin güzel bir pozunu neşrediyoruz.

İran Konsoloshanesinde Şah Hazretlerinin doğum yıldönümleri münasebetiyle bir kokteyl partî verilmiştir.

Cumhuriyet Bayramı yalnız İstanbulda değil, yurdun her tarafında aynı hararet ve neşe içinde kutlanmıştır. Bu iki resim, İzmirde Göztepe Amerikan Kız Kolejini bayrama ait kutlama töreninde gösteriyor. (Salonun hususî İzmir fotosundan)

İstanbulda güzel bir eğlence yeri daha açıldı: Semiramis! Ayazapaşada, bütün Boğaza nezareti olan bu lokanta ve gazinoda her akşam Blübenz caz orkestrası çalıyor ve değerli sanatkar Sevinç şarkılar söylüyor. Yukarıda, açılış dolayısıyla Basın mensuplarına verilen bir kokteyl partî ile Sevinç'i görüyoruz.

Cumhuriyetimizin 25. yılına basması yurdun her tarafında candan ve büyük şenliklerle kutlanmıştır. Bu arada, verilen muhtelif balolara, yapılan merasime memleketin güzideleri rağbet göstermiştir. Resmimiz Taksim Gazinosunda verilen muhteşem baloya iştirak eden davetlilerden bir kısmını göstermektedir. (Foto: Salon)

Yukarıki resimde, Taksim Gazinosunda verilen baloya iştirak eden seçkin davetlilerden dans eden bir çift görülüyor.

Taksim Gazinosunda verilen Cumhuriyet Balosundan diğer bir sahne. (Foto: Salon)

Aktüalite

FOTOĞRAFLA HADİSELER

Elen sanatkarı Sofia Vembo Ses Tiyatrosunda temsilini muvaffakiyetle başarmıştır.

İstanbul Belediyesi Daimi Encümen üyesinden Meliha Avni (Sözen) evlendi. Resimde nikâh defterini imzalıyor. Merasimde İstanbulun yeni ve eski valileri hazır bulunmuştur.

Ekonomi Bakanı Vedat Dicleli İzmir Fuarında Belediye Reisi Resat Leblebicioğlu ile beraber.

Salon muharriri Profesör Nevzat Tüzdil Londrada iştirak ettiği milletlerarası 14. veteriner kongresinden sonra bütün Avrupada tetkikler yaparak memleketimize dönmektedir.

Muharririmiz Profesör Sabri Esat Siyavuşgil milletlerarası psikoteknik kongresinde Üniversitemizi temsil etmek üzere Ankara vapurıyla gitti.

Kıymetli sanatkarımız Cahide Sonku fahri olarak çalışmak üzere tekrar tiyatromuza döndü.

Avetlar ve atıcılar bayramında Müzeyyen Senar işti.

Şehrimize gelen sevimli Avrupa muhabirimiz B. Belkis, Adana vapurundan inerken..

Aktüalite

19 Mayıs Gençlik Bayramı yurdun her tarafında olduğu gibi şehrimizde de kutlanmıştır.

Şehir Tiyatrosu sanatçılarından Cahide Sonku, İngilterede tertiplenen Şekspir Festivaline iştirak etmek üzere Pan-Amerikan uçağıyla Londraya gitmiştir.

Şehrimizde temsiller vermekte olan İtalyan La Gaya Lirika operet trupu geniş bir alâka ve takdirle karşılanmıştır.

23 Mayıs günü Fenerbahçe Stadında tertiplenen Bahar Festivaline Mehter Takımı da iştirak etmiştir.

Güzel Şiirler

Salon'a gelen şiirlerden seçtiklerimizi okuyucularımıza taktim ediyoruz

Dâvet

Masnavi okuların ilkbahar dökülünce,
Beysaz tomurcukların süslediği dallara;
Filtrelerin ucunda kanaryalar güllünce,
Dağın ipeki saçını yosun kokan rüzgârı;
Dudağında kahkaha, pür neşe ve pür
emel,
Kalbimi döşediğim yollardan bahçeme
gel...

İslak kolluğunda, tesdikçe martılar,
Tatlılıkla ürperen sakın koya akşamı,
Işıklar çekilince, esmerleşince sular,
Dağın içinden taşan bu dağın dalga
gamı,
Hazarın verdiği hıranlarına bedel,
Tek bu akşam sevdiğim, vakti geçti
deme gel.
EMİN ALI TANIK

Gelen Sevgili

Fağır sabahında kuşlar öterken
Safakla kalkışın, yarla ilgili,
Göçlerin susuzlu, göründü hemus
Ufuktan silinip gelen sevgili
Boyu silin gibi, göleleri eğin,
Bir zaman dediler, ne senip denin,
Olmak istiyoruz aşkına zengin
Ufuktan silinip gelen sevgili

Bana zevk verirdi görünme cümün,
Hüsrana girerim şimdi de lümin,
Kendine uyuyor, ne yazık zemün,
Ufuktan silinip gelen sevgili.
M. ŞUKRU AYLIKCI

Yokluk Aens

Yaprak dökülür, birün dökülmez!
Yapraksız da, birünün dökülmez...
Bir kağıt sesinde, pürüm ağlar,
Durgun suya gökter imin, ağlar,
Göçerde şöhr parıltı birden,
Gök, düşmez olur suyun dibinden.

Her yaklaşıp kastınır severler,
Sevdiğini yoksa; dağınca inler!
ABDULLAH ÖZTENZ

Tedailer

Gül yumuşak, hafif, bitiyeyi uysal
Ziya yakını yağmur nefis hüseseye
Meafeler esir renk idrakına...
Aynalar, hüsünü hüseden aynalar
Güller ancak renk, çıkar takibine...

Yutur muttasıl dudak temasıyle,
Günün, bura tura temine dökülür...
Vücudunun akar hafif bir tüy pestiyle
Halkalar, hüsnünü nakleden halkesle,
Leziz, sayıhsız bol göğüsünde dökülür...
K. GANI KARACA

Al Yüzlüm Mavi Gözlüm

Gel pınara pınara,
Al yüzlüm mavi gözlüm!
Aşkın kalbimde yara,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

Seni ararım seni,
Sevel boy nerde hanı,
Göreydim beyaz teni,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

Cihan güzelin dere,
Sitemlidir kus küse...
Senin elimde asa,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

Onsekizim, pek genç yaz:
Baharımın, bana koş!
Giyisin pembe ye hoş,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

Saçların kokar çiğdem;
Gözlerin kapamasın nem,
Gel, mehtaba gel bir dem,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

Sans kurbanım, sana,
Aşğım yana yana...
Güzelin kırma cana,
Al yüzlüm mavi gözlüm!

A. RIZA ÖZER

Akkostis

— S. Ateş'e —

Seher vakti bir bülbül viron bağda
ağlarmış,
Ebir olan eskini gözyeyle dağlarmış;
Nise aşkın yurdundan, sevgili kucaklarmış...

dan
İtiraki yaratan, o yüzselen dağlarmış;
Haykıran, o gönlüm mü solmayan şim-
bul için,

Ah eden, o bülbül mü seherin bir gül
için;
Ağlayan, o ben miyim seherde bülbül
için;

Tarumar olan aşkın yitki harsbesinde,
Afak inlestin artık bu feryadın sesiyile,
Şekayıklar acımasızca hazan gözyeyle,
Ey âlen-i ervaha hıranlı gözyeyle
Nafile giden yolcu: arda nevbahar ol-
maz
Bir hatre gözyeyle.

HAKKI İNAN

Orman Yangını

İpikten ibricim övüyor dal dal
Gelşen bir rüya, nardan bir masal!
Renkler yeşil, siyah, mor, pembe, sarı,
Orman yangınında Topçam dağıları,
duvakti.

Salon konuşmaları

* İhsan Aşena, Gaziantep:

Tevecühünüze teşekkür ederiz. Mecmuamız, okuyucuların bir cihetten tatmin etmek için gereken bütün tevecühlere gülmüştür. Siz de, sık sık, arzu ettiğiniz yazı ve resimleri sahifelerimizde bulacaksınız.

* Özgür Yağın:

Ramiz Gökçe, gösterdiğiniz derin alaka ve samimi duygulara şahsen de teşekkür etmektedir. Bir müddet fotoğraflara devam ettikten sonra, yine bir müddet için tablolar vermeğe devam edeceğiz. Taktir buyurursunuz ki okuyucularımızın muhtelif isteklerini hep birden karşılamaya imkân yoktur. Elinizde olsa iyi ilâveyle tabii bunu da yapardık. Fakat bugünün şartları ancak bu kadarına müsaade ediyor.

* Mehmet Ali Dostal, İstanbul:

Size de yukarıki satırlarla aynen mukabele etmek mümkünüdü. Fakat o kadar samimi ve candan yazmışınız ki, ayrıca teşekkür etmeğe imkân görmedik. Ramiz Gökçe, arzularınıza yerine getirmeğe mutlaka çalışacaktır.

* Mehmet Ali Gençsoy, Ankara:

Alâkınıza, memnunsunuz üzerindeki dikkat ve ihtimamınıza çok teşekkür ederiz. Salon filmlerini kesmiyeceğiz. Bunlara, her türlü okuyucumuzu memnun edecek bir şekil vermeğe doğru gidiyoruz.

Türk artistleri hakkındaki dileğinizi gül bir tesadüfle daha bu sayımızda tatmin edilmeye güçlenek sizi de behal-de memnun edecektir. Diğer isteklerimizi de kısa zamanda tahakkuk ettirmeğe çalışacağız.

* Ali Şahin, Şişli:

İhtifazınıza teşekkür ederiz. Elinizde tutduğunuz nüshada, yan sahifemizde aktarılmış daha fazla yer verildiğini görmekteyiz. Şehrin eşence yerleri de bu eldim ilk sayısına ait programımız dahilidir.

* Mehmet Cınarlı, Ankara:

Her şeyden önce, şırcı bilmenizi isteriz ki, okuyucu sahifesi buyurduğunuz bu sahifede verilen cevaplar ne kimsenin şerefinden birşey eksiltilir, ne de kimsenin değerine birşey ilâve eder. Bir mecmua, kendisine gelen mektupların her birini teker teker cevaplandırmağa, hususî mektuplarla mukabele etmeğe maddeten kudretli olamaz. Bu satırları okuyacak olan diğer okuyucularımızdan da mektuplarını içine pul koyarak hususî cevap istememelerini bilhassa rica ediyoruz. Herkese aynı sevgi ve alâkayla mukabele etmek bi-

zim vazifemizdir. Kimsenin şahsen mukabele düşünemeyiz.

Şiirimize gelince... Sanatkar değiller olanlarda tabii olan tevaruzumuz tabii ediyoruz. Bununla beraber, bu sahifemizde "Güzel Şiirler" başlığı altında yayımlanan şiirlerin, bize gelenler arasından büyük bir titizlikle seçilmiş oldukları, da lütfen siz taktir buyurun. Şuana bahsinde otoritesini kimsenin inkâr edemeyeceği arkadaşlarımızın meşgul olduğu bu seçme işi sonunda, vakitleri göndermiş olduğumuz şiir, maalesef kâğıda nesredilemeyecek kadar kıymetli görülmüştür. Arzu ederseniz, tenkidleri yine bu sütunlarda nesrederiz.

* Hakki İnan, Erzurum:

Salon'a karşı tevecühünüzü biz de sevindirdi. Ancak, başka gazete ve mecmualarda şiirlerinizin nesredilmesi, bizim için kâfi bir değer değildir. Yalnız bir taneşini nesredilebilirdik şu değildir. Gönderdiğiniz üç şiiriniz için teşekkür ederiz. Sizden daha güzel de, bu basarıya, herkesin harcadığı meşhurlar dışında eserler bekleriz.

* Vafik Yücelgen, Sultansahne:

Birinci sualiniz hakkında bir konuşma sevindirdi. İkinci sualiniz kâfi vardır: "Zar. Kâğıt oymaları ve illâ-darcedere yazılı bulmadık. Makûdımıza daha iyi anlatırsanız biz de size tabii olmağa çalışırız.

* Muhsin Yılmaz, Ordu:

Diğer şiirlerinizi bekliyoruz. Alâkınıza müteşekkirimiz.

* Celâl Cahit Altıntaş, Amasya:

Şiirlerinizi maalesef nesredemeyebiliriz. Biraz daha ilina ile yazılmış olduklarını gönderiniz. İstidat ve bilgileri süphemiz yok. Lâkin bize gelen pek çok şiir arasında en seçmelerini nesretmeğe mecburuz. Yerimizin ne kadar olduğunu siz de taktir edersiniz.

* Mehmet S. Yılmaz, Çanakkale:

Kendi sahalarında dünyaca değerli tekniği deha mahiyetinin nihâsen orijinal cephelerini belirten yazılarınıza devam edeceğiz.

Okuyucu şiirleri hakkında şüpheli tenkidler yapmamızın yerimizin dışına bekleyin mektuplarınız çokluğu gibi sebepler masandır.

* C. Nadir, Sivas:

Şiirlerinizden birini nesrediyoruz. Sizden daha iliza davranışınızı teskiye ederiz.

SALON'un birinci sayısını eni kuruc İyadla satmak isteyenler, idarehanemize müracaatları rica olunur.

SALON

Her Ayın Birinde ve Onbeşinde Çıkar Edebi, Fantazi Mecmuasıdır

Sahibi ve yazı işlerini idare eden: **RAMİZ GÖKÇE**

Abone şartı: Seneliği posta ücreti dahil 750 kuruştur, altı aylık abone yoktur

İdarehanesi: İstanbul, Babıâli Caddesi, Vilâyet yanı, No. 10.

Telefon: 20715

Posta Kutusu: 255

Başlığı yer: Cumhuriyet Matbaası — İstanbul

Mecmuamızda çıkan yazı ve şiirlerin kitabası hakkı saklıdır.

SAYI

25

1 Kasım 1948

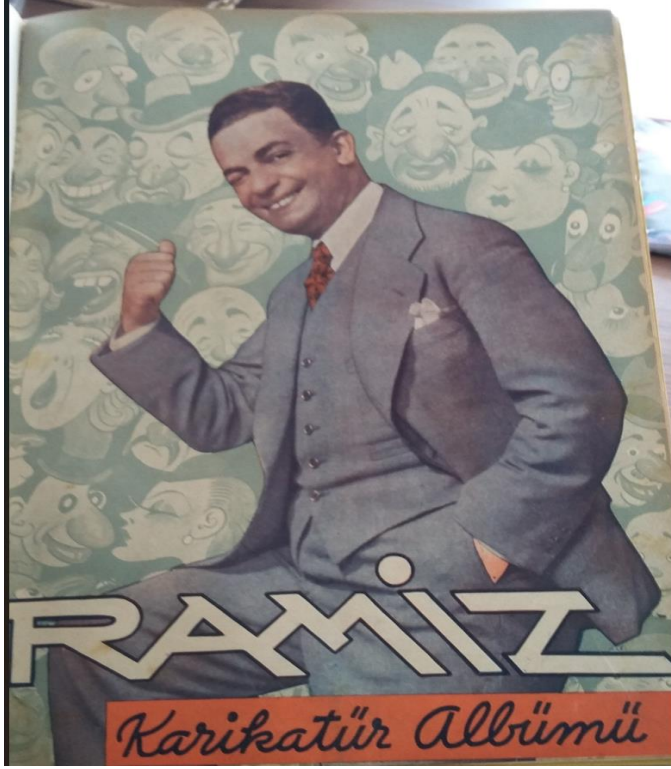
Fiat

30

Kurustur

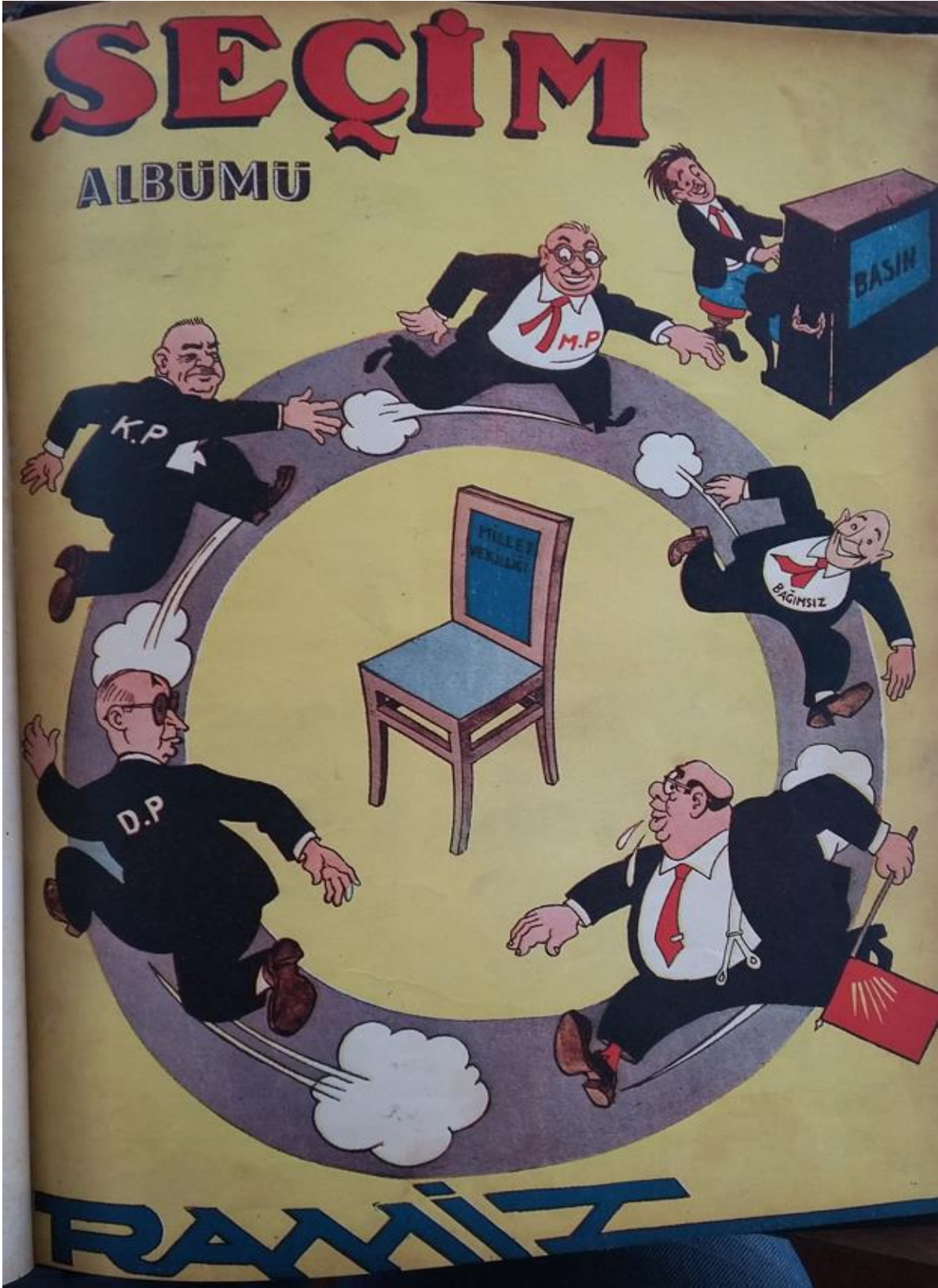
Resim 25: "Güzel Şiirler" ve "Salon Konuşmaları" sütunları aynı sayfada, kapağın hemen arkasında yayımlanmıştır.

EK-2: RAMİZ GÖKÇE VE ESERLERİ

Resim 1: Ramiz Gökçe ve eserleri.

Resim 2: Derginin son sayılarında sıkça ilanına rastlanılan 14 Mayıs 1950 seçimleri öncesinde Ramiz Gökçe'nin yayınladığı, siyaseti hicvettiği karikatürlerin yer aldığı albüm.

PERİ

Nefis resimler, merak verici yazılar, eğlenceli hikâye ve türlü mündericatta güc sevkini tatmin edecek, artistik resim ve güzellik dergisi olan «PERİ» zarif okuyucuları için her sayıda yeni bir çehreyle karşınıza çıkmaktadır.

MİZAH

Memleketimizde en çok okunan ve biri dışarda temsil eden en güzel, hicivli, haftalık mizah mecmuası. Okuyucularımıza tavsiye ederiz. Cuma günleri çıkar.

Salon

Köylüsile, şehirlisile bütün yurda hitap eden biricik sanat ve salon mecmuası. Salon, her ayın birinde ve on beşinde çıkar. Herkesin alâkalansağı mevzularda en nefis resimleri, memleketin en tanınmış kalemlerinden çıkan yazıları, sosyete haberlerini bu mecmuada bulabilirsiniz. Türkiye'nin en ciddi mecmuasıdır.

Resim 3: Ramiz Gökçe her dergisinde diğer dergilerinin ilanına da yer verir.

Karikatürist Ramiz Gökçe vefat etti

Teessürle öğ-
r e n diğimize
göre karika-
türist Ramiz
Gökçe tutul-
duğu hasta-
lıktan kurtu-
l a m ı y a rak
dün gece ve-
fat etmiştir.

Ramiz Gökçe Merhum Ra-
miz Gökçe, 1315 de İstan-
bulda doğmuştur. Musa Kâ-
zam Beyin oğludur. Muallim
Mektebinden mezun olmuş
ve muhtelif mekteplerde re-
sim öğretmenliği yapmış-
tır. Diğer taraftan gazete-
cilik sahasında da çalışan

[Devamı Şa. 7 Sü. 3 de]

Ramiz Gökçe vefat etti

[Baş tarafı Birincide]

Ramiz Gökçe'nin ilk eseri
19 yaşında nesredilmiştir.
Merhumun muhtelif gazete
ve mecmualarda sayısız ka-
rikatürleri nesredilmiştir.
Kendisi son zamanlarda (Mi-
zah), (Salon) ve (Peri)
mecmualarını nesretmiş ve
muhtelif albümlerde de ka-
rikatürlerini toplamıştır.

Merhumun cenazesi bu-
gün öğle namazını mütea-
kıp Teşvikiye Camiinden
kaldırılarak Feriköy mezar-
lığına defnedilecektir.

Gazeteciler Cemiyetinden:
Cemiyetimiz azası kıymet-
li sanatkar Ramiz Gökçe
ebediyete göçmüş bulun-
yor. Sevgili arkadaşımızın,
bugün öğle namazını müte-
akıp Teşvikiye Camiinden
kaldırılacak olan cenazesine
bütün Cemiyet azasını da-
vet ederiz.

Resim 4: Ramiz Gökçe'nin 06.01.1953 tarihinde *Milliyet* gazetesinde çıkan vefat haberi.

Karikaturist Ramiz

ULUNAY

Ramizi de kaybettik. Onu kaybetmekle memleketin mizah sahasında oldukça büyük bir boşluk husule gelmiştir. Ramiz, san'atın en güç bir şubesine intisap etmiş ve bu yolda çok müktele eserler vücade getirmiştir. Karikatür, gülünç şekiller çizmek değildir. Bir fikri (Zikr-i cüz' ve irade-i kü) kaidesine istinat ettirerek bir damla suya bir titem sığdırmaktadır.

Ramiz, çok nüktedan bir san'atkardı, her gün resimlerini kuvvetli nokteler üzerine kurardı. Fakat bir çizgi ile bir kâinatı ifade etmezdi. Edemezdi demiyorum, etmezdi diyorum. Belki çok eser vücade getirmek lüzumu onun karikatürde bir hususiyet edinmesine mâni olmuştur.

Ramiz'in çizgileri gayet temiz ve sağlamdır. Bu itibarla resimler pürüzsüzdür ve güzeldir. Fakat Eğref'in dört mısraa sığdırdığı hicivlerini hatırlatan geniş ve şümulü mânâya sahip değildir.

Karikatürü desuare karıştırmamalı. Karikatüristin gelişme tarzı da başka türlü olur. Bizde böyle kuvvetli karikatüristler mevcuttu. Meselâ Cem, Rifki, bu tekâmülü idrak etmişlerdi. Bir çehrede teressüm eden mânâ karikatürist için karakteristik noktadır. Mesela onu thulmaktır. Karikatürü şu beyitle tasvir ederler:

Geldi öldürmeğe çekmiş
silâtu

Ol kadar güldü ki düğt'
külâhu

Bu gülüş, karikatürünü
görende bir takdir nişanesi-
dir.

Karikatürde ön büyük

kudret, şahıs karikatürlerinde kendini gösterir, asıl hüner budur. Karikatürist fotoğrafı karşısına alıp onu karikatürize etmez, bir çehreye baktığı zaman sihirli kalemi ile ifade edeceği esas hatları derhal dimağında yer almıştır.

Fransa'da karikatür san'atının şahikasına yükselen Sem böyle bir san'atkardı, Forain, bir vak'atın havasını vermekte bir lane idi. Bib, mizahçılar salonunda teshir eylediği Sesil Soris'in karikatürü ile, yalnız Fransa'yı değil bütün dünya sanat âlemini altüst etmişti.

Alber Giyom'lar, Sena Ogan'lar, hattâ Geren'ler nükteye değil çizgiye güvenirlereydi.

Fransa, her sene resim sergileri gibi, karikatür salonları açar, buraya memleketin her tarafından fevç fevç ziyaretçiler gelir. Mizah salonları büyük rağbet görürler.

Bir karikatürist bir şahsiyetin bütün hüviyetini ifade edecek hatları tebarüz ettirir. İyi bir karikatürde, artık meslektaşının çizgisinden istiane etmez, o hususiyeti başka bir cepheden anlatır.

Bizde ise maalesef böyle değildir. Eski karikatüristler bütün resimlerini bu keşfin etrafında işliyorlar. Karikatürün en büyük sermayesi olan fikir-i icat tarafını pek kullanmıyoruz, biraz nazara konmak istiyoruz.

Ramiz, hattâ Cemal Nadir, günlük gazetelerde büyük muvaffakiyet kazanan san'atkarlardır. Fakat karikatürün bundan gayri bir şey olduğunu zannediyoruz.

Resim 30: Ramiz Gökçe'nin vefatı dolayısıyla Refi' Cevad Ulunay'ın 07.01.1953 tarihinde *Milliyet* gazetesinde yayımlanan yazısı.